Robert Louis Stevenson

Catriona

David Balfours oplevelser 2

Robert Louis Stevenson

Catriona

En efterfølger til "Kidnapped", hvori David Balfour fortsætter sine erindringer om sine eventyr hjemme og udenlands : de ulykkelige hændelser i forbindelse med Appin-mordet : hans besværligheder med rigsadvokat Grant : hans fangenskab på øen Bass Rock : hans rejse i Holland og Frankrig : samt hans særegne forhold til James More Drummond, også kaldet MacGregor, en søn af den navnkundige Rob Roy, og dennes datter Catriona.

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Robert Louis Stevenson: *Catriona* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Robert Louis Stevenson: *Catriona* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

1. del.

Rigsadvokaten.

1. En tigger til hest

Den 25. august 1751 henved kl. 2 om eftermiddagen kom jeg, David Balfour, ud fra *British Linen Company*. Et bankbud gik bagefter mig med en pose med penge, og nogle af handelshusets chefer stod ved dørene og bukkede, da jeg gik. Den foregående dags morgen havde jeg ikke været bedre stillet end en tigger på landevejen: klædt i pjalter var jeg; min ledsager var en landsforvist forræder, og der var sat en pris på mit hoved for en forbrydelse, som havde vakt røre over hele landet. Men i dag var jeg en rig arving, herre til et gods, et bankbud gik i hælene på mig og bar mit guld, og i min lomme havde jeg flere anbefalinger. For at bruge et sportsudtryk: Jeg havde bolden lige for min fod.

Der var to omstændigheder, der tjente mig som ballast til den store sejlføring. Den første var det vanskelige og farlige foretagende, der forestod mig, og den anden var stedet, hvor jeg befandt mig. Den store, mørke by og de mange menneskers færdsel og tummel var noget helt nyt for mig, der hidtil havde færdedes på hederne og moserne, ved strandbredden og i lavlandets stille egne. Det var især trængslen i gaderne, der voldte mig uro. Rankeillors søn, hvis klæder jeg havde lånt, var mindre end mig og tynd om livet; jeg kunne knap være i hans tøj, og alle måtte finde, at det var besynderligt, jeg havde et bankbud gående bagefter mig til at betjene mig. Det var tydeligt, at folk måtte le ad det, eller, hvad der i dette tilfælde var endnu værre, give sig til at komme med spørgsmål. Jeg måtte derfor se at komme i noget tøj, der var mit eget, og indtil

da gå ved siden af buddet og lægge min hånd på hans arm, som om vi var ligemænd og venner.

I den første klædebod, vi kom til, blev jeg da forsynet med en ny dragt – ikke alt for fin, for jeg ville ikke optræde som en tigger til hest, men sømmeligt og pænt, så at tjenestefolk måtte respektere mig. Derefter gik jeg til en våbenhandler, hvor jeg fik mig en kårde, der kunne passe til min stilling. Jeg følte mig mere tryg, da jeg var blevet bevæbnet, skønt våbnet, såsom jeg ikke havde nogen øvelse i at forsvare mig med det, egentlig talt forøgede mine farer. Bankbuddet, der som rimeligt var, var en mand med nogen erfaring, fandt, at min udstyrelse var vel valgt.

"Ingenlunde iøjnefaldende, men ordentlige og sømmelige klæder. Hvad kården angår, så passer den måske nok til eders stand; men havde jeg været i eders sted, havde jeg sikkerlig brugt mit sølv til noget bedre." Han foreslog mig derfor, at jeg skulle købe et par vinterhoser hos en kusine, han havde, og som lavede dem meget solide og holdbare.

Men jeg havde andre foretagender, som det var mere nødvendigt at få fra hånden. Jeg gik her i den gamle, sorte by, der for mig var som en kaningård, ikke alene på grund af dens mange beboere, men også fordi den indeholdt en mangfoldighed af krogede gange og huller. En fremmed ville det visselig her volde besvær at finde en ven, endsige da en fremmed. Fandt han end det rette hus, så kunne han måske alligevel søge en hel dag, før han traf den rette dør. Det sædvanlige råd var at leje en knøs, som kunne være vejviser. Sådanne førere kaldtes caddier; men da de altid var beskæftiget på denne vis og som følge heraf måtte være godt kendt med alle

huse i byen så vel som med de mennesker, der boede i husene, var de efterhånden blevet til et broderskab af spioner, og jeg vidste fra mr. Campbell, hvorledes de sladrede med hinanden, hvor ivrige de var for at komme efter, hvilke ærinder de folk havde, som lejede dem, og hvorledes politiet brugte dem i deres tjeneste. I den stilling, hvori jeg nu befandt mig, ville det være lidet klogt at lade en sådan sporhund følge mine fjed.

Jeg havde tre besøg at aflægge – alle påtrængende nødvendige: Hos min slægtning mr. Balfour af Pilrig, hos advokaten Stewart, der var Appins sagfører, og hos William Grant, herre til Prestongrange og Skotlands rigsadvokat. Besøget hos min slægtning voldte mig ingen ængstelse, og da Pilrig lå udenfor byen, ville jeg sikkert selv kunne finde derud blot ved hjælp af mine ben og min skotske tunge. Men med de andre var det en hel anden sag. Ikke alene var mit besøg hos Appins sagfører under det forhåndenværende røre over mordet i Appin i og for sig såre farligt; men det lod sig på ingen vis forlige med det andet. Jeg kunne i bedste fald ikke vente mig nogen venlig modtagelse af mylord advokat Grant; men at komme sporenstregs til ham efter at have været hos Appins sagfører ville være til liden både for min egen sag og ville ganske sikkert ødelægge min ven Alans. Desuden gav hele denne færd mig en følelse af, at jeg løb med haren og jagede med hundene, hvilket var mig inderligt imod.

Jeg besluttede mig derfor til straks at få mr. Stewart og hele den jacobitiske del af mit ærinde fra hånden og i dette øjemed at betjene mig af buddet, som jeg havde ved min side. Men nu skete det, at næppe havde jeg givet ham mr. Stewarts adresse, før det begyndte at regne, endnu kun ganske småt, men dog

nok til at skade mine nye klæder, og vi søgte derfor ly under et udstående tag ved det første hus i en sidegade.

Denne gade gik stejlt nedad. På begge sider var der meget høje huse, hvis øvre stokværk ragede langt frem over de nedre, så at kun en ganske smal strimmel af himlen var at se foroven. Jeg så mig nysgerrigt om, og efter hvad jeg kunne se i vinduerne og på de personer, der gik ud og ind, sluttede jeg, at det var meget respektable folk, som boede dér, og jeg fik samme interesse for stedet som for et eventyr.

Jeg stod endnu og stirrede, da jeg bagved mig hørte hurtige og taktfaste fodslag og klirren af stål. Jeg vendte mig hurtigt om og så en trop væbnede soldater og i deres midte en høj mand i en kappe. Han gik noget krumbøjet, som om han høfligt og indsmigrende bukkede, mens han samtykkende slog ud med hånden, og hans ansigt var smukt, men havde et listigt udtryk. Jeg syntes, at han betragtede mig med et hastigt blik; men jeg kunne ikke fange det. Flokken gik forbi os og hen til en af gadedørene, som blev åbnet af en tjener i et fint liberi; to af soldaterne førte fangen ind, mens resten blev stående ved døren med deres musketter.

I en by kan intet ske, uden at det samler dagdrivere og børn. Dette slog også til her; men de fleste forsvandt hurtigt igen, indtil der kun var tre tilbage. Den ene af dem var en ung pige, hun var klædt som en dame, og over hovedet havde hun et tørklæde med Drummond-klanens farver. Men hendes følgesvende var pjaltede karle af den slags, som jeg under min vandring i højlandet havde mødt i snesevis. De talte ivrigt sammen på gælisk, der lød lifligt i mine øren, fordi det mindede mig om Alan, og skønt regnen var hørt op, og

bankbuddet rykkede i mig for at få mig med, trådte jeg nærmere hen til dem for at høre på dem.

Damen skændte hårdt på dem, og de krympede sig og gjorde undskyldninger, så jeg var sikker på, at hun var en høvdings datter. Under det hele blev de alle tre ved at søge i deres lommer, og efter hvad jeg kunne forstå, var deres samlede beholdning kun en halv penny. Jeg smilede lidt ved at se, at disse ligesom alle andre højlændere kunne kendes på deres store underdanighed og tomme punge.

I det samme vendte den unge pige sig pludselig om, så at jeg nu så hendes ansigt. Der findes intet større under end den vis, hvorpå synet af en ung kvindes ansigt præger sig i en mands sind og forbliver der. Han kunne ikke selv sige hvorfor; men det er, som om det netop var dette, han savnede. Hun havde vidunderligt klare øjne, så strålende som stjerner, og de havde vist deres del i det; men hvad jeg husker allertydeligst var dog den måde, hvorpå hendes læber åbnede sig ganske lidt, idet hun vendte sig mod mig. Hvad nu end grunden var, så stod jeg dér og stirrede som en tåbe; men hun, som ikke havde lagt mærke til, at der var nogen i nærheden, så på mig lidt længere og med lidt større forundring, end høflighed tillod.

Det fo'r igennem mit landsbyhoved, at hun vist forundrede sig over mine nye klæder. Jeg rødmede lige op til håret, og ved at se dette drog hun vist sine egne slutninger, for hun trak sine karle med sig længere ned i gaden, hvor hun igen begyndte at skænde, uden at jeg dog kunne høre, hvad hun sagde.

Jeg havde tit før været indtaget i en ung pige; men aldrig var det kommet så brat og stærkt, og det lå til mig hellere at trække mig tilbage end at trænge mig på, for jeg frygtede for

kvindernes spot. Nu var det at vente, at jeg her havde yderligere grund til at følge denne sædvane, såsom jeg havde truffet denne unge pige i den fremmede by, øjensynlig følgende en fange og ledsaget af to pjaltede og lidet tiltalende højlændere. Men her kom noget andet til: Det var klart, at pigen troede, jeg havde villet belure hendes samtale med de to ledsagere, og i mine ny klæder, med kårde ved siden og penge på lommen var dette mere, end jeg kunne finde mig i. Tiggeren til hest kunne ikke tåle at blive så dybt fornedret, i alt fald ikke af denne unge pige.

Derfor fulgte jeg efter hende og tog min hat af, så galant som jeg mægtede.

"Frøken," sagde jeg, "jeg formener, at jeg skylder mig selv at lade eder vide, at jeg ikke forstår gælisk. Vel sandt – jeg lyttede, for jeg har venner i højlandet, og lyden af deres tungemål er mig kær; men hvad eders private affærer angår, da havde jeg fået mere at vide om dem, i fald I havde talt græsk."

Hun nejede noget afvisende. "Der er ingen skade sket," sagde hun med en velklingende accent, noget lignende engelsk, men endnu smukkere. "En kat har lov at kigge på en konge."

"Min hensigt var ikke at være påtrængende," sagde jeg. "Jeg kender kun lidet til købstadssæder, for før i dag har jeg aldrig sat min fod indenfor Edinburghs porte. Tag mig for en landsbyknøs – for det er jeg; hellere vil jeg sige det selv end lade eder opdage det."

"En såre besynderlig ting er det, at vi, som er ganske fremmede for hinanden, falder i snak med hinanden på åben gade," svarede hun. "Dog gøres det lidt forklarligt, fordi I er kommet fra landet. Også jeg er kommet derfra; som I ser, er jeg fra højlandet, og jeg befinder mig her langt fra mit hjem."

"Det er ikke en uge siden, jeg kom deroppe fra," sagde jeg. "For knap en uge siden vandrede jeg mellem Balwhidders høje."

"Balwhidder?" udbrød hun; "kommer I fra Balwhidder? Alene navnet glæder mig i min inderste sjæl. Selv om I ikke har været længe dér, er I sikkert kommet til at kende nogle af vore venner og slægtninge."

"Jeg boede hos en ærlig og venlig mand, som hed Duncan Dhu Maclaren," svarede jeg.

"Duncan kender jeg, og I giver ham det rette navn," sagde hun; "og er han en ærlig sjæl, da er hans hustru det ikke mindre."

"Ja," sagde jeg, "det er brave mennesker, og stedet, hvor de bor, er såre skønt."

"Der findes intet skønnere i hele verden!" udbrød hun. "Jeg elsker lugten fra dette sted og de urter, som vokser dér."

Jeg blev mere og mere indtaget i den unge pige og hendes tale. "Gid jeg kunne have bragt en lyngkvist med til eder derfra," sagde jeg. "Skønt det vel kunne tykkes usømmeligt, at jeg begyndte at tale til eder, så viser det sig nu, at vi har fælles venner, og det er min bøn til eder, at I ikke vil glemme mig. David Balfour er mit navn. Dagen i dag har været en lykkedag for mig; nys er jeg blevet lovlig arving til et gods, og lige før dette er jeg blevet frelst fra en dødelig fare. Jeg ville ønske, at I for Balwhidders skyld ville beholde mit navn i erindring, og eders ville jeg gerne mindes, fordi jeg har truffet eder på min lykkedag."

"Mit navn nævnes ikke," svarede hun. "I over hundrede år har det kun i løn lydt på menneskers tunge. Jeg er navnløs som

feerne. Catriona Drummond er det navn, jeg lader mig kalde ved."

Nu forstod jeg, hvorledes det var fat. I hele Skotland var kun ét navn fredløst, og det var Macgregorernes; men så langt fra at fly fra dette farlige bekendtskab søgte jeg netop at fæstne det.

"Jeg har siddet sammen med én, som var i samme stilling som I," sagde jeg; "jeg tænker, at det er en af eders venner. Ham kaldte de Robin Oig."

"Har I virkelig?" udbrød hun; "har I truffet Rob?"

"Jeg har tilbragt en hel nat sammen med ham," sagde jeg.

"Ja, han er en slem natteravn," sagde hun.

"Der var et par sækkepiber i huset," sagde jeg, "og så kan I vel vide, hvorledes natten gik."

"Så kan I ikke være nogen fjende," sagde hun. "Det var hans broder, I så nys med de røde soldater om sig, og det er ham, jeg kalder fader."

"Ej, er det så?" udbrød jeg; "er I James Mores datter?"

"Hans eneste datter," sagde hun; "og datter af en fange. Ak, at jeg har kunnet glemme det blot i nogle minutter for at tale med en fremmed!"

Her blev hun tiltalt af en af karlene på det engelsk, han kunne, for at få at vide, hvad "hun" (hvormed han mente sig selv) skulle gøre for "de senus". Det var en undersætsig, krumbenet, rødhåret og tykhovedet fyr, som jeg siden til min fortræd lærte nærmere at kende.

"I dag kan vi ikke få noget, Neil," svarede hun; "hvordan vil du skaffe 'senus', når vi ingen penge har? Det vil lære dig en anden gang at passe bedre på; jeg tænker ikke, James More vil se mildt til dig næste gang, I mødes."

"Miss Drummond," sagde jeg; "jeg fortalte eder, at det var min lykkedag; her står jeg med et bankbud bag min ryg, og husk på, at jeg har nydt gæstfrihed i eders eget land i Balwhidder."

"Det var ikke nogen af min slægt, som gav eder den," sagde hun.

"Det var det vel ikke," sagde jeg; "men jeg står da i det mindste i gæld til eders onkel for en herlig tidkort fra hans sækkepibe. Dertil har jeg jo tilbudt at være eders ven, og I har glemt at afslå mit tilbud i rette tid."

"Havde det været en større sum, så havde dette gjort eder stor ære," sagde hun; "men jeg skal sige eder, hvad det er: James More ligger lænket i fængslet; men fra nu af vil de dagligt bringe ham herned til rigsadvokaten …"

"Rigsadvokaten?" udbrød jeg; "er dette – –?"

"Ja, dette er rigsadvokat Grant af Prestongranges hus," sagde hun, "og hertil vil de nu bringe min fader én gang om dagen, i hvilket øjemed ved jeg ikke; men det synes, som om der nu er lidt håb for ham. Dog vil de ikke tillade mig at tale med ham, ej heller at skrive til ham, derfor venter vi her på gaden for at se ham. Når han går forbi, stikker vi snart lidt snus til ham og snart noget andet; men nu har denne klodrian til Neil, Duncans søn, tabt min firepenny, som der skulle købes snus for. Det må James More nu savne, og han vil måske tro, at hans datter har glemt ham."

Jeg tog en sixpence op af lommen, rakte Neil den og bad ham straks gå og købe snus. Derpå vendte jeg mig mod hende og sagde: "Den sixpence blev givet mig i Balwhidder."

"Ah," sagde hun, "I er ven med Gregara!"

"Jeg vil ikke lade eder blive i en fejl tro," sagde jeg; "jeg kender meget lidt til Gregara, og endnu mindre til James More og hans færd; men i den tid, jeg har stået her på gaden, tykkes det mig, at jeg er kommet til at kende en del til eder, og hvis I vil sige 'ven med miss Catriona', så skal I ikke begå nogen fejltagelse."

"Det ene venskab kan ikke bestå uden det andet," sagde hun.

"Jeg vil forsøge det," svarede jeg.

"Men hvad vil I dog tænke om mig?" sagde hun; "jeg, som giver mig af med en vildfremmed mand."

"Jeg vil ikke tro andet, end at I er en god datter," svarede jeg.

"Jeg må dog betale det tilbage," sagde hun. "Hvor bor I?"

"Sandt at sige, så bor jeg intetsteds endnu," svarede jeg; "for jeg har kun været her i byen et par timer; men hvis I vil sige mig, hvor I bor, så vil jeg tillade mig at komme efter min sixpence selv."

"Kan jeg stole på det?" spurgte hun.

"For det skal I ingen frygt nære," sagde jeg.

"James More ville heller ikke kunne finde sig i det," sagde hun. "Jeg bor hinsides landsbyen Dean på den nordlige side af fjorden, hos mrs. Drummond-Ogilvy af Allardyce; hun er min veninde og vil blive glad ved at kunne yde eder tak."

"I skal få mig at se, så såre det, jeg har at udrette, tillader det," sagde jeg, og da tanken om Alan nu trængte sig ind på mig, skyndte jeg mig at sige farvel.

Mens jeg tog afsked, kunne jeg ikke lade være at tænke, at vi i betragtning af vort korte bekendtskab havde været meget fri mod hinanden, og at en rigtig fornuftig ung dame ville have vist sig noget mere tilbageholden. Jeg tror, det var bankbuddet, der afbrød disse uridderlige tanker.

"Jeg troede, I var en forstandig ung mand," sagde han og skød læberne ud; "men bliver I ved på denne vis, da når I ikke langt. Tosser og penge, de skilles snart. En letsindig kvindejæger er I tillige – at give sig i snak med en sådan tøs fra gaden!"

"Hvor tør I vove at tale således om denne unge dame …" begyndte jeg.

"Dame!" udbrød han, "Gud fri og frels os for den slags damer. Kalder I hende en dame? Af den slags er gaden fuld. Dame! Unge mand, det er let at se, at I kun kender lidt til Edinburgh."

Jeg blev vred og hidsig ved denne tale.

"Vis mig derhen, hvor jeg har sagt eder," sagde jeg, "og hold mund med eders smudsige tale!"

Helt adlød han mig ikke, for skønt han vel ikke ligefrem talte til mig, så lod han mig dog forstå sine tanker, for med en såre uforskammet mine og med en stemme, der var både falsk og ildelydende, sang han:

> "Mally Lee gik ned ad gaden, og vinden tog i kåben;
> kåben den fløj langt bort, og kjolen var for åben;
> fra øster og fra vester lidt for meget blev at se.
> "Åh pyt! Se kun væk!" sa'e den kønne Mally Lee."

2. Højlandsadvokaten

Sagføreren mr. Charles Stewart boede ved det øverste af den længste trappe, som nogen murer nogensinde havde lavet; ikke mindre end femten afsatser bestod den af, og da jeg var nået op til døren, og en skriver havde lukket op og sagt mig, at hans herre var til stede, havde jeg næppe så meget vejr tilbage, at jeg kunne sende bankbuddet fra mig.

"Nu kan I gå i 'øster eller vester' eller hvorhen I vil, for mig," sagde jeg og tog pengeposen ud af hånden på ham, hvorefter jeg fulgte med skriveren ind.

Det forreste værelse var et kontor, hvor skriveren havde sin stol og et bord, der var fuldt af papirer. I det næste værelse, vi kom ind i, sad en lille livlig mand og granskede i et dokument, fra hvilket han knap tog sine øjne, da jeg trådte ind; han vedblev at holde fingeren på dokumentet, som om han havde i sinde at vise mig ud og fortsætte sin gransken. Dette var mig til lidet behag, og endnu mindre behagede det mig, at skriveren stillede sig til rette, som om det var hans mening at høre på vor samtale.

Jeg spurgte først, om han var sagfører mr. Charles Stewart.

"Det er jeg," svarede han, "og må jeg så tillade mig at spørge, hvem I er?"

"I har aldrig hørt tale om mig eller mit navn," svarede jeg; "men jeg bringer eder et tegn fra en mand, som I kender godt. Som I kender godt," gentog jeg, idet jeg dæmpede stemmen, hvorefter jeg vedblev: "Men som I måske ikke er så glad ved at høre fra nu, og det, som jeg har at sige eder, skal helst siges i

fortrolighed; derfor synes jeg, det var heldigst, om vi blev alene to."

Uden at sige et ord rejste han sig, kastede dokumentet fra sig med en misfornøjet mine, sendte skriveren bort i et ærinde og låsede yderdøren efter ham.

"Nå, sir," sagde han, da han kom tilbage, "tal så kun dristigt ud; men før I begynder, vil jeg dog sige jer, at eders miner ikke varsler mig noget godt; jeg er temmelig vis på, at enten er I en Stewart eller sendt af en Stewart. Det er vel et godt navn, og ilde ville det sømme sig for min faders søn at fornægte det; men alligevel begynder jeg at grue for at høre det nævne."

"Mit navn er Balfour," svarede jeg – "David Balfour af Shaws, og hvad angår ham, der sendte mig, da vil jeg lade dette tegn tale for ham." Dermed viste jeg ham sølvknappen.

"Stik den i lommen!" råbte han. "I behøver ikke at nævne navne. Den fandens karl; jeg kender nok hans knap. Gid Satan havde ham! Hvor er han nu?"

Jeg sagde ham, at jeg ikke vidste, hvor Alan var, men at han var i sikkerhed – således troede jeg da – ovre på den nordlige side, hvor han ville forblive, indtil et skib blev fundet til ham, samt hvor og hvorledes han havde aftalt, at han kunne fås i tale.

"Jeg har altid været belavet på at komme til at dingle i galgen for det slægtskabs skyld," udbrød han, "og ej skulle det undre mig, om tiden dertil nu er kommet. Et skib fundet til ham, siger han! Og hvem skulle så betale det for ham? Manden må jo være forrykt!"

"Dette bliver min sag, mr. Stewart," sagde jeg; "her er en pose med gode penge, og hvis flere behøves, da er der også flere, hvor disse kom fra."

"Jeg behøver da ikke at spørge om, hvilket parti I hører til," sagde han.

"Det gør I ikke," sagde jeg smilende; "for jeg er så god en whig, som I noget steds vil finde."

"Stop lidt," sagde mr. Stewart; "hvad skal dette sige? En whig? Hvorfor kommer I da hid med Alans knap, og hvad er det for handler, I her har mænget jer i, mr. whig. Her har vi en landsforvist oprører, anklaget for mord, en mand, på hvis hoved, der er sat en pris af to hundrede pund – I beder mig om at yde ham bistand, og så fortæller I mig, at I er en whig! Aldrig før har jeg truffet slig en whig, skønt jeg dog ellers har kendt adskillige af dem."

"Er han en landsforvist oprører, så kan han kræve så meget mere medlidenhed af mig," svarede jeg; "for han er min ven. Jeg kan kun ønske, at han var blevet bedre vejledt. Anklaget for mord, ja, det er han også, ulykkeligvis for ham. Men det er med urette."

"Så – kan I sige det med sandhed?" sagde Stewart.

"Ja, og jeg kan sige mere end dette," svarede jeg. "Alan Breck er uskyldig, og det samme er James."

"Ah!" sagde han. "Ja, de to anklager hænger jo også sammen. Er Alan udenfor det, kan James aldrig være inde i det."

Jeg fortalte ham nu kortelig, hvorledes jeg havde gjort bekendtskab med Alan, om grunden til min nærværelse ved Appin-mordet, om vor flugt over heden, og om, hvorledes jeg var kommet i besiddelse af mit gods. "Her har I nu hele rækken af disse tildragelser, sir," vedblev jeg, "og I kan deraf se, hvorledes jeg er blevet indblandet i eders families og venners handler, hvilke jeg for alles skyld nok kunne ønske mere åbne og

mindre blodige. Desuden ser I også, at der endnu forestår mig visse foretagender, som jeg ikke så godt kan lægge frem for enhver som helst sagfører. Og nu har jeg ikke mere at sige end spørge eder, om I er villig til at tage eder af disse sager?"

"Jeg føler kun liden lyst til det; men såsom I kommer med Alans knap, har jeg vel intet valg," sagde han. "Hvad har I så at begære?" tilføjede han og greb sin pen.

"Det allerførste er at få Alan smuglet ud af landet," svarede jeg. "Men det behøver jeg vel næppe at nævne."

"Nej, det glemmer jeg ikke så let," sagde Stewart.

"Det næste er den lille slump penge, jeg er blevet Cluny skyldig," vedblev jeg; "det vil for mig falde vanskeligt at få den sendt; men I vil lettelig kunne besørge det. Det var to pund, fem shilling og tre og en halv pence."

Han skrev det ned.

"Dernæst er der en mr. Henderland, en prædikant og missionær i Ardgour, som jeg gerne vil skaffe en smule snustobak, og da I ventelig til stadighed har forbindelse med eders venner i Appin, som ligger tæt derved, vil I sikkert kunne overtage dette hverv sammen med det andet."

"Hvor meget snustobak skal vi sige?" spurgte han.

"Jeg tænker et par pund," svarede jeg.

"Så skriver jeg to," sagde han.

"Så er der den unge pige Alison Hastie i Limekilns," vedblev jeg – "hende, der hjalp Alan og mig over Forth; jeg synes, at hvis jeg kan skaffe hende en god søndagsdragt, en sådan, som hun efter sin stand kan bære med ære, da ville det lette min samvittighed, for det er ikke for meget sagt, at vi begge skylder hende vort liv."

"Det glæder mig at se, at I ihukommer de velgerninger, som er bevist eder, mr. Balfour," sagde han og skrev også dette ned.

"Jeg ville skamme mig, om jeg på min lykkes første dag tænkte anderledes," sagde jeg; "men hvis I nu vil beregne udlægget og dertil føje, hvad I selv skal have for eders ulejlighed, så ville jeg blive glad, om der kunne blive lidt penge til yderligere vederlag tilbage. Det er ikke, fordi jeg ikke gerne ville give hele resten for at få Alan i sikkerhed, ej heller, fordi jeg til mig selv skal bruge mere; men jeg har hævet så meget den første dag, tykkes det mig, at det ville se ilde ud, om jeg kom næste dag igen for at forlange mere. Men sørg for alting for at tage nok," tilføjede jeg; "for meget nødig vil jeg søge eder igen."

"Nå – det glæder mig at se, at I tillige er forsigtig," sagde han; "dog tykkes det mig, at I vover noget ved at stille så stor en sum til min rådighed."

Dette sagde han meget bidende.

"Alligevel må jeg vove det," sagde jeg; "men der er endnu en tjeneste, jeg må bede eder om, og det er at anvise mig et herberg, for jeg har ikke tag over hovedet. Men det må blive et herberg, som det må se ud til, at jeg tilfældigt har fundet, for det går ikke an, at rigsadvokaten kommer under vejr med, at jeg har haft nogen forbindelse med eder."

"I kan berolige eders ængstelige tanker," sagde han; "jeg skal aldrig nævne eders navn, og det er min tro, at advokaten endnu fortjener den ros, at han slet ikke kender eders tilværelse."

Jeg mærkede nu, at jeg var kommet til vrangsiden af manden.

"Da vil der komme en uheldig dag for ham," sagde jeg; "for han vil ikke kunne undgå at blive vidende om den længere end

til i morgen, når jeg går op til ham."

"Når I går op til ham!" gentog mr. Stewart; "er jeg forrykt, eller er I det? Hvad bringer eder i advokatens nærhed?"

"Jeg vil overgive mig selv i hans hånd," sagde jeg.

"Mr. Balfour!" udbrød han, "vil I drive løjer med mig?"

"Nej, sir," svarede jeg; "om end jeg tykkes, at I selv har taget eder den frihed med mig; men det må I vide én gang for alle, at jeg ingenlunde er i nogen spøgefuld stemning."

"Jeg heller ikke," sagde Stewart, "og det må I vide – hvis ordene skal føjes således – at jeg synes mindre og mindre godt om eders opførsel. I kommer her til mig med alle mulige anmodninger om at foretage en række tvivlsomme handlinger, der i lang tid vil bringe mig i forbindelse med lige så tvivlsomme personer. Og derefter fortæller I mig, at I går lige fra mit kontor og til advokaten for at komme til forståelse med ham. Hverken Alans knap eller hele Alan selv vil få mig til at indlade mig yderligere med eder."

"Jeg ville i eders sted tage dette med noget mere sindighed," sagde jeg, "og måske kan vi undgå det, I har så meget imod; jeg ser ingen anden udvej end at udlevere mig selv; men måske kan I se en anden, og kan I det, da skal jeg ikke nægte, det ville volde mig stor lettelse, for det er min tro, at min henvendelse til Hans Herlighed ikke vil være heldbringende for mit vel. Kun én ting kan jeg ikke komme udenom, og det er at aflægge mit vidnesbyrd, for jeg håber, at det vil redde Alans ære – eller det, der er tilbage af den – og James' hals, hvad der er endnu vigtigere."

Han sad tavs et øjeblik, derefter sagde han: "Min gode ven, I vil aldrig få lov til at aflægge eders vidnesbyrd."

"Vi får at se," sagde jeg; "jeg er halsstarrig, når jeg får det sind på."

"Og dum er I tillige," udbrød Stewart. "Det er James, deres fingre klør efter; James vil de have hængt – Alan også, hvis de kan få fat i ham – men James først og fremmest. Kom i nærheden af advokaten med den sag, og I skal se, han skal nok finde råd til at lægge mundkurv på eder."

"Jeg tror bedre om advokaten end som så," sagde jeg.

"Jeg giver advokaten fanden!" udbrød han. "Det er jo Campbellerne, menneske! I vil få hele klankleresiet på nakken af jer, og det samme vil advokaten, stakkels djævel! Højst mærkeligt er det, at I ikke kan indse, hvorledes I står i det. Har de ingen ærlig måde at stoppe jer mund på, så griber de til svig. De kan jo putte eder i hullet; kan I da ikke indse det?" udbrød han og rakte hænderne i vejret.

"Det samme blev rigtignok sagt mig for ikke længere siden end i morges af en anden sagfører," sagde jeg.

"Hvem var det?" spurgte Stewart; "i hvert fald har det været en fornuftig mand."

Jeg sagde, han måtte undskylde, at jeg fortav hans navn, for han var en agtværdig gammel whig, som nødig ville blandes ind i disse sager.

"Det lader næsten til, at alle mennesker skal blandes ind i dem!" udbrød Stewart. "Men hvad sagde I da?"

Jeg fortalte ham nu, hvad der var passeret mellem Rankeillor og mig udenfor Shaws hus.

"Nå, I vil altså med vold og magt hænges!" sagde han. "I vil komme til at hænge ved siden af James Stewart – dér har I eders skæbne forudsagt!"

"Jeg håber dog på en bedre," sagde jeg; "men nægte kan jeg jo ikke, at det er et voveligt spil."

"Meget voveligt!" udbrød han og tav så lidt igen. "Jeg burde vel takke eder for eders trofasthed mod mine venner," sagde han derpå; "når blot I nu har styrke til at være standhaftig; men jeg varer jer ad: det er en vovelig færd. Ikke ville jeg være i eders sted, jeg, som dog er en født Stewart, for alle de Stewarter, som har været siden Noæh dage. Voveligt – ja, jeg har også vovet en del i min tid; men at komme for retten for en Campbell-jury og en Campbell-dommer, og det oven i købet i et Campbell-land og i en Campbell-sag – tænk kun, hvad I vil om mig, Balfour; men sligt ville jeg aldrig udsætte mig for."

"I tænker på anden vis end jeg," sagde jeg. "Jeg er blevet opdraget til min tænkemåde af min fader."

"Ære være hans støv; en brav søn har han efterladt til at bære sit navn," sagde Stewart; "men nødig vil jeg have, at I skal dømme mig for hårdt; ser I, sir, min stilling er anderledes end eders. I siger, at I er en whig; men hvad er jeg egentlig – sikkerlig ingen whig; det kan jeg ikke med ære være; men mellem os sagt – min iver for den anden side er ikke stor."

"Det undrer mig ikke," sagde jeg; "jeg ville heller ikke vente det af en mand med eders forstand."

"Hys! Ingen smiger!" udbrød han. "Der er forstand nok på begge sider; men jeg for min part nærer intet ønske om at fortrædige kong George, og hvad kong James angår, så Gud velsigne ham; men helst ser jeg, at han forbliver hinsides vandet. Jeg er sagfører, ser I; vil helst holde mig til mine bøger, en god retssag, velskrevne indlæg, en munter passiar med andre sagførere i Parlamentet, en god flaske vin og et spil golf

lørdag eftermiddag [Note 1)]; hvor bliver der plads til en højlandsplaid og et slagsværd i dette?"

"Nej, det er tydeligt at se, at der ikke er meget af den vilde højlænder i eder," sagde jeg.

"Ikke meget – nej, sig intet!" udbrød han, "og dog er jeg født i højlandet, og når klanen fløjter, så har jeg at danse. Klanen og navnet, det går forud for alt. Som I sagde nys: min fader lærte mig det; men mange fortrædeligheder har jeg haft af det: forræderi og forrædere – udsmugling og indsmugling af dem, og den franske rekruttering, udsmuglingen af rekrutterne og alle disse begæringer og retssager. Her har jeg nu en for den unge Ardshield, min fætter, der kræver et gods, fordi han har giftet sig til det – et konfiskeret gods! Jeg sagde til ham, at det var dårskab; men tror I, han brød sig om det? Men hvad skal jeg gøre – jeg er nu engang en Stewart, og derfor må jeg på min måde fægte for min klan og min familie. Det er ikke længere siden end i går, at en af vore Stewart-knøse blev ført op til borgen, og hvorfor? Overtrædelse af loven af 1736; lade sig hverve af kong Louis. Ser I, han vil også forlange, at jeg skal være hans sagfører, og det bliver endnu en sort plet på mit gode navn. Jeg siger jer ærligt, var jeg blot tyve år yngre, så vil jeg være fordømt, om jeg ikke kastede hele lovvæsenet fra mig og gav mig til at studere hebraisk for at blive præst."

"Jeg forstår det, det er en drøj stilling," sagde jeg.

"Fordømt drøj!" udbrød han, "og derfor er jeg også så forbavset over eder – I, som ikke er nogen Stewart – at I vil stikke eders hoved så dybt i disse Stewart-sager. Og hvorfor? Ja, det ved jeg ikke – er det alene for pligtens skyld?"

"Således må det vel kaldes," sagde jeg.

"Det er i hvert fald smukt gjort," sagde han; "men her kommer nu min skriver tilbage, og hvis I ikke har noget imod det, vil vi tage os en bid middagsmad alle tre. Når vi har spist, vil jeg vise jer hen til en meget agtværdig mand, som gerne vil yde eder herberg. Eders lommer skal blive fyldt af eders egen pose, for disse sager vil ikke blive nær så bekostelige, som I synes at tro – heller ikke skibet, som skal skaffes."

Jeg gjorde tegn til ham, at skriveren kunne høre, hvad der blev sagt.

"Åh, I behøver ikke at være bange for Robbie," sagde han. "Også han er en Stewart – stakkels djævel, og har udsmuglet flere franske rekrutter og landflygtige papister, end der er hår på hans hoved. Det er Robbie, som besørger den del af forretningerne. Hvem er det nu, Robbie, som agter sig over vandet?"

"Den første bliver nok Andie Scougal på "*Thristle*"," svarede Rob. "Jeg talte forgangen dag med Hoseason; men det lader til, at han intet skib har. Så er der også Tam Stabo; men ham sætter jeg ikke lid til. Jeg har set ham og et par fordægtige karle stikke hovederne sammen, og gælder det en eller anden vigtig person, da ville jeg ikke gå til Tam."

"Det er en person, hvis hoved er sine to hundrede pund værd, Rob," sagde Stewart.

"Kors! Det er da vel aldrig Alan Breck?" udbrød skriveren.

"Ham og ingen anden," sagde hans herre.

"Du store Himmel! Det er en alvorlig sag!" udbrød Robin; "så vil jeg prøve det med Andie – ja, Andie vil være den bedste."

"Jeg kan forstå, at dette er en stor forretning," bemærkede jeg.

"Stor! Ja, der er ingen ende på udsmuglingerne, mr. Balfour," sagde Stewart.

"Eders skriver nævnede et navn – Hoseason," sagde jeg. "Ham kender jeg vist; det må vel være Hoseason fra briggen "*Covenant*". Ville I kunne sætte lid til ham?"

"Mod eder og Alan har han vel ikke opført sig vel," sagde mr. Stewart; "men min mening om manden er ellers en noget anden end eders. Havde han taget Alan om bord på sit skib efter overenskomst, da er det min mening, at han ville have vist sig som en ærlig mand. Hvad mener du, Rob?"

"Ikke ærligere skipper i nogen havn end Eli," sagde skriveren. "Til Elis ord ville jeg fæste lid, selv om det var prinsen eller Appin selv, han skulle have om bord," tilføjede han.

"Det var jo ham, der tog doktoren over – ikke sandt?" spurgte hans herre.

"Det var det," svarede skriveren.

"Og jeg tror, at han også tog ham tilbage?" vedblev Stewart.

"Ja, og med posen fuld af penge!" udbrød skriveren, "hvad Eli var fuldt vidende om."

"Vanskeligt er det at kende menneskene til bunds, synes det," sagde jeg.

"Det var netop, hvad jeg glemte, da I kom herind, mr. Balfour," sagde sagføreren.

3. Jeg går til Pilrig

Aldrig så snart var jeg vågnet i mit ny herberg den følgende morgen, før jeg sprang ud af sengen og iførte mig mit ny tøj, og så snart jeg havde fortæret min frokost, begav jeg mig ud til ny eventyr. Alan ville der blive sørget for, håbede jeg; men med James ville det ikke gå så let, og jeg måtte være beredt på, at dette foretagende ville blive mig dyrt, hvad da også enhver havde sagt, som jeg havde betroet mig til. Det syntes, som om jeg var nået op til toppen af bjerget; men blot for at kaste mig selv ned derfra; at jeg under mange og hårde prøvelser var kommet til vejrs, var blevet rig og vel anset, så at jeg kunne bære fine klæder og en kårde ved lænd – alt blot for at begå selvmord ved slutningen af det hele, og det endda den værste slags selvmord, den at lade mig blive hængt efter kongens dom.

"Hvorfor ville jeg egentlig gøre det?" spurgte jeg mig selv, idet jeg gik ned ad hovedgaden, nordpå til Leith Wynd. "Først for at redde James Stewart," svarede jeg mig selv, og det var sikkert erindringen om hans nød, hans hustrus gråd, og et ord, jeg havde ladet falde ved den lejlighed, som virkede stærkest på mig. Men på samme tid sagde jeg, at det var, eller burde være den mest ligegyldige sag for min faders søn, om James døde i sin seng eller på retterstedet. Ganske vist var han Alans fætter; men hvad Alan angik, så var det sikkert bedst for ham, at han lod sagen gå sin gang og lod kongen og hertugen af Argyll og ravnene gøre med James, hvad de lystede. Ej heller kunne jeg helt glemme, at da vi alle var stedt i samme nød, havde James ikke vist synderlig interesse for Alan og mig.

Derefter kom det over mig, at jeg handlede for retfærdighedens skyld; det tyktes mig en smuk grund, for når jeg tænkte sagen til ende, så måtte jeg komme til den slutning, at retfærdighed var det vigtigste af alt, og at en dødsdom over en uskyldig mand var den største tort for hele menneskeheden. Mine tanker blev ved at strides med hinanden; men det endte dog med, at jeg sagde til mig selv: "Her er vel to veje; men begge fører til samme mål; det er uretfærdigt, at James skal lide døden, hvis jeg kan frelse ham, og jeg ville blive til latter for mig selv, hvis jeg nu efter at have talt så meget, slet intet ville gøre. Heldigt er det for James af Glens, at jeg har pralet så meget på forhånd, og det er heller ikke uheldigt for mig selv, eftersom jeg nu er tvunget til at gøre det rette. Jeg har fået en gentlemans navn og midler, og ilde ville det være, om jeg nu ikke handlede derefter." Jeg bad derfor en bøn for mig selv og om, at jeg måtte få det mod, jeg endnu manglede, og at jeg som en soldat, der drager ud i slaget, måtte gå lige til min pligt, og komme uskadt derfra, som dog ikke få krigere gør.

Jeg blev herved lidt mere rolig, om end jeg langt fra var blind for de farer, der truede mig. Jeg vidste fuldt vel, at den vej, jeg nu havde besluttet at gå, lettelig kunne føre mig til stigen, som førte op til galgen. – Det var en smuk, klar morgen, om end vinden var i øst. Dens kølighed bragte mig til at tænke på efteråret, på vissent løv og lig og grave. Djævelens værk ville det være, tyktes det mig, om jeg nu, lige når min lykke var begyndt, skulle dø for andre folks skyld.

På det øverste af Calton-højen løb nogle børn og legede med deres drager, skønt det ikke var den rette årstid for en sådan leg. Dragerne sås meget tydeligt mod himlen. En af dem steg

meget højt op, men faldt så pludseligt hurtigt ned mod jorden, og ved synet heraf sagde jeg til mig selv: "Det var David, som faldt dér!"

Min vej førte mig over Mouters-bjerget og gennem udkanten af en lille kirkeby. Jeg hørte lyden af vævernes flittige arbejde inde fra husene og biernes summen i haverne. De folk, som stod udenfor, talte i et fremmed tungemål, og jeg hørte senere, at byen hed Picardie og var beboet af franske vævere, der arbejdede for *Linen Company*. Her fik jeg at vide, hvilken vej jeg skulle gå til Pilrig, og da jeg var nået et lille stykke udenfor byen, så jeg en galge, hvori der hang to mennesker. De var dyppet i tjære, som den gang var skik; vinden drejede dem rundt, kæderne, som de hang i, raslede, og ravnene fløj skrigende omkring dem.

Dette syn var som en levendegørelse af min frygt, og jeg kunne ikke holde op med at stirre på det og gyse derved. Men som jeg blev ved at kredse omkring galgen, hvem andre skulle jeg så møde end en gammel kælling, som sad støttet op til en sten og nikkede og talte med sig selv.

"Hvem er disse to, morlille?" spurgte jeg og pegede på ligene.

"Gud velsigne dit smukke ansigt, min knøs!" udbrød hun; "det er såmænd to af mine kærester – endda de to ældste, min kære, unge ven."

"Hvorfor er de således blevet straffet?" spurgte jeg videre.

"Ak, kun for den gode sag," svarede hun. "Ofte spåede jeg dem, hvordan det ville ende. To skotske skilling; ikke en sysling mere, og det skal to stoute karle dingle i galgen for. De tog dem fra et barn deroppe i Brouchton."

"Du gode Gud," sagde jeg til mig selv og ikke til den forrykte gamle kælling – "skulle de bøde med livet for så ringe en ting!"

"Giv mig din hånd, sønneke," sagde hun, "og lad mig sige dig din fremtids vej!"

"Nej, morlille," sagde jeg, "jeg ser langt nok fremad ad den vej, jeg går. Ilde er det at se alt for langt forud i tiden."

"Jeg ser det i dine øjne," sagde hun; "der er en skøn jomfru, som har fanget dig, og så er der en lille mand i en brun kjortel, og en svær mand i en pudret paryk, og skyggen af galgen, som ligger tværs over din vej. Giv mig din hånd, sønneke, og lad gamle Merren spå dig noget godt."

De to ting, hun på slump havde nævnet, og som syntes at pege på Alan og James Mores datter, fik mig til at studse, og jeg skyndte mig bort fra den gamle heks, efter at have tilkastet hende en skilling, som hun straks begyndte at lege med under de hængtes glidende skygger.

Min vandring ud ad Leith Walks landevej ville være blevet mere fornøjelig for mig, hvis jeg ikke havde haft dette ildevarslende møde. Den ældgamle vej løb ud mellem frodige agre, der var så veldyrkede, at jeg endnu aldrig havde set magen dertil. Desuden gjorde det mig godt, at jeg nu var kommet ud i landet og bort fra byens larm; men galgenlænkernes raslen vedblev dog at lyde i mine øren, og den gamle heks' tale og tanken om de hængte mænd vedblev at spøge i mit sind. At blive hængt op i galgen, det var en hård skæbne, og for den, der var blevet tjæret og lænket og hængt op, kunne det være lige meget, om det var sket for to skilling skotsk eller (som mr. Stewart kaldte det) for overdreven pligtfølelse. Dér kunne David Balfour komme til at hænge, og andre unge knøse kunne

passere forbi i deres lovlige ærinde og regne ham for en simpel forbryder, og gamle forrykte kællinger kunne sidde ved galgefoden og spå dem deres fremtid, og de kønne jomfruer kunne gå forbi og se til den anden side og holde på deres næser. Jeg så dem tydeligt for mig: de havde klare grå øjne, og tørklædet over deres hoved havde Drummondernes farve.

Mit sind var såre nedtrykt; men min beslutning stod fast, da jeg fik Pilrig i sigte, et smukt hus med mange gavle, der lå tæt ved vejen og var omgivet af en køn opvoksende skov. Lairdens hest stod opsadlet ved døren, da jeg kom derhen; men han selv opholdt sig i sit arbejdsværelse, hvor han modtog mig, omgivet af lærde værker og musikinstrumenter, for han var ej alene en stor filosof, men også en stor musikelsker. Han modtog mig først meget venligt, og da han havde læst Rankeillors brev, stillede han sig straks til min rådighed.

"Og hvad er det så, fætter David – for det synes jo, som om vi er frænder – hvad er det så, jeg kan gøre for eder?" sagde han. "Et ord til Prestongrange? Et sådant er lettelig givet; men hvad skal det være for et ord?"

"Mr. Balfour," sagde jeg, "hvis jeg ville fortælle eder hele min historie, og hvorledes den er faldet ud, da er det min tro – og således var også Rankeillors – at I ville blive lidet opbygget af den."

"Det gør mig ondt at høre dette af eder, min frænde," sagde han.

"I må ikke misforstå mig, mr. Balfour," sagde jeg; "jeg har intet at bebrejde mig, som kan volde mig sorg, eller volde eder sorg for mig; her er kun tale om menneskets almindelige ufuldkommenhed. Skylden, som hviler på os fra Adams første

synd, vor naturs fordærvelse, så at vi fattes ære for Gud, så meget har jeg at svare for; men det er min trøst, at det er blevet mig lært, hvor jeg skal søge om hjælp herfor." Således talte jeg, for af mandens udseende sluttede jeg, at han ville synes godt om, at jeg kunne min katekismus. "Men hvad den verdslige ære angår, da har jeg intet stort fald at bebrejde mig, og mine besværligheder har jeg pådraget mig meget mod min vilje, og – så vidt jeg selv kan dømme derom – også uden min egen skyld. Min ulykke er, at jeg er blevet inddraget i en politisk forvikling, som det er min tro, I helst må blive fri for at komme til kundskab om."

"Meget godt, mr. David," svarede han, "det glæder mig at mærke, at I er således, som Rankeillor har fremstillet eder, og hvad eders fortielse om de politiske forviklinger angår, da handler I meget rigtigt; det er min bestræbelse aldrig at pådrage mig mistanke i nogen retning; men nu er det rigtignok spørgsmålet, hvorledes jeg kan hjælpe eder, når jeg slet ikke kender noget til den sag, der betynger eder."

"Det, jeg vil bede eder om, sir," sagde jeg, "er, at I skriver til Hans Herlighed, at jeg er en ung mand af god familie og af gode midler, hvilket jeg tror, I kan skrive med rette."

"Jeg har Rankeillors ord for det," sagde mr. Balfour, "og det stoler jeg fuldt ud på."

"Hertil kan I føje, hvis I ellers vil fæste lid til mit eget ord, – at jeg er en god kristen, og tro mod kong George, til hvilket jeg er opdraget," vedblev jeg.

"Hvilket heller ikke vil volde eder nogen skade," sagde mr. Balfour.

"Dernæst kunne I skrive, at jeg søger Hans Herlighed i et vigtigt anliggende, der står i forbindelse med Hans Majestæts tjeneste og retfærdighedens udøvelse," sagde jeg.

"Da jeg ikke kender sagen, tør jeg ikke give noget vidnesbyrd om dens vigtighed, vigtigt anliggende må derfor bortfalde. Men ellers skal jeg gerne udtrykke mig, som I foreslår."

"Og så, sir," sagde jeg og gned min hals lidt med min tommelfinger – "så ville jeg være eder meget taknemmelig, om I kunne lade et ord slippe ind med om lidt beskyttelse."

"Beskyttelse?" sagde han. "Beskyttelse for eder? Her kommer et ord, som forvirrer mig lidt. Er sagen så farlig, da tilstår jeg, at jeg er noget betænkelig ved at tage mig af den med bind for øjnene."

"Måske kan jeg da med et par ord give en antydning af, hvad det drejer sig om," sagde jeg.

"Måske vil det være det bedste," sagde han.

"Nu vel, det er Appin-mordet," sagde jeg.

Han rakte begge hænder i vejret. "Sir! Sir!" udbrød han.

Ved at se udtrykket i hans ansigt og høre tonen i hans ord måtte jeg tro, at jeg nu havde mistet min hjælper.

"Lad mig forklare," begyndte jeg.

"Jeg takker eder venligst," sagde han; "men jeg vil ikke høre mere om det. Jeg siger eder, ikke et ord vil jeg høre. For eders navns skyld og for Rankeillors, måske også lidt for eders egen, vil jeg gøre, hvad jeg kan, for at hjælpe eder; men jeg vil ikke høre mere om sagen. Og min første pligt er at advare eder. Det er dybt vand, I er kommet ud i, mr. David Balfour, og I er kun en ung mand. Vær forsigtig og tænk to gange over, hvad I gør."

"I må tro, at jeg har tænkt oftere end det, mr. Balfour," sagde jeg, "og jeg vil igen henvise eder til mr. Rankeillors brev, for jeg håber og tror, at han deri har tilkendegivet sit bifald til, hvad jeg agter at gøre."

"Nu vel!" sagde han, "jeg skal gøre for eder, hvad jeg kan." Dermed tog han pen og papir frem, sad lidt og tænkte og begyndte så at skrive under megen eftertanke. "Jeg går ud fra, at Rankeillor bifalder, hvad I har i sinde?" spurgte han lidt efter.

"Efter nogen samtale, sir, bad han mig i Guds navn iværksætte det," sagde jeg.

"Det er et navn, som giver tryghed i gerningen," sagde mr. Balfour og fortsatte med at skrive. Straks efter skrev han under, gennemlæste, hvad han havde skrevet, og tiltalte mig igen. "Se nu her, David," sagde han, "dette er et introduktionsbrev, som jeg vil sætte mit segl på uden at forsegle det og overgive åbent i eders hænder, som formen kræver det. Men såsom jeg handler i blinde, vil jeg læse det for eder, for at I kan høre, om det vil både eders øjemed.

Pilrig, den 26. august 1751.

Mylord! Dette for at anbefale til eder min navne og frænde, David Balfour af Shaws, en ung gentleman af udadlelig byrd og god stilling. Ved siden af dette nyder han det værdifulde gode at have fået en god opdragelse, og hans politiske principper kan kun være Eders Herlighed til behag. Jeg har ikke mr. Balfours fortrolighed; men så meget ved jeg dog, at han har en sag at betro eder vedrørende Hans Majestæts tjeneste og retfærdighedens udøvelse, anliggender for hvilke Eders Herligheds iver er vel

kendt. Jeg kan tilføje, at den unge gentlemans hensigter er kendt og blevet bifaldet af nogle af hans venner, som med stor interesse afventer udfaldet af dem og håber, at dette må blive heldigt for ham.

Hertil har jeg føjet mit navn som underskrift tillige med de sædvanlige komplimenter. I vil bemærke, at jeg har skrevet "nogle af hans venner", og jeg håber, at jeg med sandhed har kunnet benytte denne flertalsform?"

"Med fuld sandhed, sir," sagde jeg; "mine hensigter er kendt og bliver bifaldet af flere end én; og eders brev, som jeg glæder mig over at kunne yde eder min oprigtige tak for, er alt, hvad jeg har turdet håbe af eder."

"Det var også alt, hvad jeg på nogen vis har turdet gøre," sagde han, "og fra det, jeg kender til sagen, som I har i sinde at blande eder i, kan jeg kun bede Gud om, at det må blive eder til nytte og gavn."

4. Rigsadvokat Prestongrange

"For at gøre huset ære", som min frænde sagde, indbød han mig til frokost; men så snart jeg havde spist, skyndte jeg mig derfra, for jeg havde ingen ro på mig, før jeg havde fået overstået det næste trin. Jeg blev derfor ikke lidt skuffet, da jeg, efter at være kommet til Prestongranges bolig, blev modtaget med den besked, at han var gået ud. Jeg tror nok, at dette forholdt sig rigtigt i øjeblikket og i nogle timer derefter; men jeg er vis på, at advokaten så kom hjem, og i et værelse ved siden af det, hvor jeg var blevet vist ind, gjorde sig til gode mellem sine venner, mens man ganske havde glemt, at jeg sad og ventede. Jeg ville være gået derfra mange gange, hvis jeg ikke havde været så opsat på at få det skæbnesvangre ærinde fra hånden, så at jeg kunne lægge mig til at sove med ro i mit sind.

Først fordrev jeg ventetiden med at læse, for det lille værelse, hvor jeg opholdt mig, var fuldt af mange slags bøger. Men jeg fik ikke megen mening ud af det, jeg læste, og da himlen var skyfuld, og mørket faldt tidligere på end sædvanligt, og værelset kun havde et enkelt meget lille vindue, blev jeg til sidst nødt til at opgive denne tidkort og tilbringe resten af tiden i ørkesløshed, hvad der gjorde min venten endnu mere trykkende. Dog havde jeg en slags adspredelse derved, at jeg kunne høre, der var folk, som talte sammen i et nærliggende værelse. Da samtalen holdt op, var der en, som begyndte at spille meget smukt på et spinet, og kort efter hørte jeg en dame synge.

Jeg kan ikke sige, hvor mange klokken var, men det havde været mørkt længe, da døren til kabinettet åbnedes, og en høj

mandsskikkelse viste sig på tærsklen, klart belyst af lyset bagved ham. Jeg rejste mig straks.

"Hvad – er der nogen herinde?" spurgte han. "Hvem er det?"

"Jeg kommer med et brev fra lairden af Pilrig til rigsadvokaten," svarede jeg.

"Har I været her længe?" spurgte han.

"Jeg tør ikke bestemt sige, hvor mange timer jeg har været her," svarede jeg.

"Det har jeg slet ikke vidst noget af," sagde han og lo så småt. "Tjenerne må have glemt eder. Men nu kan I endelig træffe den, I søger, for jeg er Prestongrange."

Med disse ord gik han foran mig ind i det næste værelse, idet han med en håndbevægelse bad mig følge efter. Herinde tændte han et lys og satte sig foran et skrivebord. Værelset var rummeligt og fyldt med bøger. Lyset, som han havde sat fra sig på bordet, viste mig tydeligt mandens smukke skikkelse og djærve ansigt, der blussede stærkt. Hans øjne var spillende, men tillige meget fugtige, og før han satte sig, lagde jeg mærke til, at han svajede frem og tilbage. Han havde øjensynlig nydt bordets glæder i fuldt mål; men han var dog ganske herre over sin hjerne og sin tunge.

"Sæt eder, sir," sagde han, "og lad mig se Pilrigs brev."

Han gennemløb det, i begyndelsen skødesløst, seende op og bukkende, når han kom til mit navn; men da han kom til de sidste ord, kunne jeg se, at han blev mere opmærksom, og jeg var vis på, at han læste dem to gange. Det er let at forstå, at mit hjerte under alt dette bankede stærkt, for jeg var nu gået over mit Rubicon og var kommet ind på slagets mark.

"Det er mig en fornøjelse at gøre eders bekendtskab, mr. Balfour," sagde han, da han var færdig. "Må jeg byde eder et glas rødvin?"

"Jeg beder eder undskylde, mylord," sagde jeg; "men dette tykkes mig ikke ret sømmeligt. Som I vil have set af brevet, kommer jeg her i et såre alvorligt ærinde, og såsom jeg er ganske fremmed for nydelsen af vin, vil den ikke virke gavnligt på mig."

"Som I selv vil," sagde han; "men hvis I ikke har noget imod det, tror jeg, at jeg tager en flaske selv."

Han ringede med en klokke, og som om det var et kendt signal, kom en tjener straks ind med en flaske vin og et par glas.

"Nå – har I så ikke ombestemt eder?" spurgte advokaten. "Nå – ja, så vil jeg drikke på nøjere bekendtskab. Hvad kan jeg så tjene eder med?"

"Måske bør jeg begynde med at sige eder, mylord," sagde jeg, "at det er efter eders egen indtrængende indbydelse, at jeg er kommet her."

"I sætter mig noget i forlegenhed," sagde han; "for jeg må bekende, at jeg ikke har hørt det mindste om eder før i aften."

"Det er sandt, mylord, mit navn er eder ganske ubekendt," sagde jeg, "og dog har I alt i nogen tid været stærkt opsat på at gøre mit bekendtskab, hvilket I endog offentligt har kundgjort."

"Her vil jeg bede eder om en nøjere forklaring," sagde han; "jeg er ingen Daniel."

"Måske vil det gå op for eder, når jeg siger," svarede jeg, "at hvis jeg var spøgefuld stemt, hvilket dog langt fra er tilfældet, da kunne jeg komme med et krav til eder på to hundrede pund."

"For hvad?" spurgte han.

"Fordi der er udlovet så meget for min person," sagde jeg.

Han skød sit glas helt tilbage og satte sig ret op i stolen, som han havde siddet magelig tilbagelænet i. "Hvad siger I?" udbrød han.

"En høj, stærktbygget knøs på omtrent atten år," anførte jeg – "skægløs, og taler som en lavlænder."

"Jeg husker disse ord," sagde han; "men hvis I er kommet hid for at drive løjer med mig, så vil jeg lade jer vide, at det kan blive jer en dyr spøg."

"Min hensigt med dette er så alvorlig som liv og død," sagde jeg, "og jeg er ingen anden end den knøs, som stod og talte med Glenure, da han blev skudt."

"Men da I nu er her, så må jeg deraf slutte, at I vil hævde, at I er uskyldig," sagde han.

"Eders slutning er rigtig," sagde jeg. "Jeg regner mig til kong Georges tro undersåtter, og hvis jeg havde noget at bebrejde mig, ville jeg visselig ikke være så tåbelig at gå lige ind i løvens hule."

"Det kan kun glæde mig at høre," sagde han. "Den forbrydelse, I nævner, er af så afskyelig en natur, at den ikke fortjener nogen barmhjertighed. Det er et utilgiveligt mord, som er udøvet i åbenbart oprør mod Hans Majestæt og ulydighed mod landets love, og af folk, der er kendt som åbenlyse oprørere. Jeg tager dette meget strengt, for jeg betragter forbrydelsen som rettet mod Hans Majestæt personligt."

"Og ulykkeligvis, mylord," tilføjede jeg lidt tørt, "også rettet mod en høj person, som ikke behøver at nævnes."

"Hvis I underforstår noget ved disse ord, da må jeg sige jer, at jeg betragter det som utilbørligt af en tro undersåt, og var de udtalt i fleres nærværelse, da måtte jeg kræve eder til regnskab for dem," sagde han. "I synes ikke ret at erkende det alvorlige ved eders stilling, ellers ville I sikkert vælge eders ord med større skønsomhed. Retfærdigheden i dette land og i mine hænder udøves uden persons anseelse."

"I giver mig for stor en andel i mine ord, mylord," sagde jeg; "jeg sagde kun det, som alle her i landet siger; alle vegne har jeg hørt det sige, og af folk af alle partier."

"Når I har fået noget bedre forstand, vil I forstå, at I ej bør agte på slig tale, selv om den føres i munden af aldrig så mange," sagde advokaten; "men jeg vil nu ikke regne eder dette til last. Den adelsmand, som vi alle ærer, og som er blevet ramt dybt ved dette afskyelige mord, er hævet for højt til at kunne såres af sådan klaffer. Hertugen af Argyle – I ser, jeg taler rent ud til jer – tager sig dette lige så nær, som jeg gør, og som vi da også er forpligtet til at gøre som retfærdighedens udøvere i kongens tjeneste. Men fordi det nu tilfældigvis er en Campbell, der er faldet som offer for sin pligt, den, som Campbellerne altid har været rede til at vove livet for, og fordi det træffer sig, at høvdingen for denne store og gode slægt, til alles held er den øverste rets formand, så skal smålige sind og onde tunger i kipper og kroer straks have travlt med mistænkeliggørelse, og jeg finder en ung gentleman som mr. Balfour ubetænksom nok til at gøre sig til deres eftersnakker."

Dette sagde han i en så højtidelig tone, som om han talte i retssalen, hvorefter han igen gled over i dagligdags tale. "Men

nok om det," sagde han; "det, jeg nu ønsker at vide, er, hvad I mener, jeg skal gøre med eder."

"Min tanke var, at det var dette, som I skulle sige mig," svarede jeg.

"I kan have ret til at vente dette," sagde advokaten; "men ser I – I kommer vel anbefalet til mig. Der står et godt og ærligt whig navn under dette brev" – her tog han brevet op fra bordet et øjeblik – "og mr. Balfour, en eller anden ordning er det vel muligt at træffe. Jeg siger eder, og jeg siger eder det på forhånd, for at I bedre kan være på eders post, at eders skæbne ligger i min og i ingen andens hånd. I en sådan sag som denne har jeg – det være sagt i al ærbødighed – mere magt end Hans Majestæt kongen, og kan I nu fremføre noget, som kan berolige min samvittighed, da lover jeg eder, at det skal forblive mellem os."

"Hvorledes mener I?" spurgte jeg.

"Jeg mener dette, mr. Balfour," svarede han, "at hvis I kan give en tilfredsstillende forklaring, da behøver ikke en sjæl at få at vide, at I har været i mit hus; og I har lagt mærke til, at jeg end ikke har tilkaldt min skriver."

Jeg så nu, hvor han ville hen. "Jeg antager, at det ikke er nødvendigt, at nogen bliver underrettet om mit besøg her," sagde jeg, "om jeg end ikke kan se, hvad dette kan både mig. Jeg skammer mig i hvert fald ikke over det."

"Har heller ingen grund dertil," sagde han opmuntrende; "ej heller behøver I, hvis I er forsigtig, at frygte for følgerne deraf."

"Mylord," sagde jeg, "med eder som rådgiver frygter jeg intet."

"Jeg skal ej heller indjage jer nogen frygt," sagde han; "men nu til eders redegørelse, og lad mig sige eder, at ud over at svare på mine spørgsmål skal I slet intet sige; det vil både eder bedst. Jeg forstår vel at tie; men der er grænser for, hvad jeg må tie med."

"Jeg skal bestræbe mig for at følge Eders Herligheds råd," sagde jeg.

Han bredte et ark papir ud på bordet og skrev en overskrift. "I var altså til stede i Lettermore-skoven i det øjeblik, da det skæbnesvangre skud faldt," begyndte han. "Var det tilfældigt?"

"Tilfældigt," svarede jeg.

"Hvorledes kom I i tale med Colin Campbell?" spurgte han.

"Jeg spurgte ham om vej til Aucharn," svarede jeg.

Jeg lagde mærke til, at han ikke nedskrev dette svar.

"Hm! Det er sandt – det havde jeg glemt," mumlede han. "Ser I, mr. Balfour, hvis jeg var i eders sted, ville jeg snakke så lidt som muligt om eders forbindelse med disse Stewarter. Det ville kun gøre sagen mere indviklet, og endnu kan jeg ikke se, at det er af nogen vigtighed."

"Jeg troede ellers, mylord, at alle omstændigheder var af lige stor vigtighed i en sådan sag," sagde jeg.

"I glemmer, at vi netop skal have disse Stewarter for retten," svarede han med stort eftertryk. "Bliver det nødvendigt også at få eder forhørt, så er det noget andet, og jeg må da lægge stærk vægt på disse spørgsmål, som jeg nu helst vil glide let hen over. Men lad os gå videre: fra mr. Mungo Campbells erklæring ved jeg, at I straks derefter løb op ad højen. Hvorfor gjorde I det?"

"Ikke lige straks, mylord. Grunden dertil var, at jeg så morderen."

"I så ham den gang?"

"Lige så tydeligt, som jeg nu ser eder, mylord; men ganske vist ikke så nær ved."

"Og I kendte ham?"

"Jeg ville kunne kende ham igen."

"Men I var ikke så heldig at indhente ham, da I forfulgte ham."

"Nej."

"Var han alene?"

"Han var alene."

"Og der var ingen andre i nærheden?"

"Alan Breck var ikke langt derfra i en lille skov."

Advokaten lagde pennen. "Jeg tror, at vore hensigter er modstridende," sagde han. "Det vil ikke falde ud til eders fornøjelse."

"Jeg holder mig til Eders Herligheds råd, at svare på, hvad jeg bliver spurgt om," sagde jeg.

"Vær så fornuftig at tænke jer om, før I svarer," sagde han. "Jeg behandler eder med den størst mulige skånsomhed, hvilken I ikke synes at værdsætte, og som også, hvis I ikke er mere forsigtig, vil være spildt."

"Jeg påskønner eders skånsomhed; men jeg tror, den er misforstået," svarede jeg lidt stammende og nølende, for jeg så, at sammenstødet nu måtte komme. "Jeg er kommet her for at forelægge eder visse oplysninger, ved hvilke jeg vil overbevise eder om, at Alan aldeles ikke har nogen del i mordet på Glenure."

Et øjeblik sad advokaten som i stor forlegenhed, stak læberne frem og så med blinkende øjne på mig som en gal kat. "Mr.

Balfour," sagde han så, "jeg vil alvorligt sige jer, at I går stik imod eders egen velfærd."

"Mylord," sagde jeg, "jeg tager i denne sag ikke mere hensyn til min egen velfærd end Eders Herlighed. Så sandt Gud lever, har jeg kun ét ønske, og det er at se retfærdigheden ske fyldest og uskyldigheden gå fri. Skulle jeg under mine bestræbelser herfor vække Eders Herligheds misnøje, da må jeg bære det, som jeg kan."

Han rejste sig, tændte et lys til og sad en lille stund og stirrede stift på mig. Jeg blev noget forbavset ved at se den dybe alvor, der faldt over hans ansigt, og det tyktes mig også, at han var blevet helt bleg.

"Enten er I meget enfoldig eller lige det modsatte, og jeg forstår, at jeg må behandle eder med større fortrolighed," sagde han. "Dette er en politisk sag – ja, mr. Balfour, hvad enten vi synes om det eller ej, så er sagen politisk – og jeg skælver, når jeg tænker på, hvilke følger den kan få. En ung mand med eders oplærelse behøver jeg vel næppe at gøre opmærksom på, at vi ser helt anderledes på en politisk sag end på en kriminel. Jeg skal forklare eder dette nøjere, hvis I vil tillade mig det. I vil have mig til at tro –"

"I må have mig undskyldt, mylord; men jeg vil ikke have jer til at tro andet eller mere, end hvad jeg kan bevise."

"Hys, hys! unge mand, vær ikke så forretningsmæssig; men tillad mig, som kunne være eders fader, at tale ud på mit måske noget ufuldkomne sprog og udtrykke mine enfoldige tanker, selv om de uheldigvis ikke falder sammen med mr. Balfours. I vil have mig til at tro, at Alan Breck er uskyldig. Jeg synes nu, at dette er af meget liden betydning, så meget mere, som vi ikke

kan gribe denne mand. Men bliver hans uskyldighed indrømmet, da vil dette ødelægge alle de forudsætninger, som er grundlaget for vor sag mod en fra ham meget forskellig forbryder; en mand, der er blevet gammel i forræderi, som allerede to gange har båret våben mod sin konge, og to gange har fået tilgivelse derfor, en mand, der stadig puster til misfornøjelsens ild, og som (hvem der så ellers har affyret hint skud) utvivlsomt er ophavsmanden til mordet. Jeg behøver næppe at sige eder, at jeg mener James Stewart."

"Hertil kan jeg kun sige, at det just er James' og Alans uskyldighed, jeg er kommet for at hævde overfor Eders Herlighed, og som jeg også er rede til at hævde ved mit vidnesbyrd, hvis jeg kommer for retten," sagde jeg.

"Og jeg kan hertil kun sige, mr. Balfour, at i denne sag vil eders vidnesbyrd ikke blive æsket af mig, og jeg beder eder alvorligt om at tilbageholde det."

"I er den øverste retsperson i dette land," udbrød jeg, "og så foreslår I mig at øve en forbrydelse?"

"Jeg er en mand, der af al min magt søger at fremme mit lands vel," svarede han, "og det er en politisk nødvendighed, jeg beder jer om. Patriotismen følger ikke altid moralen i den almindelige betydning af dette ord, og dette synes jeg, I må være glad ved, da det er til eders eget bedste. Kendsgerningerne taler stærkt imod eder, og når jeg endnu søger at holde eder tilbage fra en farlig stilling, da er det dels, fordi jeg anerkender eders ærlighed i at komme her, og dels på grund af Pilrigs brev; men mest er det dog, fordi jeg i denne sag må sætte min politiske pligt som nummer ét og lade min pligt som dommer

være nummer to. Af samme grund er det, at jeg ikke ønsker eders vidnesbyrd."

"Jeg forstår det," sagde jeg; "men selv om Eders Herlighed ikke ønsker mit vidnesbyrd, så antager jeg, at modparten vil være såre ivrig efter at få det."

Prestongrange rejste sig og begyndte at gå frem og tilbage på gulvet. "I er ikke yngre," sagde han, "end at I tydelig må kunne huske året –45 og den rystelse, som da gik gennem hele landet. Jeg læste i Pilrigs brev, at I er tro mod kirken og kongen. Hvem frelste dem i hint skæbnesvangre år? Jeg hentyder ikke til Hans kongelige Højhed og hans krigere, som gjorde stor nytte hin dag; men landet var blevet frelst og slaget vundet, før Cumberland kom over Drummossie. Hvem frelste det, spørger jeg igen. Hvem frelste den protestantiske religion og de goder, som den indebærer? For det første den hedengangne lord præsident Culloden. Han opførte sig som en mand, og kun liden tak fik han for det ligervis som jeg, der står her for eder, og som helliger den samme tjeneste alle mine evner og kræfter, ej heller venter anden belønning for det end den gode samvittighed, pligtopfyldelsen giver. Men foruden præsidenten hvem ellers? I kender svaret lige så vel som jeg, og I skammer jer vist over det, hvad jeg ikke undrer mig over. Det var hertugen af Campbells store klan. Nu er her en Campbell skændigt myrdet, og det i kongens tjeneste. Hertugen og jeg er højlændere; men vi er civiliserede højlændere, hvad ikke kan siges om den store mængde af vore klansmænd; de besidder endnu mange af barbariets dyder og laster, de er endnu vildmænd som disse Stewarter, kun var Campbellerne vildmænd på den rette side, mens Stewarterne var det på den

urette. Døm nu selv. Campbellerne venter hævn. Får de den ikke – når denne James slipper fri for straf – så vil vi få bryderi med Campbellerne. Der vil blive røre i højlandet, som allerede er meget uroligt og langt fra at være blottet for våben. Afvæbningen har været et rent komediespil ..."

"Ja, jeg har selv set det," sagde jeg.

"Men uroligheder i højlandet er vand på vor gamle fjendes mølle," vedblev advokaten, idet han rakte fingeren i vejret, "og jeg indestår for, at vi får –45 tilbage, men med Campbellerne på den anden side. Vil I for at beskytte denne Stewarts liv, som han allerede har forspildt ved flere andre overtrædelser, styrte eders land i krig, sætte eders fædres tro i fare og udsætte mange tusinde uskyldige mennesker for at miste liv og ejendom? ... Se, dette er betragtninger, som vejer til hos mig, og som jeg håber vil veje lige så meget til hos eder, mr. Balfour, I, som elsker eders land, eders tro og eders konge."

"I taler åbent og ærligt til mig, og det takker jeg eder for," sagde jeg, "og jeg vil på min side søge at være ikke mindre ærlig. Jeg tror, at I ser rigtigt på denne sag; jeg tror, at disse pligter vejer tungt til hos Eders Herlighed, og jeg tror, I har lagt dem eder på sinde, da I blev edsfæstet i det høje embede, I nu beklæder. Men for mig, som kun er en enfoldig mand – eller snarere knøs – for mig gælder kun de enkle enfoldige pligter. Jeg kan kun tage to ting i betragtning – en stakkels sjæl, der er i overhængende og uforskyldt fare for en vanærende død, og hans hustrus gråd og jammerskrig, som endnu lyder i mine øren. Udover dette ser jeg intet, mylord; således er jeg nu beskaffen. Hvis landet så må falde – nu, så lad det falde. Og jeg

beder Gud – hvis dette er egensindig blindhed – da at lade mig blive seende, før det er for silde."

Han havde stået ubevægelig og hørt på mig, og således blev han stående endnu en lille stund.

"Dette er en uventet forhindring," sagde han derefter højt, men til sig selv.

"Og hvad vil Eders Herlighed så gøre med mig?" spurgte jeg.

"Hvis jeg ville det," sagde han, "da ved I, at jeg kunne lade eder sove i nat i fangehullet."

"Mylord, jeg har sovet på værre steder," sagde jeg.

"Godt, min knøs," sagde han, "én ting er blevet mig klart under vor samtale, og det er, at jeg kan stole på eders ord. Giv mig så eders ord på, at I vil tie med, ikke alene det, vi har talt om i aften, men også med alt vedrørende Appin-mordet, så skal jeg lade eder gå fri."

"Jeg vil give eder det til i morgen eller til en af de nærmeste dage, I må bestemme, mere må I ikke forlange, for gav jeg det på ubestemt tid, da havde Eders Herlighed jo opnået, hvad I tilsigtede."

"Det var ikke min mening at stille en fælde for jer," sagde han.

"Det er jeg forvisset om," svarede jeg.

"Lad mig se," vedblev han, "i morgen er det søndag; kom herhen på mandag morgen klokken otte og giv mig eders løfte til da."

"Det giver jeg, mylord," sagde jeg, "og med hensyn til det, I ellers har betroet mig, da giver jeg det for så lang tid, som Gud vil lade jer leve."

"Og I vil lægge mærke til," sagde han derpå, "at jeg ikke har benyttet mig af trusler."

"Nej, som en ægte adelsmand har I behandlet mig," sagde jeg. "Dog er jeg ikke så tungnem, at jeg ikke har opfattet det, der var underlagt eders ord."

"Vel – nu vil jeg sige eder godnat. Jeg vil ønske eder at sove vel; det er mere, end jeg vil komme til."

Han sukkede dybt, tog det ene lys og fulgte mig lige ud til gadedøren.

5. I advokatens hus

Den næste dag, søndagen den 27. august, blev det mig forundt, hvad jeg længe havde glædet mig til, at høre nogle af de berømte Edinburgh prædikanter, som mr. Campbell havde omtalt for mig. Ak, jeg kunne lige så godt have været derhjemme i Essendean og siddet under den velærværdige mr. Campbells prædikestol, for mine tanker dvælede hele tiden ved min samtale med Prestongrange, så at jeg intet hørte af prædiken, og min opmærksomhed optoges ikke nær så stærkt af præsternes tale, som af synet af den store menighed, som bragte mig til at tænke på tilskuerne i et teater, eller – hvad der føjede sig ind i min sindsstemning – trængslen i en retssal. Dette gjaldt især West Kirk, med dens tre gallerier, hvor jeg var gået hen i det forfængelige håb at få et glimt at se af miss Drummond.

Om mandagen gik jeg for første gang til en barber og var meget vel fornøjet med resultatet. Derefter gik jeg til advokaten, hvor soldaternes røde kjortler igen viste sig foran døren. Mine øjne søgte også efter den unge pige og hendes karle; men ingen af dem var at se. Men jeg var aldrig så snart blevet vist ind i kabinettet eller forværelset, hvor jeg om lørdagen havde tilbragt så mange kedelige ventetimer, før jeg så James Mores høje skikkelse henne i det ene hjørne. Han syntes betaget af en pinefuld uro: hans fødder og hænder var i stadig bevægelse, og hans blik fo'r hid og did til væggene i det lille værelse uden at fæstne sig på noget bestemt. Jeg kunne ikke andet end have medlidenhed med ham, og jeg tror, at det dels

var dette og dels min vedvarende interesse for hans datter, som fik mig til at tiltale ham.

"Jeg ønsker eder en god morgen, sir," sagde jeg.

"Jeg ønsker eder det samme, sir," sagde han.

"I venter på Prestongrange?" spurgte jeg.

"Det gør jeg, sir, og jeg vil ønske for eder, sir, at eders ærinde hos ham er mere behageligt end mit."

"Jeg håber i hvert fald, at det ikke må blive for langt," sagde jeg, "såsom I skal ind før mig."

"Nej, alle skal ind før mig," sagde han, idet han trak på skuldrene. "Således har det ikke altid været; men tiderne forandrer sig. Således var det ikke, da sværdet talte med, unge mand, og kunne hævde krigerens ære."

Han sagde dette i en så hovmodig højlands tone, at jeg fo'r i harnisk ved det.

"Ej, mr. Macgregor," sagde jeg, "jeg troede ellers, at krigerens ære bød ham at tie med sine klager."

"I kender mit navn" – han lagde armene over kors og bukkede, "skønt det er et, som jeg ikke selv må bruge; men jeg har jo ganske vist vist mit ansigt og har udråbt mit navn lidt for ofte i ansigtet på mine fjender; derfor er det ej at undres over, om begge er kendt af mange, som jeg ikke kender."

"Mit kender I i hvert fald ikke, sir," sagde jeg; "men hvis I bryder jer om at vide det, så er det Balfour."

"Det er et godt navn," sagde han høfligt; "der er mange brave mænd, som bærer det. Mindes jeg ret, så var der en ung gentleman af eders navn, som var feltlæge ved min bataljon i – 45."

"Jeg tror, det er en broder til Balfour af Baith," sagde jeg, for nu havde jeg rede på sårlægen.

"Rigtigt," sagde James More, "og såsom jeg har været stridsfælle med eders frænde, må I tillade mig at trykke eders hånd."

Han trykkede min hånd længe og hjerteligt, og hans ansigt strålede derved, som om han havde fundet en broder.

"Ak," sagde han, "det er visselig andre dage nu, end da eders frænde og jeg hørte kuglerne pibe om vore øren."

"Jeg tror nok, frændskabet ligger langt ude," sagde jeg noget køligt, "og jeg må sige jer, at jeg aldrig har set den omtalte læge."

"Det gør slet ingen forskel," sagde han. "Og I – I var vel ikke selv med – jeg husker ikke eders ansigt, som dog er af den slags, at det ikke så let glemmes."

"I det år, I hentyder til, mr. Macgregor," svarede jeg, "sad jeg endnu på skolebænken i landsbyskolen derhjemme."

"Så ung!" udbrød han, "ja, så vil I ikke så godt kunne forstå, hvad dette møde betyder for mig. At møde en frænde af en gammel våbenfælle i min modgangstime og her i min fjendes hus, sandelig, mr. Balfour, det fryder mit hjerte som lyden af en sækkepibe fra højlandet. Sir, for mange af os er det sørgeligt at se tilbage; nogle må gøre det med suk og tårer. Som en konge levede jeg i mit eget land; mit sværd, mine bjerge og mine venners og klansmænds troskab var mig nok. Nu ligger jeg i et stinkende fangehul, og det skal I vide, mr. Balfour" – her tog han mig under armen og begyndte at gå frem og tilbage med mig, "at jeg må savne de nødvendigste ting. Mine fjender har i deres ondskab tilstoppet mine hjælpekilder. Jeg er sat fast for en opdigtet beskyldning; men jeg er lige så uskyldig som I. De

vover heller ikke at bringe mig for retten, men nøjes med at holde mig i det afskyelige fangehul. Jeg kunne have ønsket, at det var eders frænde, jeg havde truffet, eller hans broder Baith. Jeg ved, at de begge med glæde ville have hjulpet mig. Men I, som er mig helt fremmed –"

Jeg ville skamme mig ved her at fremføre hele den lange tiggertale, som strømmede fra hans læber, og de korte og afvisende svar, jeg gav ham. Tit følte jeg mig fristet til at stoppe munden på ham med en shilling eller to; men om det kom af skamfuldhed eller stolthed, om det var for min egen eller Catrionas skyld, om det var, fordi jeg ikke fandt ham en sådan datter værdig, eller om det var af modbydelighed over den falskhed, som åbenbarede sig i hans ord og adfærd, at jeg ikke gjorde det, kan jeg ikke afgøre. Han gik endnu og tudede mig ørene fulde og marcherede med mig tre skridt og så omkring! i det lille kammer, og jeg havde allerede ved mine korte svar højligt opbragt manden uden dog at stoppe munden på ham, da Prestongrange kom til syne på tærsklen og bad mig træde ind i sit studereværelse.

"Jeg er optaget et øjeblik," sagde han; "men for at I ikke skal kede jer, vil jeg præsentere eder for mine tre kære døtre, som I måske har hørt omtale, for jeg tror, de er mere berømte end deres fader. Vær så god – denne vej!"

Han førte mig op til et andet stort værelse ovenpå, hvor en gammel tavs dame sad ved en brodereramme, og de tre smukkeste unge piger i hele Skotland – tror jeg nok – stod sammen henne ved vinduet.

"Dette er min nye ven, mr. Balfour," sagde han og tog mig i armen. "David, dette er min søster, miss Grant, som gør mig

den tjeneste at holde hus for mig, og som også med fornøjelse vil hjælpe eder. Og her," vedblev han og vendte sig mod de tre unge damer, "her er mine tre kære døtre. Det vil vist blive svært for jer at afgøre, hvem I synes bedst om, og jeg svarer for, at I allenfals ikke vil driste eder til at bruge Alan Ramsays svar."

Her begyndte de alle og ikke mindst miss Grant at skamme ham ud over hans grove spøg, der, da jeg bagefter blev bekendt med de vers, han hentydede til, også fik mig til at rødme af skam. Det forekom mig helt usømmeligt af en fader at hentyde til sligt, og jeg blev forbavset over, at disse damer kunne le ad det, samtidig med at de kom med deres bebrejdelser eller lod, som om de gjorde det.

Prestongrange benyttede sig af denne munterhed til at forlade værelset, og jeg blev efterladt som en fisk på tørt land i dette selskab, som var mig ganske fremmed. Når jeg ser tilbage på det, som nu fulgte, kan jeg ikke nægte, at jeg var meget ubehøvlet, og jeg må tilstå, at det var til at undres over, at damerne ikke tabte tålmodigheden. Tanten gav sig dog kun af med sit broderi, fra hvilket hun kun nu og da så op og smilede; men frøkenerne og da især den ældste, som tillige var den smukkeste, viste mig den ene opmærksomhed efter den anden, uden at jeg var i stand til at gengælde dem. Det nyttede intet, at jeg sagde mig selv, at jeg var en ung vel oplært knøs og besidder af et godt gods, og at jeg slet ikke havde nødig at føle mig flov overfor disse damer, hvoraf den ældste kun var lidet ældre end jeg selv, og ingen af dem halvt så lærd. Disse argumenter forandrede ingenlunde sagen, og flere gange rødmede jeg blot ved at tænke på, at det var første gang, jeg var blevet raget den dag.

Trods alle deres bestræbelser gik samtalen meget trægt og tungt. Derfor fattede den ældste medlidenhed med min forlegenhed og satte sig til sit spinet, som hun trakterede til fuldkommenhed, og i nogen tid underholdt hun mig nu ved at spille og synge både skotske og italienske sange. Dette hjalp ikke lidet på min forlegenhed, og da jeg var blevet mindet om den melodi, som Alan havde lært mig i hulningen nær ved Carriden, fik jeg dristighed nok til at fløjte et par takter af den og spørge hende, om hun kendte den.

Hun rystede på hovedet. "Jeg kender ikke en eneste tone af den," sagde hun. "Fløjt den igen – og en gang endnu," tilføjede hun, da jeg havde gjort det.

Derpå klimprede hun den en gang igennem på klaveret, hvorefter hun til min store forbavselse satte harmonier til og sang, mens hun spillede med et pudsigt udtryk og på landsbysprog:

> "Sig mig, har jeg ikke fået færten af den?
> Var det ikke sådan omtrent, I fløjtede?

I ser, jeg kan også nok digte," sagde hun; "jeg kan bare ikke få det til at rime." Derpå sang hun igen:

> "Jeg er miss Grant, advokatens datter;
> og I, jeg tror, er David Balfour."

Jeg sagde hende, hvor forbavset jeg var over hendes sjældne talent.

"Men hvad kalder I så den sang?" spurgte hun.

"Dens rigtige navn kender jeg ikke," svarede jeg; "men jeg kalder den Alans sang."

Hun så mig lige i ansigtet. "Jeg vil nu kalde den Davids sang," sagde hun. "Dog – har den nogen lighed med den, som eders navne spillede for kong Saul, da undrer det mig højligt, at den kunne husvale ham, for den er såre melankolsk af karakter. Det andet navn lider jeg ej, derfor, i fald, I ønsker at høre eders sang igen, må I give den det navn, jeg har nævnet."

Dette blev sagt med en betydning, som fik mit hjerte til at banke. "Hvorfor, miss Grant?" spurgte jeg.

"Jo," svarede hun; "i fald I bliver dømt til at hænges, så vil jeg sætte eders sidste ord og bekendelser på den melodi og synge den."

Dette viste mig tydeligt, at hun var blevet underrettet om min historie og mine farer. Men hvorfra og hvor meget hun vidste, kunne jeg ikke afgøre. Tydeligt var det også, at hun vidste, der var nogen fare forbundet med navnet Alan, og det advarede mig mod at hentyde til det. Endvidere måtte hun vide, at loven havde bud efter mig. Af de sidste hårde ord, som blev efterfulgt af en stump meget larmende musik, forstod jeg tillige, at denne del af samtalen ikke skulle føres videre. Jeg stod ved hendes side og lod, som jeg hørte efter og beundrede hende, men i virkeligheden var jeg langt borte i mine egne tanker. Jeg har altid fundet, at denne unge mø var en ynder af det gådefulde, og dette vort første møde var visselig også fuldt af gåder, som jeg ikke mægtede at løse. Først længe efter erfarede jeg, at denne søndag var blevet flittigt brugt. Bankbuddet var blevet fundet og forhørt; mit besøg hos Charles Stewart var blevet opsporet, og man sluttede heraf, at jeg var i dyb forståelse med James og Alan, og rimeligvis stod i stadig

forbindelse med denne sidste. Herfra stammede det tydelige vink, som blev mig givet ved spinettet.

Midt under musikken råbte en af de andre døtre, som stod henne ved vinduet, til sine søstre, at de skulle skynde sig derhen, for nu var "de grå øjne" der igen. De ilede også straks derhen og trængte sig sammen for at se ud. Vinduet, som de løb hen til, havde udsigt til gaden og sad lige over indgangsdøren.

"Kom, mr. Balfour," råbte de, "kom og se en dejlig pige. Hun har gået her i gaden de sidste dage med nogle simple karle, og dog ser hun ud til at være en ægte dame."

Jeg behøvede ikke at se; ej heller så jeg to gange eller længe. Jeg var bange for, at hun skulle se mig dér – se mig deroppe, mens hun stod dernede på gaden, og hendes fader måske var i det samme hus, bedende med tårer for sit liv, efter at jeg nylig havde vist ham fra mig. Men alene dette ene blik gav mig større tanker om mig selv og mindre ærbødighed for de unge damer. Smukke var de vel, det kunne ingen nægte; men Catriona var også smuk, og der var et lys og en glans over hende som fra en indre ild. Lige så meget de andre nedslog mig, løftede hun mig op. Jeg huskede på, hvor let jeg havde kunnet tale med hende, og faldt det mig besværligt at underholde disse fine damer, så måtte det vel være deres skyld. Min forlegenhed begyndte at blandes med munterhed, og da tanten smilede til mig fra sit broderi, og de tre piger talte til mig, som om jeg var et barn, mens jeg så deres faders befaling i hvert af deres ord, var jeg flere gange til sinds at smile ad mig selv.

Straks efter kom deres fader tilbage, venligt smilende og fornøjelig som før.

"Nå, børn," sagde han, "nu må jeg tage mr. Balfour fra eder igen; men jeg håber, I har formået at overtale ham til at vende tilbage dertil, hvor det stedse skal være mig en glæde at finde ham."

Hver af dem sagde mig derpå et par venlige ord, hvorefter jeg blev ført bort.

Havde dette besøg i familien haft til hensigt at blødgøre min standhaftighed, da var det hele gjort forgæves. Så dum var jeg ikke, at jeg ikke vidste, hvilken ynkelig figur jeg havde gjort, og hvorledes pigerne ville gabe kæberne af led, så såre jeg havde vendt dem min stive ryg. Jeg følte tydeligt, hvor lidet jeg besad af anstand og belevenhed, og jeg higede nu efter en lejlighed til at vise, at jeg besad andre egenskaber, der måtte respekteres: Mod og frygtindgydende ubøjelighed.

Mit ønske skulle straks blive opfyldt, for det, han nu førte mig til, var vidt forskelligt fra det, jeg havde forladt.

6. Umquile, herren til Lovat

Inde i Prestongranges arbejdsværelse ventede en mand os, som jeg ved første øjekast lededes ved, som vi ledes ved en ilder eller ørentvist. Meget grim var han; men så dog ellers ud som en gentleman. Han var rolig af væsen, men kunne dog stundom fare op i voldsom hidsighed; han talte med sagte stemme; men den kunne dog blive høj og skingrende, når dette tyktes ham tjenligst.

Advokaten præsenterede os for hinanden på fortrolig og venlig vis.

"Her, Fraser," sagde han, "her er mr. Balfour, som vi har talt om. Mr. David, dette er mr. Simon Fraser, som vi ellers har en anden benævnelse for; men det er nu en gammel historie. Mr. Fraser har et ærinde til jer."

Dermed trådte han tilbage og gik hen til en af boghylderne, hvor han lod, som han var meget ivrig optaget af en bog i kvart.

Jeg blev således på en måde ene tilbage med et menneske, som jeg sidst af alle havde ventet at træffe. Efter det, der var blevet sagt, kunne der ikke være nogen tvivl om, at dette var herren til det beslaglagte Lovat og høvding for den store klan Fraser. Jeg vidste, at han havde været fører for sine klansmænd under oprøret. Jeg vidste, at hans faders hoved – han, der var blevet kaldt Bjergenes grå Ræv – var faldet på blokken for denne forseelse, at familiens ejendom var blevet beslaglagt og dens adelskab ophævet. Jeg kunne ikke begribe, hvad han havde at gøre i Grants hus, for jeg vidste ikke, at han havde ædt alle sine tidligere grundsætninger i sig og nu bejlede til regeringens

yndest ved at optræde som medadvokat i sagen om Appin-mordet.

"Nå, mr. Balfour," sagde han, "hvad er alt det, jeg hører om jer?"

"Ilde ville det sømme sig for mig at dømme forud," sagde jeg; "men hvis advokaten er eders kilde, så kender I fra ham mine meninger om sagen."

"Jeg kan fortælle eder, at jeg under Prestongrange skal være advokat i denne sag, og efter at have undersøgt den nøje kan jeg forsikre eder, at eders meninger er fejlagtige. Brecks skyld er åbenbar, og eders vidnesbyrd om, at I så ham på bjerget, da mordet fandt sted, vil bringe ham sikkert i galgen."

"Vanskeligt vil det blive for eder at hænge ham, før I har fanget ham," sagde jeg, "og hvad det øvrige angår, da må I for mig have de meninger, I lyster."

"Hertugen er blevet underrettet," vedblev han; "jeg er just kommet fra Hans Nåde, og han udtrykte sig for mig med en ærlig åbenhed, som den ægte adelsmand han er. Han omtalte eder ved navn, mr. Balfour, og ytrede på forhånd sin taknemmelighed, i fald I ville lade eder lede af dem, der vil eders og eders lands vel og forstår dette bedre end eder, og i denne mands mund er taknemmelighed ingen tom lyd. Jeg formoder, at I kender noget til min klan og mig selv og min afdøde faders fordømmelige færd og sørgelige død, for ikke at tale om mine egne fejlgreb. Nu vel – jeg er blevet forsonet med den gode hertug; han har talt min sag hos vor ven den gode Prestongrange, og nu står jeg atter med foden i stigbøjlen og har fået det hverv at forfølge kong Georges fjender og straffe denne sidste frække forbrydelse mod Hans Majestæt."

"Visselig en stolt stilling for eders faders søn," sagde jeg.

Han rynkede sine nøgne bryn mod mig. "Det behager eder at tale ironisk, hører jeg," sagde han. "Men jeg er her for at udføre min pligt; jeg er kommet i en god hensigt for at røgte mit ærinde, og det er forgæves, at I søger at få mig derfra. Og lad mig sige eder, at for en yngling som eder med evner og ærgerrighed er en god håndsrækning i begyndelsen bedre end ti års slidsomt arbejde. Håndsrækningen bydes eder nu; vælg, hvad I vil bruge den til; hertugen vil vogte på eder med en faders kærlige omsorg."

"Jeg tror, at jeg mangler en søns føjelighed," svarede jeg.

"Og tror I virkelig, at man vil sætte hele landets velfærd på spil for en ubehøvlet grønskollings skyld som eder?" bruste han op. "Dette er en sag, som sætter folk på prøve, og alle, som ønsker en lykkelig fremtid, må sætte en skulder til hjulet. Se engang på mig! Tror I kanske, at det er for min fornøjelses skyld, at jeg gør mig ilde set ved at føre sag mod en mand, ved hvis side jeg har kæmpet? Men der er ikke givet mig noget valg."

"Jeg tænker, I forspildte eders frihed til at vælge, da I deltog i hint unaturlige oprør," sagde jeg. "Min stilling er heldigvis anderledes, jeg er en trofast undersåt og kan se både kong George og hertugen lige i øjnene uden at skamme mig."

"Er det således, vinden blæser?" sagde han; "da ser jeg, at I gør eder skyldig i den største vildfarelse. Preston har hidindtil, efter hvad han siger mig, været så hensynsfuld ikke at pådutte eder nogen medskyld; men af den grund må I ingenlunde tro, at I ikke er mistænkt. I forsikrer, at I er uskyldig; men, min gode sir, kendsgerningerne erklærer eder for skyldig."

"Disse ord har jeg hele tiden ventet på fra eder," sagde jeg.

"Vidnesbyrdet fra Mungo Campbell, eders flugt efter mordets fuldbyrdelse og eders lange hemmelige ophold, min gode unge mand," sagde mr. Simon, "ville være mere end nok til at få eder hængt, mr. David Balfour. Jeg skal være til stede ved forhøret, min stemme skal lyde højt, og jeg skal dér tale et andet sprog, end jeg har talt her i dag – langt mindre til eders behag, lider I det end heller ej i dag. Ah, I bliver bleg!" udbrød han; "jeg har fundet nøglen til eders uforskammede hjerte. I blegner, eders øjne bliver urolige, mr. David! I ser nok galgen og graven nærmere ved eder, end I havde tænkt."

"Det skyldes en naturlig svaghed," sagde jeg, "og jeg skammer mig ikke over det. Skam ..."

"Skammen venter eder i galgen," afbrød han mig.

"Hvor jeg vil blive ligemand med eders fader," sagde jeg.

"Åh, nej, ikke så ganske!" råbte han; "I er endnu ej trængt til bunds i denne sag. Min fader døde for en stor sag, der angik konge og land, mens I vil blive hængt for et vanærende mord. Eders part i det er, at I forræderisk holdt offeret op med snak, og eders medskyldige er et slæng af højlandskarle. Og det kan bevises, min store mr. Balfour – det kan bevises, og det *vil* blive bevist, det kan I forlade jer på, at I er blevet betalt for det. Jeg kan forestille mig, hvorledes de i retssalen vil gøre store øjne, når jeg fremfører mine vidner, og det bliver bevist, at I, en ung mand af god opdragelse, i eders vanartethed har ladet eder købe til denne skammelige gerning for en dragt kasserede klæder, en flaske højlandsbrændevin og tre og en halv penny i kobbermønt."

Der var så meget sandt i disse ord, at jeg krympede mig under dem som under et slag. Et sæt brugte klæder, en flaske

usquebaugh og tre og en halv penny, det var netop det, som Alan og jeg havde fået i Aucharn, og jeg forstod, at nogle af James' folk havde sladret af skole i fængslet.

"I ser, at jeg ved mere, end I troede," sagde han triumferende. "Tror I måske, store mr. Balfour, at Storbritanniens og Irlands regering nogensinde vil fattes vidner, når disse behøves? Vi har folk her i fængslet, som vil sværge på, hvad vi befaler dem – eller hvad jeg befaler dem, hvis I hellere vil have det således. Så, nu kan I se, hvilken hæder I henter, hvis I vælger at dø. På den ene side: vin, kvinder og en hertug til velynder, på den anden et reb til eders hals og en galge, hvor eders benrad kan klapre, og det mest æreløse eftermæle, en købt snigmorder nogensinde har fået, at lade gå i arv til eders slægt i eftertiden. Og se her!" råbte han med skrækkelig skingrende røst, "se dette papir, som jeg har i lommen. Se på navnet dér. Det er navnet på den store David, og blækket er vel næppe tørt endnu. Kan I tænke eder, hvad det er? Det er en ordre til eders fængsling, og jeg behøver kun at ringe på denne klokke for straks at få den udført. Er I først kommet i fangehullet, så Gud hjælpe jer – så er terningen kastet!"

Jeg vil ikke nægte, at jeg blev overmåde forfærdet over så megen ondskab, og såre modløs ved den overhængende fare. Mr. Simon havde alt hoveret over mine kinders farve, og jeg tvivler ikke om, at de nu ikke var rødere end min skjorte, og min stemme skælvede.

"Der er en gentleman i dette værelse!" udbrød jeg, "ham henskyder jeg mig under; i hans hænder overgiver jeg mit liv og min ære."

Prestongrange lukkede sin bog med et smæld. "Jeg sagde eder det jo, Simon," sagde han; "I har sat alt på ét kort og tabt. Mr. David," vedblev han, "I må ikke tro, at det var med min vilje, I blev underkastet denne prøve, og jeg ville ønske, at I ret forstod, hvor det glæder mig, at I har bestået den så ærefuldt. Måske ser I det ikke nu; men dette er dog også til ære for mig, for havde vor ven her opnået mere, end jeg gjorde forgangen dag, da kunne det have set ud, som om han var en bedre kender af mennesker end jeg. Og jeg ved, at vor ven Simon er ærekær," vedblev han og slog Fraser let på skulderen. "Og da nu denne komedie er ovre, er jeg blevet eder endnu venligere stemt, og hvorledes vi end skal gribe denne ulykkelige sag an, så skal det være min bestræbelse, at der bliver taget så lempeligt på eder som muligt."

Dette var meget gode ord, og jeg kunne tilmed se, at der var liden kærlighed, måske endog lidt uvilje mellem de to mænd, som var mine modparter. Alligevel var det umiskendeligt, at dette møde var blevet aftalt imellem dem, og det var tydeligt, at mine modstandere var opsatte på at prøve mig med alle midler, og nu, da overtalelse, smiger og trusler forgæves var anvendt, var jeg spændt på at erfare, hvad de dernæst ville forsøge. Mine øjne var endnu urolige, og mine knæ rystede under mig fra den sidste prøve, og jeg kunne ikke svare andet end fremstamme mine sidste ord: "I eders hænder overgiver jeg mit liv og min ære."

"Godt, godt," sagde han, "vi må da se at redde dem, og lad os så gribe til mere mildhed. I må ikke bære noget nag til min ven, mr. Simon, som kun har talt, som det var aftalt, og skulle I have fattet nogen uvilje mod mig, som stod hos og holdt lyset, så må

I dog ikke udstrække den til de uskyldige medlemmer af min familie. De er meget opsatte på igen at se eder, og jeg vil nødig berede dem en skuffelse. I morgen vil de tage til Hope Park, og dér vil det passe sig, at I gør dem eders opvartning; men se hen til mig først, måske har jeg noget at sige eder, derefter vil jeg overlade eder til frøkenernes omsorg. Indtil da må I love mig at holde tand for tunge."

Bedst havde det været, om jeg straks havde sagt nej; men jeg evnede ikke at tænke mig om. Jeg gjorde, som han bød, og tog afsked, jeg ved ikke selv hvorledes; men da døren var blevet lukket efter mig, og jeg stod på gaden, måtte jeg læne mig op til en mur og tørre min pande. Den skrækkelige mr. Simon vedblev at stå for mig, ligesom en lyd kan blive ved at runge for øret, efter at den er forbi. Jeg genkaldte mig i erindringen, hvad jeg havde hørt om hans fader, om hans egen falskhed, om hans forræderier, og sammenholdt det med det, jeg nys havde erfaret, og hver gang, jeg tænkte på de skændige trusler, han så snedigt havde forfærdet mig med, fo'r jeg på ny sammen i rædsel. Den skæbne, som havde ramt manden i galgen ved Leith Walk, tyktes mig ikke meget forskellig fra den, som jeg nu måtte vente mig.

Jeg blev udrevet af disse tanker ved at høre to af Prestongranges tjenere tale med hinanden.

"Hov!" sagde den ene, "bring dette brev til kaptajnen, så hurtigt du kan."

"Er det for at få den skotske forræder tilbage igen?" spurgte den anden.

"Det er det vist," sagde den første. "Herren og Simon vil have fat i ham."

"Jeg tror, at Prestongrange er ved at blive forrykt," sagde den anden, "det næste bliver vel, at han tager James More i seng til sig."

"Nå – det kommer jo hverken dig eller mig ved," sagde den første.

Dermed skiltes de; den ene gik ud i sit ærinde og den anden ind i huset.

Dette tegnede så ilde, som det vel kunne tænkes. Næppe var jeg ude af døren, før de sendte bud efter James More, som Simon sikkert havde tænkt på, da han talte om mænd, der sad i fængsel og var rede til at redde deres liv ved falske vidnesbyrd. Håret rejste sig på mit hoved, og i næste øjeblik blev jeg hed ved at tænke på Catriona. Stakkels pige! Hendes faders misgerninger gjorde ham moden til galgen; men hvad der var endnu skammeligere: Det så ud, som han var rede til at redde sin hals ved den skændige niddingsdåd og det fuleste mord, der kunne tænkes – mord forøvet ved falsk vidnesbyrd. Og hvad der gjorde os begge endnu mere medynksværdige: Det var mig, som skulle myrdes.

Jeg ilede bort uden noget bestemt mål. Jeg følte kun, at jeg trængte til at bevæge mig, at komme ud i den fri natur og indånde dens rene luft.

7. En ærlig fejl

Jeg kom til sidst, jeg ved ikke hvorledes, til Prinsens Gade, som løber nordfra ind i byen. Jeg kunne derfra, hvor borgen hæver sig, se den i hele dens længde med dens småspir, gavle og rygende skorstene, og mit hjerte svulmede i mit bryst ved synet. Trods min unge alder var jeg vant til at døje farer; men den fare, som jeg nys var truet med her midt i det, der skulle kaldes den trygge by, havde rystet mig dybt. Faren for slaveri, for skibbrud, for sværd og kugler havde jeg døjet uden vanære; men den fare, som åbenbaredes i Simons eller rettere lord Lovats skingrende røst og fede ansigt, forfærdede mig over al måde.

Jeg satte mig ved søens bred, på et sted, hvor sivene gik ud i vandet, og her vædede jeg mine håndled og kølede mine tindinger. Kunne jeg uden at berøve mig min selvagtelse være flygtet fra mit tåbelige forehavende, da havde jeg gjort det. Men – kald det nu mod eller fejhed, jeg tror, det var begge dele, jeg syntes jeg havde vovet mig for langt frem, til nu at trække mig tilbage. Jeg ville vedblive at trodse disse mænd og holde fast ved mit givne ord.

Bevidstheden om min egen standhaftighed hævede mit sunkne mod lidt. Dog følte jeg endnu en isnen om mit hjerte, og livet tyktes mig såre mørkt og ikke værd at leve. Det var især to sjæle, som havde min dybeste medynk. Den ene var mig selv, venneløs og faretruet som jeg var. Den anden var James Mores unge datter. Kun lidet havde jeg set til hende, og dog tyktes det mig, jeg kendte hende til bunds. Hun værdsatte sikkerlig æren lige så højt som en mand, så at hun hellere ville dø end vanæres,

og nu var det min tro, at hendes fader var ved at købe sit liv for mit. I mine tanker sluttede jeg en pagt med denne unge pige. Kun flygtigt havde jeg set hende; men da havde hun behaget mig såre; men nu så jeg hende som den, der stod i et nært forhold til mig, som datter af min dødsfjende, ja, jeg kunne vel sige min morder. Jeg tænkte på, at det var hårdt, at jeg således alle mine dage skulle pines og forfølges for andre folks sager uden at nyde nogen glæde selv. Nu kunne jeg vel få min føde og en seng at sove i, hvis ellers mine bekymringer ville tillade det; men ud over dette var min rigdom mig til ingen hjælp. Skulle jeg nu hænges, da var der kun blevet mig forundt et kort liv, og undgik jeg galgen, kunne mine dage dog blive lange og tunge nok, før jeg blev befriet for disse bekymringer. Pludselig stod hendes ansigt tydeligt for mig i erindringen, som jeg først havde set det, og med dette kom der svaghed i min barm, men styrke i mine ben, og beslutsom begav jeg mig på vej til Dean. Skulle jeg hænges næste dag, eller, hvad der vist var sikkert nok, sove den nat i et fangehul, så var det min beslutning endnu en gang at se og tale med Catriona.

Vandringen i det fri og lettelsen ved min sidste beslutning gav mig fornyet mod, og jeg følte mig lidt mere fortrøstningsfuld. I landsbyen Dean, der ligger ved bredden af floden, spurgte jeg en møllersvend om vej, og han viste mig en sti, som førte op ad en høj. På den anden side af denne kom jeg til et lille simpelt hus, som lå midt i en æblehave. Mit hjerte bankede af fryd, da jeg trådte ind i haven; men det sank dybt, da jeg stod ansigt til ansigt med en grim gammel kvinde med en hvid natkappe, over hvilken hun havde bundet en mandfolkehat.

"Hvad søger I her?" spurgte hun med barsk stemme.

Jeg sagde, at jeg gerne ville tale med miss Drummond.

"Hvad har I med miss Drummond at skaffe?" spurgte hun.

Jeg svarede, at jeg havde truffet hende sidste lørdag, havde været så lykkelig at gøre hende en tjeneste, og nu kom efter frøkenens indbydelse.

"Nå, så I er mr. Sixpence?" udbrød hun med bidende stemme. "En smuk gave og en vakker gentleman. Men har I intet andet navn, eller er I måske døbt Sixpence?" spurgte hun videre.

Jeg sagde hende mit navn.

"Gud fri os!" udbrød hun; "har Ebenezer nu fået en søn?"

"Nej, mylady," sagde jeg. "Jeg er Alexanders søn, og det er mig, der er laird af Shaws."

"Vejen til den titel vil I sikkert finde godt spærret for jer," sagde hun.

"Ja, man kan mærke, at I kender min onkel," sagde jeg, "og så vil det måske fornøje jer at høre, at vi er kommet overens om dette."

"Og hvorfor vil I så tale med miss Drummond?" spurgte hun igen.

"Jeg er kommet efter min sixpence, mylady," sagde jeg, "for såsom jeg er min onkels slægtning, må I vel forstå, at jeg er noget pengekær."

"Og snu og polisk tillige," sagde den gamle noget venligere. "Jeg troede, at I havde været et påfund – i, og eders sixpence, og eders lykkedag og eders fortælling om Balwhidder" – jeg mærkede heraf, at Catriona ikke havde glemt vor samtale, hvilket glædede mig. "Men alt dette er vel kun et påskud," vedblev hun; "I kommer her vel kun for at få hendes ja."

"Dette er et noget forhastet spørgsmål," svarede jeg. "Pigen er ung, og det samme er jeg desværre. Kun én gang har jeg set hende; men ikke vil jeg nægte," tilføjede jeg, idet jeg besluttede at tale åbent ud til hende, "at hun har været i mine tanker siden den gang. Dette er én ting; men en helt anden – og det tykkes mig en meget tåbelig – ville det være, om jeg forsøgte det, I nys nævnede."

"I er vel skåret for tungebåndet," sagde den gamle. "Det samme er Gud være lovet jeg. Jeg var tåbelig nok til at overtage værgemålet for denne skalks datter. En skøn myndling har jeg fået; men værgemålet vil jeg føre efter min egen vilje. Er det eders mening at fortælle mig, mr. Balfour af Shaws, at I ville ægte James Mores datter, når han var hængt? – Nu vel, er der ikke ægteskab i sigte, da skal I også holde eder fra min myndling; det er min vilje. Ungmøer er skrøbelige varer," tilføjede hun med et nik, "og skønt I vel ikke vil tro det, når I nu ser mit rynkede fjæs, så har jeg dog også en gang været både fager og ung."

"Lady Allardyce," sagde jeg, "for jeg formoder, I bærer dette navn, I tykkes mig at tiltage jer at tale for begge parter, hvilket kun dårligt vil føre til enighed. I giver mig så at sige nådestødet, når I spørger mig, om jeg ved foden af galgen vil ægte en ung mø, som jeg kun én gang har talt med. Jeg har alt sagt eder, at så dum vil jeg ikke være at anråbe om hendes hånd nu. Men så meget vil jeg dog sige eder, at hvis jeg vedbliver at lide møen så godt, som jeg venter, da skal der mere end både galgen og hendes fader til at holde os skilt. Hvad min slægt angår, da fandt jeg den på vejen som en tabt femøre! Min onkel

skylder jeg mindre end intet, og gifter jeg mig nogensinde, da bliver det kun for at glæde én person – og det er mig selv."

"Den slags tale har jeg hørt, før I blev født," sagde mrs. Ogilvy, "hvilket måske er grunden til, at jeg lægger så liden vægt på den. Men her er meget at betænke. Denne James More er med skam at melde min slægtning; men jo bedre slægt, des flere hængt og landsforvist, således har det altid været i det arme Skotlands historie. Og når så hængningen endda var retfærdig! Nå – jeg for min part vil helst se James i galgen, så ville vi dog blive færdig med ham. Catrine er en god pige; hun har et ædelt hjerte og finder sig skikkeligt i hver dag at blive avet af en gammel heks som mig; men det værste er, at hun er helt forrykt med sin kærlighed til den lange, falske og sleske tigger til fader, hun har, og til alt, hvad der hører Gregorerne, de landsforviste og kong James til, og tror I, at I kan få hende omvendt fra dette, da tager I højlig fejl. I siger, at I kun har set hende én gang ..."

"Kun *talt* med hende én gang, skulle jeg have sagt," afbrød jeg hende. "Jeg så hende igen i morges fra et vindue hos Prestongrange."

Jeg tror nok, jeg indskød dette, fordi det lød stort; men jeg blev straks betalt for denne storhed.

"Hvad skal dette sige?" udbrød den gamle dame og rynkede panden; "jeg troede, at det var ved advokatens dør, I først traf hende."

Jeg sagde hende, at således var det også.

"Hm!" sagde hun og vedblev derpå i en temmelig skældende tone: "Jeg har jo eders ord for, hvem og hvad I er. Efter eders udseende kan I godt være Balfour af Shaws, men efter eders tale

kan I også være hertug af Månen. Muligt er det, at I er kommet her, for det I siger; men muligt er det også, at I har, Gud ved hvad for djævelskab for. Jeg er god nok whig til at holde mig stille og til at have holdt alle mine mandfolks hoveder på deres skuldre; men jeg er ikke god nok whig til at lade mig holde for nar, og det siger jeg eder rent ud, at her er for mange advokatdøre og advokatvinduer hos den mand, der vil komme og snuse efter Macgregors datter. Dette kan I tillige med en venlig hilsen formelde advokaten, som sendte jer. I kan få et kys af min hånd, mr. Balfour," sluttede hun og lod handlingen følge på ordet, "og så ønsker jeg eder en god rejse tilbage til stedet, I kom fra."

"Hvis I tror, jeg er en spion!" busede jeg ud; men resten blev siddende i min hals. Et øjeblik blev jeg stående og gloede bistert til den gamle kvind; derpå bukkede jeg for hende og gik bort.

"Hov! Tøv en kende!" råbte hun. "Tror, I er en spion? Hvad andet skulle jeg tro om eder – I, som er mig ganske ubekendt. Men kanske har jeg taget fejl, og såsom jeg ikke kan give jer oprejsning med kården, får jeg vel gøre eder en undskyldning. En skøn figur ville jeg gøre med et sværd i hånden. Ej, ej!" vedblev hun; "I er jo en pæn knøs på eders vis; men oh, David Balfour, I er fandens hoven på det. Det må I se at lægge af, min knøs. I må lægge jer efter en bøjelig rygrad og tænke lidt mindre om eder selv. Og den erfaring må I gøre, at kvinder ej tør behandles som grenaderer. Dog, den kundskab når I vel aldrig. Til eders sidste dage vil I ikke komme til at kende mere til kvindfolk, end jeg gør til at stikke en so."

Aldrig før havde jeg måttet tåle slige udtryk fra en kvindes tunge, for de eneste to kvinder, jeg rigtig kendte, mrs. Campbell

og min moder, var meget fromme og agtbare damer. Jeg tror, at min forbavselse stod at læse i mit ansigt, for mrs. Ogilvy brast pludselig ud i en skraldende latter.

"Kors bevar os!" udbrød hun, idet hun kæmpede med sin munterhed, "i sætter et ansigt op som en nonne – og I vil ægte datteren af en højlandsoprører. Min kære David, vi kommer vist alligevel til at gøre et par af jer, om ikke for andet så for at se, hvad det bliver for unger, I får. Men så for resten får I ikke mere fornøjelse af eders besøg her," vedblev hun, "såsom pigebarnet ikke er hjemme, og en gammel kælling som jeg er ventelig intet ønskeligt selskab for eders faders søn, desuden har jeg fået nok af at være alene med egensindig ungdom. Men kom igen en anden dag efter eders sixpence!" råbte hun efter mig, da jeg gik.

Min lille skærmydsel med denne gamle ubehøvlede kvinde gav mine tanker en dristighed, som de hidtil havde savnet. I to dage havde Catrionas billede blandet sig i alle mine tanker, hun havde været baggrunden for dem alle; men nu var hun kommet dem endnu nærmere; det var, som om jeg nu stadig var i berøring med hende. I lyksalig svaghed hengav jeg mig til mine drømmerier. Verden, som omgav mig, tyktes mig at være en trøstesløs ørken, hvor menneskene kun bevægede sig fremad som soldater på deres march, kun for at opfylde deres pligt, og Catriona var den eneste, som kunne bringe mig lykkelige dage. Jeg undrede mig over, at jeg kunne hengive mig til slige tanker, mens død og vanære truede mig, og når jeg så tillige tænkte på min ungdom, skammede jeg mig. Jeg havde mine studeringer at fuldføre; jeg måtte derefter tage mig noget nyttigt for. Jeg måtte endnu lære meget og vise, at jeg var en mand, og jeg havde så megen æresfølelse, at jeg rødmede ved allerede at føle

mig fristet af slige skønne tankefostre. Jeg var ikke opfødt med sukkerkager, men med sandhedens hårde brød. Jeg vidste, at den var ganske uskikket til at være ægtemand, som ikke var beredt til også at være fader, og at en sådan dreng som jeg skulle spille fader, var kun til at le ad.

Da jeg var midt i disse tanker og omtrent halvvejs tilbage til byen, så jeg en skikkelse komme mig i møde, som voldte mig endnu mere bekymring. Jeg syntes, at jeg havde alverdens ord at sige til hende; men dog intet at begynde med, og når jeg huskede på, hvor tungebundet jeg denne morgen havde været hos advokatens, følte jeg mig forvisset om, at jeg ville komme til at stå ganske stum. Men da hun havde nået mig, flyede min frygt; ikke engang bevidstheden om de tanker, der nys havde opfyldt mig, voldte mig nogen forlegenhed. Jeg fandt, at jeg kunne tale lige så let og lige så fornuftigt med hende som med Alan.

"Åh," sagde hun, "I har været ude efter eders sixpence – fik I den?"

Jeg sagde nej; men nu, da jeg havde truffet hende, havde min gang dog ikke været forgæves, selv om jeg allerede havde set hende én gang før den dag, og jeg fortalte hende hvor og hvorledes.

"Jeg så ikke eder," sagde hun. "Mine øjne er vel store; men der er dem, som er bedre til at se langt. Men sangen deroppe hørte jeg."

"Det var miss Grant, der sang," sagde jeg; "den ældste og den kønneste."

"De siger, at de alle sammen er kønne," sagde hun.

"Det sagde de også om eder, miss Drummond," svarede jeg, "og de løb alle sammen hen til vinduet for at se eder."

"Det er da skade, at jeg er så blind," sagde hun, "ellers ville jeg også have set dem. Og I var altså derinde? Et såre fornøjeligt selskab må det have været for eder med de skønne jomfruer og den dejlige musik."

"Deri tager I fejl," sagde jeg; "for jeg befandt mig lige så ilde i det selskab som en fisk på en bjergtop. Nej, her erfor jeg tydeligt, at jeg føler mig mere hjemme mellem simple mænd end mellem fine damer."

"Det tror jeg næsten også," sagde hun, hvorpå vi begge gav os til at le.

"Er det alligevel ikke underligt," sagde jeg, "jer er jeg slet ikke bange for; men miss Grant ville jeg helst flygte fra, og eders frænke deroppe var jeg også ræd for."

"Åh, for hende vil vist enhver mand blive forskrækket," sagde hun. "Selv min fader frygter hende."

Hendes faders navn fik mig til at tie. Jeg så på hende, som hun gik dér ved min side, og jeg tænkte på manden og på det lidet, jeg vidste om ham, samt det mere, jeg formodede, og når jeg sammenlignede disse to, da følte jeg mig som en forræder, der burde være tavs.

"I nævnede eders fader," sagde jeg en stund efter; "ham traf jeg også i morges."

"Nej, virkelig!" udbrød hun med en glædesstemme, der syntes at spotte mig. "Så I James More, så talte I vel også med ham?"

"Også det gjorde jeg," svarede jeg.

Nu tror jeg, det værste hændte for mig, der kunne ske. Hun sendte mig et taknemmelighedens blik. "Åh, tak skal I have for

det!" sagde hun.

"Det er meget lidt at takke mig for," sagde jeg og kunne så ikke sige mere. Men det tyktes mig dog, at når jeg havde så meget at fortie, så burde dog i det mindste lidt siges. "Jeg talte lidt uvenligt til ham," sagde jeg; "for han stod mig ikke godt an; jeg talte hårdt til ham, og han blev fortørnet."

"Jeg synes, I må have haft liden grund dertil, og endnu mindre grund til at sige det til hans datter!" udbrød hun. "Men den, der ikke synes om ham og viser ham venlighed, med ham vil jeg intet have at skaffe."

"Alligevel vil jeg driste mig til at sige et ord endnu," sagde jeg, idet jeg begyndte at skælve. "Måske er hverken eders fader eller jeg vel til mode hos Prestongranges', for huset rummer vist farer for os begge. Derfor gjorde det mig også ondt for ham, og det var mig, der tiltalte ham først; men sikkert kunne jeg have talt klogere. Og endnu en ting vil jeg sige eder: det er min tro, at hans sag snart vil komme til at stå bedre."

"Dette vil dog venteligt ikke blive formedelst eders venskab," sagde hun, "og dog tager han megen del i eders bekymringer."

"Miss Drummond," udbrød jeg, "jeg står alene her i verden …"

"Hvad der slet ikke undrer mig," sagde hun.

"Åh, lad mig tale ud," sagde jeg; "kun denne en gang vil jeg tale, og så forlade eder for evigt, om I forlanger det. Jeg kom i dag i håb om et venligt ord, som jeg trænger så hårdt til; jeg ved godt, at det, jeg sagde, måtte såre eder. Let ville det have været for mig at tale slesk og usandfærdigt for eder, og I må kunne forstå, hvor stærkt jeg var fristet til det. Kan I da ikke se, at mit hjertes oprigtighed skinner ud gennem dette?"

"Jeg tror, det vil koste stor umage, mr. Balfour," sagde hun. "Jeg tror også, det er bedst, det bliver ved dette ene møde; men gerne vil jeg skilles fra eder i venlighed."

"Åh, lad mig dog beholde én, som vil tro på mig!" bad jeg. "Ellers kan jeg ikke udholde det. Den hele verden har sammensvoret sig mod mig; hvorledes skal jeg komme gennem den med min skrækkelige skæbne! Er der slet ingen, som vil tro mig, da kan jeg ikke gøre det. Da må manden dø uskyldig, for jeg kan ikke gøre det."

Hun havde gået og set lige frem for sig med højt løftet hoved; men ved disse ord og ved den tone, jeg talte i, standsede hun. "Hvad er det, I siger?" spurgte hun; "hvad taler I om?"

"Det er mit vidnesbyrd, som skal redde en uskyldigs liv," sagde jeg; "men de vil ikke tillade mig at frembære det. Hvad ville I vel gøre? I kender jo sagen og ved, hvis fader trues af galgen. Ville I forlade den arme sjæl? Alle midler har de forsøgt imod mig. De har søgt at bestikke mig – de bød mig guld og grønne skove. Og i dag lod denne blodhund mig vide, hvor ilde jeg var stedt, og hvor vidt han ville gå for at ødelægge og vanære mig. Jeg skal beskyldes for at være medskyldig i mordet, for at have holdt Glenure op med snak – for penge og nogle gamle klæder. Og så vil jeg blive hængt og vanæret. Hvis dette skal blive min skæbne – jeg, som endnu ikke er en mand – hvis dette skal blive den historie, som i hele Skotland fortælles om mig – hvis I også vil tro den, og mit navn skal vorde dækket med skændsel – Catriona, hvorledes skal jeg da kunne gennemføre det. Det vil blive umuligt – det er mere, end selv en mand formår."

Disse ord blev fremsagt i stor hast, så at det ene næsten faldt over det andet, og da jeg standsede, så jeg, at hun med et forskræmt udtryk i ansigtet stirrede på mig.

"Glenure! Er det Appin-mordet?" sagde hun i den højeste overraskelse.

Jeg havde vendt om for at følge hende på vej, og vi var nu kommet i nærheden af Dean. Ved hendes ord trådte jeg hen foran hende og udbrød fortvivlet: "Åh Gud! Åh Gud! Hvad har jeg dog gjort?" Jeg trykkede mine knyttede hænder mod mine tindinger. "Hvor kunne jeg dog sige det? Jeg må visselig være blevet forhekset, siden jeg kunne sige dette!"

"I Himlens navn, hvad skader eder nu?" udbrød hun.

"Jeg gav mit æresord," stønnede jeg; "jeg gav mit æresord, og nu har jeg brudt det. O, Catriona!"

"Var det disse ting, I ikke måtte nævne?" sagde hun. "Tror I da ikke, jeg har ære, eller at jeg er af dem, der forråder deres venner? Her rækker jeg min højre hånd mod himlen og sværger."

"O, jeg vidste, I ville være trofast!" sagde jeg. "Det er mig – det er her. I morges trodsede jeg dem; jeg valgte hellere at dø med vanære i galgen end at handle troløst – og nogle få timer efter kaster jeg i sladder ved vejsiden min ære bort. 'Én ting er blevet mig klar under vor samtale, og det er, at jeg kan stole på eders ord,' sagde han, og hvor er nu mit ord? Hvem kan nu lide på mig? I kan ikke tro mig. Jeg er faldet dybt, og bedst er det nu for mig at dø!" Alt dette sagde jeg med klagende stemme; men tårer kunne jeg ikke fælde.

"Det gør mig hjertelig ondt for eder," sagde hun; "men I tager eder sikkerlig dette for nær. Jeg ville ikke tro jer, siger I – jo, jeg

vil tro eder i alt. Og disse mænd – jeg vil slet ikke tænke på dem! Mænd, som går omkring for at fange og ødelægge eder! Der er slet ingen grund til klage. Se frisk op! Tror I ikke, jeg vil beundre eder som en helt – I, som kun er en knøs kun lidet ældre end jeg selv? Hvorfor tage sådan på vej, fordi I har sagt et par ord for meget til en ven, der hellere vil dø end forråde eder. Dette er en ting, som vi begge må glemme!"

"Catriona," sagde jeg, "er det sandt? Kan I tro mig endnu?"

"Vil I ikke tro på tårerne i mine øjne?" sagde hun. "Alt godt tænker jeg om eder, David Balfour. Lad dem hænge eder, jeg skal aldrig glemme eder; hvor gammel jeg bliver, vil jeg dog aldrig glemme eder. Jeg synes, det er stort at dø således, og jeg vil misunde eder galgen."

"Og kan hænde, at jeg kun er et barn, de har kyst med en bussemand," sagde jeg; "kan hænde, de kun har haft mig til bedste."

"Det er det, jeg må have at vide," sagde hun. "Jeg må høre det hele; nu er skaden en gang sket, og nu må jeg høre det hele."

Jeg havde sat mig ned ved vejkanten; hun tog plads ved min side, og jeg fortalte hende alt; kun mine tanker om hendes faders adfærd fortav jeg.

"Nu vel," sagde hun, da jeg havde sluttet, "I er i sandhed en helt, en meget større, end jeg kunne tænke mig; men jeg tror også, I er i fare. Åh, Simon Fraser! At tænke sig den mand! At øve en sådan gerning for sit liv og for smudsige penge!" Men i det samme udbrød hun og brugte et udtryk, som hun tit benyttede, og som var hendes alene: "Min pinsel!" råbte hun – "se på solen!"

Den var meget rigtigt langt nede mod bjergene.

Hun bad mig komme igen snart, rakte mig hånden og efterlod mig i en hvirvel af glade tanker. Jeg nølede med at gå tilbage til mit herberg, for jeg var ræd for at blive fængslet. Jeg tog min aftensmad i et værtshus, og den største del af natten vandrede jeg alene omkring ude på markerne; men det var, som om Catriona hele tiden var med mig, og tit tænkte jeg mig, at jeg holdt hende i mine arme.

8. Banditten

Den næste dag, den 29. august, indfandt jeg mig hos advokaten i en kjortel, der var syet efter mål, og som lige var blevet færdig.

"Aha!" sagde Prestongrange, "I er fin i dag; mine døtre skal have en fin kavaler. Jeg finder det meget venligt af eder, mr. David. Oh, vi skal komme godt ud af det med hinanden, og jeg tror, eders bekymringer snart vil få ende."

"I har da tidender til mig?" udbrød jeg.

"Ja, og de er langt over forventning," svarede han. "Eders vidnesbyrd vil alligevel blive modtaget, og om I vil, kan I følges med mig til retssalen. Retten vil blive sat i Inverary tirsdagen den 21. i næste måned."

Jeg var alt for forbavset til at kunne svare.

"I mellemtiden," vedblev han, "må jeg, selv om jeg ikke vil æske eders æresord på det endnu en gang, dog bede jer indtrængende om at være tavs. I morgen vil eders oplysninger blive krævet, og jo mindre I siger indtil da, desto bedre."

"Jeg skal sige så lidt som muligt," sagde jeg. "Jeg tænker det er eder, jeg kan takke for dette gode udfald, og jeg er eder såre taknemmelig for det. Når jeg tænker på i går, mylord, da er dette som Himlens dør, og jeg kan næppe forestille mig, at det er virkeligt."

"I må dog forsøge at tro på det," sagde han venligt, "og jeg er såre glad ved at høre eders taknemlighed, for jeg tror, at I snarlig kan blive i stand til at gengælde mig dette" – her hostede han – "eller måske allerede nu. Sagen står nu helt anderledes, eders vidnesbyrd, som jeg ikke vil plage jer med i dag, vil uden tvivl ændre sagen for alles vedkommende, og dette gør det

mindre svært for mig at indlade mig med eder om en anden sag."

"Tilgiv mig, mylord, at jeg afbryder eder; men hvorledes er dette sket? De hindringer, som I nævnede mig i lørdags aftes, og som tyktes også mig uovervindelige – hvorledes er de blevet bortryddet?"

"Min kære mr. David," sagde han, "det kan aldrig tillades, at jeg – end ikke til eder – åbenbarer regeringens hensigter og foretagender, og I må derfor være tilfreds med at få deres følger at vide."

Han smilede til mig som en fader, idet han sagde dette, og legede imens med en ny pen. Det tyktes mig umuligt, at manden kunne bedrage mig; – dog, da han trak et ark papir hen til sig, dyppede sin pen og atter begyndte at tiltale mig, følte jeg mig, jeg ved knap hvorfor, knap så tryg, og instinktivt blev jeg mere vagtsom.

"Der en én ting, som jeg gerne vil have rede på," begyndte han. "Med forsæt har jeg indtil nu ikke berørt den; men nu er det ikke længere nødvendigt at fortie den. Dette skal ikke være noget forhør, det vil følge senere og blive foretaget af en anden; dette er kun for mig privat. I sagde, at I mødte Alan Breck på bjerget?"

"Det gjorde jeg, mylord," svarede jeg.

"Og det var umiddelbart efter mordet?"

"Ja."

"Talte I med ham?"

"Ja."

"I havde kendt ham før, antager jeg?" spurgte han ligegyldigt.

"Eders grund til at tro dette kan jeg ikke tænke mig, mylord," svarede jeg; "men sådan er det; jeg kendte ham."

"Og når skiltes I fra ham igen?" spurgte han.

"Jeg tilbageholder mit svar," sagde jeg. "Dette spørgsmål vil blive stillet mig i retssalen."

"Mr. Balfour," sagde han, "kan I ikke forstå, at dette ikke sker for at skade eder? Jeg har lovet eder liv og ære, og tro mig, jeg kan holde ord. I behøver derfor ikke at ængstes. Det synes, som om I mener, I kan beskytte Alan, og I taler til mig om taknemmelighed, hvilken jeg også mener, jeg har fortjent. Der er såre mange og forskellige foreteelser, der alle peger i samme retning, og I vil aldrig kunne få mig til at tro, at I ikke, hvis I vil, kan hjælpe os til at strø salt på Alans hale."

"Mylord," sagde jeg, "jeg giver jer mit ord på, at jeg ikke så meget som aner, hvor Alan er."

Han tav et øjeblik. "Heller ikke, hvor han kan findes?" spurgte han.

Jeg sad for ham som en træklods.

"Og det er eders store taknemmelighed, David!" sagde han, og der blev atter en kort pause. "Nu vel," sagde han så og rejste sig; "jeg har ikke held med mig, og vi trækker hver til sin side. Lad os så ikke tale om det mere. I vil få bud om, hvor, hvornår og ved hvem eders oplysninger vil blive æsket. Mine døtre venter nu på eder, og de vil ikke tilgive mig, hvis jeg opholder deres kavaler længere."

Jeg blev nu overleveret i disse gratiers hænder. De var iført en stads, som jeg endnu aldrig havde set magen til, og hver af dem var så skøn som en rose.

Da vi gik ud ad døren, hændte der noget, som syntes såre ubetydeligt og dog senere fik stor betydning. Jeg hørte en fløjten, høj og kort som et signal, og da jeg så mig om, opfangede jeg et glimt af Neil, Duncans søns røde hoved. Men i det næste øjeblik var han forsvundet, og jeg kunne ikke opdage så meget som en skørtefold af Catriona, som jeg antog han fulgte.

Mine tre damer førte mig ned til Brunstfield, hvorfra en sti gik til Hope Park, en skøn lysthave med rene grusgange, bænke og sommerborde og bevogtet af en opsynsmand. Vejen dertil havde ikke været kort. De to yngste frøkener hyklede en fornem træthed, der gjorde mig såre forstemt, og den ældste behandlede mig, som om jeg var hende til morskab, og skønt jeg syntes, jeg var mindre kejtet end dagen tilforn, følte jeg mig dog ilde til mode. Så snart vi havde betrådt parken, kom vi ind i en sværm af en halv snes unge herrer – nogle af dem officerer i uniform, og resten advokater – der straks flokkedes om skønhederne, og skønt jeg med meget venlige ord blev forestillet for dem alle, så det dog ud, som om jeg straks blev ganske glemt. Når unge mennesker færdes i flok, da er de som vilde dyr: uden barmhjertighed falder de over eller håner en fremmed, og jeg er vis på, at havde jeg været imellem en flok aber, da ville de havde vist mig større hensyn. Nogle af advokaterne forsøgte sig med vittigheder, og officererne bralrede op, og jeg kan ikke afgøre, hvilke af dem, der ærgrede mig mest, og alle havde en måde at lege med deres kårder på, som af lutter sort misundelse gav mig den største lyst til at sparke dem ud af parken. De på deres side misundte mig tydeligt nok det fine selskab, jeg var ankommet i, og alt dette

tilsammen gjorde, at jeg snart faldt ud af kredsen og med stiv ryg og i mine egne tanker spankede bagved al lystigheden.

Jeg blev udrevet af mine tanker af en af officererne, løjtnant Hector Duncansby, en klodset, grinende højlænder, der spurgte om mit navn ikke var "Palfour".

Jeg svarede ja; men ikke meget venligt, for hans væsen var såre uhøfligt.

"Ha, Palfour," sagde han, og gentog det igen: "Palfour, Palfour!"

"I synes måske ikke om mit navn, sir," sagde jeg, ærgerlig over, at jeg ville lade mig ærgre af en sådan rå fyr.

"Jo," sagde han; "men jeg gik og tænkte."

"Sligt skulle I ikke giver eder af med, sir," sagde jeg; "for det er sikkerlig ikke noget, der ligger for jer."

"Har I nogensinde hørt, hvor Alan Grigor fandt sine tænger?" sagde han.

Jeg spurgte ham om, hvad han mente, og med en fjollet latter svarede han, at han tænkte, jeg havde fundet ildrageren på samme sted og slugt den.

Jeg kunne nu ikke tage fejl af, at han ville have mig til bedste, og mine kinder blussede.

"Før I gav jer af med at fornærme gentlemen," sagde jeg, "skulle I lære at tale det engelske sprog rigtigt."

Med et nik og en vinken tog han mig ved ærmet og ledte mig stille ud af Hope Park; men aldrig så snart var vi kommet de spadserende af syne, før hans ansigt fik et helt andet udtryk. "I forbantete lavlants slyngel!" udbrød han og gav mig et slag på kæben med sin knyttede næve.

Jeg gav ham en af samme slags eller lidt bedre til gengæld, hvorefter han trådte lidt tilbage og tog sin hat høfligt af.

"Nok af slag, tænker jeg," sagde han. "Jeg vil være ten fornærmete sjentleman, for hvem har nogensinte hørt, at tet er blevet sagt til en kongelig officer, at han ikke kan tale enkelsk. Vi har bekke svært ved lænten, og Kings Park er her tæt vet. Vil I gå først eller late mig vise vej?"

Jeg bukkede til gengæld, bad ham gå først og fulgte efter. Mens vi gik, hørte jeg ham mumle om enkelsk sprok og officerer i konkens klæter, så jeg, kunne forstå, han følte sig dybt fornærmet. Men hans første optræden stemte ikke overens med dette, så det var øjensynligt, at han var kommet for at yppe klammeri med mig, på hvad måde, det så skulle ske. Det var tydeligt nok, at det var mine fjender, som her igen var på spil, og da jeg jo var lidet bevandret i fægtekunsten, var jeg vis på, at jeg ikke ville komme levende fra duellen.

Da vi var kommet ind i den ujævne klippefulde del af Kings Park, følte jeg mig flere gange fristet til at løbe derfra, så led var jeg ved at vise min uduelighed i at fægte, og så meget var det mig imod at dø eller blive såret. Men jeg tænkte som så, at når deres ondskab var så stor, så ville den ikke vige tilbage for noget, og at det, når det kom til stykket, dog var mere hæderfuldt at falde for en kårde end at blive hængt i en galge. Desuden havde jeg ved min store uhøflighed og mit slag selv bragt mig i denne klemme, og selv om jeg forsøgte at flygte derfra, ville jeg dog sikkert blive indhentet af min modstander, hvilket var endnu mere vanærende end alt det andet. Jeg blev derfor ved at følge ham, omtrent som den dømte følger bøddelen og med lidet mere håb.

Vi kom fra klipperne ned til Hunter's Bog, og på det jævne grønsvær her trak min modstander sin kårde. Der var ikke andre øjenvidner til tvekampen end nogle spurve, og intet andet for mig at gøre end at følge hans eksempel og stille mig i forsvar det bedste, jeg kunne. Dette var dog sikkert ikke godt nok for mr. Duncansby, for da han mærkede nogle fejl i mine udfald, standsede han, så skarpt på mig og gik med løftet kårde truende ind på mig. Da jeg aldrig havde set Alan gøre sligt og desuden var såre betaget ved tanken om mit nære endeligt, blev jeg helt forvildet, stod ganske rådvild og ville helst være løbet derfra.

"Hvat tjævelen skader jer?" råbte løjtnanten.

Han faldt pludselig an og slog kården ud af hånden på mig, så at den fløj langt bort ud imellem sivene.

To gange blev dette gentaget, og da jeg tredje gang kom tilbage med mit ydmygede våben, så jeg, at han havde stukket sit i skeden og stod og ventede på mig med harmfuldt ansigt og hænderne foldede under sit skørt.

"Jeg vil være fortømt, om jeg rører jer!" råbte han og spurgte mig barsk, hvad ret jeg havde til at gå ud mod "sjentlemen", når jeg ikke kendte ryggen af en kårde fra skarpen.

Jeg svarede, at det var min opdragelse, der voldte dette, og bad ham bevidne, at jeg havde givet ham al den oprejsning, som jeg evnede, og havde stået imod ham som en mand.

"Teri har I ret," sagde han. "Jeg er meket kæk selv og motig som en løve. Men at gå imot mik – uten at kunne fækte det minste – jeg må sike, så kunne jeg ikke gøre det. Det gør mig ondt for slaket, skønt jeg må tilstå, at eters var dets ældste broter, og at mit hovet endnu synker af tet, og jeg siker, at havde

jeg vidst, hvat det var, så havte jeg aldrig indladt mik på såtant et stykke arbejte."

"Det er bravt sagt," svarede jeg, "og jeg er vis på, I ikke en anden gang vil påtage eder at gøre sligt for mine fjender."

"Nej, sikkerligt ikke, Palfour," sagde han; "skammeligt er det at sætte mig til at fækte med et barn, ter ikke kan slå betre fra sik end en gammel kælling. Tet vil jeg også sike til herren og utfortre ham til at fækte met mik self."

"Hvis I vidste, hvad der var mr. Simon og mig imellem, da ville I finde det endnu mere skammeligt at blive indblandet i sagen," sagde jeg.

Han svor, at han gerne ville tro det, at alle Lovt'erne var bagt af det samme mel, samt at dette var malet på Djævelens mølle, hvorpå han pludselig greb min hånd og forsikrede, at jeg var en brav knøs, og at det var stor skade, at min opdragelse var blevet så forsømt; men kunne han få tid til det, da skulle han gerne sørge for, at jeg fik indhentet det forsømte.

"I kan gøre mig en endnu større tjeneste," sagde jeg, og da han havde spurgt om, hvad det var, svarede jeg: "Følg med mig til en af mine fjender, og giv ham vidnesbyrd om, hvorledes jeg har opført mig i dag. Da vil I gøre mig en stor tjeneste. For skønt mr. Simon i jer har sendt mig en ærlig modstander, er det dog hans mening, at jeg skal myrdes. Der vil blive sendt en anden og måske en tredje, og efter hvad I har set af min fægtekunst, vil I let kunne forstå, hvad enden vil blive."

"Og jeg ville like det så lidt som I, self om jeg er mere af en mand!" udbrød han. "Men jeg skal tjene eter, Palfour; vis kun vej!"

Havde jeg vandret langsomt på vejen ud til den fordømte park, så tog jeg nu for alvor benene med mig på vejen hjem. De holdt takt med en meget gammel melodi, der er så alderstegen som Bibelen selv, og hvis mening kan udtrykkes således: "Sandelig, dødens bitterhed er forbi!" Jeg husker, at jeg var overmåde tørstig og tog en drik vand ved St. Margarets kilde, og denne drik kvægede mig over al beskrivelse. Vi gik derefter ad den lige vej til Prestongranges dør, og på vejen aftalte vi, hvad vi skulle gøre. Tjeneren tilstod, at hans herre var hjemme, men at han havde forbudt, at nogen blev indladt, såsom han havde en meget vigtig samtale med en anden gentleman.

"Mit ærinde vil kun vare tre minutter, og det kan ikke opsættes," sagde jeg. "I kan sige, at det på ingen vis er privat, og at jeg endog vil være glad ved at have vidner til stede."

Da manden noget modvilligt gik ind for at give denne besked, var vi så fri at følge ham ind i forværelset, hvor jeg en tid kunne høre forskellige stemmer fra værelset indenfor. Der sad da også tre ved ét bord – Prestongrange, Simon Fraser og Erskine, sheriffen af Perth, og da de netop var kommet sammen for at tale om Appin-mordet, blev de lidt befippede ved min tilsynekomst, men besluttede dog at modtage mig.

"Ej, ej, mr. Balfour, hvad bringer eder hid igen? Og hvem er det, I har taget med eder?" sagde Prestongrange.

Hvad Fraser angik, da sad han og stirrede ned i bordet.

"Han er kommet for at aflægge en lille forklaring til gunst for mig, mylord, som jeg tror, det er nødvendigt, I hører," sagde jeg og vendte mig mod Duncansby.

"Jeg har kun dette at sike," sagde løjtnanten, "at jeg i tag utfordrede Palfour på kårder i Hunter's Bog, hvat nu gør mig

hjerteligt ondt, og han viser sik som så got en sjentleman, som jeg kunne forlange, så jeg har fået stor aktelse for Palfour," tilføjede han.

"Jeg takker eder for eders gode omtale," sagde jeg.

Dermed gjorde Duncansby sit buk for selskabet og forlod værelset, som vi havde aftalt.

"Hvad har jeg med dette at skaffe?" spurgte Prestongrange.

"Det skal jeg sige Eders Herlighed i to ord," svarede jeg. "Jeg hidbragte denne gentleman, en kongens officer, for at vidne for mig. Nu tænker jeg, min ære er reddet, og indtil en vis dag, som Eders Herlighed bedst kan bestemme, vil det være ganske omsonst at udsende flere officerer mod mig. Jeg vil ikke indlade mig på at kæmpe mig igennem hele borgens garnison."

Årerne trådte stærkt frem på Prestongranges pande, og han betragtede mig med et rasende blik.

"Jeg tror, at Djævelen har sluppet denne køter af en knøs løs mellem mine ben!" udbrød han, hvorefter han med heftighed vendte sig mod sin sidemand. "Dette er en del af eders værk, Simon," sagde han; "jeg ser eders hånd i dette, og lad mig sige eder, at jeg afskyr sligt. Når vi er blevet enige om én fremgangsmåde, er det såre rænkefuldt i det skjulte at gribe til en anden. I har handlet falskeligt mod mig. I lod mig sende knøsen her bort med mine døtre, og fordi jeg lod et ord falde til eder om … Fy, sir! hold eders skalkestreger hos eder selv!"

Simon var blevet bleg som en dødning. "Jeg vil ikke længere være en sparkebold mellem eder og hertugen!" udbrød han nu. "Enten kan I komme overens, eller I kan blive uens; det må I selv om. Hente og bringe vil jeg ikke længere eller modtage eders modstridende befalinger. Hvis jeg ville sige eder, hvad jeg

tænker om alle eders hannoveranske affærer, da skulle det komme til at synge for eders øren!"

Sheriffen Erskine havde dog bevaret sin sindsro og lagde sig nu med blide ord imellem. "Mig tykkes," sagde han, "at vi bør sige mr. Balfour, at han har givet fuldgyldigt bevis for sit mod. Han kan nu sove i fred; indtil den dag, han var så god at hentyde til, skal det ikke tiere blive stillet på prøve."

Hans rolige fatning afkølede de andre; i stor hast om end med en noget adspredt høflighed fik de mig ud af huset.

9. Heden i brand

Da jeg den eftermiddag forlod Prestongrange, var jeg for første gang meget opbragt. Advokaten havde holdt mig for nar. Han havde foregivet, at mit vidnesbyrd skulle afgives og jeg selv respekteres, og på samme tid havde ikke alene Simon stræbt mig efter livet ved højlandssoldaten, men efter Prestongranges eget udsagn havde han selv også haft nogen del heri. Jeg talte mine fjender: Prestongrange med hele kongens myndighed i baghånden; hertugen forlenet med vesthøjlandets magt, og Lovat ved deres side med stor magt i det nordlige, og dertil hele slænget af jacobitspioner. Når jeg dernæst tænkte på James More og den røde Neil, Duncans søn, måtte jeg få mistanke om, at der også var en fjerde i forbundet, og hvad der var tilbage af Rob Roys gamle oprørsklan ville naturligvis blive brugt imod mig sammen med de andre. Én ting var nødvendig for mig – en stærk ven og viis rådgiver. Landet måtte være fuldt af sådanne, som både evnede og havde vilje til at understøtte mig, ellers havde hverken Lovat eller Prestongrange været så ivrige for at skaffe mig af vejen; og jeg blev ganske rasende, når jeg tænkte på, at jeg måske kunne gå forbi hjælpere på gaden uden at vide det.

Just i det samme og som svar på min tanke, gik en gentleman tæt forbi mig, gav mig et talende blik og drejede ind ad et snævert stræde. Uden at dreje hovedet så jeg, hvem det var – det var advokaten Stewart, og idet jeg priste min gode lykke, fulgte jeg efter ham. Så snart jeg var kommet ind i strædet, så jeg ham stå på det øverste af en trappe, hvorfra han gjorde tegn til mig og derpå forsvandt. Syv stokværk oppe stod han atter ved en

dør, som han låsede efter os, da vi begge var trådt indenfor. Huset var ganske tomt uden et eneste møbel. Det var nemlig en bolig, Stewart skulle leje ud.

"Vi må tage plads på gulvet," sagde han; "men vi sidder trygt her; jeg har længtes svarlig efter at tale med eder, mr. Balfour."

"Hvorledes står det sig med Alan?" spurgte jeg.

"Godt," sagde han; "Andie tager ham ved Gillane-bugten i morgen, onsdag. Gerne ville han have sagt farvel til eder; men på den vis, sagerne står, tyktes det mig, det var bedst, I var skilt. Men nu kommer jeg til eder: Hvorlunde går det med eders sag?"

"Ikke længere siden end i morges blev det sagt mig, at mit vidnesbyrd ville blive modtaget, og at jeg skulle rejse med ingen mindre end rigsadvokaten til Inverary."

"Hvad siger I?" udbrød Stewart; "dette kan jeg ikke fæste lid til."

"Jeg nærer også selv mine tvivl," sagde jeg; "men gerne ville jeg høre eders grunde til ikke at tro det."

"Aldrig har jeg set magen!" udbrød Stewart, "og kunne jeg med mine hænder rive denne regering ned, da ville jeg nedplukke den som et råddent æble. Jeg fører sagen for Appin og for James af Glens, og naturligvis er det min pligt at gøre, hvad jeg kan for at redde min frændes liv. Men hør nu, hvorledes det går med mig, så kan I selv dømme om det hele. Deres første bestræbelse er at blive Alan kvit. Mod James kan de ikke begynde sagen, før de har haft Alan, som er hovedpersonen, for. Således kræver loven. De kan ikke spænde vognen for hesten."

"Men hvorledes kan de føre Alan for retten, før de har fanget ham?" spurgte jeg.

"Jo, der er en måde at undgå denne fængsling på, og det endda en lovlig måde," sagde han. "Snildt ville det være, om de ved den ene forbryders flugt kunne gøre den anden uskadelig, og måden er at indstævne hovedpersonen, og derefter landsforvise ham, fordi han ikke har indfundet sig. Der er fire steder, hvortil en mand kan indstævnes: Til sin bolig; til et sted, hvor han har opholdt sig fyrre dage; til rådhuset i det grevskab, hvor han sædvanligvis har ophold, og endelig, hvis der er grund til at tro, at han ikke befinder sig i Skotland, til Edinburghs tingsted inden tresindstyve dage. Men tag nu tilfældet med Alan: han har ingen bolig, så vidt jeg da ved; jeg gad nok vide, hvor han har boet fyrre dage i træk siden –45; der er intet grevskab, hvor han har sit tilhold, sædvanligvis eller undtagelsesvis. Har han i det hele taget en bolig, hvad jeg betvivler, da må det være hos sit regiment i Frankrig, og er han endnu ikke ude af Skotland, hvad vi ved, og de andre formoder, så vil selv den tåbeligste forstå, at det er det, han stræber efter. Hvorledes og hvortil skulle han da blive indstævnet? Kan I svare mig på det?"

"I har selv sagt det," svarede jeg. "Til Edinburghs tingsted inden tresindstyve dage."

"Da er I en bedre lovkyndig end Prestongrange!" udbrød advokaten. "Han har ladet Alan indstævne én gang, det var den femogtyvende, den dag, da vi først mødtes. Én gang og ikke tiere. Og hvor? Til Inverarys tingsted; Campbellernes by. Jeg skal betro eder noget, mr. Balfour – de eftersøger ikke Alan."

"Hvad mener I?" udbrød jeg; "de eftersøger ham ikke?"

"Jeg kan ikke få andet ud af det," sagde han. "Efter min ringe forstand ønsker de ikke at finde ham. Kanske tænker de sig, at han kan komme med et så ærligt forsvar, at James, ham, de virkelig er efter, kan gå fri. Dette er ikke en retssag, ser I, det er et komplot."

"Da kan jeg sige eder, at Prestongrange meget ivrigt spurgte efter Alan," sagde jeg. "Skønt nu, når jeg kommer til at tænke på det, må jeg sige, at han hurtigt forlod sagen."

"Ja, vist," sagde han. "Hvad jeg her har sagt, er jo gætteværk; men lad mig gå over til det, jeg ved. Det er kommet mig for øre, at James og vidnerne – vidnerne, mr. Balfour! – ligger lænket i et fangetårn i militærfængslet i Fort William; ingen får adgang til dem, og de har ikke lov til at skrive. Vidnerne, mr. Balfour, har I nogensinde hørt magen til sligt! Jeg forsikrer jer, ingen gammel lovtrækker af en Stewart har nogensinde begået et så åbenlyst lovbrud. Jeg fik da heller aldrig så snart nys om det, før jeg sendte en skrivelse til justitskollegiets chef, og jeg har fået hans svar i dag. Her skal I se, hvilken retfærdighed vi har i vort land."

Med disse ord stak han mig et papir i hånden. "I ser," vedblev han, "at han ikke rent ud har turdet nægte mig adgang til min klient, derfor *anbefaler han den kommanderende officer at indlade mig*. Anbefaler! Justitskollegiets chef anbefaler! Er hensigten med slig tale ikke tydelig? De håber på, at officeren må være så dum eller modvillig, at han ikke bryder sig om anbefalingen. Jeg skulle gøre rejsen herfra og til Fort William og tilbage igen. Derefter ville der komme et ophold, indtil jeg fik en ny tilladelse, og de havde givet officeren ny ordrer – en soldat, der er uvidende om loven og så videre – jeg kender den slags

udflugter. Så må jeg rejse igen, og på den vis kommer vi tæt op til forhøret, før jeg kan få min første samtale med min klient. Har jeg så ikke ret, når jeg kalder dette et komplot?"

"Jo, visselig," svarede jeg.

"Og jeg vil gå videre for at give eder yderligere bevis," sagde han. "De har ret til at holde James i fængsel; men de kan ikke nægte mig at besøge ham, og endnu mindre har de ret til at fængsle vidnerne. Men jeg skal vide at få dem i tale. Se, læs videre: "For øvrigt må der ikke gives nogen ordre til fængselsbetjente, som ikke er beskyldt for at have forset sig mod deres embedspligt." Forset sig mod deres embedspligt! Og det skal være lov og ret! Mr. Balfour, mit hjerte er ved at briste af harme. Heden er i brand i mit bryst!"

"Og den korte mening af denne tale," sagde jeg, "er, at vidnerne skal beholdes i fængslet, og at I ikke må tale med dem?"

"Nej, jeg må ikke tale med dem før i Inverary, når retten er sat!" udbrød han. "Men jeg skal vide at forpurre deres skønne anslag, mr. David. Jeg har en plan om at ligge i baghold for vidnerne på vejen og se, om jeg ikke kan klemme lidt retfærdighed ud af den soldat, som er ukyndig i loven, og som har kommando over delinkventerne."

Således gik det virkelig – det var på vejen nær ved Tynedrum og ved stiltiende tilladelse af officeren, som førte vidnerne til retten, at mr. Stewart fik dem i tale.

"Nu er der intet mere, som kan forbavse mig i denne sag," sagde jeg.

"Da skal jeg dog forbavse eder, før vi er færdige med den," sagde han. "Ser I dette?" – og han fremtog et trykt papir, hvorpå

bogstaverne endnu ikke var tørrede fra pressen. "Se, her er Prestongranges fortegnelse over vidnerne; men på den finder jeg ikke Balfours navn. Men det er ikke det hele. Hvem tror I har betalt trykningen af dette papir?"

"Det må ventelig være kong George," sagde jeg.

"Nej, det er nu tilfældigvis mig!" udbrød han. "Ikke at forstå således, at det ikke er trykt for dem, for Grant'erne, Erskin'erne og hin sorte midnatstyv Simon Fraser. Men kunne det tillades mig at få en genpart? Nej, jeg skulle gå med tilbundne øjne til forsvaret. Jeg skulle høre anklagen første gang i retssalen sammen med juryen."

"Er dette da ikke mod loven?" spurgte jeg.

"Strengt taget ikke," sagde han. "Det har været en gunst så naturlig og så bestandig praktiseret (indtil dette enestående tilfælde), at loven aldrig har taget sig af det. Men hvor højt må vi ikke prise Forsynet! En fremmed kommer ind i Flemings trykkeri, ser et stykke korrektur ligge på gulvet, samler det op og bringer mig det, og så træffer det sig netop, at papiret er denne fortegnelse. Jeg har ladet det trykke på ny – på forsvarets regning! Har I nogensinde oplevet magen til dette? – og her har jeg det nu til alle og enhver. Deres skønne hemmelighed ligger nu åben for hele Skotland. Men tror I ellers, jeg kan glæde mig over dette – jeg, som har ansvaret for min frændes liv?"

"Jeg tror, det må græmme eder svarligt," sagde jeg.

"Nu har I set, hvorlunde sagen står," sagde han, "og hvorfor jeg må le eder op i ansigtet, når I fortæller mig, at eders vidnesbyrd vil blive modtaget."

Det blev nu min tur at åbenbare, hvad jeg vidste om deres rænker. Kortelig fortalte jeg ham mr. Simons trusler, samt hele

hændelsen med banditten og optrinnet hos Prestongrange. Om min første samtale fortalte jeg intet, for jeg huskede på mit løfte; men det gjordes ej heller nødigt. Hele tiden, mens jeg fortalte, nikkede Stewart med hovedet som en mekanisk figur, og aldrig så snart havde jeg sluttet, før han oplod sin mund, og gav mig sin mening i to ord, idet han lagde stærkt eftertryk på hvert af dem.

"Forsvind selv!" sagde han.

"Jeg forstår eder ikke," sagde jeg.

"Da skal jeg forklare eder det," svarede han. "Så vidt jeg kan se, vil I alligevel komme til at forsvinde – ja, det er ganske uden tvivl. Advokaten, som endnu har nogle gnister af fordums retsind tilbage, har aftvunget Simon og hertugen løfte om, at jert liv ikke må ofres. Han har nægtet at tage jer til forhør og forbudt, at I bliver dræbt, og her har I forklaringen på deres skændsmål, for hverken Simon eller hertugen kan holde deres ord, det være sig mod ven eller fjende. I vil altså ikke blive afhørt, og I vil ikke blive myrdet; men jeg vil tage højlig fejl, hvis I ikke bliver røvet og bortført ligervis som lady Grange. Dét tør jeg vædde med eder om, hvad det skal være – her er deres middel!"

"Jeg kommer nu til at tænke på fløjtesignalet," sagde jeg og fortalte ham om dette og den rødhårede Neil.

"Hvor som helst James More er, dér er en stor skalk, det kan I lide på," sagde han. "Slet så ilde en mand var hans fader ikke, om han end gerne var en lille kende på vrangsiden af loven, ej heller var han nogen ven af min slægt, så at jeg skulle have nogen grund til at rose ham. Men James, han er en skalk og en forræder, og jeg lider tilsynekomsten af den røde Neil lige så lidt

som I. Alt tyder på skammelig svig. Det var den gamle Lovat, som stod for lady Granges bortførelse, og skal den unge Lovat besørge eders, så bliver det i familien. Hvad er James More i fængsel for? Samme forbrydelse: Bortrøvet; hans mænd har øvelse i sådant, og han vil sikkert udlåne dem til Simon i dette øjemed. Det næste, vi får at høre, er, at James er blevet frifundet, eller at han er flygtet, mens I vil befinde eder i Benbecula eller Applecross."

"I afmaler det såre sort," sagde jeg.

"Jeg maler det ikke sortere, end det er," svarede han, "og det, jeg nu ønsker, er, at I selv forsvinder, før de kan lægge hånd på jer. Hold eder rolig indtil lige før forhøret, og spring så på dem, når de mindst tænker på det. Der gås jo hele tiden ud fra, mr. Balfour, at eders udsagn er af så stor betydning, at de vil iværksætte alle midler for at blive det kvit."

"Jeg vil blot sige eder én ting," sagde jeg. "Jeg så morderen, og det var ikke Alan."

"Da tør jeg sige, at min frænde er reddet!" udbrød Stewart. "I har hans liv på eders tunge, og der må hverken spares tid, penge eller risiko for at bringe eder til forhøret." Han tømte sin pung ud på gulvet. "Se, her er alt, hvad jeg har hos mig," vedblev han. "Tag det, I vil komme til at trænge til det, før det hele er ovre. Gå nu lige ud ad denne gyde, fra den går der en sidevej ud til Lang Dykes, og lov mig så ikke at lade jer se mere i Edinburgh, før den rette tid er der."

"Hvor skal jeg da tage hen?" spurgte jeg.

"Gid jeg kunne sige eder det," svarede han. "Alle de steder, jeg kunne sende eder til, ville netop være dem, hvor de først ville søge eder. Nej, I må klare for eder selv, og Gud være eders

vejviser. Sørg for at få sendt brev til mig til "King's Arms" i Stirling, og har I hyttet jert skind til den tid, skal jeg sørge for, at I når Inverary."

"Endnu en ting," sagde jeg. "Må jeg ikke tale med Alan?"

Det lod til, at han blev lidt tvivlrådig. "Helst ville jeg, at I ikke gjorde det," sagde han; "men nægte kan jeg ej heller, at Alan er såre ivrig efter et sådant møde, og at han for at træffe eder i nat ligger ved Silvermill. Hvis I er sikker på, at I ikke blive fulgt, mr. Balfour – men forvis eder om det – søg eder et godt skjulested og overtyd eder om, at vejen er fri, før I forsøger den. Det ville være en skrækkelig ulykke, om det skulle gå eder begge ilde."

10. Den rødhovedede mand

Klokken var halv fire, da jeg kom ud på Lang Dykes. Dean var mine ønskers mål. Efterdi Catriona boede dér, og hendes klansfolk Glengyle Macgregors efter al sandsynlighed var mine fjender, var dette netop et af de steder, jeg frem for alt burde have skyet; men da jeg var meget ung og meget forelsket, tog jeg desuagtet ikke i betænkning at søge derop. Som et plaster på min samvittighed og min sunde fornuft sørgede jeg dog for på én vis at være forsigtig: da jeg var kommet over en forhøjning på vejen, smuttede jeg i hast ind i en havremark og lagde mig i skjul dér. Efter en stunds forløb kom en mand forbi, der lignede en højlænder; men jeg havde ikke set ham før. Straks efter ham kom røde Neil. Det næste, der passerede, var en møllers kærre; men hvad derefter fulgte var tydeligt nok kun landsbyfolk. Dette skulle imidlertid have været nok til at vende den mest dumdristige fra sit forehavende; men mine længsler løb for stærkt i modsat retning. Jeg sagde til mig selv, at når Neil var på vejene, så havde jeg nu det bedste middel til at se, hvad han havde i sinde, såsom vejen førte lige til hans høvdings datter, og at skulle jeg lade mig skræmme af enhver højlænder, jeg så, da ville jeg næppe komme noget steds hen. Da jeg på denne tåbelige vis havde affundet mig med mine betænkeligheder, satte jeg det længste ben foran og nåede lidt over klokken fire til miss Drummonds bolig.

Begge kvinder var hjemme, og da jeg så dem begge i den åbne dør, rev jeg min hat af og sagde: "Her er en knøs, som beder om en sixpence!" hvilket jeg troede ville more den gamle.

Catriona løb ned til mig og hilste mig hjerteligt, og til min forundring var den gamle ikke mindre venlig. Senere fik jeg at vide, at hun havde sendt en rytter til Rankeillor, for hun vidste, at han vidste besked om Shaws, samt at hun i sin lomme havde et brev fra denne min gode ven, som i rosende udtryk sagde god for mig selv og mine udsigter. Dette vidste jeg vel ikke den gang; men hvor enfoldig jeg end var og måske også tyktes hende, så mærkede jeg dog tydeligt på hendes adfærd, at hun nu var stærkt opsat på at få et parti i stand mellem hendes frænke og den skægløse knøs, som var laird i Lothian.

"Det er bedst, at Sixpence får sin middag hos os, Catrine," sagde hun. "Løb ind og sig det til pigerne."

Og i den korte stund, vi var alene, gjorde hun, hvad hun formåede, for at smigre mig. Dette gjorde hun vel på sin skæmtende og lidt skosende vis, idet hun vedblev at kalde mig Sixpence, men dog tillige således, at jeg derved fik højere tanker om mig selv. Da Catriona var kommet tilbage, blev hendes hensigt om muligt endnu mere åbenbar, og hun fremhævede pigens dyder og fortrin på samme pralende vis som en pranger, der udbyder en hest på markedet. Mine kinder blussede af skam over, at hun anså mig for så tykhovedet. Snart tænkte jeg mig, at Catriona mod sin vilje således blev udbudt, og jeg kunne herfor have tærsket den simple gamle kælling med min stok, og snart fik jeg den mistanke, at de to kvinder havde stukket hovederne sammen for at holde mig for nar, og da sad jeg og gloede ilde imellem dem som et billede på fortørnelse. Endelig fik den gamle Kirsten Giftekniv et bedre indfald, idet hun forlod os og lod os være ene. Men når min mistænksomhed bliver vækket, er det ikke altid let for mig at få den beroliget

igen; dog – skønt jeg vidste, hvilken slægt Catriona var af, og at det var en slægt af tyve, kunne jeg ikke se hendes ansigt og dog mistro hende.

"Jeg må vel ikke spørge?" sagde hun i samme øjeblik, vi var blevet ene.

"Jo, i dag kan jeg med rolig samvittighed tale ud," svarede jeg. "Jeg er løst fra mit ord, og efter det, der er sket i dag, ville jeg ikke have givet det på ny, om det var blevet krævet."

"Sig mig det hele," sagde hun; "min frænke kommer snart igen."

Jeg fortalte hende nu historien om løjtnanten fra først til sidst og gjorde dette så muntert og morsomt, jeg kunne.

"Og jeg tænker, I vil passe lige så dårligt for slige banditter som for de fine damer," sagde hun, da jeg var færdig. "Men hvad var eders fader, at han ikke kunne lære eder at drage en kårde? Dette anstår sig kun ilde en gentleman. Aldrig har jeg hørt dette om nogen før."

"Det er i det mindste meget uheldigt," sagde jeg; "og jeg synes nu, at min fader har begået en fejl ved at lære mig latin i stedet for det. Dog ser I, jeg gør det bedste, jeg kan, og står stille som Lots hustru og lader dem slå på mig."

"Ved I, hvad der får mig til at smile?" sagde hun; "det er dette: Jeg er af den natur, at jeg skulle have været en dreng, og i mine tanker er jeg det altid. Altid siger jeg til mig selv, at som dreng vil jeg gøre dette og hint, og deriblandt er også at fægte; men så kommer den tanke over mig, at jeg kun er en kvinde, der ikke kan bære våben eller bruge det. Jeg må da sige til mig selv, at der bliver ingen fægten af."

"I er da i grunden en blodtørstig mø," sagde jeg.

"Jeg ved vel, at det er godt at sy og spinde og væve," sagde hun; "men skulle I aldrig bestille andet i hele eders liv, da ville I sikkert finde det såre kedsommeligt; dog tror jeg ikke, at jeg just ønsker at dræbe folk. Har I nogensinde dræbt nogen?"

"Det har jeg. Tilfældet har villet, at jeg har dræbt hele to, jeg, som ikke er ældre, end at jeg endnu kunne gå i skole," svarede jeg. "Dog fortryder jeg det ikke, når jeg tænker tilbage derpå."

"Ja, men hvorledes følte I da – efter at I havde gjort det?" spurgte hun.

"Jeg satte mig ned og græd som et barn," svarede jeg.

"Det forstår jeg godt, og jeg føler også, hvorfra disse tårer kom. Jeg ville dog nødig dræbe nogen; men jeg ønsker tit at være som Catherine Douglas, der stak sin arm ind i slåen, da bolten var brækket. Hun er min heltinde. Kunne I ikke ønske at dø således – for eders konge?" spurgte hun.

"Skal jeg være ærlig," svarede jeg, "da er min kærlighed til min konge – Gud velsigne hans pluskæbede ansigt – ikke større, end jeg let kan styre den, og i dag har jeg været så nær ved døden, at mine tanker nu mest er optaget af, hvorledes jeg skal bevare livet."

"Rigtigt," sagde hun; "det er en mands rette tanker; men derfor må I nu også lære at fægte. Ikke lider jeg at have en ven, der ikke kan bruge våben. Det har da altså ikke været med kården, I dræbte hine to?"

"Nej, nej," svarede jeg, "det var med et par pistoler, og det var heldigt, at de var så nær ved mig, for jeg har næppe større færdighed i at bruge pistoler end I i at bruge en kårde."

Hun fik mig nu til at fortælle historien om kampen på briggen, som jeg havde fortiet, da jeg først berettede hende om

min skæbne.

"Ja," sagde hun, "jeg ser, I er modig, og eders ven ham elsker og beundrer jeg."

"Det tror jeg, alle ville gøre," sagde jeg. "Sine fejl har han vel som alle andre; men modig er han og trofast og kærlig. Gud velsigne ham. En sælsom dag ville det være, hvor jeg glemte Alan." Og tanken om ham, og at jeg, om jeg ville, kunne komme til at tale med ham den samme aften, overvældede mig næsten.

"Men – hvad tænker jeg dog på, at jeg ikke har meldt eder *mine* tidender!" udbrød Catriona og fortalte mig nu, at hun havde fået et brev fra sin fader, hvori han skrev, at hun næste dag måtte besøge ham i borgen, hvortil han nu var overført, samt at hans sager begyndte at stå godt. "I lider nok ikke at høre dette," sagde hun; "vil I dømme min fader uden at kende ham?"

"Langt, langt være det fra mig at dømme ham," svarede jeg, "og det forsikrer jeg eder, at jeg fryder mig ved, at eders hjerte er lettet; hvis min mine blev noget mørk, hvad I vel så, da må I huske på, hvorledes jeg trues af rænker fra folk, der har magt til at handle ilde med mig. Først og fremmest har jeg Simon Fraser på nakken af mig."

"Åh!" udbrød hun, "I vil da ikke sammenligne disse to, og det bør I drage jer til minde, at Prestongrange og James More, min fader, er af samme blod."

"Det har jeg aldrig hørt før," sagde jeg.

"Det er besynderligt, så lidt I ved besked om," sagde hun. "Den ene kalder sig vel Grant og den anden Macgregor; men de er dog af samme klan. Alle er de sønner af Alpin, fra hvem, tænker jeg, vort land har sit navn."

"Hvad er det for et land?" spurgte jeg.

"Mit land så vel som eders," svarede hun.

"Dette er en belæringens dag for mig, mærker jeg nok," sagde jeg; "for indtil nu har jeg ikke vidst bedre, end at dets navn var Skotland."

"Skotland er navnet på det, I kalder Irland," svarede hun; "men det ældgamle navn på det sted, hvor vi sætter vore fødder, og som har givet vort legeme næring, er Alban. Alban nævnede de det, da vore fædre kæmpede for det mod Rom og Alexander, og således kaldes det endnu på det tungemål, der endnu skulle være eders modersmål, men som I har glemt."

"Min tro, det har jeg aldrig lært," sagde jeg, for jeg nænnede ikke at retlede eller modsige hende i det, hun sagde om makedonieren.

"Og dog talte eders fædre og mødre det den ene slægt efter den anden," sagde hun. "Sunget blev det for børnene i de henfarne tider, længe før vi blev til. Ak, ja, kunne I tale dette sprog, da ville I finde, at jeg var en helt anden, for det er hjertet, der taler gennem dette sprog."

Jeg spiste sammen med de to kvinder, et godt måltid fremsat på smukt gammelt sølv og med dejlig vin til, for mrs. Ogilvy var meget rig. Også vor samtale var såre fornøjelig; men da jeg så, at solen var langt nede på himlen, og skyggerne blev lange, rejste jeg mig for at tage afsked. For jeg havde fast besluttet at sige farvel til Alan, og det var nødvendigt at se den frelsende skov og undersøge den ved dagens lys. Catriona fulgte mig ud til havelågen.

"Varer det nu længe, før jeg ser eder igen?" spurgte hun.

"Herom kan jeg intet vide," svarede jeg; "måske varer det længe, og kan hænde det aldrig sker."

"Og om det aldrig sker, vil I så sørge derover?" spurgte hun.

Jeg bøjede hovedet og så på hende.

"Det vil jeg i alt fald," sagde hun. "Kun kort har jeg kendt eder; men jeg har dog lært at sætte eder højt. I er trofast, og I er modig, og jeg tror, at I med tiden vil blive en mand. Stolt vil jeg blive, når jeg hører det; men skulle det ske, som vi begge frygter – o, drag eder da til minde, at I har én ven. Længe efter, at I er død, og når jeg er en gammel kvinde, vil jeg da fortælle børnene om David Balfour, og mine tårer vil rinde derved. Jeg vil fortælle dem, hvorledes vi skiltes, og hvad jeg sagde til eder og gjorde for eder. Gud være med eder og lede eder, således beder eders lille ven! Jeg vil fortælle dem, at således sagde jeg, og at jeg gjorde således."

Med disse ord tog hun min hånd, løftede den og kyssede den, og dette overraskede mig således, at jeg udstødte en lyd, som om jeg var blevet såret. Hun blussede derved, så på mig og nikkede.

"Oh, ja, mr. David," sagde hun; "dette er, hvad jeg tænker om eder. Hjertet følges med mine læber."

Jeg kunne læse i hendes ansigt, hvor bevæget hun var, og hvilke ædelmodige følelser, som et bravt barns, hun var i besiddelse af. Hun kyssede min hånd, som hun havde kysset prins Charlies, med en varmere følelse, end almindelige simple folk har nogen forstand på. Intet havde før lært mig, hvor højt jeg elskede hende, men heller ej, hvor højt jeg endnu måtte stige, før hun kunne nære samme følelse mod mig. Dog sagde jeg mig selv, at nogen fremgang havde jeg dog gjort, og at

hendes hjerte måtte have banket, og hendes blod løbet stærkere ved tanken om mig.

Efter den ære, hun havde vist mig, kunne jeg ikke byde hende nogen dagligdags høflighed. Knap kunne jeg sige et ord; klangen i hendes stemme havde banket stærkt på mine tårers dør.

"Jeg takker Gud for eders venlighed," sagde jeg. "Farvel, min lille ven!" Således gav jeg hende det navn, hun havde givet sig selv. Dermed bukkede jeg og forlod hende.

Jeg gik ad stien, der førte langs med Leith-floden. Vandet rislede og sang ved mine fødder. Den nedgående sol sendte sine stråler ind på mig mellem lange skygger, og hver gang, stien svingede, var det, som en ny verden åbenbarede sig for mig. Catriona bagved mig og Alan foran mig, gjorde mig såre oprømt. Stedet, tiden og det rislende vand husvalede mig usigeligt, derfor gik jeg kun langsomt og så både fremad og tilbage, mens jeg vandrede af sted. Derved styrede forsynet det således, at jeg et lille stykke bagved mig opdagede et rødt hoved bag en busk.

Harmen steg op mig; jeg drejede brat omkring og vandrede hurtigt tilbage den vej, jeg var kommet. Stien førte tæt forbi buskene, hvor jeg havde set hovedet. Buskene voksede lige ud til vejkanten, og idet jeg gik forbi, gjorde jeg mig rede til at tage mod et overfald. Men der skete intet; jeg gik uantastet forbi, og min frygt forøgedes. Det var vel endnu dag; men stedet var meget ensomt. Når mine forfølgere havde ladet denne lejlighed gå unyttet hen, måtte jeg vente, at de stræbte efter noget mere end David Balfour. Alans og James' liv lå mig på sinde med en vægt som to fuldvoksne okser.

Catriona var endnu i haven, hvor hun spadserede ene omkring.

"Catriona," sagde jeg, "her har I mig igen."

"Med et andet ansigt," sagde hun.

"Jeg bærer to mænds liv foruden mit eget," sagde jeg. "Det ville være både synd og skam, hvis jeg ikke vandrede varsomt. Jeg var i tvivl om, hvorvidt det var rigtigt at komme her. Ilde ville det tykkes mig, om det skulle være skyld i, at ulykken kom over os."

"Jeg kunne sige jer en, som ville lide det endnu mindre, og som er såre ilde til mode ved at høre eder tale således," sagde hun. "Sig mig, hvad jeg har gjort?"

"Åh, det er ikke jer alene," svarede jeg. "Siden jeg gik herfra, er jeg igen blevet forfulgt, og jeg kan give eder navnet på ham, som har fulgt mig. Det er Neil, Duncans søn, eders eller eders faders mand."

"Dér tager I visseligen fejl," sagde hun og blev ganske bleg. "Neil er i Edinburgh i et ærinde for min fader."

"Det sidste er det, jeg frygter for," sagde jeg; "men jeg tror nu, at det er en anden, som er i Edinburgh. I har jo et tegn – et nødsignal, som ville bringe ham til eders hjælp, hvis han var indenfor hørevidde?"

"Hvor ved I det fra?" spurgte hun.

"Fra en talisman, som blev skænket mig i vuggegave, og som kaldes sund fornuft," sagde jeg. "Gør mig den tjeneste at give eders signal, så skal jeg vise eder Neils røde hoved."

Meget bittert og skarpt talte jeg vist, for det nagede i mit hjerte. Jeg dadlede mig selv og Catriona og hadede os begge: Hende, fordi hun var kommet af en ond slægt, og mig selv, fordi

jeg i tåbeligt hovmod havde stukket min hånd i en sådan hvepserede.

Catriona satte fingeren mellem læberne og fløjtede én gang. Det var en gennemtrængende, høj lyd, så kraftig som en plovmands. En stund stod vi stille, og jeg var ved at bede hende om at gentage signalet, da jeg hørte nogen bryde gennem buskene et stykke nede på vejen. Med et smil pegede jeg i denne retning, og straks efter kom Neil springende ind i haven. Hans øjne flammede, og han havde en dragen kniv i hånden; men da han så mig stå ved siden af sin frøken, blev han stående som lamslået.

"Han er kommet på eders kalden," sagde jeg. "Døm nu selv, hvor nær han har været ved Edinburgh, eller af hvad natur eders faders ærinde har været. Spørg ham selv. Skal jeg ved eders klan miste mit liv, eller deres liv, som er afhængig af mit, så lad mig drage derhen, hvor jeg skal, med åbne øjne."

Med bævende stemme tiltalte hun ham på gælisk. Idet jeg mindedes Alans høflige opmærksomhed i den retning, kunne jeg have let højt i bitterhed. Her i min dybeste mistankes stund burde hun dog have tiltalt ham på engelsk.

To-tre gange vekslede de ord, og jeg kunne se, at Neil, trods al sin underdanighed, var meget vred.

Derefter vendte de sig mod mig. "Han sværger på, at det ikke er sandt," sagde hun.

"Catriona," sagde jeg, "tror I selv manden?"

Hun gjorde en bevægelse, som om hun vred sine hænder.

"Hvorledes kan jeg vide, hvad jeg skal tro?" udbrød hun.

"Da må jeg finde midler til at få fuld klarhed," sagde jeg. "Jeg kan ikke gå ud i den mørke nat med to mænds liv ved mit bælte!

Catriona, forsøg at sætte eder i mit sted, således som jeg, det sværger jeg ved Gud, søger at sætte mig I eders. Dette er ikke den slags tale, der nogensinde skulle falde mellem eder og mig, og mit hjerte krymper sig ved den. Hør mig: Behold ham her til klokken to i nat, så frygter jeg intet mere. Prøv ham ved dette."

De talte nu igen sammen på gælisk.

"Han siger, at han går i James Mores, min faders ærinde," sagde hun. Hun var blegere end nogensinde før, og hendes stemme skælvede.

"Da er alt mig ganske klart," sagde jeg. "Gud tilgive dem denne ondskab."

Herpå svarede hun slet intet, men vedblev lige så bleg som før at stirre på mig.

"Dette er i sandhed et smukt ærinde," sagde jeg igen. "Jeg skal da så fældes, og to mænd med mig."

"Åh, hvad skal jeg dog gøre?" udbrød hun. "Kan jeg da handle mod min faders befaling, han, som sidder i fængsel, og hvis liv er i fare."

"Måske forhaster vi os begge," sagde jeg. "Måske er også dette en løgn. Kan hænde han slet ikke går eders faders ærinde; måske er alt dette Simons værk og sker uden eders faders vidende."

Hun brast i gråd, og det gjorde mig inderlig ondt for hende, for jeg forstod, hvilken fortvivlet stilling hun befandt sig i.

"Hør," sagde jeg igen; "behold ham kun én time, jeg vil da vove at gå, og jeg vil bede Gud velsigne eder for det."

Hun rakte hånden ud imod mig. "Jeg vil komme til at trænge til en god ven," sagde hun og brast atter i gråd.

"Altså en hel time?" sagde jeg og beholdt hendes hånd i min. "Husk på, det gælder tre liv, kære Catriona."

"Én hel time!" udbrød hun og råbte højt til sin frelser om tilgivelse.

Jeg turde ikke blive der længere, men skyndte mig bort.

11. Skoven ved Silvermills

Jeg spildte ingen tid, men ilede ned ad dalen og om ad Stockbridge og Silvermills, så hurtigt mine ben kunne bære mig. Det var aftalen, at Alan mellem tolv og to hver nat skulle ligge i et lille krat øst for Silvermills og lidt syd for Møllebækken. Dette sted fandt jeg let. Krattet voksede på en stejl skråning, ved hvis fod Møllebækken flød med en stærk strøm, og her begyndte jeg at gå langsommere og tænke mere roligt på mit foretagende. Jeg indså, at jeg havde båret mig dumt ad overfor Catriona. Det var ikke at antage, at Neil var sendt alene ud i sit ærinde; men måske var han den eneste mand, som James More havde til rådighed, i hvilket tilfælde jeg skulle have gjort, hvad jeg kunne, for at få Catrionas fader hængt, hvad der ville have været det bedste for mig selv. Dog syntes jeg ikke om noget af dette, for sæt nu, at Catriona ved at holde Neil tilbage bragte sin fader i galgen! Hun ville da sikkerlig aldrig tilgive sig selv dette. Og sæt, at der var andre, som fulgte efter mig nu, hvilken gave kom jeg da med til Alan?

Jeg var kommet til den vestlige ende af skoven, da disse tanker slog mig. Mine fødder standsede af sig selv, og mit hjerte gjorde det samme. "Hvilket dårligt spil har du dog her øvet?" tænkte jeg og vendte straks om for at gå et andet sted hen.

Jeg havde nu Silvermills lige foran mig; stien slyngede sig om denne landsby og var tydelig at se derfra, hvor jeg stod, men jeg kunne ikke se et eneste menneske. Dette var overmåde heldigt; her var netop sådanne omstændigheder, som Stewart havde rådet mig til at benytte mig af. Jeg løb langs med Møllebækken,

nåede op til den østlige ende af skoven, ilede midt ind gennem den og kom tilbage til den vestlige rand, hvorfra jeg kunne overse stien uden selv at blive set. Endnu var den ganske tom, og mit mod begyndte at stige.

I over en time sad jeg lige ude i skovbrynet, og ingen hare eller ørn kunne have holdt en mere skarp vagt. Solen var nu allerede gået ned, men himlen var endnu gyldenrød, og tusmørket klart; men straks efter begyndte det at blive halvmørkt, de fjernere ting kunne jeg ikke skelne fra hinanden, og det blev vanskeligt at holde udkig. I al denne tid var der ikke kommet ét menneske fra Silvermills mod øst, og de få, der var gået mod vest, var ærlige bønderfolk, der gik fra deres arbejde og hjem i seng. Selv om jeg var blevet forfulgt af den snedigste spion i Europa, anså jeg det dog for umuligt, at han kunne have nogen anelse om, hvor jeg nu var, og jeg gik derfor lidt længere ind i skoven og lagde mig ned for at vente på Alan.

Det havde været en anstrengende vagt, for ikke alene havde jeg vogtet på stien, men også på enhver busk og mark, jeg kunne øjne. Dette var nu til ende. Månen, som var i første kvarter, skinnede svagt ned i skoven; der var dødsstilhed over alt, og som jeg lå dér på min ryg i de tre-fire timer, havde jeg god tid til at tænke over, hvad jeg havde gjort.

To ting var jeg straks klar over: jeg havde ikke gjort ret i den dag at gå til Dean, og når jeg havde været dér, da var det urigtigt af mig at ligge, hvor jeg nu lå. Denne skov, hvor Alan skulle komme, var fornuftigvis den eneste skov i hele Skotland, som burde være lukket for mig. Det måtte jeg indrømme for mig selv, og dog blev jeg ved at ligge dér. Jeg tænkte på det mål, hvormed jeg samme aften havde målt Catriona; hvorledes jeg

havde sladret om de to liv, jeg rådede for, hvorved jeg havde tvunget hende til at sætte hendes egen faders liv i vove, samt hvorledes jeg nu i utilgivelig letsindighed selv satte disse to liv på spil. En god samvittighed er de to parter af mod, og aldrig så snart havde jeg begyndt at fortryde, hvad jeg havde gjort, før det tyktes mig, at jeg stod uden våben midt imellem alskens farer. Pludselig satte jeg mig over ende. Hvad om jeg nu gik til Prestongrange, fik fat i ham, hvad jeg let kunne, før han gik i seng, og underkastede mig ham fuldstændig? Hvem kunne bebrejde mig dette? Ikke advokaten Stewart; jeg havde kun at sige, at jeg blev forfulgt, anså det for umuligt at slippe fra forfølgerne og derfor opgav det hele. Heller ikke Catriona. Her havde jeg også svaret på rede hånd: At jeg ikke kunne få mig selv til at røbe hendes fader. Jeg kunne da således blive fri for alle bekymringer, hvilke jo i grunden slet ikke var mine. Jeg kunne holde mig klar af Appin mordet, smutte bort fra alle Stewarters og Campbellers strid, og alle whiggers og toryers i hele landet, og derefter leve efter min egen lyst, blive i stand til at nyde og forbedre min ejendom og anvende en del af min tid til at gøre kur til Catriona, hvilket sikkerligt ville blive en mere passende og fornøjelig beskæftigelse end fjæle sig, fly og blive forfulgt som en simpel tyv og på ny tage fat på de frygtelige trængsler og savn fra min første flugt med Alan.

I begyndelsen syntes jeg ikke, der var nogen skam i denne overgivelse; jeg var blot forbavset over, at jeg ikke havde tænkt herpå og udført den før, og begyndte at tænke over årsagerne til denne sindsforandring. Jeg måtte henføre disse til min nuværende modløshed, som fulgte ovenpå min store dumdristighed, og denne igen til den så sørgeligt almindelige

egenkærlighed. Øjeblikkelig trængte det næste spørgsmål sig frem: Hvorledes kan Satan uddrive Satan? Jeg havde ved denne egenkærlighed og ved at følge min egen lyst, samt ved en ung møs tillokkelser svigtet min egen gode natur og karakter, og sat Alans og James' liv i vove. Og nu måtte jeg søge at komme samme vej ud, som jeg var kommet ind. Den skade, jeg havde forvoldt ved min egenkærlighed, måtte jeg bøde på ved selvfornægtelse. Jeg så mig om efter den udvej, jeg mindst lystede at følge: det var at forlade skoven uden at have talt med Alan og begive mig alene ud i mørket igen.

Jeg har omtalt disse overvejelser så udførligt, så som jeg tror, det kan være til gavn og tjene som eksempel for unge mænd. Det var allerede nær ved den tid, da Alan skulle komme, og månen var gået ned. Når jeg nu gik, så kunne spionerne gå fejl af mig i mørket, for jeg kunne dog ikke godt ved at fløjte give dem tegn til at følge mig, men derimod kunne de tilfældigt løbe på Alan. Blev jeg derimod, så kunne jeg dog i det mindste advare min ven og derved måske frelse ham. Ved min egenkærlighed havde jeg sat andres liv i vove; men nu at bringe dem i fare igen, blot fordi jeg ville gøre bod, var der dog ingen fornuft i. Derfor havde jeg næppe rejst mig fra min plads, før jeg satte mig ned igen. Min sindsstemning havde allerede forandret sig: jeg begyndte at undres over min overståede svaghed og glæde mig over min nuværende fatning.

Straks efter hørte jeg en knasen i krattet. Jeg satte min mund nær til jorden og fløjtede et par toner af Alans melodi. Der lød straks et svar i samme dæmpede tone, og snart var vi i mørket stødt på hinanden.

"Er det endelig dig, David?" hviskede han.

"Ja, mig og ingen anden," svarede jeg.

"Åh, hvor jeg har længtes efter at se dig!" sagde han. "Tiden er faldet mig såre lang. I dag har jeg boet midt inde i en høstak, hvor jeg ikke kunne se mine egne fingerspidser, og derefter har jeg i to timer ligget her og ventet på dig; men du kom ikke! Det er sandelig på høje tid, du kommer, såsom jeg skal sejle i morgen. Nej, hvad siger jeg – i dag, mener jeg!"

"Det er rigtigt," sagde jeg, "for klokken er over tolv nu. Det bliver en lang vej, du har for dig."

"Men nu skal vi to først havde en lang passiar," sagde han.

"Ja, og jeg har også en god del at fortælle dig," sagde jeg.

Jeg fortalte ham nu det vigtigste, han burde vide. Han afbrød mig kun med få spørgsmål, kun lo han en gang imellem, som om han følte sig såre fornøjet, og lyden af hans latter, der klang så højt i natten, hvor ingen af os kunne se den anden, gjorde mit hjerte såre godt.

"Ja, David, I er en sælsom karakter," sagde han, da jeg var færdig, "og jeg vil sikkerlig aldrig træffe din lige. Men hvad nu din historie angår: Prestongrange er en whig som du selv; derfor vil jeg ikke sige noget om ham, og jeg tror, han vil være dig en god ven, om du blot kunne have tillid til ham. Men Simon Fraser og James More er mine egne landsmænd, og dem vil jeg give det navn, de fortjener. Den sorte Djævel selv var fader til Fraser, det ved enhver, og hvad angår Gregarerne, da har jeg aldrig kunnet døje lugten af dem, lige fra jeg kunne støtte på mine to ben. Jeg gav en af dem en blodig næse, husker jeg, ikke længe efter, at jeg var kommet ud af gangkurven, og en stolt mand var min fader den dag – Gud velsigne ham! – Nægte vil jeg ikke, at Robin trakterede sækkepiben som en mand,"

tilføjede han; "men hvad James More angår, da vil jeg oprigtigt ønske, at Djævelen snart må hente ham."

"Én ting må vi overveje," sagde jeg. "Tog Charles Stewart fejl, eller havde han ret? Er det alene mig, de er ude efter, eller er det os begge?"

"Hvad er din egen mening om det, du, som dog er bedst inde i dette?" sagde han.

"Jeg kan ikke finde ud af det," svarede jeg.

"Jeg heller ikke," sagde han. "Men tror du nu, at denne jomfru vil holde, hvad hun har lovet dig?" spurgte han videre.

"Det tror jeg sikkerlig," svarede jeg.

"Helt sikkert er det vel ikke," sagde han; "men i alle tilfælde: sket er sket, og den røde Neil har sagtens nu for længe siden truffet de andre."

"Hvor mange tror du, der er?" spurgte jeg.

"Det kommer an på," sagde Alan. "Gælder det kun dig, ville de vel kun sende to-tre raske unge karle; men er det deres tro, at jeg er sammen med dig, da indestår jeg for, at der er en ti-tolv stykker."

"Så mange var dog overflødigt," sagde jeg og lo derved.

"Da mener jeg dog, at du med egne øjne har set mig drive det antal, eller snarere det dobbelte, fra mig!" udbrød han.

"Lige meget, om det er mange eller få; denne gang er jeg jo sluppet fra dem," sagde jeg.

"Ja, sålunde mener du da," sagde han; "men ikke skulle det undre mig, om de lusker om her i skoven i denne stund. Ser du, min kære David, det vil være folk fra højlandet, nogle Frasere, tænker jeg, og nogle Gregarer, og nægte vil jeg ikke, at det i så fald er snilde og velerfarne mænd – især Gregarerne. Men den,

der det meste af sit liv har været jaget og eftersøgt af rødkjolerne, har også hentet nogen erfaring."

"Jeg må tilstå, at jeg heri må stå tilbage for eder," sagde jeg.

"Hvad jeg også stadig har mærket på dig," svarede Alan; "men det er det mærkelige ved I folk, som har boglig lærdom, at I er så uvidende om meget, uden at I dog selv kan se det. Jeg er en ren sinke i det græske og hebraiske; men jeg ved også, at jeg er det, det er forskellen. Men nu du – du ligger på maven en kort tid i denne skov, og så fortæller du mig, at du har ført disse Frasers og Macgregors på vildspor. Hvorfor? Fordi du ikke har set noget til dem, siger du. Dit dummehoved! Det har jo netop været deres levebrød at stikke sådanne folk som dig blår i øjnene."

"Lad os så da forudsætte det værste," sagde jeg; "hvad har vi så nu at gøre?"

"Det er just det, jeg tænker på," sagde han. "Vi kunne jo skilles; men dertil har jeg kun liden lyst, og jeg synes heller ikke, det er klogt. For det første er det nu blevet meget mørkt, og det kunne dog være, at vi kunne slippe fra dem uset. Holder vi os sammen, er der kun én vej, de kan træffe os på; men skilles vi, da er der to, og der er da dobbelt så stor fare for, at vi kan løbe på dem. For det andet: er de på vort spor, da kan det endnu komme til en rask lille kamp, og da ville det hue mig godt, om jeg havde dig til at dække min ryg, David, og jeg tror heller ikke, du ville være bedrøvet over at have mig til kampfælle. Derfor mener jeg, at vi bør liste os ud af denne skov, inden der er gået mere end et minut, og lægge vejen østen om Gillane, hvor jeg skal finde mit skib. Det vil blive lig de gamle dage, så længe det står på, David, og kan hænde, vi kan få tid til at tale sammen

om, hvad du bør gøre. Det nager mig at efterlade dig her, hvor du vil komme til at savne mig."

"Lad os da følges ad," sagde jeg. "Går I tilbage dertil, hvor I har opholdt eder?"

"Nej," sagde Alan. "Vel har de været gode folk imod mig, men dog tror jeg, de ville blive noget lange i ansigtet, hvis de så mig igen, for som sagerne står, kan jeg ikke skjule for mig selv, at jeg ej er nogen velkommen gæst, af hvilken grund jeg er så meget mere opsat på dit selskab, mr. David Balfour af Shaws. Når jeg undtager to korte samtaler med Charles Stewart her i skoven, har jeg næppe sagt tre ord – onde eller gode – siden hin dag, da vi skiltes i Corstophine."

Med disse ord rejste han sig, og vi begyndte at liste os forsigtigt ud af skoven mod øst.

12. På vandring igen med Alan

Klokken var vist nu mellem ét og to, månen var, som jeg har sagt, gået ned, og en stærk vind, som drev tunge skyer med sig, var pludselig sat ind fra vest. Vi begyndte vor vandring i en så sort nat, som nogen flygtning eller morder kunne ønske sig. Stiens lyse skær førte os ned til den sovende by Broughton, derfra til Picardy og forbi mine gamle bekendte, de to tyve i galgen. Hinsides den øjnede vi en nyttig bavn, nemlig et lys i et øvre vindue i Lochend. Styrende efter dette, men alligevel en god del på slump, og tit ind gennem kornmarker, hvor vi snublede og faldt over korntraverne, nåede vi således til sidst op på den sandede hedestrækning, som kaldes Figgatte Whins. Her lagde vi os under en gyvelbusk og sov resten af natten.

Dagslyset vækkede os henad klokken fem. En skøn morgen var det. Vel blæste vinden endnu stærkt; men alle skyerne var drevet bort. Alan sad allerede over ende og smilede ved sig selv. Dette var det første syn, jeg nød af min ven, siden vi skiltes, og jeg betragtede ham med stor glæde. Han var endnu iført den store kappe; men, hvad der var noget nyt, han havde nu et par store strømper på, der nåede op over knæene. Dette skulle sikkert være en forklædning; men da dagen tegnede til at blive meget varm, tog det sig såre løjerligt ud.

"Nå, David," sagde han, "er dette ikke en herlig morgen? Denne dag tegner til at skulle blive, som en dag bør være, og en skøn forandring er dette fra høstakkens bug. Mens du nu har sovet og snorket, har jeg gjort en ting, som jeg ellers meget sjældent gør."

"Hvad er det?" spurgte jeg.

"Jeg har bedt min morgenbøn," sagde han.

"Og hvor er så de, som er på jagt efter os?" spurgte jeg.

"Gud må vide det," svarede han, "og i alt fald må vi lade stå til. På benene med dig, David! Vi må atter friste lykken, og en skøn vandring lover dagen os."

Så gik vi østpå langs havbredden over mod Esks munding, hvor vi så røgen fra saltsydningen. Solen blinkede i ruderne ovre fra Arthur's Seat og skinnede på Pentlands grønne marker, men det syntes, som dagens skønhed nu gjorde Alan modfalden og vrippen.

"Tåbeligt tykkes det mig at være at forlade Skotland på en dag som denne," sagde han. "Bedre synes det mig at blive her og lade sig hænge."

"Ja, men I gør det dog ikke, Alan," sagde jeg.

"Nej, for Frankrig er også et godt land," forklarede han, "om end ikke det samme. Lystigere måske; men Skotland er det ikke. Jeg lider det godt, når jeg er der; men alligevel længes jeg efter Skotlands heder og tørverøg."

"Hvis dette er alt, hvad I har at klage over, Alan, da gør det mig ikke så ondt for eder," sagde jeg.

"Ilde sømmer det sig mig at klage, det er sandt, især nu, da jeg er sluppet ud af den satans høstak," sagde han.

"Var I så overmåde led ved den?" spurgte jeg.

"Led er ikke det rette ord," sagde han. "Jeg er ikke den, der så let lader sig forknytte; men jeg har altid befundet mig bedst i den fri luft med himlen til loft. Jeg har det som den gamle sorte Douglas, der led bedre at høre lærken synge end musene pibe. Og ser du, David, høstakken kunne vel være et meget godt sted at søge skjul i; men bælgmørk var den fra daggry til aften, og

der var dage, eller nætter, for det hele løb ud i ét for mig, der tyktes mig lige så lang som en hel vinter."

"Hvor kunne I da finde den time, da I skulle træffe mig?" spurgte jeg.

"Godmanden bragte mig min mad og lidt brændevin samt en lille stump lys til at nyde det ved, henad klokken elleve," sagde han, "så da jeg havde endt mit måltid, vidste jeg, at det var tid til at gå i skoven. Dér lå jeg og længtes såre efter dig, David," vedblev han, idet han lagde sin hånd på min skulder, "og tænkte på, hvornår de to timer vel ville være forbi, og jeg måske skulle blive nødt til at gå tilbage til den fordømte høstak igen. Gudskelov, at jeg endelig er blevet færdig med den."

"Hvad tog I jer for dér?" spurgte jeg.

"Jeg måtte jo slå tiden ihjel, som jeg kunne bedst," sagde han. "Tit spillede jeg terre; i det spil har jeg stor færdighed; men der er kun liden morskab deri, når der ingen er, som kan beundre denne færdighed. Undertiden lavede jeg også vers."

"Hvad handlede de så om?" spurgte jeg.

"Om hjorte og heder," svarede han, "og om de gamle høvdinger, som levede i fordums tid, og om det, man ellers plejer at lave vers om. Stundom tænkte jeg mig også, at jeg havde et sæt sækkepiber og spillede på dem. Jeg spillede nogle såre svære og skønne melodier, og jeg syntes, at jeg spillede dem dejligt. Jeg siger dig, at jeg tit tydeligt kunne høre tonerne af dem. Men det bedste af det hele er, at det nu er forbi alt sammen."

Derefter spurgte han igen om mine oplevelser, som jeg nu måtte fortælle ham igen og mere udførligt end første gang. De

morede ham meget, og mere end én gang svor han, at jeg var en brav knøs og en fornuftig gut.

"Men af Simon Fraser lod du dig dog kyse," sagde han.

"Ja, det vil jeg ikke fragå," sagde jeg.

"Det ville sikkerlig ikke have gået mig bedre, David," sagde han; "for det er sandelig et frygteligt menneske. Dog skal selv Djævelen have den ros, der tilkommer ham, og jeg kan fortælle dig, at på en slagmark er Simon en brav karl."

"Er han da så tapper?" spurgte jeg.

"Tapper!" sagde han – "ja, han er så tapper som stålet i min kårde!"

Men da han hørte om min tvekamp, blev han helt ude af sig selv.

"At tænke sig en sådan skam!" udbrød han; "og jeg, som dog lærte dig finterne deroppe i Corrynakiegh. Tre gange – hele tre gange afvæbnet. Det er en skændsel for mig, som lærte dig det. Op med dig og træk fra læderet! Du skal ikke få lov til at gå ét skridt videre, før du kan gøre dig selv og mig mere ære!"

"Alan," sagde jeg, "dette er jo den rene galskab. Det er ikke tid nu til at fægte."

"Måske har du ret; jeg vil ikke nægte det," sagde han. "Men tre gange, menneske! Og du står dér som en gammel kælling og må løbe hen og hente dit eget våben som en hund, der bliver pudset efter et lommetørklæde! David, denne Duncansby må ikke være nogen almindelig fægter; han må være sjældent dygtig. Havde jeg tid, da ville jeg straks gå tilbage og selv tage en omgang med ham. Han må være en ren fægtemester!"

"Dette er tåbelige ord," sagde jeg; "I glemmer, det var mig, han havde for sig."

"Nå – ja," sagde han. "Men tre gange!"

"I ved dog selv, hvor uøvet jeg er!" sagde jeg.

"Alligevel har jeg aldrig hørt noget lignende!" udbrød han.

"Én ting skal jeg love eder, Alan," sagde jeg. "Næste gang, vi træffes, skal jeg være mere øvet. I skal ikke tiere føle eder vanæret af en ven, som ikke kan fægte."

"Næste gang?" sagde han; "hvornår vil det blive; det kunne jeg ønske at vide."

"Jeg har haft mine tanker om det også, Alan," sagde jeg, "og jeg skal sige eder, hvad min plan er; det er at blive advokat."

"En såre kedsommelig næringsvej er det, David," sagde Alan, "og desuden ikke meget hæderlig. Et bedre menneske ville I blive i kongens klæder."

"Ja, og det ville være vejen til, at vi kunne træffes igen," sagde jeg; "men såsom I ville være i kong Louis' klæder og jeg i kong Georges, ville mødet sikkerlig ikke blive venskabeligt."

"Det kan du have ret i," sagde han.

"Nej, advokat skal det være," vedblev jeg; "og mig tykkes, det er en passende bestilling for en gentleman, der tre gange er blevet afvæbnet. Men det bedste herved er dette, at en af de bedste skoler for den slags lærdom – den, hvor også min frænde Pilrig studerede – er skolen i Leyden i Nederlandene. Hvad siger I nu til det, Alan? Kunne ikke en officer i den skotske garde skaffe sig orlov, slippe over marsken og aflægge en visit hos en leydnerstudent?"

"Det tror jeg nok, han kunne!" udbrød Alan. "Jeg står mig godt med min oberst grev Drummond-Melfort, og, hvad der er endnu bedre, jeg har en frænde, som er oberstløjtnant i et regiment skotter i Holland. Intet ville da være mere naturligt

end at skaffe mig orlov for at besøge oberstløjtnant Stewart, og lord Melfort, som er en såre lærd mand og skriver bøger ligesom Cæsar, ville sikkerlig med glæde modtage min rapport om, hvad jeg har observeret på min rejse."

"Er denne lord Melfort virkelig forfatter?" spurgte jeg, for lige så meget Alan tænkte på soldater, tænkte jeg på dem, der skrev bøger.

"Ja, skønt man skulle tro, at en oberst kunne tage sig noget nyttigere for, David," svarede han; "skønt hvad skal jeg sige derom, jeg, som selv laver vers?"

"Der er da intet mere at gøre, end at I giver mig eders adresse i Frankrig, og så snart jeg er i Leyden, skal jeg skrive til eder og sende eder min."

"Du skriver bedst til mig under min chefs adresse," sagde han: "Charles Stewart af Ardsheil, *Esquire* i byen Melons, Isle de France. Det kan tage lang tid, og det kan tage kort, inden jeg får det; men i mine hænder vil det komme til sidst."

Vi fik en kuller til vor frokost i Musselburgh, og jeg morede mig højligt over at høre på Alan. I den store kappe og de tykke uldhoser tog han sig meget mærkelig ud på denne varme årstid, og en forklaring derom ville sikkerlig have været klog. Men Alan tog det som en selvfølge, eller måske snarere som en adspredelse. Han gav krokonen mange komplimenter for den velstegte kuller, og under hele resten af vort ophold dér holdt han hende med snak om en maveforkølelse, han havde pådraget sig, idet han meget udførligt beskrev sine forskellige fornemmelser, hvorefter han tilsyneladende med stor interesse hørte på den gode kones råd mod sygdommen.

Vi forlod Musselburgh, før postvognen fra Edinburgh var kommet, for den, sagde Alan, måtte vi helst undgå. Skønt det endnu blæste stærkt, var vejret dog meget mildt, solen hedede stærkt, og Alan begyndte at lide af varme. Fra Preston Pans førte han mig ind på valpladsen ved Gladsmuir, hvor han anstrengte sig mere end nødvendigt for at beskrive slagets gang. Da vi var kommet til Cockenzie, tog vi igen ind i kroen, for Alan var blevet så hed og tørstig, at han måtte have en flaske øl. Her gav han igen historien til bedste om sin maveforkølelse; men nu var det helt andre symptomer, han beskrev.

Mens jeg sad og hørte herpå, kom jeg til at tænke på, at jeg næppe havde hørt ham tale tre alvorlige ord til en kvinde. Altid spøgte han og gjorde løjer med dem, mens han dog samtidig udfoldede stor energi og interesse under dette. Dette bemærkede jeg til ham, da krokonen var blevet kaldt ud af stuen.

"Ja, hvad vil du have?" sagde han. "En mand bør altid sætte det bedste ben foran, når han har med kvinder at gøre, og søge at more dem på det bedste, de små lam! Dette skulle du også lægge dig efter, David. Det er som et håndværk, hvortil der kræves øvelse og erfaring. Se, havde dette nu været en ung og smuk jomfru, så ville hun ikke have brudt sig om at høre om min mave, David; men når de er for gamle til at høre spøg, så begynder de at få lyst til at give gode råd. Hvorfor? Ja, det må Vorherre vide; det er ham, der har skabt dem således; men den mand må være dum, synes jeg, som ikke har lagt mærke til dette og lært at benytte sig af det."

Da krokonen i det samme kom tilbage, vendte han sig fra mig, som om han var utålmodig efter at forny samtalen med

hende. Fra Alans mave var samtalen, lidt før hun gik ud, blevet ført hen til en broder, hun havde i Aberley, hvis sygdom og død hun overmåde omstændeligt beskrev. Historien interesserede mig så lidt, at jeg faldt hen i andre tanker og stirrede åndsfraværende ud ad vinduet og ud på vejen. Pludselig gav det et sæt i mig.

"Vi gav ham en sennepskage på fødderne," sagde krokonen, "og en varm sten på maven, og vi fyldte ham med hyssop, og for den slemme hoste gav vi ham svovlbalsam."

"Sir," sagde jeg, afbrydende hende meget brat, "der gik en ven af mig forbi huset."

"Nej, virkelig!" udbrød Alan, som om det var en ting af liden interesse. "I sagde, madam?" vedblev han derpå, hvorpå den snakkesalige kone begyndte på ny.

Straks derefter betalte han hende imidlertid med et halvkronestykke, og hun måtte derfor gå ud og hente byttepenge.

"Var det den rødhårede?" spurgte Alan ivrigt.

"Det var Neil," sagde jeg.

"Ja, hvad sagde jeg dig ude i skoven?" udbrød han; "men alligevel er det besynderligt, at også han er her. Gik han videre?"

"Ja, lige forbi," sagde jeg, "og han så hverken til højre eller venstre."

"Dette er endnu mere sælsomt," sagde Alan. "Det er nu min mening, David, at vi må gå herfra. Men hvorhen? Gid Fanden havde det! Dette er akkurat som i gamle dage!"

"Én stor forskel er der dog," sagde jeg – "nu har vi penge på lommen!"

"Og endnu én stor forskel, mr. Balfour," sagde han – "nu har vi hundene lige i hælene på os. De er på sporet, David, og halser højt. Dette er en fordømt historie. En djævels historie!" Og han begyndte at spekulere, og der kom et udtryk i hans ansigt, som jeg kendte så godt fra før.

"Hør, min gode kone," sagde han, da krokonen kom tilbage, "har I en bagvej ud fra huset her?"

Hun sagde ja og fortalte, hvor den førte hen.

"Det vil sikkert være den korteste vej for os, sir," sagde han derpå til mig. "Og så siger vi farvel, min gode madam, og tak for de gode råd, som jeg ikke skal glemme."

Vi gik ud gennem kroens kålgård og derpå op ad en markvej. Alan så sig om til alle sider, og da vi var kommet ned i en lille hulning, hvor vi ikke kunne ses, satte han sig ned.

"Vi må nu holde krigsråd, David," sagde han; "men først en liden lektion til dig. Hvis jeg nu havde været som dig, hvad ville så den gamle sladdertaske have tænkt om os to efter at vi var gået ud ad bagdøren? Og hvad tror hun nu? En pæn, snaksom, venlig mand, der havde ondt i sin mave, stakkel. Oh, David, lær dog snart at bruge den forstand, du har."

"Jeg skal prøve på det, Alan," svarede jeg.

"Og nu til den rødhovedede," vedblev han; "gik han hurtigt eller langsomt?"

"Midt imellem," svarede jeg.

"Der var da intet hastværk over manden?" spurgte jeg.

"Nej, det var der intet tegn til," sagde jeg.

"Hm!" sagde Alan, "det ser besynderligt ud. Vi så intet til dem i morges i Whins; nu er han kommet forbi os; det så ikke ud til, at han så efter os, og han er dog på vor vej. Jeg begynder at få en

anden mening; jeg tror ikke, det er dig, de søger, men det er mig; og jeg tror også, de ved, hvor de skal gå hen."

"Ved de?" spurgte jeg.

"Jeg tror Andie Scougal har forrådt mig – han eller hans styrmand, som også ved lidt besked om mig – eller måske Charlies kontorist. Og hvis du spørger mig om min mening," vedblev Alan, "så er det den, at det vil komme til slagsmål på Gillanes strandbred."

"Alan," sagde jeg, "har I ret i, hvad I mener, da vil der være mange dér – mange flere, end der behøves. Let vil det blive for dem at få bugt med os."

"Alligevel vil det være en lyst at veksle slag med dem," sagde Alan; "men tøv en kende! Jeg må tænke mig om – takket være denne herlige vestlands vind tror jeg dog, der er en udvej. Ser du, David, jeg skal ikke træffe denne Scougal, før tusmørket kommer. Men," sagde han, "kan der komme en god vestenvind, da vil jeg være der længe før, og så vil jeg lægge bi for eder bag øen Fidra. Se, kender dine rare landsmænd stedet, så kender de sikkert også mødetiden. Forstår du nu, hvor jeg vil hen, David? Jeg kender denne egn lige så godt som min håndflade, og er du rede til endnu et lille løb med Alan Breck, så gør vi nu en lille omvej ind ad landet til og søger ned til kysten ved Dirleton. Ligger skibet her, så vil vi forsøge at komme om bord dér. Er det der ikke – ja, så må jeg søge tilbage til min kære høstak. Men hvad der end sker, så tænker jeg, at dine landsmænd omsonst vil komme til at fløjte i fingrene."

"Jeg tror, dette er en udvej," sagde jeg. "Lad os så komme af sted, Alan!"

13. Gillanes strandbred

Jeg kan ikke beskrive, ad hvilke veje vi gik, for der var ikke tid til at lægge mærke til det. Stundom løb vi, undertiden travede vi, og i den øvrige tid gik vi, så hastigt vi kunne flytte vore ben. To gange, da vi var i fuldt løb, rendte vi lige på nogle landsbyfolk; men skønt det den ene gang skete, lige idet vi drejede om et hjørne, var Alan straks rede til en forklaring.

"Har I ikke set min hest?" gispede han.

"Nej, min gode mand, jeg har ikke set nogen hest i dag," svarede bonden.

Alan gav sig derpå tid til at forklare, at vi var rejsende til hest; men at vor gode hest var løbet fra os, og at der var fare for, den var løbet hjem til Linton. Ikke alene det, men han spenderede også noget vejr – af hvilket han ikke havde meget tilbage – til at forbande vort uheld og min dumhed, som han sagde var skyld i det.

"De, der ikke kan sige sandheden," bemærkede han til mig, da vi gik videre, "må være rede til at efterlade sig en ærlig, troværdig løgn. Når folk ikke ved, hvad vi har for, David, så er de gruelig optaget af at få det at vide; men tror de blot, at de ved det, så bryder de sig ikke mere om det, end jeg bryder mig om vandgrød."

Ikke langt fra Dirleton kom vi ned til havet. Fra North Berwick mod vest til Gillane Ness ligger der i en række fire små øer, Craiglieth, Lammet, Fidra og Eyebrough, som er meget forskellige i størrelse og form. Fidra er den mærkeligste; det er en besynderlig grå ø, der består af to pukler, og på den ene af dem ligger en ruin. Jeg husker tydeligt, at da vi kom nærmere,

så jeg havet blinke igennem en af ruinens døre eller vinduer, ligesom et øje. I læ af Fidra er der en god ankerplads for vestlige vinde, og her kunne vi allerede langt borte fra se "*Tidslen*" vugge på vandet.

Kysten indenfor disse småøer er altid øde. Her findes ingen boliger eller veje, og kun en sjælden gang kan man se nogle børn lege ved stranden. Gillane er en lille by på den anden side af næsset. Folkene fra Dirleton har kun deres arbejde på markerne inde i landet at passe, og de fra North Berwick drager ud på fiskeri lige fra deres havn, og derfor færdes ingen mennesker ved kysten; men jeg mindes, at mens vi på alle fire kravlede frem mellem klitterne, idet vi holdt skarpt udkig til alle sider, og vore hjerter bankede hårdt af spænding, var der en solblinken på havet, en sådan raslen af vinden i marehalmen og et sådant røre af flygtende kaniner og opskræmte måger, at sandørkenen tyktes mig fuld af myldrende liv. Alligevel måtte den være valgt til en hemmelig indskibning, hvis hemmeligheden var blevet bevaret, og selv nu, da den var blevet kendt, og stedet var bevogtet, blev vi i stand til ubemærket at kravle ud til forsiden af klitterne, der lå lige ud til havet.

Men her standsede Alan brat.

"David," sagde han, "dette er et ilde sted; vel kan vi være trygge, så længe vi ligger her; men jeg er ikke nærmere ved mit skib, end om det lå ved Frankrigs kyst, og rejser vi os for at give signal til skibet, hvad gør vel så dine landsmænd, tror du?"

"Kan hænde de ikke er kommet endnu," sagde jeg; "og selv om de er, har vi dog én fordel. Vel har de så ordnet sig for at tage mod os, men de har ordnet sig i den tro, at vi ville komme fra øst, og her ligger vi nu vest for dem."

"Ak," sagde Alan, "hvor jeg ville ønske, at jeg havde flere folk til hjælp, så der kunne blive et ordentligt slag ud af det; jeg skulle da give dem en artig bekomst. Men således skal det nu ikke være, David, og det, der forestår, har jeg kun ringe lyst til."

"Tiden går," sagde jeg.

"Det ved jeg," svarede Alan; "men dette er skrækkelige øjeblikke, for det gælder knald eller fald. O, vidste jeg blot, hvor dine landsmænd er!"

"Alan," sagde jeg, "dette ligner jer slet ikke. Det må være nu eller aldrig!"

"Dette er ikke mig, sagde han,"

sang Alan med et udtryk i ansigtet mellem skamfuldhed og poliskhed.

"Hverken dig eller mig, sagde han;
hverken dig eller mig,
jeg siger det, Jognnie, mand,
hverken dig eller mig!"

Pludselig rejste han sig rank op, lod et lommetørklæde flagre i højre hånd og gik ned mod stranden. Jeg rejste mig også, men blev stående og stirrede over mod klitterne mod øst. Lige straks blev han ikke bemærket, for Scougal havde ikke ventet ham så tidligt, og mine landsmænd passede på ved den anden side. Men nu vågnede de ude på "*Tidslen*", og det lod til, at de havde alt rede, for der var næppe et sekunds travlhed på dækket, før vi så en jolle dreje om dens forstavn og begynde at ro hastigt ind mod land. Næsten i samme øjeblik og måske en halv fjerdingvej ovre mod Gillane Ness kom en mand til syne på toppen af en klit; han vinkede med armene, og skønt han forsvandt omtrent i

samme sekund, vedblev mågerne ovre ad den kant at flagre uroligt til vejrs.

Dette havde Alan dog ikke set, for han vedblev at stirre ud mod skibet og jollen.

"Det må nu gå, som det kan," sagde han, da jeg havde sagt ham, hvad jeg havde set; "jeg må ned til jollen, så hurtigt mine ben kan bære mig!"

Strandbredden var her bred og flad og var udmærket at gå på, når det var ebbe. En lille bæk flød tværs over den ud i havet, og inde mod land hævede klitterne sig som tårnene i en fæstningsmur. Det var umuligt at se, hvad der foregik bag dem; alt vort hastværk kunne ikke fremskynde jollens komme, og det var, som om tiden stod stille under vor frygtelige venten.

"Én ting ville jeg gerne vide," sagde Alan; "jeg ville give meget til at vide, hvad ordre disse mænd har fået. Vi to er vore fire hundrede pund værd; hvad om de nu brugte deres bøsser, David? De ville kunne få godt skud på os deroppe fra toppen af klitterne."

"Det tror jeg ikke," sagde jeg; "for sagen er, at de ikke kan have nogen bøsser. Dette her er gået alt for hemmeligt af; pistoler har de måske, men ingen bøsser."

"Jeg tror, du har ret," sagde Alan; "men alligevel længes jeg ikke lidet efter hin jolle."

Han slog knips med fingrene og fløjtede efter den som efter en hund.

Den var nu måske halvvejs inde, og vi selv var kommet langt ned mod strandbredden, så at det løse sand gik ind i mine sko. Men vi kunne ikke gøre andet end vente og holde skarpt udkig ind over den lange række klitter, over hvilke mågerne kredsede,

og bag hvilke vore fjender uden tvivl gjorde sig rede til at anfalde os.

"Dette er et fordømt godt sted at få skud på," sagde Alan pludselig. "Og, David, jeg ville ønske, jeg havde dit mod."

"Alan!" udbrød jeg, "hvad er dette for snak? I er jo mandsmodet selv, hvad jeg kan bevidne, om ikke andre vil."

"Og så ville du tage fejl," sagde han. "Hvad der gør den store forskel på dig og mig, er netop min store indsigt i og kendskab til disse ting. Men hvad det kolde, tørre, rolige mod angår, da er jeg knap værdig at holde lyset for dig. Se engang på os to. Her står jeg og brænder af higen efter at komme herfra, mens du, så vidt jeg da kan forstå, er i to sind, om du vil blive eller ej. Tror du, jeg kunne eller ville det? Nej, nej! Først, fordi jeg ikke har det rolige kolde mod, og for det andet, fordi jeg har så stor indsigt og kan forstå, hvad skæbne du går i møde."

Jeg huskede på fristelsen derude i skoven og gjorde mig så hård som sten.

"Jeg har givet mit ord, og det må jeg holde," sagde jeg. "Jeg har givet eders frænde Charlie mit løfte, og det kan jeg ikke bryde."

"Og hvad tror du så, du får ud af det?" sagde han med truende alvor; "sig mig det, gode David! Vil du blive ført bort som lady Grange, eller vil dine kære landsmænd her give dig en kniv i brystet og begrave dig i sandet? Eller vil de måske gå den anden vej og sætte dig sammen med James? Er det folk, vi kan stole på? Vil du virkelig stikke hovedet i Simon Frasers og de andre whiggers gab?" sluttede han med bidende bitterhed.

"Alan," udbrød jeg, "de er alle skalke og løgnere, deri er jeg enig med jer; men des mere grund er der til, at der dog bliver én ærlig mand i dette tyveland. Jeg har givet mit ord, og det vil jeg

holde. Forlængst har jeg sagt til eders frænke, at jeg ikke ville vige tilbage for nogen fare – det husker I nok; det var samme aften, da røde Colin var blevet skudt. Derfor må jeg blive her. Prestongrange har lovet mig mit liv; men skulle han blive mensvoren, da må jeg finde mig i at dø."

"Ja vel, ja vel," sagde Alan.

Under alt dette havde vi hverken set eller hørt noget til vore forfølgere. I virkeligheden var vi sluppet fra dem, for de var, hvad jeg siden fik at vide, endnu ikke nået op til stedet, men var spredt mellem klitterne ovre ved Gillane. Desuden var det feje karle, en ren bande af kvægtyve af forskellige klaner uden nogen ordentlig fører, og jo mere de så på Alan og mig nede på strandbredden, des mindre, antager jeg, syntes de om at binde an med os.

Hvem der så end havde forrådt Alan, kaptajnen var det ikke. Han var selv i jollen, som han styrede, mens han skyndede på sine mænd for at få dem til at ro så hurtigt, de kunne. Han var allerede nær inde; jollen skurede mod sandet, og Alans ansigt var blevet blussende rødt af spændingen, da vore venner oppe i klitterne, enten i fortvivlelse over at se deres bytte undslippe dem, eller i håb om at skræmme Andie, udstødte et mangestemmigt højt brøl.

Denne lyd, som pludselig kom fra et sted, der tilsyneladende var ganske mennesketomt, virkede meget skræmmende, og mændene i jollen holdt straks op med at ro.

"Hvad betyder dette?" råbte kaptajnen, for han var kommet nær nok til let at kunne høres.

"Kun nogle af mine venner," svarede Alan, idet han med det samme begyndte at vade ud mod jollen i det lave vand. "David,"

sagde han og standsede, "David, kommer du så ikke? Mit hjerte er nær ved at briste ved at skulle forlade dig."

"Nej – ikke et skridt kommer jeg," svarede jeg.

Han stod endnu et sekund stille i vandet, som nåede ham til knæene.

"Mands vilje – mands Himmerig," sagde han, og vadede ud, hvor vandet gik ham til bæltestedet. Straks derpå blev han halet op i jollen, som derefter styrede ud mod skibet.

Jeg stod, hvor han havde forladt mig, med hænderne på ryggen, og Alan sad med hovedet drejet tilbage og stirrede på mig, mens båden gled jævnt udad. Pludselig steg gråden op i min hals, og jeg følte mig som den mest ensomme og forladte ungersvend i hele Skotland. Jeg vendte mig om og så ind over klitterne. Der var intet tegn på nogen levende sjæl at se; solen skinnede på det hvide tørre sand, som vinden hvirvlede med sig, og mågerne skreg foroven. Idet jeg gik lidt højere op fra stranden, hoppede tanglopperne lystigt i det opskyllede tang, andet var der ikke at se og høre på dette øde sted. Dog vidste jeg, at der fandtes folk dér, som af en hemmelig grund iagttog mig. Soldater kunne det ikke være, for så ville de være faldet over os og have fanget os; utvivlsomt måtte det da være simple skalke, som var lejet til at ødelægge mig: måske for at bortføre mig, eller måske for at myrde mig på stedet. Det første var det rimeligste; men efter hvad jeg kendte til deres hidsige og lovløse karakter, kunne forsøg på det første let føre det sidste med sig, og blodet var lige ved at stivne i mit hjerte.

Jeg var ved at løsne min kårde i skeden, for skønt jeg kun dårligt duede til at bruge den, tænkte jeg, at den dog måske kunne gøre nytte i en kamp på slump; men det tåbelige i denne

tanke gik dog i tide op for mig. Dette var tydeligt nok det "middel", som Prestongrange og Fraser var blevet enige om at anvende. Den første, var jeg vis på, havde gjort, hvad han kunne, for at redde mit liv; men den sidste havde lige så sikkert hvisket Neil og hans kammerater nogen ondskab i ørene, og hvis jeg viste dem min blanke klinge, da ville jeg sikkerlig udlevere mig selv til min værste fjende og besegle min skæbne.

Disse tanker fo'r igennem mig, idet jeg gik op til det øverste af strandbredden. Jeg så mig tilbage; jollen nærmede sig briggen, og Alan viftede farvel med sit lommetørklæde, hvilket jeg besvarede ved at vinke med hånden. Men Alan var i mine øjne nu kun blevet en ubetydelig ting i sammenligning med det, som forestod mig. Jeg klemte hatten fast om hovedet, bed tænderne sammen og gik lige op ad den nærmeste klit. Det var en besværlig opstigen, for den var meget stejl, og sandet skred under mine fødder. Men til sidst greb jeg fat i marehalmen på klittens top og halede mig op. I samme øjeblik rejste seks-syv karle sig her og dér, lasede banditter, alle sammen med en kniv i hånden. Jeg må tilstå, at jeg lukkede øjnene og opsendte en bøn. Da jeg igen åbnede dem, var skalkene uden at sige det mindste og uden ringeste hastværk kommet mig nogle få skridt nærmere. Alles øjne var fæstede på mig, og jeg havde en sælsom fornemmelse af det stikkende i deres blik og den frygtsomhed, de stadig nærmede sig med. Jeg rakte hænderne frem og viste, at de var tomme, hvorefter en i højlandssproget spurgte mig, om jeg overgav mig.

"Under protest," sagde jeg, "om I ved, hvad det vil sige, hvad jeg tvivler om."

Ved disse ord fo'r de alle ind på mig, som en flok fugle på et ådsel, greb fat i mig, tog min kårde og alle pengene i min lomme, bandt mine hænder og fødder med et reb og kastede mig om i en marehalmstue. Derefter satte de sig i en kreds uden om mig og stirrede på mig i tavshed som noget farligt – som en tiger eller løve, der var på spring. Lidt efter slappedes dog denne stirren; de stak hovederne sammen, begyndte at samtale på gælisk og delte skamløst mine ejendele mellem sig lige for mine øjne. En fornøjelse var det dog samtidigt for mig, at jeg fra dette sted kunne se min ven undslippe. Jeg så jollen lægge til skibet og blive hejst op, sejlene blive sat, og skibet gå til havs ud bag øerne.

I løbet af et par timers tid samlede der sig flere og flere lasede højlændere. Neil var en af de første, der kom til, og til sidst var de omtrent tyve. For hver, der kom, begyndte samtalen på ny; den lød som beklagelse og forklaring; men jeg lagde også mærke til, at de sidst ankomne ikke fik nogen del i de førstes bytte. De sidste samtaler blev så højrøstede og heftige, at jeg troede, det ville ende med slagsmål; men det endte med, at de skiltes, de fleste gik i samlet trop tilbage mod vest, og kun tre, Neil og to andre, blev tilbage hos mig.

"Jeg kunne nævne én, som vil blive såre ilde fornøjet med eders dagsværk, Neil Duncanson," sagde jeg, da de andre var gået.

Han forsikrede mig, at jeg skulle blive lempeligt behandlet, så som han kendte "sin ladys" ønsker.

Dette var alle de ord, vi vekslede; ej heller kom nogen levende sjæl til syne på kysten, før solen var sunket ned bag højlandsbjergene, og det var begyndt at blive mørkt. Da så jeg

en lang, mager, knoglet og sortsmudset Lothian-mand komme ridende ind mellem klitterne hen imod os.

"Karle," råbte han, "har I et papir som dette," hvorefter han rakte et papir i vejret. Neil fremtog et lignende, som den nykomne undersøgte gennem et par store hornbriller. Han sagde derpå, at alt var i orden, og at vi var dem, han søgte, hvorefter han sprang af hesten. Nu blev jeg sat op på den i hans sted, mine fødder blev bundet sammen under dens bug, og vi begav os af sted under lavlænderens ledelse. Han må have valgt vejen såre godt, for på hele turen mødte vi kun ét par – to kærestefolk – og da disse vel holdt os for en flok smuglere, flygtede de for os. Da vi kom over nogle bare høje, øjnede jeg lysene fra en landsby og et gammelt kirketårn mellem nogle træer ikke langt borte, men dog for langt til, at det kunne nytte at råbe om hjælp, om jeg havde tænkt på det. Til sidst fik vi atter havet i sigte. Det var månelyst, dog ikke ret klart; men jeg kunne dog skimte Tantallons tre høje tårne og svære murværk, de røde Douglas'ers gamle borg. Hesten blev nu tøjret ved fæstningsgraven for at græsse, og jeg blev ført ind i borggården og derfra ind i en halvt sammenstyrtet stenhal. Her lavede mine fangevogtere et stort bål på gulvet, for aftenen var blevet meget kold. Båndene om mine hænder blev løst, jeg blev sat op mod væggen i hallens inderste ende, og da lavlænderen havde fremtaget noget mad, gav de mig et havrebrød og en dunk med fransk brændevin. Da jeg havde fået dette, blev jeg atter ladet alene med de tre højlændere. De satte sig tæt hen til bålet og drak og snakkede. Vinden blæste ind ad hullerne i muren, førte flammerne og røgen hid og did og hvinede i tårnets top. Jeg kunne høre havets brusen nede ved klippernes fod, og da jeg nu

ikke følte nogen frygt for mit liv, og både mit legeme og min sjæl var såre trætte af dagens møje og hændelser, lagde jeg mig ned og faldt straks i søvn.

Jeg vidste ikke, hvad tid det var, da jeg blev vækket; men jeg så, at bålet var omtrent nedbrændt, og månen gået ned. Nu blev også mine ben løst; jeg blev ført ind mellem de nedstyrtede mure og ad en stejl sti ned til foden af klippen. Her lå en fiskerbåd, i den blev jeg ført ud, og i den stjerneklare nat styrede vi ud fra kysten.

14. Bass-øen

Jeg havde ingen mening om, hvor de førte mig hen; men mit blik søgte hid og did for at få øje på et skib, og hele tiden tænkte jeg på, hvad Ransome havde sagt om "tyvepunderne". Skulle jeg nu anden gang udsættes for den fare at blive ført til plantagerne, ville det sikkert gå ilde med mig. Der ville ikke anden gang komme en Alan; ej heller kunne jeg vente et skibbrud og efter dette en reserverå at flyde i land på. Jeg så mig i tankerne under slavepiskens slag gå og dyrke tobak eller ris. Denne tanke gennemisnede mig; vinden var herude på havet meget skarp, bådens tofter var belagt med rim, og jeg rystede af kulde dér, hvor jeg sad, ved siden af rorsmanden. Han var den mørke mand, som jeg har kaldt lavlænderen. Hans navn var ellers Dale; men almindeligvis kaldtes han Sorte Andie. Da han så, hvad jeg døjede af kulden, rakte han mig venligt en trøje, der var fuld af fiskeskæl. Dog svøbte jeg mig med glæde ind i den.

"Jeg takker eder for eders venlighed," sagde jeg, "og jeg vil være så fri at gengælde den med en advarsel. I påtager eder et stort ansvar ved denne handling. I er ikke lig de andre uvidende højlændere, men ved, hvad loven byder, og hvad den vover, som bryder den."

"Jeg kan ikke rose mig af, at jeg altid så nøjagtigt har holdt mig til lovens bydende," sagde han; "men i denne sag kan jeg handle med en god samvittighed."

"Hvad har I i sinde at gøre med mig?" spurgte jeg.

"Intet ondt," sagde han – "slet intet ondt. I har vist stærke venner, og det bliver nok godt alt sammen til sidst."

Havet begyndte at få et gråt anstrøg; ude i øst begyndte der at vise sig små røde prikker som kulgløder i en svag ild, og på samme tid vågnede havfuglene og begyndte at flagre skrigende om øen Bass' top. Øen er kun en eneste stor klippe; men der er sten nok i den til at bygge en stor by. Havet var ganske roligt; men omkring øens fod lød der dog en stærk skvulpen. Alt som dagningen voksede, kunne jeg se den tydeligere. Havfuglene, der sad på dens stejle sider, tegnede sig som rimfrost på den mørke sten; skråningen ved dens top var grøn af græs, og fængslets sorte ruiner hævede sig tæt nede ved strandbredden.

Ved synet af dette gik sammenhængen så pludseligt som et lynglimt op for mig.

"Er det didhen, I fører mig?" udbrød jeg.

"Ja, just til Bass, gode ven," sagde han; "dér hvor de gamle helgener var før eder, og så ærligt som de er I ventelig ikke kommet dertil."

"Ja, men nu bor der jo ingen," udbrød jeg; "stedet har allerede længe været en ruin!"

"Så vil det i alt fald blive til en fornøjelig afveksling for havsulerne," sagde Andie tørt.

Da det var blevet helt lyst, bemærkede jeg i bunden af båden, mellem de store sten, som fiskerne bruger som ballast, forskellige bimpler og kurve, samt en forsyning af brænde. Alt dette blev bragt i land. Andie, jeg selv og de tre højlændere kom bagefter dem. Solen var endnu ikke stået op, da båden blev roet bort igen, og larmen af årerne i åretoldene gav genlyd mod klippen.

Andie Dale var, som jeg spøgende kaldte ham, guvernør på øen, og dertil både fårehyrde og jagtopsynsmand. Han havde at

svare til den halve snes får, som fandt deres føde på klippens skråninger, der var lige så stejle som taget på en domkirke. Derhos havde han opsynet med havsulerne, som rugede på klipperne, og som kunne give en god indtægt. De unge kunne give en lækker spise og solgtes for to shilling stykket til rige lækkermunde; men også de gamle fugle var værdifulde ved olien og fjerene, man fik af dem, og en stor del af den tiende, som præsten får fra North Berwick, betales den dag i dag i havsuler, hvad der gør kaldet meget eftertragtet. For at udføre dette opsyn og beskytte fuglene mod krybskytter måtte Andie tit tilbringe flere nætter og dage i træk oppe på klipperne, hvor han var lige så godt hjemme som en bonde på sin ager.

Han bød os at tage hver sin del af byrderne og førte os derpå ind gennem en port og videre gennem ruinerne til guvernørens hus, og af asken på skorstenen og et sengested, som stod i et hjørne, så vi, at dette var hans sædvanlige bolig.

Han tilbød mig at bruge sengen og sagde, at han håbede, jeg så ville te mig som en adelsmand.

"Min opførsel afhænger ikke af, hvor jeg ligger," sagde jeg. "Jeg takker Gud, at jeg har ligget hårdere før end her, og at jeg kan gøre det igen, om det viser sig fornødent. Så længe jeg er her, mr. Andie, hvis dette er eders navn, vil jeg gøre mit arbejde og tage min plads sammen med jer andre; men så beder jeg eder til gengæld skåne mig for eders spot, som jeg tilstår, jeg lider ilde."

Han brummede lidt over mine ord; men ved nærmere eftertanke lod han dog til at bifalde dem. Han var i det hele en fornuftig mand og dertil en god whig og presbyterianer. Dagligt læste han i sin lommebibel, og han havde både hang og evner til

at samtale alvorligt om religionen, som lå ham stærkt på sinde. Dog var hans moral af en lidt mere tvivlsom beskaffenhed. Jeg erfarede, at han var stærkt optaget af smugleri, og at han benyttede ruinerne til oplagssted for smuglergodset, og hvad toldbetjentene angår, da tror jeg ikke, han agtede deres liv en bønne værd. Men i denne henseende var han sikkerlig hverken værre eller bedre end de andre gode folk, som beboer Lothians kyster.

Én hændelse under mit fangenskab husker jeg tydeligt, formedelst de følger, den fik bagefter. Der lå på den tid i Firth-fjorden et krigsskib "*Havhesten*" under kaptajn Pallisers befaling. I september måned krydsede den mellem Fife og Lothian for at lodde sejlløbene. En smuk morgen, da den var omtrent to sømil fra os, firede den en båd ned for at undersøge Wildfire-klipperne og Satan's Bush, to farlige skær ved denne kyst, og kort efter, at båden var kommet tilbage, styrede skibet lige mod Bass. Dette voldte både Andie og højlænderne stor bekymring, så som mit fangenskab skulle være en hemmelighed, og hvis kaptajnen nu gik i land, ville der ske en opdagelse om ikke noget værre. Jeg var alene, jeg er ingen Alan, som turde binde an med flere, og jeg var langt fra sikker på, at krigsskibets ankomst ville tjene til mit bedste. I betragtning af dette gav jeg Andie mit ord på at gøre, som han befalede, og fulgte villigt med op til det øverste af klippen, hvor vi lagde os i skjul på forskellige steder, hvorfra vi kunne se, hvad der foregik. "Havhesten" gik så nær ind til øen, at jeg troede, den ville have stødt, og vi kunne fra vort svimlende høje stade se mændene på dækket og høre, hvad den, der tog lodskud, meldte. Men derpå løsnede den pludselig alle sine kanoner. Hele øen rystede ved

denne salve, røgen drev ind over vore hoveder, og havsulerne fløj op i sådan en mængde, at de formørkede himlen. Højst kuriøst var det at høre deres skrig og se blinkene af de utallige vinger, og jeg tror næsten, at det var for at nyde denne noget barnlige fornøjelse, at kaptajn Palliser var kommet så nær ind til øen. Han skulle siden komme til at betale dette dyrt nok. Jeg fik imidlertid under alt dette så god tid til at gøre mine observationer, at jeg siden efter kunne kende dette skib i lang frastand, og Forsynet gav mig derved et middel til at afvende en stor ulykke for en ven og berede kaptajn Palliser en stor skuffelse.

– Under hele mit ophold på øen levede vi meget godt. Vi fik både øl og brændevin og en god forsyning af havremel, som vi morgen og aften lavede vor havregrød af. En gang imellem kom der en båd fra Castleton og bragte os en bedefjerding, for fårene på klipperne måtte vi ikke røre, så som de skulle fedes og sælges på markedet. Havsulerne kunne ikke spises på den tid af året, derfor lod vi dem i fred. Stundom fiskede vi; men tiere lod vi dog sulerne fiske for os, idet vi, når de havde fanget en fisk, forskrækkede dem, så de lod fisken falde, før de havde slugt den.

Stedets sælsomme natur og mange besynderligheder optog mine tanker og morede mig. Da det var umuligt for mig at flygte derfra, havde jeg min fulde frihed til at gå, hvor jeg ville, og derfor undersøgte jeg øen over alt, hvor det var muligt at finde fodfæste. Fængslets gamle have kunne endnu spores; men nu voksede blomsterne vildt omkring nogle forkrøblede ribsbuske med enkelte frugtklaser. Et sted stod der et lille kapel eller en eremitcelle; hvem der havde bygget det og boet i det,

vidste ingen; men dets ælde vakte allehånde tanker hos mig. Også fængslet, hvor jeg nu opholdt mig med simple højlandske kvægtyve, havde en gammel historie. Det tyktes mig sælsomt, at så mange helgener og martyrer havde opholdt sig der uden at efterlade så meget som et blad af en bibel eller et navn skrevet på væggen, mens de rå soldater, som havde stået på vagt på fæstningsmuren, havde fyldt omgivelserne med efterladenskaber – mest bestående af itubrækkede piber i forbavsende mængde, men også metalknapper fra deres uniformer. Der var tider, hvor jeg syntes, jeg kunne høre from salmesang fra martyrernes fangehuller og se soldaterne trampe om på muren med deres piber, mens dagningen hævede sig bag dem ude over Nordsøen.

Uden tvivl var det Andie og hans fortællinger, der fremkaldte disse syner hos mig. Han var mærkværdigt godt inde i enkelthederne i øens historie, lige til soldaternes navne; men hans fader havde også været en af dem. Desuden besad han en sjælden evne til at kunne fortælle således, at tilhørerne syntes at se det hele foregå for deres øjne. Denne hans gave og min opmærksomme lytten førte os nærmere sammen, jeg kunne ikke med oprigtighed nægte, at jeg syntes godt om ham, og jeg kunne også se, at han syntes godt om mig, og jeg havde da også lige fra begyndelsen lagt an på at vinde hans velvilje. En mærkelig omstændighed, som straks skal blive omtalt, fremmede vort venskab; men også i den allerførste tid var vi af en fangevogter og hans fange at være meget venligtsindede mod hinanden.

Jeg ville ikke holde mig til sandheden, hvis jeg ville påstå, at mit ophold på øen var mig ubehageligt. Jeg følte mig tryg dér og

befriet for mine bekymringer. Ingen gjorde mine til at tilføje mig fortræd, og det dybe hav kvalte alle opdukkende tanker om forsøg på at slippe derfra. Jeg følte, at mit liv og min ære var sikret her; men til andre tider dukkede dog andre helt forskellige tanker frem. Jeg huskede på, hvilke store ord jeg havde brugt overfor Rankeillor og Stewart, og jeg tænkte på, at det ville falde naturligt at mistænke mig for, at jeg selv havde foranlediget, at jeg nu sad dér på øen, så at jeg i hine to gentlemens øjne måtte gå for en pralhals og kujon.

Til tider kunne jeg tage mig dette let nok, idet jeg sagde mig selv, at så længe jeg stod mig godt med Catriona Drummond, kunne jeg lade hånt om andre menneskers dom, hvorefter jeg kunne synke hen i elskovsdrømmerier, der er så skønne for elskeren selv, men så sørgeligt ligegyldige for den, der læser dem; men til andre tider kunne jeg blive grebet af en så stærk æresfølelse, så at jeg syntes, den formodede hårde dom af hine to gentlemen var umulig at bære. Med disse tanker fulgte så andre, og jeg havde næppe begyndt at bekymre mig om de andres dom, før jeg blev hjemsøgt af erindringen om James Stewart, der nu sad i fangehullet, og hans kone og hendes jamreklager. Jeg kunne da arbejde mig op til en sand lidenskab, så at jeg slet ikke kunne tilgive mig selv, at jeg sad dér ganske uvirksom, men at jeg, hvis jeg var en ægte mand, måtte kunne flygte eller svømme bort fra mit fængsel, og det var i sådanne stunder og for at dæmpe mine selvbebrejdelser, at jeg gjorde mig særlig møje for at indynde mig hos Andie Dale.

Endelig, da vi en skønne morgen befandt os alene på toppen af klippen, kom jeg frem med en antydning om bestikkelse. Han så vist på mig, kastede hovedet tilbage og lo højt.

"I er såre let til latter, mr. Dale," sagde jeg, "men hvis I vil kaste et blik på dette papir, vil I dog måske tage sagen lidt mere alvorlig."

Ved min pågribelse havde de dumme højlændere ikke taget andet fra mig end mine rede penge, og det papir, jeg nu viste Andie, var en anvisning fra *British Linen Company* på en betydelig sum.

Han læste det. "Ej," udbrød han, "I sidder sandelig ikke så ilde ved det."

"Nej, og jeg tænkte, at det måske kunne giver eder et andet sind," sagde jeg.

"Åh, det viser mig kun, at I evner at bestikke," sagde han; "men jeg tager ikke mod stikpenge."

"I kan få lov at betænke eder på det," sagde jeg. "Jeg vil nu først vise eder, at jeg ved, hvad jeg taler om. I har ordre til at beholde mig her indtil efter torsdag den 21. september."

"Heri tager I ikke meget fejl," sagde Andie; "for jeg skal, hvis der ikke kommer andre ordrer, lade eder fare lørdagen den 23. september."

Jeg kunne ikke undgå at se, at der var noget uendelig lumsk ved denne ordning. At jeg ville dukke frem netop lige tidsnok til at komme for sent, ville gøre min forklaring yderligere usandsynlig, hvis jeg ville forsøge en sådan, og dette vækkede endmere min kamplyst.

"Hør da, Andie, I, som kender verden, hør, hvad jeg vil sige eder, og tænk, mens I hører," sagde jeg. "Jeg ved, at store folk er med i denne sag, og jeg tvivler ikke på, at I ved, hvem det er. Nogle af dem har jeg selv talt med, efter at sagen er kommet i gang, og jeg har sagt dem min mening åbent og ærligt. Men

hvilken forseelse er det vel, jeg har begået, og hvilken rettergang er jeg vel faldet under? At blive overfaldet af nogle lasede højlændere den 30. august, blive bortført til en dynge gamle sten, der nu, hvad det så før har været, hverken er fæstning eller fængsel, men kun vildtvogterens hytte på Bass-klippen, og så atter blive sluppet fri den 23. september lige så hemmeligt, som jeg blev sat fast – tykkes det eder at forliges godt med lov og ret, eller forekommer det eder ikke mere lig et forbrydersk rænkespind, som ophavsmændene dertil burde skamme sig over?"

"Jeg kan ikke ret vel modsige eder heri, Shaws," sagde Andie, "og var ikke de samme folk gode whigger og tro presbyterianere ville jeg have vist dem over Jordan ud i ørkenen, før jeg havde rakt dem min hånd til hjælp."

"Ja, herren til Lovat er ret en brav whig, skal jeg svare for," sagde jeg, "og en tro presbyter."

"Ham kender jeg intet til," sagde Andie; "jeg har intet at skaffe med Lovat'erne."

"Nej, jeg ved vel, at det er Prestongrange, I har fået eders ordrer fra," sagde jeg.

"Dette har jeg ikke sagt eder," sagde Andie.

"Hvor jeg ved det fra, har heller intet at sige," svarede jeg.

"Alligevel er der kun én ting, som I kan være ganske forvisset om, Shaws," sagde Andie, "og det er, at hvor meget I end snakker, så bliver der ikke noget af det, som I her har forsøgt at iværksætte."

"Jeg ser, at jeg må tale rent ud til eder, Andie," sagde jeg, hvorefter jeg fortalte ham så meget af min historie, som jeg fandt var nødvendigt.

Han hørte på mig med stor opmærksomhed og alvor, og da jeg var færdig, så det ud, som han overvejede sagen.

"Shaws," sagde han til sidst, "jeg vil svare eder oprigtigt. Dette er en besynderlig historie, og ikke meget troværdig; dog vil jeg dermed ikke sige, at jeg tvivler om, I selv tror på den. Hvad eder selv angår, da holder jeg eder for at være en ærlig og retskaffen ung gentleman. Men jeg, som er ældre og kender verden bedre, ser dog måske en kende klarere i denne sag, end I gør, og nu skal jeg oprigtigt sige eder, hvorledes jeg ser på den. I vil ingen harm lide, hvis jeg beholder eder her – tværtimod, jeg tror, I vil være bedst faren derved. Og landet vil heller ikke tage nogen skade deraf – der bliver bare hængt en smule højlænder, hvad der kun kan være til gavn for os alle. Men på den anden side ville det blive til stor fortræd for mig, om jeg slap jer fri. Som en god whig, som eders oprigtige ven og for min egen skyld må jeg derfor beholde eder her."

"Andie," sagde jeg og lagde min hånd på hans knæ, "den højlænder I nævnede, er uskyldig."

"Ja, det kan være sørgeligt nok," sagde han; "men ser I, Vorherre har nu gjort det således for os i denne verden, at vi ikke kan få det, som vi ønsker."

15. Tod Lapraik

Om højlænderne har jeg ikke fortalt meget. De var alle i James Mores tjeneste, hvilket kastede stor skyld på deres herre. De forstod alle lidt engelsk; men Neil var den eneste af dem, som talte sproget tåleligt. Det var simple og ganske føjelige mennesker, der viste betydelig mere høflighed, end man skulle have ventet efter deres lasede og simple udseende, og de var heller ikke uvillige til at optræde som tjenere for Andie og mig.

Her på dette ensomme sted, i fængslets øde ruiner og omgivet af de uendelige sælsomme lyde fra havet og havfuglene opdagede jeg snart, at de var betaget af overtroisk rædsel. Når de ikke havde noget at gøre, lagde de sig til at sove, og det lod til, at de kunne sove i det uendelige, eller Neil satte sig til at fortælle dem historier, der altid var fulde af farer og rædsler. Men hvis nogen af dem af en eller anden grund var ene, kunne jeg se ham sidde og lytte, se sig uroligt om, fare sammen, blegne og knytte hænderne, som hensat i den største spænding. Hvad de var rædde for, kunne jeg ikke komme efter; men det var kuriøst at iagttage dem, og jeg forstod også, at stedet, hvor vi befandt os, kunne give anledning til ængstelige tanker. Som Andie udtrykte det: "Det er en uhyggelig ø, denne Bass!"

Således står den stadig for mine tanker endnu. Det var et gyseligt sted om natten, så vel som ved dagen; der var uhygge over havsulernes skrigen, havets plasken og de mange genlyde mellem klipperne, som altid lød i vore øren. Egentlig var det mest uhyggeligt i magsvejr. Når bølgerne gik højt, da dundrede de mod klipperne som torden eller som en hel hærs trommer. Det var frygteligt, men dog muntert at høre. Nej, det var i de

rolige dage, en mand kunne skræmme sig selv ved at lytte, og det ikke alene en højlænder, hvad jeg adskillige gange selv erfarede, når de mange hule og hemmelighedsfulde lyde hviskede i klippernes huler og kløfter.

Jeg kommer herved til at tænke på en historie, jeg hørte, og et optrin, jeg deltog i, hvilket ganske forandrede vore livsvilkår og havde stor del i min bortrejse. Det hændte en aften, at jeg faldt i dybe tanker, mens jeg sad ved bålet, og da en af Alans viser randt mig i hu, begyndte jeg sagte at fløjte den. En hånd blev da lagt på min arm, og Neils stemme bad mig tie, for dette var ikke "skikkelige" toner.

"Skikkelige?" spurgte jeg, "hvad mener I med det?"

"Jeg mener, at den er blevet lavet af et genfærd, som ved den ville skjule, hvem det var."

"Ja, men her er da ingen genfærd, Neil," sagde jeg. "Tror I, de kunne havde nogen fornøjelse af at slå sig ned her for at skræmme livet af havsulerne?"

"Ja, det mener I nu," sagde Andie; "men jeg kan ellers sige jer, at der har været det, som er værre end genfærd her."

"Hvad kan være værre end genfærd, Andie?" sagde jeg.

"Trolde," sagde han, "eller i det mindste én trold. En besynderlig fortælling er det," tilføjede han, "og har I lyst til at høre den, skal jeg fortælle den."

Alle havde vi stor lyst dertil, og selv den højlænder, som kunne mindst engelsk, satte sig til med åben mund at lytte til.

Fortællingen om Tod Lapraik.

"Min fader Tam Dale – fred med hans støv – var en vild og uregerlig knøs i sine unge dage. Kun liden fornuft besad han og endnu mindre sømmelighed. Hvad han bedst syntes om var et

godt glas og en føjelig pige til en runddans; men aldrig har jeg hørt, at han spurgte efter et ærligt arbejde. Fra den ene bestilling til den anden gik han, indtil han til sidst lod sig hverve til soldat, og som soldat kom han til dette fort, og det var første gang, en Dale satte sin fod på Bass. En sørgelig tjeneste var dette. Guvernøren bryggede sit eget øl, og det var ikke stort bedre end det bare vand. Fødevarerne skulle komme inde fra landet; men kun slet blev der sørget herfor, og der var tider, da de måtte fiske og skyde havsuler for at få føden. For at gøre det endnu værre kom forfølgelsens dage. Alle fængsler blev fyldt med helgener og martyrer, jordens salt, som jorden ikke var værdig, og skønt Tam Dale gik med sin bøsse dér og elskede sit glas og sin pige, som jeg har sagt, var hans sindelag dog mere retskaffent end hans herrers. Han havde hjerte for sin kirkes ære, og der var tider, da hans harme vaktes ved at se Herrens helgener blive mishandlet, og han skammede sig over at skulle være redskab til slige sorte gerninger. Om natten, når han stod på vagt, kunne han ofte høre en af fangerne istemme en salme, hvorefter de andre begyndte at synge med. De hellige toner hørtes da fra de mange forskellige fangehuller, så at den gamle klippe ude i havet blev som en part af Himlen. Sort skam betog da hans sjæl; hans synder rejste sig for ham så højt som selve Bass, og højest af dem alle den, at han skulle række hånd til at hade og skade Kristi kirke. Men når dagen kom, og han atter var mellem de andre soldater, da glemte han, hvad der havde rørt sig i hans hjerte i den stille nat.

I hine dage levede der på Bass en Guds mand, og profeten Peden var hans navn. Alle har I vist hørt tale om profeten Peden. Hans lige har aldrig været set siden, og det er manges

mening, at den heller ikke har været set før. Simpel var han at se på som en tørvestak; men både ved hans udseende og hans tale var der noget forfærdende, og hans ansigt var som Dommens Dag. Hans stemme var som en havsules skrig, der skar folk i ørene, og hans ord brændte i sjælene som glødende kul.

På klippeøen fandtes også en ung pige. Hvad hun havde at gøre dér, kan jeg ikke sige; det var ikke noget sted for en agtbar kvinde; men skøn skal hun have været, og hun og Tam Dale syntes godt om hinanden. Nu hændte det, at en dag, da Peden var faldet på knæ i sin have for at bede, kom Tam og pigen forbi, og tøsen opslog da en høj latter og spottede helgenen for hans fromhed. Han rejste sig og så på dem, og Tams knæ slog mod hinanden, da han så helgenens blik. Da han talte, var det dog mere i sorg end i harme: "Arme væsen! Arme væsen!" sagde han, og det var pigen, han så på, "jeg hører, du skrinker og ler; men Herren har gemt et dødeligt skud til dig, og da skal du komme til at udstøde et skrig, der er værre!" Kort tid derefter gik hun og spadserede oppe på klipperne med et par af soldaterne, og det var stærk storm den dag. Da kom der en hvirvelvind, som tog fat i hendes klæder, så at hun blæste ud i havet; men soldaterne lagde mærke til, at hun kun udstødte ét højt skrig.

Sikkerlig havde denne spådom gjort et stærkt indtryk på Tam Dale; men da der var gået en tid, havde han dog glemt det og var blevet den gamle igen. En dag var han kommet i skændsmål med en kammerat. "Djævelen tage mig!" udbrød Tam da, for han var fæl til at bande. Da stod Peden pludselig for ham i sin lange kofte og med sine brændende øjne, streng og sorgfuld. Han strakte hænderne ud med de sorte negle – for aldrig plejede eller hægede han om sit legeme. "Fy! Fy! Arme mand!"

råbte han. "Stakkels tåbelige mand! Djævelen tage mig! siger du, og jeg ser Djævelen ved din side!" Se, da kom overbevisningen om skyld og nåde ind over Tam som en styrtesø fra havet, og han slængte piken fra sig, som han havde i hånden. "Ikke mere vil jeg løfte hånden mod Kristi sag!" sagde han, og dette ord holdt han. Først havde han sine store trængsler; men da guvernøren så, at det var hans faste beslutning, gav han ham sin afsked. Han drog til North Rervick, hvor han giftede sig og satte bo, og fra den dag af havde han et godt navn blandt alle ærlige folk.

Det var i 1706, at Bass kom i Dalrymplernes eje, og der var to mænd, som søgte pladsen som opsynsmænd på den. Begge var vel skikkede dertil, for de havde været soldater dér og forstod at røgte og behandle havsulerne på rette måde. Desuden var begge – så syntes det i alt fald – retskafne og rettroende mænd. Den første af dem var just Tam Dale, min fader. Den anden var en mand, som folk kaldte Tod Lapraik. Så var det en dag, at Tam ville tale med Tod om sin bestilling, og han tog mig, som da kun var en lille dreng, ved hånden med derhen. Tod havde sin bolig i den lange kløft nord for kirkegården. Det var en mørk og skummel kløft, og desuden har kirken haft et ilde ry siden James den Sjettes tid, da papisternes lære blev prædiket i den, og hvad Tods hus angik, så lå det i den mørkeste ende af kløften, og af dem, der kendte det, var det lige så ilde anset som kirken. Døren stod åben den dag, og min fader og jeg gik lige ind. Tod var væver af profession, og hans væv stod i dagligstuen. Dér sad han. Meget fed var han, hans ansigt var hvidt som kridt, og der var et smil i det, som fik mig til at gyse. I hånden holdt han skyttelen; men hans øjne var lukkede. Vi

råbte på ham ved navn, vi skreg ind i ørene på ham, og vi rystede ham ved skuldrene; men det nyttede alt sammen intet. Han blev ved at sidde uden at røre sig, med skyttelen i hånden og med grinet i det kridhvide ansigt.

"Vorherre se i nåde til os!" sagde Tam Dale. "Dette er frygteligt at se på!"

Men knap havde han sagt disse ord, før Tod Lapraik kom til sig selv.

"Er det eder, Tam?" sagde han. "Velkommen! Det glæder mig at se jer. En gang imellem falder jeg i sådan en besvimelse, som I så nu; det kommer nok fra maven."

De begyndte nu at tale om Bass, og om, hvem af dem der skulle overtage opsynet på den. Lidt efter lidt blev det til hårde ord, og de skiltes i uvenskab. Jeg husker godt, at da vi gik hjem igen, kom min fader stadig tilbage til, hvor ilde han led Tod Lapraik og hans besvimelser.

Nå – det blev så til, at min fader fik pladsen, og Tod fik ingenting. Siden blev det husket, på hvad måde han tog dette. "Tam," sagde han, "I er blevet min overmand igen; men nu håber jeg, at I må finde det på Bass, som I har ventet." Og dette blev senere fundet at være besynderlige ord. Årstiden kom, da Tam skulle til at fange de unge havsuler; dette var et arbejde, han var kendt med fra barn, og han var kendt som en såre duelig fanger. Han lod sig fire ned i et tov langs klippen, hvor den var højest og stejlest, og foroven lå fire knøse, som passede tovet og gav agt på hans signaler. Dér, hvor Tam hang, var intet andet end klippen foran og over ham, havet nedenunder, og havsulerne, som flagrede skrigende omkring ham. Det var en skøn forårsmorgen, og Tam fløjtede fornøjet, idet han

indfangede havsulernes unger. Mange gange har jeg hørt ham fortælle om sine oplevelser, og hver gang sprang angstens sved frem på hans pande ved det.

For ser I, da Tam under sit arbejde kiggede op, så han en vældig stor havsule, der med sit næb huggede i tovet. Dette syntes han var såre besynderligt, for han havde aldrig før set en sule gøre sligt. Desuden fo'r det igennem hans hoved, at tovet var meget blødt, mens klippen og sulens næb var såre hårde, og to hundrede fod, som der var ned til havet, var mere, end han skøttede om at falde.

"Huij!" råbte Tam – "væk med dig! – huij! – væk med dig!" råbte han.

Sulen så lige ned i Tams ansigt, og der var noget gyseligt i dyrets blik. Kun ét øjekast sendte det ham, og så begyndte det igen at hakke i tovet; men nu brugte det næbbet så hårdt og hastigt, som om det var besat. Aldrig har en sule hugget, som den huggede, og godt forstod den sit værk, for den ene lille kordel af tovet efter den anden fik den til at briste mod den hårde sten.

Det isnede gennem Tams hjerte. "Det dyr er ingen fugl!" tænkte han. Det sortnede for hans øjne, og alt blev mørkt om ham. "Får jeg nu en besvimelse her," tænkte han, "så er det ude med Tam Dale," og han gav signal til knøsene, at de skulle hejse ham op.

Men det så ud, som om sulen også forstod sig på signaler, for aldrig så snart havde den set det, før den lod tovet være, spredte vingerne, kredsede en omgang og styrtede sig så lige ned mod Tams øjne. Tam havde en kniv, og han lod det kolde stål blinke i solskinnet, og det lod til, at sulen også forstod sig på knive, for

så snart den så den blinke, gav den et skrig fra sig, men et, der ikke lød så højt, men talte mere om skuffelse end ondskab, og dermed flagrede den om bag klippens nærmeste runding, og Tam så den ikke mere. Men så snart den var var forsvundet, bøjede Tams hoved sig ned mod hans skulder, han var som død, da de fik ham op og lagde ham på klippen.

En snaps brændevin, hvilket han altid havde med sig, bragte ham til sig selv igen, og han satte sig over ende.

"Rend, Geordie! – Rend ned til båden! Få fat i båden, søn!" råbte han, "at sulen ikke skal flyve bort med den!"

De fire knøse stirrede på hinanden og prøvede så på at få nogen ro over ham; men han ville ikke lade sig stille tilfreds, før en af dem var løbet ned til båden for at passe på den. De andre spurgte, om han nu ville fires ned igen.

"Nej," sagde han, "hverken jeg eller du skal derned, og så snart jeg kan stå på mine ben, vil vi ned fra denne satans klippe."

De spildte ingen tid med at komme derfra, og det var da heller ikke for tidligt, det skete, for før de kom hjem til North Berwick, havde feberen besat Tam. Han lå hele sommeren, og hvem var vel så venlig at komme for at spørge til ham andre end Tod Lapraik! Folk sagde bagefter, at hver gang, Tod havde været dér, var det blevet værre med feberen. Det kender jeg nu ikke noget til; men hvad enden blev, det ved jeg.

Det var omtrent på denne tid af året, og min farfader var ude på det store fiskeri. Jeg var vel kun en dreng, men han tog mig dog med. Vi fulgte efter stimerne, og på den vis kom vi i nærheden af Bass, hvor vi traf en anden båd, som tilhørte en mand, der hed Sandie Fletcher fra Castleton. Han er nu død og

borte, ellers kunne I få at vide hos ham, om jeg ikke taler sandt. Nu vel, Sandie råbte hen til os:

"Hvad er det, deroppe på Bass?"

"På Bass?" svarede min farfader.

"Ja," sagde Sandie, "på den grønne side."

"Der kan vel ikke være andet deroppe end får," sagde min farfader.

"Det ser nu ellers mere ud som et menneske," sagde Sandie, som var nærmere ved det.

"Et menneske," sagde vi, og ingen af os blev glad til mode derved, for der var ingen båd, som kunne have bragt et menneske derud, og nøglen til fængslet hang endnu over min faders hoved derhjemme ved hans seng.

Vi holdt de to både sammen for selskabs skyld og roede nærmere ind mod land. Farfader havde en kikkert, for han havde været sømand og fører af en smakke, som han havde sat til ved Tay. Og da han så derop gennem kikkerten, så var der ganske rigtig en mand. Han var på en grønning et stykke nedenfor kapellet, og dér snurrede og dansede og sprang han som et galt menneske.

"Det er Tod," siger farfader og rakte kikkerten til Sandie.

"Det er rigtigt – det er ham," sagde Sandie.

"Eller i alt fald én, der ligner ham," sagde farfader.

"Lige meget," sagde Sandie – "enten det nu er en djævel eller en trold, så skal jeg prøve min bøsse på ham." Og dermed løftede han sin fuglebøsse, for Sandie var bekendt i hele den del af landet som en svært god skytte.

"Tag dig i vare, Sandie," sagde farfader; "vi må se lidt nøjere til først, ellers kan det blive et dyrt dagsarbejde for os begge."

"Pyt," sagde Sandie, "dette er sikkerlig Herrens dom, det vil jeg være forbandet på."

"Kan være – eller kan ikke være," sagde min farfader, den gode mand. "Men tænk nu hellere lidt på øvrigheden først, den har du vist før glemt."

Dette var et sandt ord, og Sandie lod sig da også råde. "Hvad er da din mening," sagde han, "hvad vil du have, jeg skal gøre?"

"Lad mig, som har den hurtigste båd, ro tilbage til North Berwick, mens du bliver her og holder øje med manden. Kan jeg så ikke finde Tod, så vil jeg skynde mig tilbage, og så vil vi være lige gode om at sende ham en kugle. Men er Lapraik hjemme, så hejser jeg flaget nede ved havnen, og så kan du bruge bøssen mod trolden deroppe."

Det blev de så enige om. Jeg var kun en dreng, og jeg krøb over i Sandies båd, hvor jeg mente, jeg bedst kunne se, hvad der gik for sig. Min farfader gav Sandie en sølvknap, for bly kan jo ikke bide på sligt djævelskab, og derefter roede han hastigt af sted til North Berwick. Men den anden båd blev liggende, hvor den lå, og vi holdt stadig øje med manden oppe på grønningen.

Hele tiden, mens vi lå dér, hoppede og sprang og snurrede han som en top, og vi kunne også høre, at han hvinede og skreg, idet han dansede. Jeg har set tøse, som har hoppet og danset en hel vinternat, og som blev ved med deres tossede springeri, efter at det var blevet dag. Men de havde dog haft andre til selskab og mandfolk til at ægge dem op; men dette væsen her var helt alene. Tøsene havde også haft en spillemand, der kunne lette på deres ben med sin fedel; men kreaturet her havde ikke andet end sulernes skrig. Tøsene var unge tingester, og blodet løb rødt og rask i deres årer og lemmer; men dette her var en

fed og klodset mand og godt til års. Nu kan I sige, hvad I vil; jeg må sige, hvad jeg ærligt tror. Det var glæde, der var i væsenets hjerte; men det var en djævelsk glæde. Mangen gang har jeg spurgt mig selv, hvorfor vel hekse og trolde ville sælge deres sjæle, som dog er det kostbareste, de ejer, og blive til gamle runkne og krumbøjede kællinger eller til gamle hæslige og afskyelige mænd; og da kommer jeg Lapraik i hu, som dansede deroppe på klipperne alene med sort ondskab i sit hjerte. Sikkerlig brænder de nu alle for det i Helvede; men hernede har de haft deres fornøjelse først – Gud fri og frelse os alle for den!

Nå, endelig så vi da flaget flyve op på mastetoppen inde på klippen ved havnen, og det var det, Sandie ventede på. Han løftede bøssen, tog et godt sigte og trykkede løs. Der kom et knald og straks derpå et fælt skrig oppe fra Bass. Vi gned vore øjne og så først på klippen og så på hinanden, som om vi havde tabt forstanden; for efter knaldet og skriget var manden deroppe helt forsvundet. Solen skinnede, vinden blæste; men der var ikke andet end den bare jord, dér hvor væsenet bare for et par sekunder siden havde hoppet og danset.

Hele vejen græd og hylede jeg af rædsel og gru, og det gik ikke stort bedre med de voksne folk. Der blev ikke sagt stort andet i Sandies båd end bønner om Guds forbarmelse, og da vi nåede ind, var bolværket helt sort af folk, som ventede på os. De havde fundet Lapraik i en af hans besvimelser, med skyttelen i hånden og grinet i fjæset. De havde sendt en knøs ud for at hejse flaget; men resten var blevet i væverens hus. I kan være vis på, at de led dette meget ilde; men begyndelsen til omvendelsen blev det for mange, som stod dér og bad sagte ved sig selv, for ingen tyktes om at bede højt, og så på det rædsomme syn på

væverstolen. Lige på én gang sprang Tod op fra stolen med et forfærdeligt skrig, og faldt så forover på væven som et blodigt lig.

Da de undersøgte ham nøjere, så de, at farfaders sølvknap sad i hjertet på ham."

Andie var knap blevet færdig, før der kom en såre ilde tildragelse, som fik sine følger. Som jeg har sagt, var også Neil en stor fortæller. Jeg har senere hørt, at han kendte alle historier fra højlandet. Han havde store tanker om sig selv, og andre havde det også, fordi han pralede stærkt af det. Nu mindede Andies fortælling ham om en anden, han allerede havde hørt.

"Den historie har jeg hørt før," sagde han, "det er jo historien om M'Gillie Phadrig og Gavar Yore."

"Nej, vist er det ej," råbte Andie, "det er historien om min fader, den salige mand, og Tod Lapraik, og så kan du for resten holde din tunge stille i din højlands kæft."

Enhver vil finde, hvad historien også viser, at dannede folk fra lavlandet kommer godt ud af det med højlænderne; men anderledes er det med simple lavlændere. Jeg har tidligere bemærket, at Andie hele tiden stod på en spændt fod med de tre Macgregors, og nu flød endelig bægeret over.

"Dette er ikke ord, som det sømmer sig at sige til gentlemen," sagde Neil.

"Gentlemen!" udbrød Andie. "I højlandske køtere! Hvis Gud ville give jer nåde til at kunne se jer selv ligesom andre ser jer, så ville I holde jer fra pæne folks selskab."

Neil udstødte en gælisk ed, og i samme øjeblik havde han den sorte kniv i sin hånd.

Der var ingen tid til at betænke sig; jeg greb højlænderen ved benene og rev ham om, hvorefter jeg holdt hans højre hånd fast – alt sammen inden jeg ret vidste, hvad jeg selv gjorde. Hans kammerater sprang til for at hjælpe ham. Andie og jeg var ganske våbenløse, og Gregarerne var tre mod to. Det så ud, som vi var fortabte; men nu råbte Neil noget på gælisk og befalede de andre at gå tilbage, hvorefter han erklærede sin lydighed mod mig i en såre underdanig tone, ja, gav mig endog sin kniv, som jeg dog, efter at han havde fornyet sit løfte om underkastelse, gav ham tilbage næste dag.

To ting så jeg nu klart: for det første, at jeg ikke kunne stole meget trygt på Andie, som var veget tilbage mod muren og blevet stående dér så bleg som en dødning, indtil sagen var overstået, og for det andet, at jeg havde en meget stærk stilling overfor højlænderne, der måtte have modtaget meget strenge befalinger til at indestå for min sikkerhed. Men om jeg end fandt, at Andie havde udvist meget ringe mod og mandshjerte, så kunne jeg dog ikke klage over mangel på taknemlighed hos ham. Han udtrykte dog ikke denne i ord. Men hele hans sind og adfærd blev anderledes fra denne dag, og mens han fra nu af stedse viste stor frygtsomhed overfor højlænderne, blev han stadig mere fortrolig og venlig mod mig.

16. Det udeblevne vidne

Den syttende september, den dag, på hvilken advokaten og jeg havde sat hinanden stævne, rasede jeg stærkt mod skæbnen. Tanken om, at han ventede mig i "King's Arms", hvad han ville tænke, og hvad han ville sige, når vi igen mødtes, pinte og nedtrykte mig. Sandheden var ikke til at tro, det vidste jeg, og det tyktes mig såre hårdt, at jeg skulle anses for en løgner og en kujon, når sandheden dog var, at jeg ikke havde undladt at gøre, hvad jeg formåede. Det tyktes mig, at jeg havde opført mig mod James Stewart, så godt som en broder kunne det; alt det fortidige kunne jeg være stolt af, men således var det ikke med nutiden. Jeg kunne ikke svømme over havet, ej heller flyve igennem luften; den eneste mulighed var Andie. Jeg havde gjort ham en tjeneste, og han syntes godt om mig; jeg havde her et lille håb at bygge på, og for min samvittigheds skyld måtte jeg endnu en gang forsøge det med ham.

Det var sent på eftermiddagen, der var ingen andre lyde at høre på Bass end havets svage bølgeslag, og mine fire kammerater havde spredt sig; de tre Macgregors var gået højere op på klippen, mens Andie med sin bibel var gået ned til en solbeskinnet plet i ruinerne. Her fandt jeg ham i dyb søvn, og så snart han var blevet vågen, anråbte jeg ham heftigt og med mange gode grunde.

"Blot jeg vidste, om det var at gøre eder noget godt, Shaws," sagde han og så på mig over brillerne.

"Det er for at frelse et andet menneske," sagde jeg, "og for at holde mit ord. Hvad kan kaldes mere godt end det? Agter I ikke på Skriftens ord, Andie? I sidder dog med den hellige bog i

eders hænder. Hvad gavnede det et menneske, om han vandt den ganske verden?"

"Ja," sagde han, "for eder kan det være godt nok; men hvorlunde vil det gå mig? Også jeg har ligesom I mit ord at holde, og hvad andet er det, I bønfalder mig om end at sælge det for penge?"

"Andie, har jeg en eneste gang nævnet penge?" spurgte jeg.

"Ordet har intet at sige," sagde han; "meningen er det dog. Ser I, skal jeg tjene jer i det, I ønsker, da vil det komme til at koste mig min bestilling, og det må da stå eder klart, at I må give mig erstatning derfor og lidt til for min og eders æres skyld. Men hvad er så dette andet end blot og bar bestikkelse? Og var jeg så endda sikker på stikpengene; men efter alt, hvad jeg kan se, kan jeg langt fra være det; og blev I hængt, hvorledes ville det så gå mig? Nej, hvad I foreslår er umuligt. Gå nu; I er jo en brav og god knøs, og lad Andie læse videre i sin bibel."

Jeg husker, at jeg i grunden var såre tilfreds med dette udfald, og det var ikke langt fra, at jeg følte taknemmelighed mod Prestongrange, der på sin voldsagtige ulovlige måde havde reddet mig ud af mine farer, fristelser og forlegenheder. Dog var disse tanker for flygtige og kujonagtige til at vare længe, og erindringen om James begyndte atter at røre sig hos mig. Den 21., den dag, som var berammet til forhøret, tilbragte jeg i en så elendig sindsstemning, som jeg endnu aldrig havde kendt, det skulle da været på øen Earraid. Det meste af tiden lå jeg på en græsbevokset skrænt, midt imellem søvn og vågen, mit legeme ganske ubevægeligt, men mit sind fuldt af tanker, som voldte mig voldsomme pinsler. Undertiden sov jeg ind; men Inverarys retssal og fangen skottende til alle sider for at finde sit

manglende vidne forfulgte mig i søvnen, og jeg vågnede op igen til pinlige tanker og en øm krop. Jeg tror nok, at Andie holdt øje med mig; men jeg ænsede ham ikke. Sandelig, mit brød var mig bittert og mine dage en byrde.

Tidlig den næste morgen, fredag den 22., kom der en båd med fødemidler, og Andie gav mig en lille pakke. Den var uden adresse, men forseglet med regeringens segl. Den indeholdt to breve. "Mr. Balfour kan nu selv se, at det er for silde at blande sig i sagen. Der vil blive lagt mærke til hans velvillige opførsel, og den vil blive belønnet." Således lød det første, der så ud, som om det med stor anstrengelse var skrevet med venstre hånd. Sikkerligt var der dog intet i disse ord, som kunne bringe ondt over den, der havde skrevet det, selv om det blev opdaget, hvem han var. Seglet, der trådte i stedet for underskrift, var anbragt på et andet stykke papir, på hvilket der intet var skrevet, og jeg kunne se, at mine modstandere vidste, hvad de gjorde, ligesom jeg også forstod den trussel, der skjulte sig under løftet om belønning.

Det andet brev var dog langt mere overraskende; det var skrevet med en damehånd. "Mr. Balfour skal vide, at en ven har virket for ham, og hendes øjne er grå", således lød det, og det tyktes mig så besynderligt, at det skulle komme i mine hænder i et sådant øjeblik og under regeringens segl, at jeg stod ganske stum af forbavselse. Catrionas grå øjne lyste frem i min erindring, og med pludselig fryd tænkte jeg, at hun måtte være vennen. Men hvem kunne den skrivende være, siden hendes billet således kunne blive lagt sammen med Prestongranges? Og frem for alt – hvorfor tænktes det nødvendigt at give mig denne glædelige om end besynderlige underretning her på

Bass? Jeg kunne ikke tænke mig, at den skrivende var andre end miss Grant, jeg huskede, at hendes familie havde gjort bemærkninger om Catrionas øjne og nævnet deres farve. Utvivlsomt boede hun jo også i det hus, hvorfra dette brev kom. Det så derfor ud, som om der kun var én ting, som trængte til forklaring, og det var, hvorfor Prestongranges havde tilladt hende i en så hemmelig sag at lade denne pjankede billet gå sammen med sin egen. Dog skimtede jeg også her sammenhængen. Der var noget frygtindgydende ved den unge dame, og hendes fader var måske mere under hendes herredømme, end jeg vidste af, og dernæst var manden stedse optrådt på en underfundig og snedig måde; øjensynligt havde han under hele forholdet villet give det udseende af, at han var min ven. Han måtte nu tro, at min tilfangetagelse havde opbragt mig, og måske var dette venlige og spøgefulde lille brev bestemt til at stemme mig mere forsonlig.

Jeg vil være ærlig og bekende, at det også gjorde det. Jeg følte en pludselig varme mod den smukke miss Grant, fordi hun nedlod sig til at interessere sig for min sag. Og dette, at der blev hentydet til Catriona, gjorde mig mildere, men også mere krysteragtigt stemt. Hvis advokaten kendte hende og vort bekendtskab, og hvis jeg skulle tilfredsstille ham ved den "velvillige opførsel", som der hentydedes til i brevet, hvad måtte så det føre til? Det er forgæves at sprede nettet i fuglens påsyn, siger ordsproget; men fugle var måske klogere end mennesker. For skønt jeg mente at forstå det snedige i denne adfærd, gik jeg dog i fælden.

Mit hjerte bankede stærkt, og de to grå øjne lyste for mig som stjerner, da Andie forstyrrede mig i mine frydefulde tanker.

"Jeg kan se, I har fået gode tidender," sagde han.

Han så nysgerrigt på mig, og i det samme stod synet af James Stewart og retssalen i Inverary for mig, og mit sinds stemning drejede sig som en dør på sine hængsler. Retssager, tænkte jeg, trækker undertiden længere ud end ventet, og selv om jeg kom lidt for sent til Inverary, kunne der måske endnu gøres noget for James og for min egen ære. I samme øjeblik og næsten uden at have tænkt over det havde jeg lagt en plan.

"Andie," sagde jeg, "er det endnu bestemt til i morgen?"

Han sagde, at intet var blevet forandret.

"Er der sagt noget om klokkeslættet?"

Han sagde mig, at det var bestemt til klokken to om eftermiddagen.

"Og stedet?" spurgte jeg videre.

"Hvad for et sted?" spurgte han.

"Stedet, hvor jeg skal sættes i land," sagde jeg.

Han sagde, at om det var der intet bestemt.

"Nu vel," sagde jeg, "så bliver det mig, der skal bestemme det. Vinden er i øst og min vej ligger i vest. Jeg lejer nu jer båd; lad os så sejle op ad Forth hele dagen, og klokken to i morgen sætter I mig så i land på det vestligste sted, vi er nået til."

"I forrykte knøs!" udbrød han, "så vil I alligevel til Inverary!"

"Ja, det vil jeg, Andie," svarede jeg.

"I er ikke let at slippe fra," sagde han. "Men jeg vil sige eder, at jeg var såre bedrøvet for jer skyld i går. Indtil den tid har jeg ikke været helt klar over, hvad I egentlig helst ville."

Her var en spore til en træt hest.

"Lad mig sige eder en ting, Andie," sagde jeg; "min plan har endnu en fordel. Vi kan efterlade disse højlændere her på

klippen, og en af eders både fra Castleton kan så hente dem herfra i morgen. Neil ser til eder med et ondt øje, og kan hænde han ville trække kniven igen, når jeg først var herfra, for disse højlændere bærer længe på deres vrede. Skulle der senere blive raget op i sagen, så har I her en undskyldning. Eders og mit liv var truet af disse vildmænd, og såsom I var ansvarlig for min sikkerhed, så greb I til den udvej at bringe mig bort fra dem og beholde mig resten af tiden på eders båd, og ved I hvad, Andie," tilføjede jeg med et smil, "jeg synes, at dette var en såre klog udvej."

"Jeg lider denne Neil meget ilde," sagde Andie, "han ser også skævt til mig, og jeg skøtter ikke om, at det kommer til strid mellem os. Tam Anster vil også være meget bedre på sin plads her, efterdi han taler godt gælisk. Tam kan bedre omgås dem, og sandelig, jo mere jeg tænker på det, des mindre kan jeg indse, hvad vi behøves her for. Stedet, pyh! det har de naturligvis glemt; desuden skylder jeg jo eder mit liv," tilføjede han med stor højtidelighed og gav mig hånden.

Uden at der blev vekslet flere ord, gik vi med det samme i båden, kastede los og hejsede sejlet. Gregarerne havde ved den tid travlt med deres frokost, for det var gerne dem, der sørgede for maden; men en af dem kom hen til muren, så at vor flugt blev bemærket, før vi var kommet tyve favne fra klippen, hvorefter de alle tre løb uden om ruinerne og ned til landingsstedet som myrer, hvis tue er blevet forstyrret, og råbte og skreg, at vi skulle komme tilbage. Vi var endnu i læ og i skygge af klippen, der bredte sig langt ud over vandet; men nogle sekunder efter kom vi ud i vinden og solskinnet; sejlet fyldtes, båden lagde sig helt over på siden, og snart var vi så

langt borte, at vi ikke mere kunne høre deres råb. Hvilken rædsel de døjede deroppe på klippen, hvor de nu var efterladt ganske ene uden at have så meget som Bibelen til at beskytte dem, kan vist ikke beskrives; ej heller havde de noget brændevin tilbage til at trøste sig, for så hemmeligt og hastigt, vi end var kommet af sted, havde Andie dog taget sig tid til at medtage det.

Det første, vi sørgede for, var at sætte Anster i land i en vig ved Glenteithy-klipperne, så at højlænderne kunne blive befriet næste dag, og derefter strøg vi af sted op ad Forth. Den friske brise lagde sig vel en del, men forlod os dog ikke helt, dog var det først efter at det var blevet mørkt, at vi nåede op til Queensferry. For ikke at bringe Andie i forlegenhed måtte jeg blive i båden; men jeg mente ikke, der var noget i vejen for at sende et brev i land. På Prestongranges brevomslag, hvor regeringens segl stærkt må have forbavset modtageren, skrev jeg ved bådlygtens lys nogle få nødvendige ord, som Andie bragte til Rankeillor. Omtrent en time efter kom han ned til båden igen, medbringende en pung med penge og løfte om, at en god hest den næste dag klokken to skulle stå opsadlet til mig ved Clackmannan Pool. Derefter kastede vi det lille anker ud og lagde os til at sove under sejlet.

Længe før klokken to den næste dag var vi i Pool, og jeg havde nu ikke andet at gøre end sidde stille og vente. Jeg følte ingen længsel efter at komme af sted; gerne ville jeg have benyttet mig af et påskud til at opgive mit forehavende; men jeg havde intet. Straks efter, klokken ét var hesten nede ved vandet, og jeg kunne se en mand gå frem og tilbage med den, ventende på, at jeg skulle komme i land, hvilket højligt forøgede min

utålmodighed. Andie skænkede mig dog ikke ét minut, men holdt sig strengt til sit ord, dog hjalp han heller ikke sine foresatte med nogen nølen, for fem sekunder efter klokken to sad jeg i sadlen og red i stærkt trav mod Stirling. En god time efter havde jeg passeret denne by, og jeg var ved at ride op ad Alan Water, da der brød et uvejr løs. Regnen blindede mig, stormen havde nær blæst mig ned ad sadlen, og aftenens mørke overfaldt mig, før jeg havde nået Balwhidder. Fortumlet af uvejret vidste jeg ikke sikkert, hvor jeg var, og hesten var allerede flere gange snublet af træthed.

For at spare den forsinkelse og ærgrelse, som en vejviser altid volder, havde jeg, så godt det lod sig gøre til hest, fulgt den vej, jeg havde gået sammen med Alan. Jeg vidste vel, at dette var meget voveligt, og nu bekræftede uvejret tilfulde dette. Det sidste sted, jeg rigtig havde rede på, hvor jeg befandt mig, var Uam Var, og da var klokken seks, og jeg måtte prise min gode lykke, at jeg dog klokken elleve var nået til mit bestemmelsessted, Duncan Dhus hus. Hvor jeg vildsomt var redet om i de fem timer, ved måske hesten; jeg ved det i alt fald ikke. Jeg ved kun, at vi to gange styrtede, og at jeg en gang blev blæst ned af sadlen. Da jeg endelig nåede Duncans dør, var både hest og rytter overstænket af mudder op til øjnene.

Hos Duncan fik jeg tidender om forhøret. Det fulgtes i disse højlandsegne med den største interesse, og tidenderne om det spredtes fra Inverary, så hurtigt mænd kunne løbe eller ride. Jeg glædedes ved at høre, at det indtil en sen time denne lørdag endnu ikke var til ende, så at alle var af den mening, at det ville blive fortsat om mandagen. Ved denne tidende fik jeg et sådant hastværk, at jeg ikke ville sætte mig til at spise; men da Duncan

havde lovet at være min vejviser, begav jeg mig straks på vej igen med maden i hånden og spisende, mens jeg gik. Duncan tog en flaske usquebaugh og en håndlygte med; men denne hjalp os kun så langt, som der var huse, hvori vi kunne tænde den, for den blæste ud ved hvert vindstød. Den største del af natten vandrede vi derfor så godt som i blinde og i voldsomme regnskyl, og da dagen brød frem, fandt den os vejløse oppe mellem bjergene. Straks derefter kom vi dog til en hytte, som lå ved en fjeldbæk. Her fik vi en bid mad og blev vist på rette vej, og lidt før kirketjenesten var forbi, kom vi til kirkedøren i Inverary.

Regnen havde næstendels vasket det øverste af mig rent, men op til knæene var jeg endnu ganske tilstænket, og vandet drev af mig. Træt var jeg, så at jeg næppe kunne stå oprejst, og mit ansigt var som et genfærds. Sikkerlig trængte jeg mere til tørre klæder og en seng at hvile i end til en kirkes goder; men desuagtet – såsom det først og fremmest gjaldt for mig om at vise mig offentlig – lukkede jeg kirkedøren op og gik ind med Duncan i hælene på mig. Tæt indenfor døren fandt jeg en tom plads, hvor jeg satte mig.

"For det trettende, mine brødre, må loven selv betragtes som en Guds nådegave," sagde præsten i en tone som den, der glædes over at kunne fremføre en mangfoldighed af gode grunde.

På grund af retsmødet blev prædikenen holdt på engelsk. Dommerne var til stede tillige med deres væbnede følge. Hellebarderne glimtede i en krog ved døren, og de mange advokaters tilstedeværelse fyldte kirken til trængsel. Teksten var taget fra Romerbrevets femte og trettende kapitel, og alle de

modtagelige tilhørere lige fra Argyle og mylorderne Elchis og Kilderran og til hellebardisterne, som var i deres følge, var hensunket i andægtig lytten til præstens veltalende ord. Præsten og nogle enkelte tilhørere ved døren bemærkede vor indtrædelse, men glemte det straks igen; resten ville ikke høre eller ænse den. Jeg sad da dér ubemærket mellem mine venner og fjender.

Den første, jeg ledte ud, var Prestongrange. Han sad fremadbøjet som en ivrig rytter i sadlen; hans læber bevægede sig tilfreds, og hans øjne var stift fæstet på præsten, hvis ord klarligen var ham til behag. Charles Stewart derimod halvsov og så anstrengt og bleg ud. Simon Fraser tyktes mig en skamplet, ja, som en skændsel i denne andægtige menighed; han sad med hænderne stukket dybt i lommerne, flyttende sine ben, rømmende sig, løftende de skaldede bryn og sendende sit blik hid og did, snart med et åbent og snart med et lumsk smil. Nu og da tog han Bibelen, som lå foran ham, lod blikket fare hen over bladet, læste lidt, bladede om i den og gabede højt – alt sammen for tidsfordriv syntes det.

Men som hans blik fo'r om i kirken, traf det mig. I det første øjeblik sad han som lamslået; men derpå rev han et halvt blad ud af Bibelen, skrev nogle ord på det med en blyant, hviskede nogle ord til sin nabo og rakte ham bladet. Dette blev sendt videre til Prestongrange, som kun sendte mig ét blik, hvorefter det gik videre til mr. Erskine, som sendte det til Argyle, som sad mellem de to overdommere, og Hans Herlighed vendte sig og sendte mig et hovent blik. Den sidste af dem, som det interesserede at bemærke min tilstedeværelse, var Charlie

Stewart, og han begyndte nu også at skrive og udsende budskaber; men hvem disse endte hos, kunne jeg ikke opdage.

Men omsendelsen af disse småbreve havde vakt opmærksomhed, og alle, som var indviede i hemmeligheden eller troede at være det, begyndte at tilhviske hinanden oplysninger, mens de øvrige hviskede spørgsmål, så at præsten til sidst blev ganske forstyrret ved al denne uro og hvisken. Hans tone forandredes, han begyndte at stamme, og han nåede ikke igen at genvinde fatningen og den fuldtonende veltalenhed. Det vil sikkert vedblive at være en gåde for ham til hans dødedag, hvorfor denne prædiken, der i sine fire første parter havde været ham til så stor ære og triumf, skulle blive så upåagtet i den sidste femtepart.

Hvad mig angår, da blev jeg ved at sidde dér, våd og træt, i stor spænding for, hvad der ville ske, men tillige stærkt hoverende over mit held.

17. Andragendet

Det sidste ord af velsignelsen var næppe ude af præstens mund, før Stewart havde mig ved armen. Vi var de første, som gik ud af kirken, og han havde et sådant hastværk, at vi befandt os trygt indenfor et hus' fire vægge, før gaden var begyndt at blive fyldt af de mange kirkegængere.

"Er jeg kommet tidsnok?" spurgte jeg.

"Både ja og nej," svarede han. "Sagen er sluttet, og juryen trådt sammen, og den vil afgive sin kendelse i morgen tidlig, og den vil blive således, som jeg kunne have sagt mig selv for tre dage siden, før komedien begyndte, og det har også alle andre vidst lige fra begyndelsen. Den anklagede kender den. 'I kan gøre, hvad I vil for mig,' hviskede han til mig for to dage siden, 'jeg kender min skæbne fra det, hertugen af Argyle nys har sagt til mr. Macintosh.' Åh, det har været en ren skændsel!

> Den store Argyl red stolt foran
> og lod kanoner og bøsser dundre!

Men nu, da jeg har jer her igen, vil jeg ikke fortvivle. Egen skal endnu nå at overvinde myrten, og Campbellerne skal endnu nå at blive stegt i deres eget fedt. Gud have lov, at jeg skulle opleve denne dag."

Han var nær ved at hoppe af fryd, tømte sine vadsække ud på gulvet, for at jeg kunne komme til at skifte klæder, og var mig i vejen i sin iver for at hjælpe mig med det. Hvad der nu skulle gøres, eller hvorledes jeg skulle udføre det, talte han imidlertid ikke et ord om, ja, jeg tror ikke engang, han skænkede det en tanke. "Vi skal endnu nå at stege Campbellerne i deres eget

fedt!" Det var hans stadige omkvæd, og det blev derved på ny indprentet mig, at dette ikke så meget var en strid om lov og retfærdighed, som en strid mellem to vilde klaner, samt at denne lovens mand ikke var den mindst vilde i sin klan.

James Stewarts forsvarere var fire i tallet – sherifferne Brown fra Colstoun og Miller, samt mr. Robert Macintosh og mr. Stewart jun. af Stewart Hall. Disse var indbudt til at spise til middag hos advokaten efter gudstjenesten, og jeg fik nu også indbydelse dertil. Ikke så snart var måltidet til ende og den første bolle med megen kunstfærdighed brygget af Miller, før vi begyndte at tale om det, som optog os alle. Jeg gav en kort redegørelse for min tilfangetagelse og mit fængsel, og blev derpå forhørt og genforhørt om mordet. Det må erindres, at dette var første gang, jeg havde fået lejlighed til at tale ud om dette mellem sagførere, og resultatet var meget nedslående for de andre, og jeg må tilstå også for mig selv.

"Kort at fortælle," sagde Colstoun, "bevidner I, at Alan var til stede, I har hørt ham udstøde trusler mod Glenure, og skønt I forsikrer os, at han ikke var den, som affyrede skuddet, så giver I os dog stærk formodning om, at han var i ledtog med ham, der gjorde det, ja, I hjalp måske til ved mordets udøvelse. Endvidere bevidner I, at han med fare for sin egen sikkerhed hjalp morderen til at flygte. Resten af eders vidnesbyrd afhænger af de to anklagede Alans eller James' udsagn. Kort sagt, I bryder ikke, men forlænger kun ved indskydelse af en ny person den lænke, der binder vor klient til morderen, og jeg behøver næppe at sige, at indførelsen af en tredje medvider snarest bekræfter formodningen om et komplot, hvilket har været vort ømme punkt lige fra begyndelsen."

"Jeg er af samme mening," sagde sheriff Miller; "jeg mener, at vi alle må være Prestongrange meget forbunden, fordi han har bortfjernet et højst uvelkomment vidne, og mig synes, at mr. Balfour selv må være ham mere taknemmelig derfor. I taler om en tredje medvider; men efter min mening har mr. Balfour stærkt udseende af at være en fjerde."

"Undskyld mig, mine herrer," sagde nu advokaten, "sagen kan også ses fra en anden side. Vi har her et vidne, som for denne sags skyld er blevet bortført af Glengyle Macgregorernes lovløse bande og i næsten en måned holdt fangen i ruinerne på den gamle øde Bass. Sæt dette i bevægelse, og betænk så, hvilket smuds det kan tilstænke vor modparts adfærd med. Mine herrer, dette er en gerning, som hele landet vil tale om! Efter en sådan fremfærd som denne skulle det være besynderligt, om vi ikke kunne fremtvinge en benådning for vor klient."

"Sæt nu, at vi optog mr. Balfours sag i morgen," sagde Stewart Hall, "så skulle jeg tage meget fejl, om vi ikke fik så mange forhindringer kastet på vor vej, at James ville blive hængt, før vi var kommet til ende med denne nye sag. Dette er sikkerlig en stor skændsel; men jeg formoder dog, at ingen af os har glemt én, der var endnu større; jeg mener historien med lady Grange. Denne dame sad endnu i fængsel, og min ven mr. Hope af Rankeillor gjorde, hvad et menneske formåede; men hvorledes gik det? Han fik aldrig sagen indstævnet. Nu vel, det vil gå ligeså her; de samme våben vil blive anvendt. Dette her, mine herrer, er jo en strid mellem to klaner, og hadet til det navn, jeg bærer, raser på højere steder. Vi kan her ikke vente os andet end åbenlyst Campbell had og lurvede Campbell rænker."

Dette var forståeligt nok et velkomment emne, og jeg sad nu i nogen tid i kredsen af mine lærde forsvarere, næsten døvet af deres megen tale, men kun meget lidt klogere deraf. Advokaten lod sig henrive til nogle meget uoverlagte ytringer, og Colstoun måtte tysse på ham; de andre gav også deres besyv med, og alle var meget højrøstede. Hertugen af Argyle fik ordentlig teksten læst; kong George fik i forbigående også sine hib, men blev dog mest taget i forsvar. Kun én person syntes helt at blive glemt, og det var James af Glens.

Under alt dette sad mr. Miller rolig og stille. Han var en gammelagtig herre, rødmosset og med poliske øjne. Han talte ellers med dæmpet, men fuldtonende stemme og med stærk stigen og dalen i tonen, som det høres på teatret, når skuespillerne vil udtrykke deres følelser, og nu, da han sad dér tavs med sin paryk lagt til side, glasset i begge hænder og læberne sarkastisk skudt frem, tyktes han mig et billede på munter lunhed. Tydeligt var det, at han også havde et ord at sige, men ventede til en passende lejlighed.

Nu kom den. Colstoun havde sluttet en af sine lange udgydelser med en bemærkning om deres pligt mod deres klient, og jeg kunne se, at den anden sheriff var vel tilfreds med denne vending. Han fangede de andres opmærksomhed ved en håndbevægelse og et talende blik.

"Jeg kommer til at tænke på noget, som synes mig at være blevet overset. Vor klients interesse går visselig frem for alt; men alt her i verden drejer sig dog ikke om James Stewart. Mr. David Balfour har dog også en ikke ringe del at beklage sig over, og jeg synes, mine venner, at hvis denne historie blev rettelig

redet ud, så ville parykkerne komme til at ryste på adskillige hoveder."

Som med én bevægelse vendte hele kredsen sig om mod ham.

"Rettelig behandlet og omhyggelig lagt ud er dette en historie, som kan få vigtige følger," vedblev han. "Hele retten fra den øverste til den nederste kunne blive kasseret, og mig synes det tydeligt, at den burde erstattes af en anden." Det var, som om han skinnede af snuhed, idet han sagde dette. "Næppe behøver jeg at påpege for eder," tilføjede han, "at mr. Balfours sag ville være såre taknemmelig for os at lægge frem og forsvare."

Her blev der nu vist dem alle et andet vildt at jage: Mr. Balfours sag. Hvilke taler kunne ikke her holdes, hvilke retsbetjente kunne ikke blive kastet ud, og hvilken ære ville de ikke selv vinde. Jeg skal kun give to eksempler. Det blev foreslået at indlade sig med Simon Fraser, hvis vidnesbyrd, hvis det kunne opnås, ville blive så fældende for Argyle og Prestongrange. Miller var meget opsat på dette forsøg. "Vi har her for os en fed steg," sagde han, "som vi ikke må lade gå fra os!" Og jeg syntes, jeg så dem alle slikke sig om munden. Stewart, advokaten var helt ude af sig selv af henrykkelse, for han vejrede her en udvej til at få hævn over sin hovedfjende hertugen.

"Mine venner!" udbrød han og greb sit glas, "lad os drikke sheriff Millers skål! Alle kender vi hans store gaver som lovkyndig, og hans bolle, som vi nu har gjort os bekendt med, taler for sig selv. Men når det kommer til det politiske!" – her tømte han sit glas.

"Åh, det vil næppe komme til det politiske i eders forstand, min ven," sagde den fornøjede Miller. "En revolution, hvis I hellere vil det, og jeg tænker, jeg kan love eder, at berømte fremtidige advokater skal kunne regne deres berømmelse fra mr. Balfours sag. Men forstandigt ledet – lempeligt ledet, skal det blive en fredelig revolution, mr. Stewart."

"Ja, og om de fordømte Campbells får deres øren vaskede, så skal jeg ikke græde over det!" råbte Stewart og slog med knyttet næve i bordet.

Det vil lettelig forstås, at jeg ikke var synderlig glad ved alt dette, om jeg end ikke kunne undlade at smile lidt over en slags barnlighed hos disse gamle rænkesmede. Men det var ikke det, jeg havde tænkt, at jeg skulle gennemgå så mange trængsler for, at sheriff Miller kunne blive forfremmet, og for at der kunne blive revolution i Parlamentet, og derfor skred jeg nu ind med så megen enfold, som jeg kunne påtage mig.

"Jeg skylder eder tak, I gode herrer, for eders råd," sagde jeg; "men med eders gunstige tilladelse vil jeg nu gerne gøre eder et par spørgsmål. For det første: vil denne nye sag gøre nogen gavn for vor ven James af Glens?"

De syntes alle at blive lidt flove ved dette spørgsmål og gav forskellige svar herpå, der dog alle kom ud på det samme, nemlig at James nu ikke alligevel havde andet at håbe på end kongens benådning.

"Men for det andet," sagde jeg, "vil jeg gøre Skotland nogen tjeneste dermed? Vi har et ordsprog, der siger, at det er en dårlig fugl, som tilsøler sin egen rede. Da jeg endnu var barn, hørte jeg tale om et opløb i Edinburgh, og jeg har altid forstået, at vi tabte mere, end vi vandt derved. Så kom året femogfyrre,

som bragte Skotland på alles munde; men aldrig har jeg hørt nogen sige, at vi vandt noget i femogfyrre. Og nu kommer vi til denne 'Mr. Balfours sag', som I kalder den. Sheriff Miller siger, at advokaters berømmelse vil komme til at skrive sig fra denne dag, og det skulle heller ikke undre mig; men jeg frygter rigtignok såre, at også en ulykkens tid og ilde omtale vil skrive sig fra den sag."

Den skarpsindige Miller havde allerede lugtet, hvor jeg ville hen, og skyndte sig at slå ind på samme vej. "Udmærket talt, mr. Balfour," sagde han. "Et vægtigt ord."

"Dernæst må vi også spørge os selv, om det vil blive til gavn for kong George," vedblev jeg. "Det synes, som om sheriff Miller er meget rolig for dette; men jeg tvivler meget på, at I vil kunne trække parlamentshuset bort under Hans Majestæt, uden at han får et par slemme skrammer, der let kan blive ham til fordærv."

Jeg tav for at give dem lejlighed til at svare; men ingen tog ordet.

"Sheriff Miller var så venlig at mene, at sagen ville blive til gavn for mig," vedblev jeg; "men jeg håber, han vil tilgive mig, når jeg har en anden mening herom. Jeg synes, at jeg ikke holdt mig tilbage i denne affære, da det gjaldt om at redde menneskeliv; men jeg tilstår, at jeg fandt dette meget farligt, og jeg tilstår tillige, at jeg synes, det vil være såre ødelæggende for en ung mand med planer om at gå advokatvejen og pådrage sig mistanke om at være en trættekær, partisyg person, endnu før han var fyldt de tyve. Hvad James angår, da synes det på nuværende tidspunkt, da dommen er så godt som falden, at han ikke har andet håb end kongens barmhjertighed. Men var

det da ikke bedst at rette bestræbelserne og anstrengelserne i denne retning, skjule for offentligheden, hvorledes øvrigheden har forsyndet sig, og skåne mig for at blive bragt i en stilling, der kun kan blive ødelæggende for mig?"

De sad alle og stirrede ned i deres glas, og jeg kunne se, at de led min tale og mit standpunkt meget ilde. Men Miller var straks rede med sit svar.

"Hvis det må være mig tilladt at udtrykke vor unge vens mening i tydelige ord," sagde han, "så er det hans forslag, at vi skal samle hans bortførelse og måske nogle af de vigtigste vidnesbyrd, han er rede til at afgive, i et andragende til kronen. Denne plan har sine fortrin. Den har lige så store muligheder som andre – ja, måske endda større – til at hjælpe vor klient. Måske vil Hans Majestæt have den godhed at føle en vis taknemmelighed mod alle, hvem dette andragende skyldes."

De nikkede alle til hinanden ikke uden tillige at sukke, for det første forslag var utvivlsomt mere efter deres behag.

"Vil I være så venlig, mr. Stewart, at gøre udkast til andragendet," vedblev Miller, "og jeg mener, at det så bør underskrives af os alle fem her tilstedeværende, som fortalere for 'den dømte mand'."

"Det kan i alt fald ikke skade nogen af os," sagde Colstoun, idet han igen drog et dybt suk, for han havde i de sidste ti minutter set sig selv som rigsadvokat.

De gav sig nu til – ikke med synderlig begejstring – at opsætte andragendet, under hvilket de snart blev fyr og flamme, mens jeg ikke havde andet at gøre end se til og nu og da besvare nogle spørgsmål. Andragendet var meget snildt affattet. Det begyndte med en omtale af mig og mine

hændelser, den pris, der var blevet sat på mit hoved, det pres, der var blevet lagt på mig, min bortførelse og min ankomst til Inverary netop tidsnok til at komme for sent, gik derefter over til at anføre, at jeg af loyalitet og samfundsfølelse var villig til at frafalde retskrav mod dem, der havde forbrudt sig imod mig, og sluttede med en kraftig appel til kongens barmhjertighed mod James.

Det tyktes mig, at jeg ikke var fri for at blive lagt på offerbænken, idet jeg fremstilledes nærmest som en fremfusende fyr, som mine rådgivere kun med besvær havde kunnet afholde fra at begå excesser. Men jeg lod det passere og anmodede dem kun om at anføre, at jeg var villig til at afgive mit eget vidnesbyrd og fremføre andres for enhver retskommission, dér måtte blive nedsat, samt om straks at få udleveret en genpart af andragendet.

Colstoun brummede og rømmede sig. "Dette er et meget fortroligt dokument," sagde han.

"Og min stilling til Prestongrange er meget usædvanlig," svarede jeg. "Der er ingen tvivl om, at jeg ved vort første møde har rørt hans hjerte, og at han fra det øjeblik har været mig en trofast ven. Havde han ikke været, da lå jeg nu som lig eller sad og afventede min dom ved siden af den stakkels James. Af den grund er det min hensigt at meddele ham indholdet af dette andragende, så såre det er afskrevet. I vil også kunne forstå, at dette vil kunne tjene til min beskyttelse. Jeg har fjender her, som er vant til at slå hårdt til. Hans Nåde er i sit eget land, Lovat er ved hans side, og hvis der findes det mindste lovstridige i vort foretagende, da vil jeg sikkert vågne op i fængslet."

Da mine gode rådgivere ikke havde svar på rede hånd til at gøre indsigelser mod disse betragtninger, var de nødt til at samtykke, dog stillede de den betingelse, at jeg, når jeg gav Prestongrange papiret, tillige skulle give ham alle underskrivernes kompliment. – –

Rigsadvokaten befandt sig på slottet, hvor han spiste til middag sammen med hertugen. Gennem en af Colstouns tjenere sendte jeg ham en billet, hvori jeg bad ham om en samtale, og modtog straks en anmodning om at mødes med ham i et privat hus i byen. Her fandt jeg ham alene i et værelse; fra hans ansigt kunne jeg intet slutte; men ude i forhallen havde jeg lagt mærke til nogle partisaner, og jeg var ikke dummere, end at jeg forstod, han var rede til at lade mig sætte fast med det samme, om dette skulle tykkes pålideligt.

"Nå – er I dér, mr. David," sagde han.

"Ja, uden at jeg dog venter, jeg er velkommen, mylord," sagde jeg. "Men før jeg går videre, vil jeg udtale min erkendtlighed for Eders Herligheds vedblivende godhed, uanset at den måske nu hører op."

"Jeg har hørt om eders taknemmelighed før," svarede han tørt, "og jeg tænker, at I ikke har kaldet mig fra min vin alene for at høre på den. Hvis jeg var i eders sted, ville jeg også huske på, at I endnu står på meget usikker grund."

"Ikke nu, mylord, tænker jeg, og hvis Eders Herlighed vil kaste et lille blik på dette, da tror jeg, I vil tænke som jeg."

Han læste det opmærksomt igennem og rynkede panden dybt; derefter vendte han tilbage snart til et punkt og snart til et andet, og det lod til, at han overvejede deres vægtighed. Hans ansigt opklaredes lidt efter lidt.

"Dette er ikke så galt, at det jo kunne være værre," sagde han, "skønt det endnu er sandsynligt, at jeg kommer til at bøde hårdt for mit bekendtskab med David Balfour."

"Sig hellere for eders overbærenhed med denne ulykkelige unge mand, mylord," sagde jeg.

Han vedblev at kigge i papiret, og jeg kunne se, at han blev mere og mere beroliget.

"Og hvem skylder jeg så dette?" vedblev han. "Andre udveje er sikkert blevet drøftet. Hvem foreslog dette private middel? Var det Miller?"

"Det var mig, mylord," sagde jeg. "Disse herrer har ikke vist mig så meget hensyn, at jeg skulle nægte mig selv den ros, jeg rettelig kan gøre krav på, eller skåne dem for noget ansvar, som de med vilje har pådraget sig. Sandheden er den, at de alle var mest stemte for en fremgangsmåde, der skulle have afsat mærkbare følger i Parlamentet og forskaffe dem, som de udtrykte det, 'en fed steg'. Før jeg skred ind, var de på nippet til at dele de forskellige retsembeder. Vor ven Simon skulle tages med i legen."

Prestongrange smilede. "Dette er vore venner," sagde han. "Men hvad var så eders grunde for ikke at slå følge med dem, mr. David?"

Jeg sagde ham det åbenhjertigt; dog anførte jeg med størst eftertryk og udførlighed dem, som angik Prestongrange selv.

"I har ikke ydet mig mere end simpel retfærdighed," sagde han. "Jeg har kæmpet lige så hårdt for eders sag, som I har kæmpet mod min. Men hvorledes er I kommet hid i dag?" spurgte han. "Som sagen trak ud, begyndte jeg at nære uro for,

at jeg havde fastsat tiden for knap, og jeg ventede eder så tidligt som i morgen; men i dag – det havde jeg aldrig drømt om!"

Naturligvis ville jeg ikke forråde Andie.

"Der er flere heste, som er blevet trætte på vejen," sagde jeg.

"Havde jeg vidst, I var sådan en væddeløber, skulle Bass have beholdt jer lidt længere," sagde han.

"Mens vi taler om det, vil jeg tilbagegive eder eders brev, mylord," sagde jeg og gav ham brevet med den fordrejede håndskrift.

"Der var også omslaget med seglet," sagde han.

"Det har jeg ikke bevaret," sagde jeg, "der stod kun adressen, og det kunne ikke røbe en kat. Det andet brev, som var deri, har jeg også, og med eders tilladelse vil jeg gerne beholde det."

Han krympede sig lidt ved det; men han gjorde dog ingen indsigelser. "I morgen," sagde han, "skulle vi være færdige her, og jeg tager til Glasgow. Det ville glæde mig at have eder i mit følge, mr. David."

"Mylord ..." begyndte jeg.

"Ikke vil jeg skjule, at det kan være til mit gavn," afbrød han mig. "Jeg ønsker endogså, at I, når vi kommer til Edinburgh, skal stå af ved min bolig. I har meget varme venner i frøkenerne Grant, som vil blive sjæleglade ved at få eder for dem selv. Hvis I mener, jeg har været eder til gavn, da kan I således lettelig gøre gengæld, og langt fra at tabe derved kan I også høste nytte deraf. Det er ej enhver fremmed ung mand, der af kongens advokat bliver indladt i selskabet."

Ofte nok under vort korte bekendtskab havde denne mand gjort mig fortumlet i hovedet, og nu gjorde han det atter et øjeblik. Her kom han igen med den tidligere antydning om den

særlige gunst, jeg stod i hos hans døtre, af hvilke den ene havde været så god at le ad mig, mens de andre to næppe havde værdiget sig at bemærke min tilværelse. Og nu skulle jeg ledsage mylord til Glasgow, og i Edinburgh skulle jeg bo hos ham og indføres i selskabet under hans beskyttelse. At han skulle have den godhed at tilgive mig var i sig selv besynderligt nok; men at han på denne vis skulle tage sig af mig, måtte tykkes mig utroligt, hvorfor jeg også begyndte at søge efter et underliggende motiv. Én ting var mig klar: blev jeg hans gæst, da kunne jeg ikke vende om og begynde at modarbejde ham igen, og desuden – ville ikke min tilstedeværelse i hans hus bryde hele brodden af andragendet? For en klage kunne dog ej tages meget alvorligt, når den person, der førte det vægtigste klagemål, var gæst hos dem, mod hvem den vægtigste klage var rettet. Idet jeg tænkte således, kunne jeg ikke afholde mig fra at smile så småt.

"Dette ser ud som et modtræk mod andragendet," sagde jeg.

"I er snild, mr. David," sagde han, "og I tager ikke ganske fejl. I mit forsvar vil dette blive mig til nytte. Dog undervurderer I måske mine venlige følelser. Jeg har også respekt for eder, blandet med frygt," sagde han smilende.

"Jeg er ikke alene villig; jeg ønsker endog at imødekomme eders ønsker," sagde jeg. "Det er min hensigt at blive sagfører, og Eders Herligheds beskyttelse vil da være uvurderlig; desuden er jeg eder og eders familie oprigtigt taknemmelig for forskellige beviser på venskab og overbærenhed. Men der er én vanskelighed, for på ét punkt trækker vi hver sin vej – I søger at få James Stewart hængt; jeg søger at redde ham. For så vidt mit følgeskab med Eders Herlighed vil både eders forsvar, er jeg til

Eders Herligheds tjeneste; men for så vidt det skulle hjælpe til at få James hængt, vil I finde mig ganske umedgørlig."

Jeg tror, han bandede indvendig. "Sikkerlig bør I blive prokurator; retsskranken er den bedste skueplads for eders evner," sagde han bittert og blev derpå tavs en stund. "Jeg vil sige eder," vedblev han derpå, "at her ikke kan være tale om for eller imod James Stewart. James er en dødens mand. Hans liv er givet og taget eller – hvis I heller vil det – købt og solgt. Her hjælper intet andragende. Hvad I søger højt eller lavt – for James Stewart er der ingen nåde at finde, det kan I være forvisset om. Spørgsmålet bliver nu om mig selv: Skal jeg stå eller falde? Jeg vil ikke fortie for eder, at jeg er i nogen fare; men vil mr. Balfour vide hvorfor? Ikke fordi jeg har ført sagen mod James Stewart ulovligt, for her er jeg sikker på tilgivelse. Ej heller er det, fordi jeg har anbragt mr. David på en klippeø; men fordi jeg ikke gik den lette og lige vej, som jeg gentagne gange blev hårdt presset til: at sende mr. David til graven eller til galgen. Heraf kommer denne skandale – heraf kommer dette andragende!" og han slog med papiret mod sit ben. "Det er min lempelighed mod eder, som har bragt mig i denne forlegenhed, og nu gad jeg vide, om eders lempelighed mod eders egen samvittighed er for stor til at hjælpe mig ud af forlegenheden?"

Sikkerligt var der meget sandt i det, han sagde: Når James ikke kunne hjælpes, hvem andre var det da mest naturligt, jeg hjalp, end denne mand, som allerede så ofte havde hjulpet mig, og som også nu gav mig et eksempel på tålmodighed? Desuden var jeg nu ikke alene træt, men også begyndt at blive skamfuld over min stadige mistanke og umedgørlighed.

"Vil Eders Herlighed sige mig tiden og stedet, da skal jeg være rede til at ledsage eder," sagde jeg.

Han greb min hånd og trykkede den. "Og jeg tror, mine døtre har en nyhed til eder," sagde han, idet vi tog afsked.

Jeg gik derfra overmåde fornøjet over at have min tryghed sikret, men dog lidt pint af min samvittighed. Ej heller kunne jeg lade være at tænke på, om jeg ikke havde været en kende for føjelig. Nægte for mig selv kunne jeg dog ikke, at dette var en mand, der kunne være min fader, en evnerig mand, en høj dignitar, og en mand, der i nødens time havde rakt mig en hjælpende hånd. Jeg var nu i bedre stemning til at nyde resten af aftenen, som jeg tilbragte sammen med advokaterne. I et fortræffeligt selskab, det nægter jeg ikke; men dog måske under en lidt for rigelig forsyning af punsch, for skønt jeg kom tidligt i seng, så må jeg dog tilstå, at jeg ikke har nogen klar forestilling om, hvorledes jeg kom det.

18. Den mållagte bold

Næste morgen hørte jeg fra dommerens private rum, hvor ingen kunne se mig, kendelsen givet og dommen afsagt over James. Hertugens ord er jeg vis på, jeg husker rettelig, og såsom disse skæbnesvangre ord har været genstand for stor strid, vil jeg anføre dem, som jeg hørte dem. Efter at have henvist til året –45, tiltalte Campbellernes overhoved, der sad som overdommer i retten, den ulykkelige Stewart således: "Havde I haft held med eder i dette oprør, ville I nu have givet loven her, hvor I nu modtager dens dom, og vi, som i dag er eders dommere, var måske blevet slæbt for en af eders forlorne domstole, og I ville have mættet eder med blodet af dem, som hørte til de klaner, der var genstand for eders uvilje."

"Det er rene ord for pengene," tænkte jeg, og dette var det almindelige indtryk. Det var betegnende, hvorledes de unge advokatskrivere hagede sig fast ved og gjorde løjer med denne tale. Næppe forløb der et måltid, uden at nogen greb en lejlighed til at komme med udtrykket: "I ville have mættet eder!" Mange vers blev også i den følgende tid lavet om dommen, og nogle af dem er ikke glemt endnu. Jeg husker, at et af dem lød således:

> "Hvem er det, du ønsker blodet af?
> Er det en høvding eller en klan,
> eller en ærlig højlandsmand?"

En anden gik på melodien til min yndlingssang "*Airlies Hus*", og den begyndte således:

"Det hændte en dag, da Argyl sad i retten,
at en Stewart blev serveret ham til middag."

James blev så åbenbart myrdet, som om hertugen havde taget en bøsse og skudt ham. Det vidste jeg sikkert; men andre kendte ikke så meget til det, og de opholdt sig mere over de utilbørligheder, som kom frem under retshandlingen. En af de værste var sikkerlig overdommerens ovennævnte tale; men nær op til den kom et udbrud af en jurymand, som midt under Colstouns forsvarstale for den anklagede afbrød ham med det tilråb: "Åh, sir, gør det kort af, for vi er snart trætte!" Dog var nogle af mine ny juridiske venner endnu mere opbragte over en ulovlighed, som var en vanære for retten og ligefrem gjorde dommen ugyldig. Der var et vidne, som slet ikke blev indkaldt. Og dog var hans navn trykt på vidnelisten, hvor det endnu kan ses på den fjerde side: "James Drummond, alias Macgregor, alias James More, forhenværende lensmand i Inveronachile." Hans vidnesbyrd var blevet afgivet skriftligt forud. Han havde husket eller – Gud bedre det – opfundet ting, som blev til bly i James' sko, men som kunne blive til vinger på hans egne. Dette vidnesbyrd var det højst ønskeligt at bringe til juryens kundskab uden at udsætte vidnet for farerne ved et krydsforhør, og den måde, hvorpå dette skete, blev til en forargelse for alle, for det skriftlige vidnesbyrd gik som en kuriositet fra hånd til hånd i retten, passerede gennem juryen, hvor det øvede sin virkning, og forsvandt igen, som ved et tilfælde, før det nåede til den anklagedes forsvarere. Dette blev regnet for et meget lumsk og rænkefuldt kneb, og at det var James More, som var indblandet deri, fyldte mig med skamfuldhed på Catrionas og bekymring på mine egne vegne.

Den næste dag tog Prestongrange og jeg tillige med et stort følge af sted til Glasgow, hvor vi til min store utålmodighed forblev i nogen tid, som vi tilbragte dels med fornøjelser og dels med forretninger. Jeg boede hos mylord, som opmuntrede mig til fortrolighed. Jeg var med ved hans gæstebud, blev præsenteret for hans gæster, og der blev i det hele gjort mere stads af mig, end jeg tyktes, der tilkom mig efter min stand og stilling, hvorfor jeg også ofte rødmede på Prestongranges vegne. Jeg må tilstå, at det, jeg havde set til verden i de sidste måneder, havde givet mig et temmelig foragteligt syn på den. Mange mennesker havde jeg truffet, af hvilke flere, enten formedelst deres evner eller fødsel, indtog en høj stilling; men hvem af dem havde vist, at de havde rene hænder? Efter at Brown'erne og Miller'ne havde vist deres egennytte, kunne jeg aldrig mere respektere dem. Prestongrange måtte jeg endnu betragte som den bedste: Han havde frelst mig; han havde beskyttet mig, når andre havde haft i sinde rent ud at myrde mig; men James' blod lå dog ved hans dør, og hans nærværende forstillelse overfor mig tyktes mig utilgivelig. At han lod, som om han fandt behag i at samtale med mig, voldte mig både forbavselse og utålmodighed. Jeg kunne sidde og se på ham, mens vreden glødede i mit indre. "Ak, min gode ven," tænkte jeg ved mig selv, "var I blot sluppet vel over dette andragende, så ville I sparke mig ud på gaden." Her gjorde jeg ham dog, som det senere viste sig, stor uret, og det er min tro, at han var langt oprigtigere, men tillige en langt større skuespiller, end jeg den gang formodede.

Men nogen undskyldning for min mistro til ham havde jeg i de unge advokaters opførsel, som omsværmede ham i håb om

hans gunst. Denne pludselige yndest mod en ung knøs, de ikke før havde hørt om, foruroligede dem først over al måde; men der var næppe gået to dage, før jeg fandt mig omgivet af smiger og opmærksomheder. Jeg var den samme unge mand, hverken bedre eller finere end ham, de havde foragtet for en måned siden; men nu var der ingen ende på deres galanteri overfor mig. De samme, siger jeg; nej, således var det dog ikke, og det tilnavn, de gav mig bag min ryg, bekræftede det. Da de så, at jeg sad så fast hos advokaten, og følte sig overbevist om, at jeg skulle stige højt, havde de lånt et ord fra boldplænen, og kaldte mig "Målbolden" Note 2) Det blev sagt mig, at jeg nu var "en af dem selv". Jeg, som tilfulde havde smagt det skalfyldte havrebrød, skulle nu næres ved fintbrød alene, og en af dem, som jeg havde truffet i Hope Park, var endog så fræk at minde mig om dette møde. Jeg sagde, at jeg ikke havde den fornøjelse at kunne erindre det.

"Ej," sagde han, "det var jo miss Grant selv, som præsenterede mig; mit navn er det og det."

"Meget muligt, sir," svarede jeg; "men jeg kan alligevel ikke erindre det."

Derefter tav han, og i den væmmelse, som almindeligvis betog mig, havde jeg dog et øjebliks fornøjelse.

Jeg har dog ingen tålmodighed til længe at dvæle ved denne tid. Når jeg var sammen med disse unge fyre, nedtyngedes jeg af skam over mig selv og min upolerede adfærd, og af foragt for dem og deres falskhed. Af to onder tyktes Prestongrange mig at være det mindste, og mens jeg altid overfor de unge lapse var stiv som en staver, dulgte jeg efter bedste evne mine umilde følelser mod advokaten og var, som den gamle mr. Campbell

havde formanet mig til, "bøjelig mod lairden". Han gjorde selv bemærkninger om min adfærd og bad mig være mere i overensstemmelse med min alder og gøre mig til ven med mine unge fæller.

Jeg sagde ham, at jeg var langsom til at slutte venskab.

"Disse er dog unge mænd, som I skal tilbringe eders tid og drage gennem livet med," sagde han. "Eders tilbageholdenhed kan få udseende af hovmod, og kan eders væsen ikke blive mere let og smidigt, da frygter jeg for, I vil møde adskillige vanskeligheder på eders vej."

"Det lader sig næppe gøre at lave en silkepung af et svineøre," sagde jeg. – –

Om morgenen den 1. oktober blev jeg vækket ved hovslagene af et ilbud, og da jeg kom hen til vinduet, endnu før han var steget af hesten, så jeg, at han havde redet meget stærkt. Noget efter blev jeg kaldt ind til Prestongrange, der sad i sin slåbrok og med nathue på. Rundt om ham lå mange breve.

"Mr. David," sagde han, "jeg har en nyhed til eder. Den angår nogle af eders venner, som jeg undertiden tror, I skammer jer lidt ved, for I har aldrig hentydet til deres tilværelse."

Jeg tror nok, at jeg rødmede.

"Jeg ser, at I forstår mig, såsom I har givet svarsignal," vedblev han, "og jeg må gøre eder min kompliment for eders udmærkede skønhedssmag. Men jeg må sige eder, mr. David, at hun tykkes mig at være en såre foretagsom ungmø. Hun er på færde alle vegne. Det synes, som om der af miss Katrine Drummond bliver spændt ben for regeringen i Skotland, hvad ligervis for ikke så længe siden var tilfældet med en vis mr. David Balfour. Ville disse to da ikke kunne blive et passende

par? Hendes første indtrædelse i politikken – dog, jeg vil ikke fortælle eder denne historie, øvrigheden har bestemt, at I skal høre den på anden vis og af en livligere fortæller. Dette nye tilfælde er imidlertid mere alvorligt, og jeg må desværre underrette eder om, at hun nu befinder sig i fængsel."

Der undslap mig et udråb.

"Ja," vedblev han, "den unge mø er i fængsel; men derfor skal I ikke fortvivle. Med mindre I med eders venner og eders andragende bereder mig mit fald, skal hun ikke komme til at lide noget."

"Men hvad har hun da gjort? Hvad er hendes brøde?" udbrød jeg.

"Det kan næsten eragtes som højforræderi," svarede han; "for hun har forstyrret kongens borg i Edinburgh."

"Denne mø er min gode veninde," sagde jeg, "og I vil dog ikke drive spøg med mig, hvis sagen er alvorlig."

"På en vis er den alvorlig nok," sagde han, "for denne skalk af en Katrine har sluppet denne tvivlsomme herre, hendes fader, løs på verden igen."

Her blev en af mine formodninger til virkelighed: James More var atter i frihed. Han havde udlånt sine mænd til at holde mig i fængsel; han havde tilbudt sit vidnesbyrd i Appin-sagen, hvorved han – ligegyldigt ved hvilken underfundighed – var blevet brugt til at påvirke juryen. Nu kom hans belønning: han var fri. Øvrigheden havde valgt at give det udseende af en undvigelse, men jeg vidste det bedre – jeg vidste, at det var virkningen af en handel. Men denne tanke lettede mig for min bekymring for Catriona. Hun troede måske, at hun havde opbrudt fængslet for sin fader, og andre skulle også tro dette;

men hovedmanden i denne sag var dog Prestongrange, og jeg var vis på, at han, så langt fra at lade hende blive straffet herfor, ikke engang ville tillade, at hun blev stævnet for retten. Derfor undslap der mig det ikke meget betænksomme udbrud:

"Ah, det havde jeg ventet!"

"I er til tider i besiddelse af stor forsigtighed," sagde Prestongrange.

"Hvad mener mylord med det?" spurgte jeg.

"Jeg tænkte blot med undren på," svarede han, "at når I var snild nok til at drage denne slutning, hvorfor I så ikke også var snild nok til at holde den hos eder selv. Men jeg antager, at I kan lide at høre enkelthederne ved denne tildragelse. Jeg har modtaget to forklaringer, og den mindst tjenlige er den udførligste og mest underholdende, såsom den skriver sig fra min ældste datters pen. 'Hele byen taler ikke om andet end om en snild bedrift, som nys er blevet øvet her,' skriver hun, 'og hvad der gør historien endnu mere interessant – hvis man vidste det – er, at forbrydersken nyder min papas beskyttelse. Jeg er sikker på, at I under eders vigtige pligters opfyldelse dog ikke har glemt 'de grå øjne'. Hvad andet har hun at gøre end skaffe sig en bredskygget hat med ørelapper, en lang mandfolkekappe og et stort halsklæde, kiltre sine skørter Gud ved, hvor højt op, trække i et par lange ridestøvler, tage et par lappede sko i hånden og begive sig op til borgen! Her udgiver hun sig for at være skomager, der har arbejde for James More, skaffer sig adgang til hans celle; mens løjtnanten, der synes at have været fuld af lystighed, med soldaterne driver løjer med skomagerens store kappe. Straks efter hører de skænderi og lyden af slagsmål inde i cellen – ud styrter skoflikkeren med

flagrende kappe og ørelapperne flyvende om ansigtet, og løjtnanten råber spottende ord efter ham, idet han farer forbi dem. Men næste gang, de skulle aflægge besøg i cellen, lo de ikke så hjerteligt, såsom de der inde ikke fandt andre end en høj, smuk gråøjet ungmø, klædt i mandfolkedragt. Men da var skoflikkeren allerede over alle bjerge, og det er alles mening, at det stakkels Skotland får at trøste sig over det bestandige tab af ham. I aftes drak jeg i vort selskab Catrionas skål; hele byen beundrer hende, og jeg tror, at de unge mænd gerne gik med stumperne af hendes strømpebånd i deres knaphul, hvis blot de kunne få fat i dem. Havde jeg ikke i tide husket på, at jeg var papas datter, da var jeg gerne gået hen i fængslet for at besøge hende. I stedet derfor skrev jeg en billet til hende, som jeg betroede til den trofaste Doig, så jeg håber, du vil indrømme mig, at jeg, når jeg vil, kan være betænksom og snild. Den samme trofaste tjener skal i hast besørge dette brev til dig sammen med vismændenes skrivelser, således at du kan få både tåbenakkens og Salomons beretning på samme tid. Jeg kommer til at tænke på David Balfour; sig ham, at jeg kunne lide at se hans ansigt, når han tænker på en langbenet ungmø øvende slig bedrift for ikke at tale om letsindighederne af eders hengivne datter og hans ærbødige veninde.' Således slutter den skælm brevet!" vedblev Prestongrange, "og I ser heraf, David, at det er ganske troværdigt, når jeg siger eder, at mine døtres forhold til eder er fuldt af den venskabeligste spøgefuldhed."

"Deres ærbødige tjener er Dem meget taknemmelig," sagde jeg.

"Og var dette ikke ypperligt gjort?" vedblev han. "Er denne højlandsmø ikke noget af en heltinde?"

"Jeg har altid været vis på, at hun havde et stort hjerte," sagde jeg, "og jeg tør svare for, at hun intet ved om faderens svig og rænker. Men jeg beder om tilgivelse, dette er jo at træde på forbuden jord."

"Jeg tør også sværge på, at hun intet har vidst," svarede han ganske åbent. "Jeg tør sværge på, at hun troede, hun fløj lige i kong Georges ansigt!"

Erindringen om Catriona og tanken om, at hun nu lå i fængsel, rørte mig på sælsom vis. Jeg kunne se, at selv Prestongrange beundrede hende, og han kunne ikke undlade at smile, når han tænkte på hendes bedrift. Hvad miss Grant angik, da skinnede beundringen også frem gennem hendes upassende og spottende brev. Jeg blev grebet af en slags hidsighed.

"Jeg er ikke Eders Herligheds datter ..." begyndte jeg.

"Det ved jeg," afbrød han mig smilende.

"Jeg taler som en tåbe," sagde jeg, "eller rettere, jeg begyndte forkert. Utvivlsomt ville det være uklogt af miss Grant at gå til hende i fængslet; men hvad mig angår, da tykkes det mig, at jeg ville være en dårlig ven, om jeg ikke straks begav mig derhen til hende."

"Ej, ej, mr. David," sagde han; "jeg troede, at I og jeg havde sluttet en overenskomst."

"Mylord," svarede jeg, "da jeg sluttede den overenskomst, var jeg stærkt betaget af eders godhed; men jeg vil ej heller nægte, at jeg blev drevet dertil af den fordel, jeg så deri for mig selv. Der var egennytte i mit hjerte, hvad jeg nu med skam ser. Eders herlighed ser vel eders egen sikkerhed i at kunne sige: David Balfour er min ven og gæst; sig det da kun – jeg skal ikke

modsige eder. Men hvad angår eders beskyttelse, da afstår jeg ganske fra den. Jeg beder kun om en eneste ting – lad mig gå og giv mig en tilladelse til at besøge hende i fængslet."

Han så på mig med hårde øjne. "I sætter vognen foran hesten, tykkes mig," sagde han. "Det, som jeg har givet, kom af min yndest for eder, hvad eders utaknemmelige natur ikke synet at have nemmet. Hvad min beskyttelse angår, da er den ikke givet, ej heller, når det skal tages nøje, tilbudt." Her tav han lidt. "Jeg vil sige eder, I kender ikke jer selv," tilføjede han. "I ungdommen er man hastig i tanke og følelse. I vil få et andet syn på dette, før der er gået et år."

"Ikke ønsker jeg, at min ungdom skal blive anderledes," udbrød jeg. "Jeg har set for meget af en anden slags ungdom i disse unge advokater, som logrer for Eders Herlighed, ja, endog gør sig den ulejlighed at logre for mig. Og i de gamle har jeg set det samme: alle tænker de kun på egen fordel. Det er dette, som får mig til at tvivle om Eders Herligheds godhed. Hvorfor skulle I kaste eders yndest på mig? Desuden har I jo selv sagt, at I havde eders egen interesse for øje."

Her standsede jeg, ræd over, at jeg var gået så vidt. Han betragtede mig med et uudgrundeligt blik.

"Mylord, jeg beder eder om tilgivelse," vedblev jeg så. "Det er en grov og ru tunge, der sidder i min mund. Jeg synes, at det ville være sømmeligt at opsøge min veninde i fængslet, men jeg skylder jo eder mit liv – jeg skal aldrig glemme det, og når det er til gavn for Eders Herlighed, skal jeg forblive her. Det er ikke mere end skyldig taknemmelighed."

"Dette kunne være nået med færre ord," sagde Prestongrange med mørk mine. "Det er lettest og det er også til tider

sømmeligst at nøjes med det gode skotske 'ja'."

"Jeg tror dog ikke, I har forstået mig helt, mylord," sagde jeg. "For eders skyld, for min sikkerheds skyld, og for den godhed, I siger, I bærer for mig – herfor vil jeg samtykke, men ikke for noget andet godt, jeg ellers kunne vente heraf. Træder jeg tilbage, når denne mø kommer for retten, da vil det ikke på nogen vis blive til mit gavn – jeg vil kun tabe derved, ingenlunde vinde. Hellere ville jeg helt lide skibbrud end bygge på den grundvold."

Et øjeblik stod han alvorlig, så smilede han. "I minder mig om manden med den lange næse," sagde han. "Ville I betragte månen i en kikkert, da ville I se David Balfour deroppe! Men I skal få eders vilje. Kun én tjeneste vil jeg bede eder om, og så vil jeg slippe eder. Mine skrivere har meget at gøre; vær så god at afskrive disse få sider," dermed rakte han mig nogle meget store manuskriptruller. "Når I har gjort det, vil jeg byde eder farvel. Jeg ville aldrig have eders samvittighed tyngende på mig, og kunne I, hvis I kom forbi et mosehul, kaste noget af den ud deri, da ville I finde, at vejen blev adskillig lettere for eder."

"Men vejen kom måske da ikke til at gå i den rigtige retning, mylord," sagde jeg.

"I skal få lov til at beholde det sidste ord!" udbrød han muntert.

Nogen grund havde han også til at være munter, såsom han nu havde fundet midler til at opnå sin hensigt. For at betage andragendet dets vægt og have svar på rede hånd, var det hans plan, at det for offentligheden skulle se ud, som om jeg var hans ven og fortrolige. Men blev det offentligheden lige så bekendt, at jeg besøgte Catriona i hendes fængsel, da ville den ikke være

sen til heraf at drage sine slutninger, og sammenhængen med James Mores undvigelse ville da ligge klar for alle. Det var denne knibe, jeg pludselig havde bragt ham i, og som han så snildt havde forstået at rede sig ud af. Jeg skulle tøjres i Glasgow ved mit afskrivningsarbejde, som jeg ikke uden at være uhøflig kunne undslå mig for, og imens ville de hemmeligt skille sig af med Catriona. Jeg føler mig skamfuld ved at skrive om denne mand, der overvældede mig med så megen godhed. Han var så kærlig mod mig som en fader, og dog anså jeg ham for at være så falsk som en revnet klokke.

19. Jeg overgives i damehænder

Afskrivningen var et trættende arbejde, så meget mere som jeg snart erfarede, at teksten var såre kedelig, og jeg vidste, at hele arbejdet kun var et påskud. Men aldrig så snart var jeg færdig, før jeg steg til hest, brugte af bedste evne, hvad der var tilbage af dagslyset, og lagde mig, da det var blevet helt mørkt, ind i et hus ved Almond Warer-siden. Endnu før det var dag, var jeg i sadlen igen, og de var netop ved at lukke boderne op i Edinburgh, da jeg klaprede op ad West Bow-gaden og holdt min svedige hest an ved kongens rigsadvokats dør. Jeg havde et brev med til Doig, mylords håndskriver, som efter sigende var inde i alle hans hemmeligheder – en værdig og fed mandsling, fuld af snus og selvstændighed. Jeg fandt ham allerede ved skrivebordet, allerede overstrøet med snus, i det samme forværelse, hvor jeg havde truffet James More. Han læste brevet omhyggeligt igennem, som om det havde været et kapitel i hans bibel.

"Hm!" sagde han, "I kommer en lille kende for sent, mr. Balfour. Fuglen er fløjet – vi har sluppet hende ud!"

"Miss Drummond er sat i frihed?" udbrød jeg.

"Ak, ja; hvad skulle vi vel beholde hende for, synes I. Ej ville det have været nogen til behag, om vi havde gjort noget væsen ud af det barn."

"Og hvor er hun så nu?" spurgte jeg.

"Det må Gud vide," svarede han med en skuldertrækning.

"Så er hun vel taget hjem igen til lady Allardyce?" sagde jeg.

"Kan hænde, hun er det," sagde han.

"Ja, så tager jeg straks derhen," sagde jeg.

"Vil I ikke nyde en bid brød, før I går?" sagde han.

"Hverken mad eller drikke skal jeg have," sagde jeg. "Jeg fik en god skål mælk i Ratho."

"Nu vel," sagde Doig; "men eders hest og bagage kan I lade blive tilbage her; for her står i brevet, at I skal bo hos os."

"Nej, nej," sagde jeg, "apostlenes heste er ikke den befordring, som passer for mig i dag; jeg må til hest igen –"

Det gav et sæt i mig, da jeg her pludselig blev afbrudt af en anden stemme bagved mig, som sang følgende vers:

"Læg bidslet på min ganger grå,
og sadlen vel du fæste;
mit hjerte haver stor attrå
den skønne mø at gæste!"

Jeg vendte mig brat om. Den unge mø, som havde sunget, stod i en morgenslåbrok, og hun havde svøbt hænderne ind i den, som om hun ville holde mig på afstand. Dog tyktes det mig, at jeg ikke kunne læse andet end venlighed i det blik, hun sendte mig.

"Eders ærbødige tjener, miss Grant," sagde jeg og bukkede dybt.

"Det samme til eder, mr. David," sagde hun og nejede lige så dybt. "Og jeg beder om lov til at minde eder om et gammelt ord, der siger, at messe og mad aldrig sinker et menneske. Messen kan jeg dog ikke byde eder, såsom vi alle er gode protestanter; men maden beder jeg eder indtrængende at modtage. Det skulle ej heller undre mig, om jeg kunne hviske eder ting i øret, som det nok var værd at bie for."

"Miss Grant," svarede jeg; "tager jeg ikke fejl, da er jeg alt eders skyldner for nogle muntre ord – og mig tykkes tillige

venlige – på et papir, der fattedes underskrift."

"Fattedes underskrift?" sagde hun og satte et morsomt ansigt op, men tillige såre skønt, som om hun søgte at huske sig om.

"Ellers tager jeg meget fejl," vedblev jeg; "men vi får nok ellers god tid til at tale om dette, efterdi eders fader har været så god at gøre mig til eders husfælle. For en liden stund beder eders ærbødige tjener eder dog om sin frihed."

"I giver eder selv et ringe navn," sagde hun.

"For des snarere at få min bøn opfyldt," sagde jeg.

"Nå – vil I ikke spise min mad, så tag da af sted straks – I kommer da så meget før tilbage, for det er en tåbes vej, I går. Af sted med eder, mr. Balfour," vedblev hun og åbnede døren:

"Så spored' han sin ganger god,
en bedre var ej at finde,
og sprængte bort med trøstigt mod
den skønne mø at vinde!"

Jeg lod mig det ikke byde to gange, og det varede ikke længe, før jeg holdt den dampende hest an foran det lille hus i Dean.

Den gamle lady Allerdyce gik alene ude i haven, støttende sig til en sort stok med sølvhåndtag. Da jeg sprang af hesten og med et par buk nærmede mig hende, kunne jeg se blodet fare op i hendes ansigt, og hun kastede hovedet tilbage, som jeg tænkte mig en kejserinde kunne gøre det.

"Hvad bringer eder til min ringe dør?" udbrød hun med høj stemme og talende gennem næsen. "Jeg evner ikke at stænge den. Mændene i mit hus er døde og begravede. Hverken søn eller husbond har jeg til at stå i porten for mig; enhver betler kan rive mig i skægget. Og et skæg er der – Gud bedre mig!" tilføjede hun mere sagte som for sig selv.

Jeg blev helt forvirret ved denne modtagelse, og den sidste bemærkning, der lød som et dårekistelems, gjorde mig næsten målløs.

"Jeg ser, at jeg har mistet eders yndest, gode frue," sagde jeg; "dog vil jeg alligevel driste mig til at spørge efter miss Drummond."

Hun betragtede mig med et stikkende blik; hendes læber var fast sammenknebne, så at de kun viste sig som en stribe, og hendes hånd rystede på stokken. "Dette er dog for galt!" råbte hun. "I kommer her for at spørge efter hende? Ja, gid jeg vidste det!"

"Hun er ikke her?" udbrød jeg.

Hun gjorde et kast med hovedet, gjorde et skridt henimod mig og gav et udråb, så at jeg helt forskrækket veg tilbage.

"I løgnhals!" råbte hun; "I kommer her og spørger mig! Hun er i fængsel, hvor I har ført hende hen – det er alt, hvad jeg kan sige. At tænke sig, at alt dette er eders skyld, I fordømte skurk – havde jeg så sandt et mandfolk af mit navn, så skulle I få eders trøje banket, indtil I skreg ved det!"

Jeg fandt det ikke til nogen nytte at blive der længere, efterdi jeg så, at hun blev mere og mere hidsig. Da jeg gik tilbage til hesten, fulgte hun efter mig, og jeg skammer mig ikke over at bekende, at jeg red derfra med kun den ene fod i stigbøjlen og søgende med foden efter den anden.

Da jeg ikke vidste noget andet sted, hvor jeg kunne spørge eller søge, havde jeg ikke andet at gøre end at vende tilbage til advokatens. Jeg blev vel modtaget af de fire damer, der nu sad sammen, og måtte fortælle dem, hvad jeg vidste om Prestongrange, og hvad nyt der var i vestlandet, og det så vidt

og bredt, at jeg trættedes såre deraf. Under alt dette sad den unge pige, som jeg så inderligt længtes efter at blive alene med, og betragtede mig med et harcelerende blik, og syntes at finde stor glæde ved min utålmodighed. Endelig, efter at jeg havde måttet døje et måltid sammen med dem og var kommet så vidt, at jeg var nær ved i hendes tantes nærværelse at bede om en samtale i enrum med hende, gik hun hen til spinettet, slog nogle toner an og sang så med meget høj stemme: "Den, der ej vil, når han må, vil få Nej, når han endelig vil!" Men dette var også slutningen på hendes drilleri, for straks efter fandt hun på et påskud til at tage mig med ind i sin faders arbejdsværelse. Jeg vil ikke glemme at anføre, at hun var såre nydeligt klædt, og at jeg fandt hende overmåde smuk.

"Nå, mr. David, sæt jer så ned, og lad os få en tomandspassiar," sagde hun. "Jeg har meget at fortælle eder, og desuden ser det ud til, at jeg har været skammeligt uretfærdig mod eders gode smag."

"På hvad måde, miss Grant?" spurgte jeg. "Jeg fortrøster mig til at tro, at jeg aldrig har undladt at vise eder skyldig ærbødighed."

"Sikkerlig, mr. David, eders ærbødighed både mod eder selv og eders stakkels samværende har været uden plet og lyde; men dette skal vi nu ikke tale om. I fik vel et brev fra mig?" spurgte hun.

"Jeg var så dristig at slutte, det måtte være fra eder," sagde jeg; "og det var såre venligt af eder."

"Det har sikkerlig været en stor overraskelse for eder," sagde hun; "men lad os begynde med begyndelsen. I har måske ikke helt glemt en dag, da I var så venlig at ledsage tre meget

skalkagtige piger til Hope Park? Jeg kan ikke så let glemme den dag selv, efterdi I var så god at indvie mig i nogle af den latinske grammatiks regler, en velgerning, som står dybt indgravet i min taknemmelighed."

"Desværre var jeg sørgelig pedantisk," sagde jeg, meget forvirret ved at huske derpå, "jeg har kun den undskyldning, at jeg var ganske uvant med at komme i selskab med damer."

"Jeg vil da ikke tale mere om grammatikken," svarede hun; "men hvorfor forlod I eders myndling? 'Skammelig har han handlet – over bord har han kastet sin egen kære Annie!'" nynnede hun. "Og hans egen kære Annie og hendes to søstre måtte traske hjem alene som en række gæslinger! Det synes, som om I vendte hjem til papa, hvor I viste eder såre martialsk, hvorefter I forsvandt til ukendte egne med en afstikker til Bass-klippen. Kanske var havsuler mere efter eders smag end skønne ungmøer."

Trods alt dette drilleri var der dog et venligt blik i hendes øjne, som lod mig formode, at slutningen ville blive bedre end begyndelsen.

"I finder behag i at pine mig," sagde jeg, "og jeg er et såre forsagt offer; lad mig derfor bede eder om at være mere barmhjertig. For nærværende tid er der kun én ting, jeg begærer at høre om, og det er tidender om Catriona."

"Kalder I hende ved det navn, når hun selv hører derpå, mr. Balfour?" spurgte hun.

"Det – det ved jeg i sandhed ikke ret," stammede jeg.

"Jeg ville i alt fald ikke gøre det overfor fremmede," sagde miss Grant. "Men hvorfor er I egentlig så stærkt optaget af denne unge møs affærer?"

"Jeg har hørt, at hun befandt sig i fængsel," sagde jeg.

"Så? Men nu hører I, at hun er kommet ud deraf," svarede hun; "og hvad vil I så mere? Hun har nu ikke mere nogen forkæmper nødig."

"Men måske har *jeg* hende nødig," sagde jeg.

"Ej, det er en anden sag!" sagde miss Grant. "Men se mig nu lige i øjnene; er jeg ikke smukkere end hun?"

"Det vil jeg være den sidste til at nægte," sagde jeg. "I hele Skotland findes ingen kvinde så skøn som I."

"Nu vel – I har begge disse damer på hånden, og så har I dog kun tanker for den ene; dette er ej den vis, I kan vinde kvinders yndest på, mr. Balfour."

"Ja, men der er sikkerlig andre ting foruden den udvortes skønhed."

"Af hvilket jeg må forstå, at jeg ej er så god, som I synes, jeg skulle være," sagde hun.

"Af hvilket jeg beder eder forstå, at jeg er som i fabelen hanen på møddingen. Jeg ser den skønne ædelsten – og mit hjerte frydes ved at se den – men et bygkorn har jeg dog mere behov."

"Udmærket sagt!" udbrød hun, "og jeg vil belønne eder for det med min historie. Samme aften, som I deserterede, kom jeg noget sent hjem fra en venindes hus, hvor jeg var blevet meget beundret – enten I nu tror det eller ej – og hvad andet skulle jeg så høre her, end at en ungmø i et ternet skørt begærede at tale med mig? Hun havde været der en time eller mere, sagde tjenestepigen, og hun sad og græd så smått, mens hun ventede, jeg gik straks ind til hende, hun rejste sig, da jeg kom ind, og jeg kendte hende ved første øjekast. 'Grå øjne!' sagde jeg ved mig selv, men var for klog til at lade mig mærke med min visdom.

'Det er ventelig miss Grant endelig?' sagde hun, idet hun rejste sig og så stift og ynkeligt på mig. 'Ja, sandt var det, han sagde: I er i det mindste såre skøn.' – 'Jeg er, som gud har gjort mig, min kære,' sagde jeg; 'men jeg vil være eder forbunden, om I ville sige mig, hvad der har bragt eder hid på en sådan tid af aftenen.' – 'Mylady,' sagde hun, 'vi er frænker, begge er vi kommet af Alpins sønners blod.' – 'Min kære,' svarede jeg, 'ikke bryder jeg mig mere om Alpin og hans sønner end om en afpillet kålstok; men hvad der taler mig langt mere til hjerte er tårerne på eders smukke ansigt!' Og så svagt blev mit sind, at jeg kyssede hende, hvad I også hjertens gerne ville gøre; men som jeg svarer for, I aldrig får mod til. Jeg siger, det var svagsindet af mig, for jeg kendte jo kun ydersiden af hende; men alligevel var det det klogeste, jeg kunne have grebet til. Hun er en fast og brav natur; men jeg tænker, hun kun er lidet vant til ømhed, og ved hint kærtegn, som dog kun var meget flygtigt givet, vandt jeg ganske hendes hjerte. Mit køns hemmeligheder vil jeg aldrig betro eder, mr. David, og aldrig vil jeg fortælle eder, ved hvilke midler hun viklede mig om sin finger, efterdi det bliver de samme, hvorved hun også vil vikle eder. Ja, hun er en såre elskelig ungmø, og så ren som en bjergkilde, tør jeg svare for."

"Ja, visselig!" udbrød jeg.

"Nu – så fortalte hun mig sine bekymringer," vedblev miss Grant, "og i hvilken kvide hun var formedelst sin papa, samt i hvilken forlegenhed hun havde fundet sig selv, da I var forsvundet. 'Men så randt det mig til sidst i hu,' vedblev hun, 'at vi var af samme slægt, og at mr. David havde givet eder navn af den yndigste af de yndige, og så tænkte jeg ved mig selv: 'Når

hun er så yndig, så vil hun sikkerlig også være god', og dermed begav jeg mig her hen.' – Se, disse ord bragte eder min tilgivelse, mr. David. Da I var i mit selskab, var det, som om I stod på glødende jern; aldrig har jeg set en ungersvend så opsat på at slippe bort fra mig og mine to søstre; men nu så det dog ud til, at I ikke havde ladet mig være helt uænset, men havde været så god at lægge mærke til mine yndigheder! Fra hin time kan I regne mit venskab, og jeg begyndte at tænke med venlighed på den latinske grammatik."

"I vil få mange timer at gøre nar ad mig i," sagde jeg, "og jeg synes desuden, at I gør eder selv uret. Jeg tænker, det var Catriona, som vendte eders hjerte til mig. Hun er for uskyldig til som I at se sin vens udannede manerer."

"Dette ville jeg nødig indlade mig i væddemål på, mr. David," sagde hun. "Men at hun af hjertet var eders ven, det så jeg tydeligt. Jeg førte hende ind til Hans Herlighed, min papa, og da Hans Nåde befandt sig i sit gunstige hjørne efter rødvinen, var han også så venlig at modtage os begge. 'Her er gråøjnene, som I har hørt så meget om i den sidste tid,' sagde jeg, 'hun er kommet for at bevise, at vi har talt sandt, og jeg lægger nu den skønneste mø i hele Skotland for eders fødder.' Hun lod handlingen følge på mine ord og knælede for ham. Jeg tør ikke sværge på, at han ikke så hende dobbelt, hvilket vel kun gjorde hende ydermere uimodståelig, for I er alle et slæng af arge muhamedanere. Hun fortalte ham, hvad der var hændet hin nat, hvorlunde hun havde holdt sin faders mand fra at følge efter eder, hvilken kvide hun nu var i med sin fader, og hvilken ængstelse hun bar for eder, og med grædende tårer bad hun for begge eders liv – hvoraf intet var i ringeste fare – og det på

sådan vis, at jeg følte mig inderligt stolt af vort køn, efterdi hun gjorde det så smukt, mens jeg dog også var lidt skamfuld, fordi der var så liden grund til hendes bønner og tårer. Jeg kan forsikre eder, at hun ikke var kommet langt, før advokaten var ganske ædru ved her at se sine hemmeligste anslag optrævlet af en ung mø og oven i købet åbenbaret for den uregerligste af hans døtre. Men vi tog ham i hånden begge to og fik sagen bragt i orden. Passende behandlet – og det vil sige behandlet af mig – er der ingen, som kan lignes med papa."

"Han har været en god mand mod mig," sagde jeg.

"Han var også en god mand mod Katrine; det kan jeg bevidne," sagde hun.

"Og hun bad for mig?" spurgte jeg.

"Det gjorde hun, og det meget rørende," sagde miss Grant; "men jeg holder ikke af at sige, hvad hun sagde – I er forfængelig nok endda."

"Gud lønne hende for det," sagde jeg.

"Med mr. David Balfour formoder jeg?" sagde hun.

"I gør mig uret lige til det sidste," sagde jeg; "jeg ville skælve ved at tænke hende overgivet i så hårde hænder. Tror I, jeg venter mig sligt, fordi hun bad for mit liv? Det ville hun gøre for en hundehvalp! Jeg har haft mere til næring for min forfængelighed end dette, om I blot vidste det. Hun har kysset denne min hånd; ja, det har hun. Og hvorfor? Fordi hun tyktes, jeg handlede bravt og modigt, og måske gik døden i møde. Det var ikke for min skyld – dog, hvorfor fortælle sligt til eder, der ej kan se mig uden at briste i latter. Det var, fordi hun elskede, hvad der tyktes hende bravt. Jeg tror, at ikke andre end prins Charlie og jeg er blevet vist den ære. Var dette ikke nok ti! At

gøre mig stolt, og tror I ikke, mit hjerte må svulme, når jeg kommer det i hu?"

"Jeg har vel leet en god del af eder – en god del mere, end det var høfligt," sagde hun; "men nu vil jeg sige eder en ting: Taler I således til hende, da har I de bedste udsigter til et godt udfald."

"Jeg?" udbrød jeg – "aldrig ville jeg driste mig dertil. Jeg kan tale således til eder, miss Grant, da det er ligegyldigt, hvad I tænker om mig. Men til hende – nej, aldrig!" sagde jeg.

"Jeg tror, I har de største fødder i hele det store Skotland," sagde hun.

"Sikkerlig er de ikke meget små," sagde jeg og så ned.

"Å, stakkels Catriona!" udbrød miss Grant.

Jeg kunne ikke stirre på hende, for skønt jeg nu meget godt ser, hvor hun ville hen, så havde jeg den gang ikke snarrådighed til at fatte det og svare derpå.

"Ej, mr. David," sagde hun, "skønt det går stærkt mod min samvittighed, så ser jeg dog nødvendigheden af, at jeg bliver eders talsmand. Hun skal få at vide, at I øjeblikkelig kom ved den første tidende om hendes fængsling, hun skal vide, at I ikke ville bie for at spise, og af vor samtale skal hun høre just så meget, som jeg finder passende for en mø af hendes alder og erfaring. Tro mig, I vil på den vis blive langt bedre betjent, end om I betjente jer selv, for jeg vil holde de store fødder borte fra rosenbedet."

"I ved da, hvor hun er?" spurgte jeg.

"Det ved jeg, mr. David, og vil aldrig åbenbare det," sagde hun.

"Hvorfor ikke?" spurgte jeg.

"Jeg er en god ven, som I snart vil erfare," svarede hun, "og den øverste af dem, jeg er ven med, er min papa, og jeg forsikrer eder, at det vil I aldrig kunne lokke mig fra, så I kan spare eders fåreøjne, og dermed siger jeg jer farvel for i dag, mr. David."

"Ja, men der endnu en ting," udbrød jeg, "en ting, som må standses, såsom den er endnu mere ødelæggende for hende og for mig med."

"Nu – fat eder i korthed da," sagde hun; "jeg har nu allerede spildt en halv dag på jer."

"Lady Allardyce tror" – begyndte jeg – "hun mener – hun formoder, at jeg har bortstjålet hende."

Farven steg op i miss Grants kinder, og jeg troede først, det var af blufærdighed, og begyndte at skamme mig; men snart kom jeg efter, at det var latteren, hun kæmpede med, hvilken formodning jeg også fik bekræftet ved hendes stemmes rysten, da hun svarede:

"Jeg skal overtage forsvaret af eders ære, det lover jeg eder; overgiv det kun trygt i mine hænder!"

Med disse ord gik hun ud af arbejdsværelset.

20. Jeg vedbliver at bevæge mig i det gode selskab

I omtrent to måneder vedblev jeg at være gæst i Prestongranges hus, hvor jeg forøgede mit bekendtskab med rettens personer og Edinburghs fornemste folk. Man må ej heller tro, at min oplærelse blev forsømt – tværtimod, jeg blev holdt godt til arbejde. Jeg studerede fransk for at være vel forberedt, når jeg skulle drage til Leyden, jeg tog lektioner i fægtning og øvede mig hver dag flittigt, undertiden hele tre timer, og gjorde også gode fremskridt. På forslag af min frænde Pilrig, der dyrkede musikken ivrigt, fik jeg også undervisning i at synge, og efter miss Grants befaling måtte jeg gå i danseskole, hvor jeg dog aldrig blev nogen pryd. Imidlertid gav alt dette mig dog finere manerer og et mere høvisk væsen; jeg lærte at manøvrere med mine kjoleskøder og min kårde, som moden bød det, og at stå i et værelse med en mine, som om det tilhørte mig. Mine dragter blev omhyggeligt fornyet, og de mest ubetydelige ting, såsom hvorledes jeg skulle binde mit hår, og hvilken farve min halsklud skulle have, blev afhandlet mellem de tre frøkener Grant, som om det var anliggender af den yderste vigtighed. Alt i alt blev mit ydre sikkerlig en god del forbedret, og jeg erhvervede mig en holdning og mine, som ville have forbavset de gode folk i Essendean overmåde meget, hvis de havde set mig.

De to yngste frøkener var meget villige til at snakke med om mine dragter, efterdi deres tanker kun drejede sig om sligt; men jeg kan ikke sige, at de på anden vis tilkendegav, at de

ænsede min nærværelse, og skønt de vel var meget høflige og viste mig en slags ligegyldig hjertelighed, kunne de dog ikke skjule, hvor meget jeg kedede dem. Hvad tanten angår, da var hun en vidunderlig stilfærdig kvinde, og jeg tror, hun beskæftigede sig lige så meget med mig som med den øvrige familie, hvilket var såre lidet. Den ældste datter og advokaten selv blev således mine egentlige venner, og vor fortrolighed øgedes stærkt ved en fornøjelse, vi havde fælles. Allerede under vort ophold i Grange begyndte vi tre at ride ud sammen, og dette fortsatte vi, da vi var kommet til Edinburgh, så vidt advokatens mange forretninger tillod det. Når vi var blevet vel forfriskede ved den raske bevægelse, ved vejens besværlighed eller vejrets barskhed, forsvandt min undselighed ganske, vi glemte, at vi var fremmede, og fordi der ingen samtale krævedes, flød den netop så meget friere. Her var det, at de fik min historie, stykke for stykke, lige fra den stund, jeg forlod Essendean. De hørte om min bortførelse i *Covenant*, om slaget i det runde hus og mine vandringer over heden, og fra den interesse, de fandt i mine hændelser, skrev sig vore oplevelser på en tur, vi gjorde lidt senere hen, en dag, da retten ikke var sat, og som jeg vil dvæle lidt udførligt ved.

Vi red tidligt ud og lagde vejen om ad Shaws Hus. Uden røg stod det, midt på de rimbedækkede agre, for det var meget tidligt på dagen. Prestongrange stod af hesten, som han overgav til mig, og gik alene ind for at besøge min onkel. Jeg husker, hvorledes mit hjerte svulmede af bitterhed ved synet af det nøgne hus og ved tanken om den gamle gnier, som sad og rystede derinde i det kolde køkken.

"Se, dér er mit hjem," sagde jeg, "og min familie."

"Stakkels David Balfour," sagde miss Grant.

Hvad der skete under besøget, har jeg aldrig fået at vide; men venteligt har det ikke været behageligt for Ebenezer, for da advokaten igen kom ud, var hans ansigt meget mørkt.

"Jeg tænker, I nu snart vil blive laird, mr. David," sagde han, idet han med den ene fod i stigbøjlen vendte sig halvt om imod mig.

"Ikke vil jeg hykle sorg derover," sagde jeg, og sandt at sige havde miss Grant og jeg under hans fraværelse udstyret stedet med smukke plantninger og terrasser, og huset med skønne møbler – alt det, som jeg siden har gjort til virkelighed.

Derefter red vi videre til Queensferry, hvor Rankeillor tog venligt imod os og følte sig overmåde beæret ved så høje fremmede. Her var advokaten så god at tage sig udførlig af mine sager, idet han sad fulde to timer hos sagføreren i dennes arbejdsværelse, hvor han, som jeg senere hørte, lagde stor agtelse for mig selv og megen interesse for mit vel for dagen. Imedens tog miss Grant, den unge Rankeillor og jeg en båd og roede over til Limekilns. Rankeillor gjorde sig meget latterlig, og jeg syntes tillige besværende, ved sin beundring for den unge dame; men til min forundring – men således er kvinderne nu engang – lod det til, at hun led det meget godt. Én fordel havde dette, for da vi var kommet over på den anden side, befalede hun ham at passe på båden, mens hun og jeg gik op til kroen. Dette var hendes eget påfund, for hun var blevet grebet af min beretning om Alison Hastie og ønskede meget at se den unge mø. Vi fandt hende også nu alene – hendes fader arbejdede vist hele dagen i marken – og hun nejede dybt for den unge herre fra staden og den smukke unge dame i ridedragten.

"Er dette al den velkomst, I vil byde mig?" sagde jeg og rakte hånden frem, "og husker I ikke bedre gamle venner?"

"Kors! Hvad mener I?" udbrød hun, men vedblev derpå: "Gud i Himlen, det er jo den pjaltede knøs!"

"Netop," sagde jeg.

"Mangen gang har jeg tænkt på eder og eders ven, og glad er jeg ved at se eder så fin og nydelig," sagde hun. "Jeg tænkte jo nok, I var kommet til eders egen slægt, da I sendte mig den skønne gave, og for den takker jeg eder af hjertens grund!"

"Nå," sagde miss Grant, "gør mig den tjeneste at gå lidt ud, ikke vil jeg stå her og holde lyset; det er hende og mig, der skal tale lidt sammen."

Jeg tror, hun blev ti minutter derinde, og da hun kom ud, bemærkede jeg to ting: At hendes øjne var røde, og at hendes sølvbroche ikke mere sad på hendes bryst. Dette rørte mig dybt.

"Bedre smykket har jeg aldrig set eder," sagde jeg.

"Oh, lille David, vær ikke sådan en næsvis dompap!" sagde hun, og resten af dagen var hun mere end sædvanlig hård imod mig.

Da lysene begyndte at blive tændt, kom vi hjem fra denne tur.

–

For en god stund hørte jeg intet mere om Catriona, for miss Grant var ganske utilgængelig og stoppede stedse munden på mig med en spøg. Men endelig en dag, da hun vendte hjem fra en spadseretur og traf mig alene i dagligstuen ved min franske bog, syntes det mig, at der var noget usædvanligt ved hendes ansigt. Hun blussede stærkere, øjnene strålede varmere, og hun søgte at skjule et smil, idet hun så på mig. Hun var et sandt

billede på skadefryd, og mens hun gik rask omkring i værelset, fik hun mig, uden at jeg ville det, snart ind i et skændsmål over slet ingenting, og jo mere jeg søgte at slippe ud af det, des dybere kom jeg ind i det, indtil hun til sidst med stor heftighed erklærede, at et sådant svar ville hun ikke tage imod fra nogen, og at jeg måtte ned på knæ for at få hendes tilgivelse.

Grundløsheden af hele dette postyr opæggede nu min vrede. "Jeg har intet sagt, som I kan tage fornærmeligt op," sagde jeg, "og hvad angår mit knæfald, da er det en stilling, jeg gemmer til min Gud."

"Men jeg er eders gudinde, og som en sådan må I tjene mig!" råbte hun, idet hun med blussende kinder rystede sine brune lokker mod mig. "Enhver mand, som kommer indenfor mit slæbs viften, skal hylde mig således."

"Jeg vil da gå så vidt, at jeg beder eder om tilgivelse af høflighed, om end jeg ikke ved, hvad jeg skal have tilgivelse for," svarede jeg; "men hvad disse skuespillerfagter angår, da må I søge dem hos andre."

"Oh, David," sagde hun, "dog vel ikke, når jeg bønfalder om det."

Jeg betænkte, at det var en kvinde, som jeg stredes med, hvilket var det samme som et barn, og at det hele var ganske uden betydning.

"Mig tykkes, dette er en såre barnagtig ting," sagde jeg, "ikke eder værdig at fordre eller mig at give, dog vil jeg ikke afslå eder den, og skammen, hvis den findes, må da blive eders." Og med disse ord knælede jeg ned for hende.

"Ja, se, dér er den rette stilling!" udbrød hun, "den, jeg har stræbt at bringe eder i." Men derefter råbte hun pludselig:

"Fang!" og tilkastede mig en sammenfoldet billet, hvorefter hun leende løb ud af værelset.

På billetten stod der hverken sted eller dato. "Kære mr. David," begyndte den, "fra min frænke, miss Grant, får jeg daglig tidender om eder, som er glædelige at høre. Jeg har det godt, befinder mig på et godt sted og mellem gode mennesker, men nødes til at holde mig skjult, om end det er mit håb, at vi til sidst skal mødes igen. Eders store venskab for mig er blevet mig fortalt af min kærlige frænke, som elsker os begge. Hun har budt mig sende eder dette brev, som I bedes læse. Også vil jeg bede eder gøre alt, hvad hun byder. Jeg forbliver eders kærlige veninde Catriona Macgregor-Drummond. P.S. Vil I ikke nok besøge min frænke, Allardyce?"

Jeg mener, at det ikke er min mindste heltebedrift, at jeg gjorde, som det blev begæret af mig, straks at gå til huset i Dean. Men nu var den gamle dame ganske forandret og så føjelig som en handske. Ved hvilke midler miss Grant havde opnået dette, har jeg aldrig kunnet erfare; men så meget forstår jeg, at hun ikke her turde handle åbenlyst, såsom hendes papa var indblandet deri. Ham var det nemlig, som havde overtalt Catriona til at forlade huset, eller rettere til ikke at vende tilbage. I stedet for havde han fået hende anbragt hos en familie Gregory, agtværdige folk, som var afhængige af advokaten, og som hun kunne have god fortrolighed til, fordi de var af hendes egen klan. Hos dem blev hun i al hemmelighed, indtil alt var ordnet; de opmuntrede hende og hjalp hende til at redde faderen, og da han var hjulpet ud af fængslet, gav de hende atter et skjul i deres hus. Således forskaffede Prestongrange sig sine redskaber, og således brugte han dem, og ikke det mindste

sivede ud om hans bekendtskab med James Mores datter. Naturligvis blev der i krogene hvisket en del om denne ilde sete persons flugt; men øvrigheden svarede herpå ved strenge handlinger: En af slutterne blev pisket, vagtens løjtnant (min stakkels ven Duncansby) blev degraderet; men hvad Catriona angik, da var alle mænd meget fornøjede med, at hendes brøde blev forbigået i tavshed.

Men miss Grant kunne jeg på ingen vis formå til at bringe et svar tilbage. "Nej," sagde hun, når jeg bønfaldt hende derom, "jeg må holde de store fødder ude af rosenbedet." Dette var så meget hårdere at bære, som jeg var vidende om, at hun flere gange om ugen talte med min lille veninde og bragte hende tidender om mig, når jeg, som hun udtrykte sig, "havde været mig selv". Visselig var hun en streng, ja, næsten hård ven mod alle, hun led godt. Øverst blandt disse stod en svag gammel adelsdame, meget svagtsynet, men tillige meget klog, der boede højt oppe i et hus i et smalt stræde, sammen med et par tornirisker i bur. Miss Grant fandt plasér i at bringe mig did og sætte mig til at underholde hendes veninde med at fortælle om mine hændelser og ulykker, og miss Tibbie Ramsay, som var hendes navn, var overmåde venlig og fortalte mig til gengæld meget, der var værd at vide, om gamle kendte personer og begivenheder i Skotland. Jeg må ikke glemme at bemærke, at fra hendes vindue kunne man tværs over strædet, der kun var tre fod bredt, se ind gennem et lille stænget vindue, som gav lys til trappegangen i huset lige overfor.

Her efterlod miss Grant mig en dag alene med miss Ramsay. Jeg husker, at denne var meget åndsfraværende og uopmærksom, og jeg befandt mig ikke vel, for imod sædvane

stod vinduet åbent, og det var en meget kold dag. Lige på én gang lød miss Grants røst mig i øret som fra nogen afstand.

"Her, Shaws!" råbte hun, "kig ud af vinduet og se, hvad jeg har til eder!"

Jeg tror, det var det dejligste syn, jeg endnu havde set. Strædet var snævert og skummelt og huset lige overfor sort og smudsigt; men i vinduet i trappegangen så jeg to ansigter, som smilede til mig – miss Grants og Catrionas.

"Se her," sagde miss Grant, "jeg ville have, at hun skulle se eder i eders stads ligesom møen fra Limekilns; jeg ønskede, at hun skulle se, hvad jeg kunne gøre eder til, når jeg for alvor tog fat på mit værk."

Jeg kom nu i hu, at hun den dag havde været mere end sædvanlig påpasselig med min dragt, og jeg tænker, at noget af den samme omhu var anvendt på Catrionas.

"Catriona!" det var alt, hvad jeg kunne sige.

Hvad hende angår, da sagde hun ikke engang så meget; hun kunne ikke andet end vinke med hånden og smile til mig, og pludselig blev hun trukket tilbage fra vinduet.

Men aldrig så snart var det dejlige syn forsvundet, før jeg løb ned til gangdøren, som jeg fandt aflåset; derefter styrtede jeg op igen til miss Ramsay og bad om nøglen; men jeg kunne lige så godt have råbt til en klippeblok. Hun havde givet sit løfte, sagde hun, og jeg måtte være en god knøs. Det var umuligt at sprænge døren, selv om det havde været sømmeligt, og lige så umuligt var det at springe ud af vinduet, såsom det var syv stokværk oppe. Jeg kunne derfor ikke gøre andet end stikke hovedet langt ud af det og kigge efter, om hun skulle komme ud ad døren. Men kun lidt fik jeg at se – ikke andet end toppen af

deres hoveder med en mangfoldighed af skørter, omtrent som to nålehoveder i en nålepude. Og Catriona ikke så meget som så op til farvel. Heri blev hun, som jeg senere fik at vide, forhindret af miss Grant, som havde sagt hende, at mennesker aldrig tog sig så lidt ud til deres fordel, som når de blev set fra hovedet.

Da jeg var blevet sat i frihed, og vi var på vejen hjem, bebrejdede jeg med bitre ord miss Grant hendes ubarmhjertighed.

"Det gør mig ondt, at I blev skuffet," sagde hun mut; "jeg for min part var såre fornøjet. I tog jer bedre ud, end jeg havde befrygtet; I så ud – blot det ikke gør eder forfængelig – som en rigtig smuk ung mand, da I viste jer i vinduet; for I forstår jo nok, at hun ikke kunne se eders fødder," sluttede hun i en tone, som om hun ville trøste mig.

"Åh," udbrød jeg, "lad mine fødder være i fred; de er ikke større end andres."

"Nej, de er endog mindre end sommes," sagde hun; "men jeg taler i lignelser som en jødeprofet."

"Da undres jeg ikke over, at de stundom blev stenede!" sagde jeg. "Men I skændige kvinde, hvor kunne I gøre det? Hvor kunne det falde eder ind at pine mig med sådant et øjeblik?"

"Elskov er som menneskene," sagde hun, "den trænger til lidt føde."

"Åh, Barbara," bønfaldt jeg, "lad mig se hende rigtigt og tale med hende. I kan jo få hende at se, når I behager; lad mig få en halv time!"

"Hvem er det, som styrer denne elskovshandel – jer eller mig?" spurgte hun, og da jeg vedblev at tigge hende, tog hun sin

tilflugt til et skammeligt drilleri, idet hun gav sig til at efterligne min stemme, da jeg havde kaldt på Catriona ved navn, hvorved hun holdt mig kuet i de næstfølgende dage.

Der hørtes ikke et ord om andragendet, i alt fald hørte jeg det ikke. Prestongrange og Argyle må have hørt det, men har, tænker jeg, vendt det døve øre til, i alt fald har de holdt det for sig selv. For offentligheden kom intet frem, og da tiden kom, det var den 8. november og i et frygteligt storm- og regnvejr, blev den stakkels James af Glens hængt i Ballachulish-galgen ved Lettermore.

Dette fik jeg ud af min møje og mine trængsler! James er ikke den første, som er blevet uskyldig hængt, og bliver sikkerlig heller ikke den sidste trods al retfærdighed og visdom, så længe verden står; og så længe verden står, vil unge mennesker, som ikke er forfarne i livets og menneskenes rænker og falskhed, kæmpe, som jeg gjorde, tage heltemodige beslutninger og vove deres hals, og begivenhedernes gang vil støde dem til side og gå videre som en hær, der marcherer fremad. James blev hængt, og jeg boede i huset hos Prestongrange, og måtte være ham taknemmelig for hans faderlige omhu. Han blev hængt, og se, da jeg mødte Simon på vejen, måtte jeg pænt tage hatten af for ham som en skoledreng, der går forbi sin lærer. Ved vold og bedrag var han blevet hængt, og verden logrede videre, ikke et gran af forandring mærkedes, og anstifterne og udførerne af dette rænkespil var agtværdige, venlige og hæderlige familiefædre, som passede deres kirkegang og nød sakramentet.

Men jeg havde nu haft lejlighed til at se den foragtelige virken, som kaldes politik – jeg havde set den bagfra, hvor den

var hul og falsk som en ellepige, og jeg blev for hele livet kureret for fristelser til atter at tage del i den. En jævn og fredelig, lige vej, det var den, som jeg nu lystede at vandre, hvor jeg kunne holde mit hoved fri for farer og min samvittighed klar af fristelser. For når jeg så tilbage, da måtte jeg bekende, at således havde min vej ikke altid været; men min høje tale og min store møje havde ført til intet.

Det blev bekendt, at et skib den 25. i samme måned skulle sejle fra Leith, og det blev pludselig rådet mig at gøre mig rede til at drage til Leyden. Til Prestongrange kunne jeg naturligvis intet sige herimod, for jeg havde allerede i lang tid lagt beslag på hans gæstfrihed. Men mod hans datter var jeg mere åbenhjertig; for hende begræd jeg min skæbne, at jeg så brat skulle sendes ud af landet, og jeg forsikrede hende, at med mindre hun kunne forskaffe mig et afskedsmøde med Catriona, ville jeg i det yderste øjeblik nægte at rejse.

"Har jeg ikke givet eder mit råd?" spurgte hun.

"Det har I, og jeg erkender, hvor meget jeg allerede skylder eder, og at jeg er skyldig at adlyde eders befaling," sagde jeg; "men I må bekende, at I stundom er for overgiven en mø til, at man kan have fuldstændig tillid til eder."

"Så skal jeg sige eder noget," sagde hun. "Gå om bord klokken ni om formiddagen; skibet sejler ikke før klokken ét; behold eders båd ved skibssiden, og er I så ikke fornøjet med eders farvel, når jeg har sendt eder det, kan I søge til land igen og selv finde eders Katrine."

Mere kunne jeg ikke få ud af hende, og derfor måtte jeg slå mig til ro dermed.

Så oprandt da endelig dagen, da hun og jeg skulle skilles. Vi havde været såre fortrolige og gode venner. Jeg stod i stor gæld til hende, og på hvilken måde vi skulle skilles, var en ting, som jog søvnen fra mine øjne, ligesom også de drikkepenge, jeg skulle skænke tjenestefolkene. Jeg vidste, at hun anså mig for at være påholdende, og jeg kunne ønske ved denne lejlighed at hæve mig i hendes omdømme. Desuden, da der havde været udvist – og vist også følt – så megen venlighed på begge sider, ville det kunne tydes som utaknemmelighed, om jeg nu viste mig kold og stiv. Derfor mandede jeg mig op og overlagde mine ord, og den sidste gang, jeg tænkte mig, vi var alene, spurgte jeg hende dristigt om tilladelse til at kysse hende til farvel.

"I glemmer mærkeligen jer selv, mr. Balfour," sagde hun; "jeg kan ikke erindre, at jeg har givet eder nogen ret til at trække slige veksler på vort bekendtskab."

Jeg stod for hende som et ur, der var standset, og vidste ej, hvad jeg skulle tænke, endnu mindre sige, da hun pludselig slyngede armene om min hals og kyssede mig ret eftertrykkeligt på munden.

"I uforlignelige barn!" udbrød hun; "troede I virkelig, jeg ville have, vi skulle skilles som fremmede? Kan jeg end ikke vedligeholde alvoren fem minutter til ende, må I dog ikke derfor tro, at jeg ikke lider jer såre vel. Jeg er kærlighed og latter, hver gang jeg kaster blikket på eder, og nu vil jeg give eder et råd for at lægge slutstenen på eders opdragelse, et råd, som I sikkerlig inden ret længe vil få brug for. Spørg aldrig kvinder; de er forpligtet til at sige nej. Gud har ikke skabt én kvinde, som kan modstå fristelse. Således har Forsynet bestemt det for Evas

køn, fordi hun ikke sagde nej, da slangen bød hende æblet – heller ikke hendes døtre kan sige det."

"Efterdi jeg så snart skal miste min kære professor –" begyndte jeg.

"Dette er for sanden galant," sagde hun og nejede.

"– Vil jeg gøre eder blot ét spørgsmål," vedblev jeg. "Må jeg da heller ikke spørge en mø, om hun vil tage mig til ægte?"

"Kunne I ikke ægte hende endda?" spurgte hun – "eller måske få *hende* til at bejle?"

"Jeg ser, I *kan* ikke være alvorlig," sagde jeg.

"Én ting skal jeg være alvorlig med, David," sagde hun; "jeg skal altid vedblive at være eders ven." –

Da jeg næste morgen red forbi huset, var alle de fire kvinder ved det samme vindue, hvorfra vi hin dag havde set ned på Catriona, og alle råbte de farvel og vinkede med deres lommetørklæder, idet jeg red bort. En af de fire, vidste jeg, var oprigtigt bedrøvet, og ved tanken om dette og om, hvorledes jeg for tre måneder siden for første gang var kommet til denne dør, voldte sorgen og taknemmeligheden en sælsom forvirring i mit sind.

2. del.

Fader og datter.

21. Rejsen til Holland.

Skibet lå for et enkelt anker et godt stykke udenfor Leiths mole, og derfor måtte passagererne sættes om bord i småbåde. Dette gik dog såre let, såsom det var en ganske stille frostdag. Der drev tågestrimer hen over det rolige vand, så at skibets skrog var ganske skjult, da jeg kom det nær; kun de høje mastetoppe viste sig i solskinnet og glimtede som lys. Skibet viste sig at være et meget rummeligt og vel indrettet købmandsskib; men det var noget bredt i boven og stærkt lastet med salt, saltet laks og lærredstøj, hvilket alt sammen skulle føres til Holland. Da jeg var kommet om bord, bød kaptajnen mig velkommen; han hed Sang og var en meget hjertelig og djærv søulk; men han havde den gang meget travlt. Ingen af de andre passagerer var endnu kommet derud, og derfor gik jeg alene om på dækket og så mig omkring, idet jeg grundede på, hvad det skulle blive for et farvel, som var lovet mig.

Hele Edinburgh og Pentlandsbjergene lå solbelyst for mig, kun nu og da skjult af en tågesky; men af Leith var der ikke mere end skorstenspiberne at se, og over vandets overflade lå tågen tæt. Inde i tågen hørte jeg snart lyden af åreslag, og lidt efter kom en båd til syne. I forenden sad en mand og knejsede, indhyllet i en stor kavaj, og ved hans side sad en høj og smuk, slank kvindeskikkelse, ved synet af hvilken mit hjerte begyndte at banke stærkt. Næppe havde jeg tid til at drage ånde og være rede til at tage imod hende, da hun smilende trådte ind på dækket; dog gjorde jeg mit bedste buk, som nu var en god del mere høvisk, end det var de tre måneder tilforn, da jeg første gang havde set hende. Begge var vi ikke lidet forandrede, og det

tyktes mig, at hun var blevet en del højere, som et ungt rankt træ. Hun viste nu en smuk blufærdighed, der klædte hende såre godt, det var, som om hun værdsatte sig selv højere og var blevet mere af en kvinde. Vi havde begge været under den samme troldmands hånd, og miss Grant havde gjort os begge mere modne og måske også bedre.

Det samme udbrud, i ord, der ikke var meget forskellige, kom fra os begge, da vi, som var belavede på at sige hinanden farvel, opdagede, at vi skulle sejle sammen.

"Oh, hvorfor havde Baby ikke sagt mig det!" udbrød hun, og huskede i det samme på, at hun havde fået brev, som hun ikke måtte åbne, før hun var kommet om bord. I brevet lå et andet til mig. Det lød således:

> "Kære David! – Hvad synes I om mit farvel? Og hvad siger I til eders medrejsende? Kyssede I eller spurgte I? Jeg ville have sluttet her; men dette ville have gjort betydningen af mit spørgsmål tvivlsomt, og for mit eget vedkommende kender jeg svaret. Jeg vil derfor tilføje et godt råd: Vær ikke alt for undselig; men for Guds skyld, søg heller ikke at være for dristig; det ville være det allerværste. Jeg er
>
> eders hengivne veninde og kommandant
>
> *Barbara Grant."*

Jeg skrev et par ord til svar og til tak på et blad af min lommebog, lagde det sammen med nogle ord fra Catriona, forseglede brevet med mit nye signet med Balfour'ernes våben, og sendte det tilbage med Prestongranges tjener, der endnu sad og ventede nede i min båd.

Vi havde nu endelig tid til at se rigtigt på hinanden, og som ved en fælles indskydelse gav vi hinanden hånden igen.

"Catriona!" sagde jeg, hvilket syntes at være min veltalenheds første, sidste og eneste ord.

"Er I glad ved at se mig igen?" spurgte hun.

"Sligt er kun intetsigende ord," sagde jeg; "vi er alt for gode venner til at bruge sådanne ubetydelige ord."

"Er hun ikke den herligste mø i hele verden?" udbrød hun nu. "Aldrig har jeg kendt hendes lige, så ædel og så skøn!"

"Og dog kærede hun sig ikke mere om Alpin end om en afpillet kålstok," sagde jeg.

"Åh, det mente hun visselig ikke!" udbrød Catriona. "Det var dog for navnets skyld og for slægtsblodets, at hun tog sig af mig og var så god imod mig."

"Nej, nu skal jeg sige eder, hvorfor det var," sagde jeg. "Der er mange slags menneskeansigter i verden. Der er Barbaras ansigt, som enhver må tvinges til at se på og beundre og synes, at hun er en yndig, skøn og munter mø. Men så er der også eders ansigt, som er ganske forskelligt derfra – ikke før i dag har jeg set, hvor forskelligt! I kan ikke se eder selv, og derfor forstår I det ikke; men det var, fordi hun elskede eders ansigt, at hun tog sig af eder og var så god mod eder. Og enhver sjæl i hele verden ville gøre det samme."

"Enhver sjæl?" sagde hun.

"Hver levende sjæl," sagde jeg.

"Åh, så forstår jeg, hvorfor hver eneste soldat deroppe på borgen tog sig af mig."

"Barbara har lært eder, hvorledes I skulle fange mig," sagde jeg.

"Har hun lært mig det, så har hun også lært mig mere. Hun har lært mig en god del om mr. David – alt, hvad der var ilde hos ham; men også lidt, som ikke var så ilde, nu og da," sagde hun smilende. "Hun har fortalt mig alt, hvad der var at sige om mr. David, kun ikke, at han skulle sejle med dette skib. Og hvor er det så, I skal hen?"

Jeg sagde hende det.

"Nu vel," sagde hun, "da vil vi være sammen i nogle dage, og derpå må vi sige hinanden farvel for bestandig, tænker jeg. Jeg rejser ud for at træffe min fader på et sted, der skal hedde Helvoetsluys, og derfra tager vi til Frankrig for at leve i udlændighed hos vor klanshøvding."

Jeg kunne hertil ikke sige andet end: "Oh!" for James Mores navn indtørrede altid min tunge.

Hun mærkede straks dette, og hun gættede sig let til, hvad jeg tænkte.

"Der er én ting, som jeg først og fremmest må sige eder, mr. David," sagde hun. "Jeg tror, at der er to af min slægt, som ikke har været alt for gode imod eder, og den ene af de to er James More, min fader; den anden er lairden af Prestongrange. Prestongrange har talt for sig selv, eller i stedet for ham hans datter. Men for min fader James More må jeg sige så meget: Han lå lænket i et fangehul; han er en ligefrem og ærlig soldat og en god højlands gentleman; hvad man ville bruge ham til, gik slet ikke op for ham; men havde han vidst, at der blev spundet rænker mod en ung gentleman som jer, da ville han have lidt døden hellere end at indlade sig derpå. Og for vort venskabs skyld vil jeg bede jer fritage min fader og hans slægt for slig mistanke."

"Catriona," sagde jeg, "hvad I mener med den mistanke, bryder jeg mig ikke om at vide. Men én ting ved jeg: at I gik til Prestongrange og på eders knæ bad for mit liv. O, jeg ved godt, det var for eders fader, I gik derhen; men da I var kommet dér, bad I for mig også. Det er en ting, jeg ikke kan tale om. Men der er to ting, som aldrig går af mine tanker; den ene er eders gode ord, da I kaldte eder min lille veninde, og den anden er, at I bad for mit liv. Lad os to aldrig tale mere om tilgivelse eller forseelse."

Derefter stod vi tavse; Catriona så på dækket, og jeg så på hende, og før vi igen talte, var en lille vind sprunget op fra nordvest, og matroserne begyndte at hejse sejlene og hive op på ankeret.

Foruden os to var der seks passagerer, således at kahytten var fuldt optaget. De tre var solide købmænd fra Leith, Kirkcaldy og Dundee, som alle drog på købmandsskab til Tyskland, dernæst var der en hollænder, som var på hjemvejen, og de to sidste var agtværdige købmandskoner, af hvilke den ene havde påtaget sig at bære omsorg for Catriona. Men til alt held og lykke stod mrs. Gebbie – således var hendes navn – sig ikke godt med søen, hvorfor hun tilbragte hele tiden, så vel dag som nat, nede i kahytten, hvor hun lå udstrakt på sin brede ryg. Desuden var vi to de eneste unge personer på hele skibet, når undtages en blegnæbbet dreng, der vartede op ved bordet, således som jeg havde gjort på *Covenant*, og derfor var Catriona og jeg næsten bestandig overladt til os selv. Vi sad sammen ved bordet, hvor jeg gjorde mig en glæde af at sørge for hende. På dækket skaffede jeg hende et blødt sæde på min kappe, og da vejret var

usædvanligt smukt efter årstiden, med klare frostdage og -nætter og en blid og stadig bør, så at vi over hele Nordsøen næppe så én skumtoppet sø, sad vi deroppe, så lang dagen var, når vi ikke for at holde varmen stundom gik lidt frem og tilbage, lige fra solen gav sit første blink, og til klokken blev ni eller ti, og stjernerne tittede ned til os. Købmændene og kaptajn Sang skottede stundom hen til os med et smil; men den meste tid var de optaget af sild, krydderier og lærred, eller af snak om fartens langsomhed, således at de ganske overlod os til vore egne betragtninger, der da også kun var af såre liden betydning for andre end os selv.

I begyndelsen havde vi grumme meget at sige hinanden, og jeg gjorde mig megen umage med at spille kavaler, mens hun, tror jeg nok, stræbte at spille den erfarne dames rolle. Men snart blev vi naturligere overfor hinanden; jeg lagde mit højengelsk fra mig og glemte mine Edinburgh-buk og skrabud, mens hun på sin side skænkede mig en venlig fortrolighed, så at forholdet blev næsten som mellem to nære slægtninge, kun at det på min side indeholdt dybere følelser. Men på samme tid var det, som om bunden faldt ud af vore samtaler, hvilket dog ingen af os fortrød på. Stundom fortalte hun mig gamle eventyr, af hvilke hun kunne en mangfoldighed, de fleste havde hun hørt af min ven, den rødhårede Neil. Det var kuriøse børnefortællinger, og hun fortalte dem meget smukt; men størst fornøjelse havde jeg dog af hendes kære stemme og ved den tanke, at det var hende, der fortalte, og mig, der lyttede til. Men stundom sad vi ganske tavse, endog uden at se på hinanden, men jeg havde dog glæde nok af at sidde ved hendes

side. Dog taler jeg her kun om mig selv; hvad der rørte sig i hendes sind, derpå var jeg ikke sikker, og derom spurgte jeg altid mig selv, og hvad der var i mit eget, frygtede jeg for at granske dybere. Nu behøver jeg ikke at gøre nogenhemmelighed deraf, hverken for mig selv eller for læseren: Jeg var i bund og grund forelsket. Hun var kommet mellem mig og solen; hun var, som jeg har sagt, pludselig blevet højere, men i en sund vækst. Hun var så frisk og let og frejdig, og jeg syntes, hun bevægede sig som en ung hind og stod som en ungbirk på fjeldet. Det var mig nok at sidde ved hendes side på dækket, og jeg skænkede knap fremtiden en tanke, men var så frydefuld ved, hvad nuet skænkede mig, at jeg slet ikke tænkte over, hvad jeg siden skulle gøre. Tit var jeg hårdt fristet til at tage hendes hånd i min og beholde den, men jeg var en sådan gnier med den fryd, jeg allerede ejede, at jeg ikke ville sætte den i vove for en uvis gevinst.

Hvad vi talte om, var mest os selv og hinanden, så at om nogen havde gjort sig den umage at belure os, måtte de tro, at vi var de mest egenkærlige mennesker i verden. Det skete en dag, da vi sad således, at vi faldt i snak om venner og venskab, og vi sejlede da nær op mod vinden. Vi talte om, hvilken skøn ting venskab var, hvor lidt vi før havde kendt til det, og hvorledes det gjorde livet til noget ganske nyt, og om tusinde lønlige ting af samme slags, som er blevet sagt siden verdens skabelse af unge mennesker, der var stedt som vi. Vi kom da også til at tale om, hvor underligt det var, at venner traf sammen i begyndelsen, som om det var første gang, mens hver af dem dog allerede havde levet længe og spildt tiden med andre mennesker.

"Det er ikke meget, jeg har spildt," sagde hun, "og jeg kunne fortælle eder de fire femtedele af det med et par ord. Jeg er jo kun en ungmø, og hvad kan sådan en opleve. Dog gik jeg med klanen i –45. Mændene marcherede frem med sabler og luntebøsser, og nogle af dem i hele kompagnier med samm slags skørt; og de var ikke langsomme i marchen, kan jeg sige eder. Der var gentlemen fra lavlandet med deres beredne fæstere og med gjaldende trompeter og skrigende sækkepiber. Jeg red på en lille højlandshest ved højre side af min fader, James More, og ved selve Glengyle. Jeg husker én ting så tydeligt, og det er, at Glengyle kyssede mig på munden, fordi, sagde han, at jeg, hans frænke, var den eneste kvinde, som var kommet med! Og jeg var kun en lille pige på tolv år. Jeg så også prins Charlie og hans blå øjne; han var såre skøn, og han gav mig sin hånd til kys foran hele regimentet. Åh, det var herlige dage; men det er nu kun som en drøm. Så gik jeg den vej, som I jo vel kender, og da kom de værste dage af alle. Rødkjolerne drog gennem landet; min fader og mine slægtninge skjulte sig i bjergene, og jeg måtte bringe dem mad derud ved midnatstide eller ved hanegal. Ja, mangen gang har jeg måttet vandre derude i natten, og mit hjerte krympede sig i rædsel for mørket. Besynderligt er det, at jeg aldrig mødte noget genfærd; men de siger jo rigtignok, at de ikke fortrædiger en mø. Og så var der min farbroders bryllup; det var frygteligere end alt andet. Jean Kay var kvindens navn, og hun havde mig i værelset hos sig hin nat i Inversnaid, den nat, da vi på gammel vis røvede hende fra hendes venner. Hun ville, og hun ville ikke; i det ene minut ville hun gerne ægte Bob, og i det næste ville hun hverken eje eller

have ham. Aldrig har jeg kendt så vægelsindet kvinde; hun var skabt af lutter Nej og Ja. Nå, hun var da også enke, og jeg kan aldrig tænke mig, at en enke er en god kvinde."

"Hvorfor ikke, Catriona?" spurgte jeg.

"Jeg ved det ikke; jeg siger eder kun, som jeg føler det; og så at ægte en ny mand. Fy! Men sådan var hun, og hun ægtede min onkel Robin og drog med ham en tid til kirke og til marked; men så blev hun ked af ham, eller måske snakkede hendes slægt for hende og omstemte hende, eller kanske skammede hun sig; væk fra ham løb hun i alt fald og hjem til sin slægt og fortalte, at vi havde holdt hende i tvang og meget andet. Kun lidet har jeg agtet kvinder fra den dag. Og så til sidst blev min fader, James More, kastet i fængsel, og resten kender I lige så godt som jeg."

"Og under alt dette ejede I ikke en eneste ven?" sagde jeg.

"Nej," svarede hun; "et par kvinder har jeg haft at byde over derhjemme; men venner kunne jeg ikke kalde dem."

"Nu – hvad jeg kan sige herom, er endnu snarere fortalt," sagde jeg; "aldrig har jeg ejet en ven, før jeg traf eder."

"Ja, men hin brave mr. Stewart?" spurgte hun.

"O, ja, ham glemte jeg," sagde jeg; "men han er en mand, og det er noget helt andet."

"Det tror jeg også. O, ja, det er noget helt andet."

"Der var også en anden," sagde jeg. "Jeg troede en gang, jeg havde en ven, men det blev en skuffelse."

Hun spurgte, hvem hun var.

"Den gang var det en han," sagde jeg. "Vi var de to øverste drenge i min faders skole, og vi troede, vi holdt inderligt af hinanden. Men så drog han til Glasgow og kom i lære hos en

købmand, som var hans slægtning; han skrev til mig et par gange; men så fandt han nye venner. Jeg skrev til ham den ene gang efter den anden; men han ænsede mig ikke. Det tog mig lang tid, Catriona, at forsone mig med verden. Intet er mere bittert end at miste en ven på slig vis."

Hun begyndte nu at spørge mig nøje ud om hans udseende og karakter, for hver af os interesserede sig nu meget for, hvad der angik den anden, indtil jeg i en ond time kom i tanker om hans breve og gik ned og hentede dem i kahytten.

"Her er hans breve," sagde jeg, "og alle andre breve, jeg har fået."

"Vil I lade mig læse dem?" spurgte hun.

Jeg sagde Ja, hvis hun ville gøre sig den ulejlighed, og hun bad mig gå bort, så ville hun læse dem alle. Men i bundtet, jeg gav hende, lå ikke alene brevene fra min svigefulde ven, men et par fra mr. Campbell, desuden Catrionas lille billet, og de to, jeg havde fået fra miss Grant, det ene, da jeg befandt mig på Bass, og det andet, da jeg var kommet om bord på skibet. Disse tænkte jeg slet ikke på i øjeblikket.

Jeg gik ud i forstavnen, hvor jeg satte mig med tankerne kun opfyldt af hende; men da jeg efter nogen tids forløb kom tilbage, fik jeg en ubestemt pinlig følelse, som om noget var bristet itu, så koldt leverede hun mig brevene tilbage.

"I har læst dem?" spurgte jeg, og jeg syntes, at min stemme ikke lød naturlig, for mit sind bestormedes af tanker om, hvad der vel var i vejen med hende.

"Mente I, at jeg skulle læse dem alle?" spurgte hun.

Jeg sagde ja; men det var med svag stemme.

"Også de sidste?" spurgte hun.

Nu vidste jeg, hvor vi var; men jeg kunne ikke lyve for hende. "Jeg gav eder dem alle uden at tænke nøjere efter," sagde jeg, "da jeg troede, I havde lyst til at læse dem. Jeg ser ingen harm i nogen af dem."

"Da tænker jeg anderledes, og jeg takker Gud for, at mit sind er af en sådan beskaffenhed. Det var ikke et sømmeligt brev at vise mig, og det var ikke sømmeligt skrevet.""I tænker vel her på eders egen veninde, Barbara Grant?"
sagde jeg.

"Intet er mere bittert end at miste en ven på slig vis," sagde hun, idet hun brugte mine egne ord.

"Stundom kan venskabet vel være indbildt," sagde jeg; "men kalder I det retfærdighed at dømme mig for de ord, som en overgiven tosse har nedskrevet på et stykke papir? I ved selv, hvor høvisk jeg har været mod eder – hvad jeg stedse vil være."

"Og har dog vist mig dette brev," sagde hun. "Slige venner skøtter jeg ikke om. Jeg kan vel komme igennem verden, mr. Balfour, uden hende – og jer."

"Dette er eders skønne taknemmelighed," sagde jeg.

"Jeg er eder meget forbunden," sagde hun, "og jeg vil bede eder tage eders breve bort." Hun sagde disse ord med så stor heftighed, at de næsten lød som eder.

"Herom skal I ikke bede mig to gange," sagde jeg, hvorpå jeg samlede bundtet sammen, gik lidt forud og kastede dem så langt ud i havet, som jeg kunne; og således var jeg til sinds, at jeg gerne kunne have kastet mig selv bagefter.

Resten af dagen gik jeg frem og tilbage på dækket og rasede.

Af onde navne var der kun få, som jeg ikke i tankerne gav hende, før solen gik ned. Alt, hvad jeg havde hørt om højlandsstolthed, tyktes mig her at være overgået. At en ung, næppe voksen tøs skulle skabe sig således over så uskyldige ord, og det fra hendes kære veninde, hvis ros hun næsten havde gjort mig led ved, det harmede mig således, at mine tanker om hende nu var som en arrig skoledrengs. Havde jeg kysset hende – således tænkte jeg – ville hun kanske have optaget det med venlighed; men kun fordi det var blevet skrevet med en liden tilgift af spøgefuldhed, måtte hun fare op med denne latterlige heftighed. Det tyktes mig, at der var en sådan mangel på dømmekraft hos det kvindelige køn, at englene måtte græde over de stakkels mænds skæbne derved.

Ved aftensmåltidet sad vi side om side, og hvilken forandring var der nu ikke sket. Hun var som sur mælk mod mig, og hendes ansigt var så stift som en trædukkes. Jeg kunne både have slået hende og kastet mig for hendes fødder; men hun gav mig ingen lejlighed til at gøre nogen af delene. Aldrig så såre var hun blevet færdig med at spise, før hun gav sig til at sørge for mrs. Gebbie, som hun ikke havde bekymret sig meget om før. Nu indhentede hun i fuldt mål det forsømte, og under resten af rejsen var hun såre opmærksom mod den gamle dame, ligesom hun også, når hun var på dækket, gav sig mere af med kaptajn Sang, end det syntes mig sømmeligt.

I det hele var hun så snar til at undvige mig, og så bestandig i at lade sig omgive af andre, at jeg måtte vente meget længe på min lejlighed, og da jeg langt om længe fandt den, gjorde jeg ikke meget ud af den, som man nu skal høre.

"Jeg ved knap, hvormed jeg har fornærmet eder," sagde jeg, "og derfor synes jeg, at I kunne skænke mig tilgivelse. O, søg, om I ikke kan tilgive mig."

"Jeg har ingen tilgivelse at skænke," sagde hun, og ordene var så hårde og kolde som marmor. "Jeg er eder såre forbunden for eders store venskab!" og dermed gav hun mig ottendeparten af et kniks.

Men jeg havde øvet mig i at sige mere, og jeg var fast bestemt på, at det skulle siges "Der er endnu en ting," vedblev jeg; "hvis jeg har fornærmet eder så groveligt ved at vise eder hint brev, så bør det da ikke komme miss Grant til skade. Hun skrev ikke til eder, men til en stakkels simpel knøs, som burde have haft bedre forstand og ikke vist eder det. Vil I dadle mig –"

"Jeg vil råde eder til i alle tilfælde ikke at sige mere om den kvinde," sagde Catriona. "Hende er det, jeg aldrig mere vil skænke et øjekast, lå hun end døende for mig." Dermed vendte hun sig bort fra mig, men kom pludselig tilbage. "Vil I sværge mig til, at I aldrig mere vil have noget med hende at skaffe?" udbrød hun.

"Aldrig skal nogen finde mig så utaknemmelig, ej heller så uretfærdig," sagde jeg, og nu var det mig, som vendte mig bort fra hende.

22. Helvoetsluys

Vejret blev efterhånden meget slet. Vinden hylede i tovværket, søen gik højt, og skibet begyndte at rulle og hugge fælt i de høje søer. Lodskudsmandens råb hørte aldrig op, for vi var i et farvand med mange grunde. Omkring klokken ni om morgenen fik jeg, da vintersolen et øjeblik brød frem mellem to haglbyger, det første glimt af Holland at se – en række af vejrmøller, der gik hastigt rundt i den friske vind. Det var første gang, jeg så disse besynderlige bygninger, og de stillede mig klart for øje, at jeg var kommet til et fremmed land og et nyt liv. Klokken halv elleve kastede vi anker udenfor Helvoetsluys havn, på et sted, hvor søen stundom brød ind, og skibet krængede voldsomt. Vi var alle på dækket undtagen mrs. Gebbie, nogle iført kapper, andre med tjærede matroshatte på, og alle klyngede vi os til, hvad der var nærmest for hånden, mens vi søgte at spøge og være store på det, som om vi var såre søvante.

Straks efter kom en båd ud og lagde til ved skibet, og dens fører råbte på hollandsk til kaptajn Sang, hvorefter denne meget bekymret vendte sig til Catriona, mens vi andre flokkedes om dem, for vi kunne se, at her var stor besværlighed på færde. "*Rose*" skulle gå til Rotterdams havn, som de andre passagerer med stor utålmodighed længtes efter at nå, fordi de samme eftermiddag skulle gå videre derfra og til Tyskland. Dette mente kaptajnen også, at han kunne nå, hvis ingen tid blev spildt. Men James More havde sat sin datter stævne i Helvoet, og kaptajnen havde lovet at lægge til her og som skik var sætte hende af i en båd. Nu var båden her, og Catriona var her også; men hverken vor kaptajn eller bådens fører turde

forsøge at få hende ned i båden, og den første turde endnu mindre lade sig forsinke.

"Eders fader ville blive lidet tilfreds, hvis I skulle brække et ben, miss Drummond, for ej at tale om, hvis I druknede. Følg derfor hellere mit råd og tag med os til Rotterdam. Derfra kan I med en flodbåd sejle ned ad Maas til Brill, hvorfra I let med postvogn kan komme tilbage til Helvoet."

Men Catriona ville ikke høre tale om nogen forandring i det, der en gang var bestemt. Hvid som et lagen betragtede hun det frådende vand, de store søer, der slog ind over bakken, og båden, der gyngede voldsomt i det oprørte hav; men alligevel stod hun fast på sin faders befaling. "Min fader, James More, har bestemt det således," dette var hendes første og sidste ord. Det tyktes mig såre ufornuftigt og letsindigt af hende at tage en befaling således efter bogstaven og lade hånt om så venlige råd; men sandheden var ellers, at hun havde en meget god grund dertil, som hun dog fortav. Flodbåde og postvogne er fortræffelige ting, men kun når man har penge til at bruge dem, og alt, hvad hun ejede og havde, var to shillings og halvanden pence. Dette var grunden til, at både kaptajnen og hendes rejsefæller, der ikke kendte hendes fattigdom, som hun var for stolt til at åbenbare, talte forgæves.

"Ja, men I kan jo hverken fransk eller hollandsk," sagde én.

"Det er sandt," svarede hun; "men lige fra året –46 har der været så mange ærlige skotter her i landet, at jeg lettelig vil finde landsmænd."

Der var en så skøn barnlig enfoldighed i dette, at nogle måtte le, mens andre så bekymrede ud, og mr. Gebbie blev ganske opfarende. Jeg tror, at han erkendte, det var hans pligt, såsom

hans kone havde overtaget omsorgen for Catriona, at følge hende til land; men dette ville han ingenlunde, eftersom han da ville komme for sent til at gå videre fra Rotterdam, og jeg tænker, at han ville overdøve sin samvittigheds stemme ved sine høje og heftige ord. Til sidst faldt han over kaptajn Sang, idet han helt rasende råbte, at det var en skændsel, at det var den åbenbare død at forlade skibet, og at vi på ingen måde kunne kaste en uskyldig mø ned til en bådfuld rå hollandske fiskere og overlade hende til hendes skæbne. Mine tanker var omtrent de samme, jeg trak styrmanden til side, aftalte med ham, at han skulle sende mine kister med trækskøjte til en adresse, jeg kendte i Leyden, og gik derpå hen og prajede fiskerne.

"Jeg vil gå i land med den unge frøken, kaptajn Sang," sagde jeg; "thi det er på vej til Leyden," og med det samme sprang jeg ned i båden – ikke synderlig behændigt, for jeg rev de to af fiskerne om og tumlede med dem ned i bundvandet.

Nede fra båden så det endnu farligere ud end fra skibet, for det lå så højt over os, krængede så stærkt og huggede så voldsomt i søerne, at det truede med at sprænge ankerkablerne. Jeg begyndte at tro, at jeg havde begået en stor dårskab, at det ville blive ganske umuligt for Catriona at komme ned til mig, og at jeg nu kunne vente at blive sat i land ved Helvoet uden at vinde anden belønning end den fornøjelse at omfavne James More, om jeg skulle ønske det.

Men her tog jeg ikke Catrionas mod med i beregning. Hun havde set, at jeg uden at vise nogen betænkelighed eller nølen sprang ned, og hun kunne ikke tænke sig at stå tilbage for en bortvist ven. Hun sprang op på lønningen, hvor hun holdt sig fast i en bardun, mens vinden tog i hendes skørter, hvad der

gjorde sagen endnu mere farlig, og lod os se mere af hendes strømper, end sømmeligheden ville have tålt på landjorden. Der blev ingen tid spildt og ikke givet nogen lejlighed til at skride ind, om de havde haft det i sinde. Jeg rejste mig op i båden og bredte mine arme ud, skibet krængede ned mod os, og bådføreren roede tættere ind under det, end klogskaben bød, hvorpå Catriona sprang ud i luften. Jeg var så heldig at gribe hende uden at falde derved, thi fiskerne hjalp mig. Et øjeblik klyngede hun sig meget tæt til mig, idet hun åndede dybt og hurtigt, hvorefter vi, mens hun endnu klyngede sig til mig med begge hænder, af styrmanden blev anbragt på vor plads, og idet kaptajn Sang og hans mandskab samt passagererne gav os et hurra og råbte farvel, stødte båden fra og gik ind mod land.

Så såre Catriona var kommet lidt til sig selv, slap hun mig pludselig, men sagde ikke et ord. Jeg talte heller ikke, og vindens hylen og havets brusen opmuntrede da heller ej til nogen ordveksling. Skønt fiskerne sled hårdt med årerne, kom vi kun langsomt frem gennem den oprørte sø, og "*Rose*" havde derfor lettet anker og var under sejl igen, før vi var kommet i nærheden af havnemundingen.

Aldrig så snart var vi kommet ind i smult vand, før bådføreren efter rå hollandsk skik standsede sin båd og afkrævede os vor betaling. To gylden, hvilket vil sige omtrent fire engelske shillings, forlangte han for hver. Men mod dette begyndte Catriona at gøre heftig indvending. Hun havde spurgt kaptajn Sang derom, sagde hun, og han havde sagt, at betalingen kun var én shilling. "Tror I, jeg ville være gået i båden uden først at have spurgt derom?" råbte hun.

Bådføreren svarede hende i samme tone og i et sprog, hvis eder var engelske og resten hollandsk, indtil jeg til sidst, da jeg så, hvor nær hun var ved gråden, i hemmelighed stak seks shillings til skipperen, hvorpå han var ædelmodig nok til uden yderligere indvendinger at tage mod hendes ene shilling.

Jeg nægter ikke, at jeg følte mig både skamfuld og ærgerlig; jeg lider vel, at folk er sparsommelige, men ikke, at de er så heftigt påholdende, og jeg tror nok, at det var i en meget kølig tone, jeg spurgte hende, hvor det var, hun skulle træffe sin fader.

"Jeg skulle spørge efter ham hos en ærlig skotsk købmand, hvis navn er Sprott," svarede hun og tilføjede i samme åndedrag: "Jeg vil takke eder meget; I er visseligen en brav ven imod mig!"

"Det er tidsnok at takke mig, når jeg har bragt eder til eders fader," sagde jeg, men tænkte kun lidt på, hvor sandt jeg talte. "Jeg kan da fortælle ham en smuk historie om en trofast datter."

"Ikke tror jeg, at jeg i alle forhold vil være så trofast en datter," sagde hun med et meget smerteligt udtryk. "Og ikke tror jeg, at jeg af hjertet er tro."

"Dog tror jeg ikke, at ret mange ville have vovet det spring blot for at lyde en faders befaling," sagde jeg.

"Jeg vil ikke have, at I skal tro, det alene var derfor," sagde hun. "Når I havde gjort, som I gjorde, hvorledes kunne jeg da holde mig tilbage? Og der var også andre grunde." Og hermed fortalte hun mig dybt rødmende om sin fattigdom.

"Gud fri os!" udbrød jeg; "hvor kan I dog være så tåbelig at drage udenlands med en tom pung. Sømmeligt kan det da ej heller kaldes – nej, ingenlunde!" udbrød jeg.

"I glemmer, at min fader, James More, er en fattig adelsmand," sagde hun; "han er landsforvist og eftersøgt."

"Jeg tænker dog, at ikke alle eders venner er landsforviste eller eftersøgte," udbrød jeg; "og var dette ret mod dem, der holder af eder? Var det ret mod mig, og var det ret mod miss Grant, som rådede eder til at rejse, og som nu ville blive ude af sig selv, hvis hun hørte om dette? Og var det også helt rigtig handlet mod disse Gregory-folk, som I boede hos, og som har været så gode imod jer? En stor lykke er det, at I er faldet i mine hænder. Sæt nu, at der var tilstødt eders fader noget, hvad ville der så blive af eder – ene, som I står her i det vildfremmede land? Jeg skælver blot ved at tænke derpå!"

"Jeg løj for dem alle!" sagde hun. "Jeg fortalte dem alle, at jeg havde penge nok, også til hende sagde jeg således. Ikke kunne jeg volde James More den tort at gøre ham så ringe for dem."

Jeg fik senere at vide, at hun kunne have gjort ham endnu ringere, for løgnen var faderens og ikke datterens, og hun havde været nødt til at opretholde den for hans æres skyld. Men dette vidste jeg ikke den gang, og den blotte tanke om hendes armod og de farer, hun kunne have mødt, overvældede mig, så at jeg ikke kan beskrive det.

"Nu vel," sagde jeg, "I får vel med tiden bedre forstand." –

Vi lod tøjet stå i en kro ved kysten, hvor jeg fik at vide, hvor Sprott boede, og der gik vi nu hen. Meget var der i dette fremmede land at se og beundre for os skotter. Mellem husene var der kanaler og træer, og husene selv var opført af smukke røde mursten af samme farve som en rose, med trappetrin og bænke af blåt marmor ved hver dør, og alt så rent, at man, om det skulle være, kunne sætte sig til at spise på gaden.

Vi traf Sprott hjemme; han sad mellem sine hovedbøger i en lav dagligstue, meget pæn og ren og pyntet med porcelænssager og skilderier samt en globus i et messingstativ. Han var en svær, rødmosset og kraftig mand med et noget bidsk udtryk, og han viste os ikke engang den høflighed at byde os en stol.

"Er James More Macgregor endnu i Helvoet, sir?" spurgte jeg.

"Jeg kender ikke nogen af det navn," sagde han utålmodigt.

"Siden det skal være så akkurat," sagde jeg, "så vil jeg ændre mit spørgsmål og spørge eder, hvor vi i Helvoet kan finde en vis James Drummond, alias Macgregor, alias James More, sidst bosiddende i Inveronachile?"

"Sir," sagde han, "måske er han i Helvede; jeg for min part havde ikke noget derimod."

"Denne unge mø er denne gentlemans datter, sir," sagde jeg, "og jeg tænker, I er enig med mig i, at det ikke er sømmeligt i hendes nærværelse at tale om hendes fader på den vis."

"Jeg har intet at skaffe hverken med ham eller hende eller jer!" råbte han nu med grov stemme.

"Mr. Sprott," sagde jeg, "denne unge mø er kommet fra Skotland hertil for at træffe ham, og der er blevet hende sagt, at hun kunne gå hertil og få oplysninger hos eder om, hvor hun skulle søge ham. Det ser jo ud, som om hun har fået fejlagtig besked; men det tykkes mig, at både I og jeg – der kun ved et tilfælde er blevet hendes ledsager – netop derved får endnu større forpligtelse til at hjælpe vor landsmandinde."

"Vil I gøre mig forrykt?" råbte han. "Jeg siger jer jo, at jeg intet ved om ham, og at jeg ikke kærer mig en døjt om ham eller hans afkom. Men det skal I dog vide, at manden skylder mig penge!"

"Det kan vel være, sir," sagde jeg, og jeg var nu mere harmfuld end han; "men *jeg* skylder eder i alt fald intet. Den unge mø er under min beskyttelse, og jeg er ikke vant til slig behandling, ej heller er jeg tilfreds med den."

Med disse ord, og uden at jeg tænkte over, hvad jeg gjorde, trådte jeg et par skridt nærmere hen til bordet, hvorved jeg ved lykkens gunst tilfældigt kom til at anvende det eneste middel, som kunne røre manden. Alt blodet forlod nu hans røde ansigt.

"For Guds skyld, bliv ikke så heftig, sir!" råbte han. "Jeg har visselig ikke haft i sinde at fornærme eder. I skal vide, sir, at jeg allermest ligner en gammel, godmodig og fredelig gårdhund – jeg gøer værre, end jeg bider. Når I hører mig, må I vel tro, at jeg er noget bøs og bister; men dette passer ikke, i sit hjerte er Sandie Sprott en venlig gammel fyr! Men I kan ikke tænke jer, hvilket bryderi og besvær jeg har haft for den mands skyld!"

"Det er godt, sir," sagde jeg, "så vil jeg da drage mig eders venlighed til nytte og besvære eder med at spørge, hvilke tidender I sidst har hørt om mr. Drummond."

"Hjertelig gerne, sir," svarede han, "men hvad denne unge jomfru angår, som jeg formelder min respekt, da tror jeg sikkert, at han ganske har glemt hende. Jeg kender ham, må I vide, og jeg har mistet penge for hans skyld før nu. Han tænker ikke på andre end sig selv – hverken på klan eller konge eller datter; kan han kun fylde sin vom, så giver han dem en god dag, og det samme giver han sin partner. Thi på en måde kan jeg næsten siges at være hans partner. Vi er begge, skal I vide, parthavere i samme forretning, og jeg tror, at det vil vise sig at blive en dyr forretning for Sandie Sprott. Men er manden end så godt som min partner, så giver jeg eder dog mit ord på, at jeg

ikke ved, hvor han er. Kanske kommer han her til Helvoet; måske kommer han her i morgen, og måske kommer han her om et år – intet af, hvad der vedrører ham, vil volde mig nogen forundring, undtagen den ene ting, at han betalte sin gæld til mig. Nu ser I, hvorledes sagerne står, og I forstår vel tillige heraf, at jeg ikke kan have nogen lyst til at tage mig af den unge jomfru. Blive her kan hun ikke, så meget er vist, for jeg er en enlig mand, sir. Ville jeg lade hende bo her, da er det muligt, at faderen, når han kom her, ville forsøge at tvinge mig til at ægte hende."

"Nu har vi hørt nok," sagde jeg. "Jeg vil føre denne unge pige hen mellem bedre venner. Lån mig pen, blæk og papir, så vil jeg her til James More efterlade adressen på min agent i Leyden. Så kan han af mig få at vide, hvor han skal søge sin datter."

Mens jeg skrev og forseglede dette, tilbød Sprott selv af egen drift Catriona at tage sig af hendes rejsegods og sende bud efter det i kroen. Jeg gav ham et par daler for denne ulejlighed, og han gav mig straks en kvittering for modtagelsen heraf.

Derefter gav jeg Catriona min arm, og vi forlod denne rå tølper. Under alt, hvad der var foregået, havde hun ikke mælet et eneste ord, men havde overladt til mig at dømme og tale i hendes sted, og jeg for min part havde vogtet mig omhyggeligt for ikke at sætte hende i forlegenhed ved at se på hende, og selv nu, skønt mit hjerte brændte i mig af skam og harme, gjorde jeg mig umage for at synes ganske rolig.

"Lad os nu gå tilbage til kroen," sagde jeg, "hvor de taler fransk, som jeg kan forstå. Så kan vi spise til middag dér og spørge om lejlighed til Rotterdam. Jeg bliver ikke rolig, før jeg kan overgive jer velbeholden til mrs. Gebbie."

"Således må det vel være bedst," sagde hun, "skønt om nogen bliver fornøjet, så bliver det sikkert ikke hende, og jeg vil endnu en gang minde eder om, at jeg kun besidder én shilling og tre halvpence."

"Og hertil vil jeg igen svare med at minde eder om, at det var en Guds lykke, jeg kom til at ledsage eder," svarede jeg.

"Tror I, jeg har undladt at tænke dette, selv under alt dette?" sagde hun, og jeg syntes, hun klyngede sig lidt tættere til min arm. "I har visselig været mig en god ven."

23. Rejsen i Holland

Postvognen, der var et stort og klodset køretøj med bænke på begge sider, bragte os efter fire timers skrumplen til den store stad Rotterdam. Det havde længe været mørkt, da vi kom dertil, men gaderne var klart oplyste og fyldt med mange mennesker, af hvilke de fleste havde et vildt og udlændisk udseende: langskæggede jøder, negere og flokke af kurtisaner, der var højst usømmeligt påklædt, og som ikke undså sig for at standse mænd, især sømænd, ved at rykke dem i ærmet. Vi blev ganske forvirrede ved at høre tummelen omkring os, og besynderligt nok lod det til, at vi ikke var mere forbavsede ved at se de fremmede mennesker end de ved at se os. Jeg påtog mig så dristig en mine, jeg kunne, både for Catrionas skyld og min egen; men sandheden var dog, at jeg følte mig som et forvildet får, og at mit hjerte bankede stærkt af ængstelse. Et par gange spurgte jeg efter, om skibet "*Rose*" lå i havnen; men det viste sig, at jeg ikke kunne gøre mig forståelig for de folk, jeg traf. En gang kom vi ind i et stræde med mange oplyste huse, hvis røde døre og vinduer var fulde af malede fruentimmere. De lo ad os og drev spot med os, idet vi gik forbi, og jeg var taknemmelig over, at vi ikke kunne forstå deres sprog. Kort efter kom vi ud på en åben plads, der stødte op til havnen.

"Nu vil det snarlig blive godt," udbrød jeg, da jeg så masterne. "Når vi kommer ned til havnen, vil vi sikkerlig kunne træffe nogen, som kan tale engelsk, og har vi held med os, kan vi måske finde skibet, vi søger."

Det næstbedste, vi havde håbet, hændte os, for henad klokken ni om aftenen løb vi lige i armene på kaptajn Sang. Han

fortalte os, at de var sejlet derned på utrolig kort tid, fordi de havde haft god og stærk vind, lige til de løb ind i havnen, og hans passagerer var derfor allerede gået videre på deres rejse mod syd. Det var umuligt for os at indhente Gebbierne, og vi havde ikke andre bekendte at holde os til end kaptajn Sang.

Vi måtte derfor være meget taknemmelige over, at han var så venlig og hjælpsom. Det voldte ham ingen besvær at finde en jævn købmandsfamilie, hos hvem Catriona kunne bo, indtil "*Rose*" havde taget sin ladning ind. Ydermere erklærede han sig villig til at tage hende med tilbage til Leith uden betaling og overgive hende til mr. Gregory. Derefter førte han os hen til et spisekvarter, hvor vi kunne få et måltid, som vi nu trængte så hårdt til. Han var, som jeg har sagt, såre venlig; men han var tillige meget højttalende, da han bestilte vort måltid for os, hvad der undrede mig noget; dog opdagede jeg snart grunden, for da han havde bestilt en flaske rhinskvin til sig selv, blev han snart meget drukken, og i den tilstand kom hans rette natur frem, og han opførte sig så skammeligt mod Catriona og spøgede så uhøvisk over, hvad han havde set, da hun stod på skibets lønning, at jeg ikke havde andet at gøre end straks at forlade værtshuset med hende.

Hun klyngede sig tæt til mig, da vi gik derfra. "Tag mig med jer, David," sagde hun. "Lad mig blive hos jer; når jeg kun er hos jer, så er jeg ikke ræd."

"Hvad I heller ikke har grund til, min lille ven," sagde jeg, og jeg kunne gerne have grædt af rørelse.

"Men hvor vil I tage mig hen?" spurgte hun. "Forlad mig ikke, hvordan det så går – forlad mig aldrig!"

"Ja, hvor skal jeg tage jer hen?" sagde jeg og standsede, for jeg var gået lige efter næsen uden at skænke dette nogen tanke. "Jeg må tænke mig om; men forlade jer vil jeg ikke, Catriona; Herren gøre så mod mig og værre endnu, om jeg skulle svigte eller forlade eder."

I stedet for at svare klyngede hun sig endnu tættere til mig.

"Her," sagde jeg, "er det mest tyste sted, vi endnu har truffet på i denne travle afskyelige stad. Lad os sætte os under træet derovre og overveje, hvad vi skal gøre."

Træet, som jeg sent skal glemme, stod ikke langt fra havnen. Det var mørk aften; men i husene var der endnu lys, og ligeså i de nærmeste skibe. Fra den ene side hørte vi en forvirret larm af de mange tusinde mennesker, som vandrede snakkende og råbende omkring i gaderne, og fra den anden hørte vi i mørket vandets plasken mod havnens bolværk. Jeg spredte min kappe over en tilhugget granitsten, som lå på jorden, og fik hende til at sætte sig på den. Hun ville helst være blevet ved at holde fast på mig, for hun skælvede endnu af angst over den sidste forsmædelse; men jeg ville tænke mig rigtigt om, derfor rev jeg mig løs fra hende og gik frem og tilbage foran hende og brød mit hoved for at finde en udvej. Men midt i min grublen slog den tanke ned i mig, at jeg i vort hastværk for at komme bort fra spisekvarteret havde glemt at betale, hvad vi havde fortæret derinde, hvilket derfor var blevet overladt til kaptajn Sang. Jeg stak i at le, for det tyktes mig, at det var gået manden efter fortjeneste; men i det samme fo'r jeg, drevet af en anden tanke, med hånden ned til lommen, hvor jeg havde mine penge. Jeg tænker, det må være sket i det snævre stræde, hvor kvinderne

hånede os; men så meget er sikkert, at min pung var forsvundet.

"I er kommet til at tænke på noget godt," sagde hun, da jeg holdt op med at le.

Under den klemme, vi nu var i, blev mine tanker pludselig klare som et kikkertglas, og jeg indså, at vi nu ikke længere havde noget valg. Jeg havde ikke en skilling i lommen; men i min tegnebog havde jeg endnu brevet til købmanden i Leyden, og til at komme til Leyden havde vi nu kun ét middel, og det var at vandre dertil på vor fod.

"Catriona," sagde jeg; "jeg ved, at I er kæk, og jeg tror, I er stærk – tror I ikke, I kan gå syv mil ad en jævn landevej?" Vi erfarede siden, at det kun var omtrent to tredjedele af den vejlængde; men den gang troede jeg, at det var så langt.

"David," sagde hun, "hvis jeg må blive hos jer, vil jeg gå, så langt det skal være, og gøre, hvad som helst I forlanger. Mit hjertes mod er nu ganske kuet. Forlad mig ikke i dette skrækkelige land, så vil jeg gøre alt, hvad det skal være."

"Kan I begynde straks og gå hele natten?" spurgte jeg.

"Jeg vil gøre alt, hvad I forlanger af mig, og aldrig spørge hvorfor," sagde hun. "Jeg har været en slem og utaknemmelig pige mod eder, og nu må I gøre ved mig, hvad I vil! Jeg tror også nu, at miss Barbara Grant er den bedste kvinde i verden," tilføjede hun, "og ikke indser jeg, hvorfor hun har sagt Nej til jer."

Dette var både græsk og hebraisk for mig; men jeg havde andet at spekulere på, og først og fremmest det at komme ud af staden og ind på vejen til Leyden. Dette viste sig at være en såre vanskelig opgave, og klokken var vist blevet ét eller måske to, før

vi havde løst den. Da vi var kommet forbi de yderste huse, havde vi hverken måne eller stjerner til at vejlede os, kun den hvide vej mellem de sorte rækker af træer på begge sider. Desuden blev vor vandring gjort bitterligt besværlig ved en hård rimfrost, der indtraf ved de små timer og gjorde vejen til én lang glidebane.

"Ja, Catriona," sagde jeg, "her går vi to nu som kongesønnen og den gamle heks' datter i det gamle højlandseventyr, og I ved da, at vi skal over syv bjerge, gennem syv skove og over syv søer, som eventyret lyder."

"Hverken bjerge eller skove har jeg endnu set noget til," svarede hun. "Dog vil jeg ikke nægte, at træerne her og de flade sletter er meget smukke; men vort land er alligevel det skønneste."

"Gid vi kunne sige det samme om vore landsmænd," svarede jeg, idet jeg kom til at tænke på Sprott og Sang og vist også på selve James More.

"Aldrig vil jeg klage over min vens land," sagde hun, og hun udtalte disse ord i en tone så udtryksfuld, at jeg syntes, jeg i mørket kunne se udtrykket i hendes ansigt.

Jeg trak vejret hurtigt og var nær ved at falde på den glatte vej, fordi jeg tænkte på andre ting.

"Jeg ved ikke, hvad I tænker, Catriona," sagde jeg, da jeg havde fattet mig lidt; "men mig tykkes, at dette har været min allerbedste dag. Måske er det en skam af mig at sige det, såsom I har mødt så mange uheld og megen uvenlighed; men for mig har dette været den bedste dag, jeg har oplevet."

"Ja, visselig har det været en god dag, fordi I har vist mig så stor kærlighed," sagde hun.

"Alligevel tykkes det mig at være skammeligt, at jeg kan føle mig så lykkelig, når I må traske møjsommeligt og i mørke på landevejen," vedblev jeg.

"Hvor skulle jeg ellers være," sagde hun. "Mig tykkes, at jeg er tryggest og har det bedst, når jeg er hos eder."

"I har da ganske tilgivet mig?" spurgte jeg.

"Vil I ikke vise mig eders tilgivelse ved aldrig at tale om dette mere?" udbrød hun. "I mit hjerte er der intet andet end taknemmelighed. Dog vil jeg være ærlig mod eder," tilføjede hun meget hastigt – "den tøs vil jeg aldrig skænke tilgivelse." '

"Er det miss Grant igen?" sagde jeg. "I sagde jo dog nys, at hun var den bedste kvinde i verden."

"Det er hun sikkerlig også," sagde hun; "men alligevel kan jeg aldrig tilgive hende – aldrig, aldrig vil jeg tilgive hende, og lad mig ikke høre om hende tiere."

"Så urimelig tale har jeg aldrig hørt før," sagde jeg, "og højligt undrer det mig, at I vil give efter for slige barnagtige griller. Her er en ung kvinde, som har været os begge den bedste kvinde i verden, som har lært os begge, hvorledes vi skulle klæde os og opføre os, hvilken lære enhver, som har kendt os før, kan se på os nu –"

Her afbrød Catriona mig, idet hun brat standsede og stod stille midt på landevejen.

"Bliver I ved?" udbrød hun. "Enten vedbliver I at tale om hende, og da går jeg tilbage til staden, og Gud lade da ske det med mig, som han vil! Eller også gør I mig til vilje og taler om andre ting!"

Intet kunne være mere uforståeligt for mig end dette; men jeg betænkte, at hun nu var ganske afhængig af min hjælp, og at

hun desuden var af det svage køn, ja, ikke stort andet end et barn, samt at jeg skulle være den klogeste af os to.

"Kære Catriona," sagde jeg, "jeg forstår slet ikke dette; men Gud forbyde, at jeg skulle gøre noget, som kunne volde eder fortræd. Hvad det angår at tale om miss Grant, da har jeg ingen særlig trang til det, og jeg tror, det var eder selv, som begyndte derpå. Min eneste hensigt var at retlede eder lidet, for intet hader jeg mere end at øve uret. Ikke at jeg skulle ønske, at I havde mindre stolthed eller mindre kvindelig finfølelse; disse to ting klæder eder såre vel; men her tykkes det mig dog, I overdriver dem lidet."

"Er I så færdig?" spurgte hun.

"Jeg er færdig," svarede jeg.

"Da var det vel," sagde hun, og vi gik videre, men nu i tavshed.

Såre lidt fornøjelse var der ved at vandre i den bælgmørke nat, hvor vi intet kunne øjne og intet høre andet end vore egne skridt. Straks efter denne ordveksling tror jeg, vore hjerter flammede af vrede, ja, vel næsten af fjendskab mod hinanden; men mørket og kulden og stilheden, som kun nu og da blev afbrudt af en hanes galen eller en hunds gøen, fik snart bøjet vor stolthed i støvet, og jeg for min part ville hellere end gerne have fundet en anledning til at begynde samtalen på ny.

Før dagen begyndte at gry, kom der en mild regn, og frosten blev hurtigt fjernet for vore fødder. Jeg tog min kappe af og forsøgte at slå den over hende; men hun bad mig lidt utålmodig at beholde den hos mig selv.

"Nej, dette kan jeg ingenlunde," svarede jeg. "Jeg er en stor, hårdfør knøs, som er blevet vænnet til alt slags vejr, mens I er en

fin og yndig mø! Kære Catriona, I vil dog ikke volde mig den skam."

Uden flere indvendinger lod hun mig svøbe sig ind, og da jeg gjorde dette i mørket, lod jeg mine arme hvile om hendes skuldre et øjeblik, næsten som i en omfavnelse.

"I må søge at have lidt mere tålmodighed med eders ven," sagde jeg.

Jeg syntes, at hun lænede sig så uendelig lidt, at det næsten var intet, mod mit bryst, og måske var det kun indbildning.

"Der er slet ingen ende på eders godhed mod mig," sagde hun.

Så gik vi videre i tavshed; men nu var alt forandret, og den lykke, som nu var i mit hjerte, var som ild i en stor kamin.

Regnen hørte op før daggry, og morgenen var kun fugtig, da vi kom ind i byen Delft. Husene med de røde gavle, som lå på begge sider af en kanal, frembød et meget smukt skue. Tjenestepigerne var ude og skurede og skruppede trapperne, ja, selve stenene på gaden, røgen steg op fra hundreder af køkkener, og jeg følte en heftig trang til at bryde vor faste.

"Catriona," sagde jeg, "I har vist endnu en shilling og halvanden pence."

"Vil I have dem?" sagde hun og rakte mig sin pung. "Gid det var fem pund. Men hvad vil I bruge dem til?"

"Hvorfor har vi trasket på landevejen hele natten, ret som to sigøjnere?" sagde jeg – "kun fordi jeg i den forbandede by Rotterdam blev berøvet min pung og alt, hvad der var i den. Nu vil jeg sige eder det, som det er, fordi jeg tror, at det værste er ovre; men vi har endnu et godt stykke vej at gå, før vi når

derhen, hvor mine penge er, og vil I ikke købe mig et stykke brød, da må jeg gå videre fastende."

Hun så på mig med store øjne. Ved det gryende lys så jeg, hvor bleg og elendig hun så ud af træthed, og det gjorde mig hjertelig ondt for hende; men hun brast nu i latter.

"Kors! Er vi da nu tiggere?" udbrød hun. "Også I? Det kunne jeg godt have ønsket; og hvor det glæder mig inderligt, at jeg nu kan købe frokost til eder; men større ville min glæde dog have været, om jeg var blevet nødt til at danse for at skaffe eder et måltid, for jeg tror, at de herovre ikke kender vore danse, så at de gerne ville betale for at få dem at se."

Jeg kunne have kysset hende for disse ord – ikke alene af kærlighed, men også i min store beundring, for det fryder altid en mand at se, at en kvinde er så kæk.

Vi fik en drik mælk af en bondekone, som lige var kommet ind i byen, og i en bagers bod købte vi et nybagt brød, varmt og dejligt duftende, som vi spiste, mens vi fortsatte vor vandring. Vejen fra Delft til Haag var en skøn allé med skyggefulde træer og en kanal på den ene side samt udstrakte enge med store flokke af kvæg på den anden. Her var i det hele såre skønt at vandre.

"Hør nu, David," sagde hun, "hvad vil I så egentlig gøre med mig?"

"Det er det, som vi skal tale om," svarede jeg, "og jo snarere des bedre. Jeg kan komme til penge i Leyden, og det er det bedste; men spørgsmålet er så, hvad jeg skal gøre med eder, indtil eders fader kommer. Det lod på eder i nat, som om det ville blive hårdt for eder at skilles fra mig."

"Deri har I ret," sagde hun.

"I er en meget ung mø," vedblev jeg, "og jeg er kun en ung knøs. Hvorledes skal vi bære os ad? Det skulle da være, om I kunne gå for at være min søster."

"Hvorfor skulle jeg ikke kunne det?" sagde hun, "hvis I vil."

"Gid I var det!" udbrød jeg. "Jeg skulle være stolt af at have en sådan søster. Men ulykken er jo, at I er Catriona Drummond."

"Men nu vil jeg være Catriona Balfour," sagde hun, "og hvem kan vide andet. Alle folk her er jo fremmede for os."

"Ja, hvis I tror, det går an," sagde jeg; "men jeg tilstår, jeg har mine betænkeligheder; såre nødig ville jeg råde eder til noget galt."

"David," sagde hun, "jeg har slet ikke andre venner her end eder."

"Det er kun sørgeligt," sagde jeg, "at jeg er for ung til at være eder en ret ven. Jeg er for ung til at råde eder; og I er for ung til at tage mod råd. Jeg indser ikke, hvad andet vi kan gøre, og dog tykkes det mig, at jeg bør advare eder."

"Jeg har intet andet valg," sagde hun. "Min fader, James More, har ikke behandlet mig ret vel, og det er ikke første gang, det sker. Jeg er blevet kastet i eders arme som en sæk havremel, og har ikke andet at betænke end at gøre eder til behag. Vil I tage eder af mig, da er alt godt; men vil I ikke" – hun vendte sig helt om mod mig og lagde sin hånd på min arm – "David, jeg er bange," sagde hun.

"Ja, men det var ikke min pligt at advare eder," sagde jeg; men så betænkte jeg, at det var mig alene, som kunne hjælpe hende, og at det sømmede sig ilde at have så mange betænkeligheder. "Catriona," sagde jeg, "misforstå mig ikke; det er mit højeste ønske at gøre det godt for eder; men her drager jeg nu alene til

den fremmede by for at være en ensom student dér, og nu kommer dette tilfælde, at I kan være hos mig en stund og være som min søster, og så meget kan I vel nu forstå, kære Catriona, at jeg hellere end gerne vil have, at det skal være så."

"Ja, og her har I mig," sagde hun, "så den sag er snart afgjort."

Jeg ved, at det havde været min pligt at tale endnu tydeligere. Jeg ved, at dette var en sort plet på min karakter, for hvilken jeg heldigvis ikke kom til at bøde meget hårdt. Men jeg huskede på, hvor let hendes blufærdighed var blevet såret ved et ord i Barbaras brev om at kysse hende, og nu, da hun skulle være under min varetægt, hvordan skulle jeg da være mere dristig? Desuden var sandheden den, at jeg ikke kunne se nogen anden måde at få hende anbragt på. Også drog min forelskelse mig meget stærkt.

Lidt på den anden side af Haag blev hun meget ømfodet, så at det var med stort besvær, hun gik det sidste stykke vej. To gange måtte hun sætte sig ved vejkanten, hvilket hun gjorde med mange undskyldninger og kaldte sig selv en skam for højlandene og det folk, hun kom af, samt en byrde for mig. Det måtte være hendes undskyldning, sagde hun, at hun ikke var vant til at gå så langt med sko på. Jeg ville da have, at hun skulle tage sko og strømper af og gå barfodet; men hun indvendte herimod, at alle kvinder i dette land, selv bøndernes, havde sko på fødderne.

"Jeg må ikke volde min broder skam," sagde hun og gjorde sig umage for at synes meget munter; men hendes ansigt sagde noget andet.

I den by, der var vort bestemmelsessted, er der en have med fine grusgange og mange træer, nogle klippede og andre med

sammenflettede grene, samt med mange skønne alleer og løvhytter. Her efterlod jeg Catriona, mens jeg gik videre for at finde min korrespondent. Her trak jeg på mit kreditiv og bad ham anbefale mig et pænt stille logi, og da min bagage endnu ikke var ankommet, bad jeg ham tillige sige god for mig hos værten og forklarede, at da min søster agtede at bo sammen med mig en tid, ville jeg behøve to værelser. Dette var nu alt sammen meget godt, men der var den uheldige omstændighed, at mr. Balfour i sit anbefalingsbrev havde skrevet temmelig udførligt om mig, men ikke nævnet et ord om min søster. Jeg kunne da også se, at min hollænder straks blev meget mistænksom og betragtede mig skarpt ud over randen af sine store briller, hvorefter han begyndte at eksaminere mig meget skarpt.

Jeg var nu i stor forlegenhed. Sæt nu, at han tror på min fortælling, tænkte jeg, og derefter indbyder min søster til sit hus, og jeg tager hende med, da vil jeg komme til at udrede et artigt speget garnfed, og let vil det da komme til at ende med, at jeg bringer skam både over Catriona og mig selv. Jeg begyndte derfor hastigt at beskrive min søsters karakter og natur for ham. Hun var såre forlegen og undselig, sagde jeg, og så yderlig bange for at komme sammen med fremmede, at jeg havde måttet lade hende sidde alene i en offentlig have, mens jeg gik hen til ham. Og da jeg nu engang havde kastet mig ud i bedragets strøm, måtte jeg, som det altid går i sligt tilfælde, dykke dybere ned i den, end det egentlig gjordes behov, idet jeg tilføjede nogle ganske unødige bemærkninger om miss Balfours skrøbelige helbred og indesluttethed i barndommen.

Midt under dette gik min falskhed så indtrængende op for mig, at jeg rødmede dybt af skamfuldhed.

Den gamle herre lod sig ikke føre mere bag lyset, end at han forstod, det var bedst ikke at give sig for meget af med mig; men da han først og fremmest var forretningsmand og vidste, at mine penge var ægte nok, imødekom han mig dog så meget, at han lod sin søn følge mig for at finde et logi og indestå for mig hos værten.

Dette medførte, at jeg måtte præsentere denne unge mand for Catriona. Hvilen havde gjort det stakkels smukke barn godt, hun tog sig såre skøn ud og spillede sin rolle til fuldkommenhed, tog mig under armen og kaldte mig broder med større lethed end det faldt mig at svare hende. Men nu kom en anden ulempe: da hun troede, det kunne være mig til hjæip, var hun langt mere indladende mod hollænderen, end hun ellers ville have været, så at jeg ikke kunne andet end finde, at miss Balfour meget pludseligt var blevet kureret for sin store undselighed. Dertil kom en anden ting: forskellen på vort sprog. Jeg talte lavlandets mål og dvælede ved ordene, mens hun talte højlandets med lidt engelsk tonefald kun langt smukkere end de ægte englændere, men ganske vist ikke så korrekt efter grammatikken, og som broder og søster var vi derfor et besynderligt ulige par. Men den unge hollænder var et tykhovedet drog, der ikke engang kunne lægge mærke til eller lade sig oplive af hendes skønhed, for hvilket jeg dybt foragtede ham. Så snart han havde skaffet os tag over hovedet, forlod han os, hvilket var den største tjeneste, han havde gjort os.

24. Broder og søster

Vort logi var øverst oppe i et hus, hvis bagside vendte ud mod en kanal. Vi havde to værelser, men for at komme ind i det inderste skulle man igennem det yderste. Begge værelser var forsynet med en kamin, der på hollandsk vis var bygget ud på gulvet, og fra vore vinduer havde vi den samme udsigt ud over toppen af et træ, der voksede ved bredden af kanalen, til en række huse og et kirketårn på den anden side af kanalen. I kirketårnet var der et sangværk, som frydede os ved sine skønne toner, og når solen var på himlen, skinnede den lige ind gennem vore vinduer. Fra et værtshus tæt ved fik vi hver dag vor mad bragt op til os.

Den første aften var vi overmåde trætte, især da hun. Vi talte kun lidet med hinanden, og jeg sørgede for at få hende i seng, så snart hun havde fået noget at spise. Det første, jeg gjorde den følgende morgen, var at skrive til Sprott, at han skulle sende hendes tøj. Derefter skrev jeg et par linjer til Alan og adresserede det til hans høvedsmand. Disse breve fik jeg sendt af sted og fik hendes frokost rede, før jeg vækkede hende. Jeg følte mig noget skamfuld, da hun trådte ind i den eneste dragt, hun ejede, og med vejens mudder på sine strømper. Efter de svar, jeg havde fået på mine forespørgsler, forstod jeg, at det ville vare nogle dage, inden hendes tøj kunne komme til Leyden, og det var en tydelig nødvendighed, at hun måtte have en dragt at skifte med. Straks ville hun slet ikke finde sig i, at jeg skulle have den udgift; men jeg bad hende huske på, at hun var en rig mands søster og måtte klæde sig i overensstemmelse hermed, og før vi var kommet ind i den anden butik, var hun blevet såre oprømt ved indkøbet, og hendes øjne strålede af fryd. Det

frydede også mig at se hendes uskyldige glæde; men hvad der var lidt mere besynderligt, var den iver, hvormed jeg tog mig af hendes udstyrelse; jeg kunne ikke få hende fin nok, og jeg blev ikke træt af at se hende prøve den ene dragt smukkere end den anden. Jeg begyndte nu at forstå miss Grants store interesse for klæder, og sagen er vel den, at når man har en smuk person at pynte, da bliver det hele så fornøjeligt. Jeg tror nok, at det hollandske musselin var særdeles billigt; men jeg skammer mig ved at sige, hvad jeg betalte for hendes strømper. Alt i alt betalte jeg så stor en sum for denne fornøjelse, som jeg vel tør kalde det, at jeg i nogen tid derefter trykkede mig ved at give flere penge ud, hvorfor jeg heller ikke anvendte nogen til forbedring af vore værelsers udstyr. Når vi kun havde senge at ligge i, når Catriona var smukt klædt, og jeg havde lys at se hende ved, var boligen god nok til mig.

Da vi var færdige med vort indkøb, var jeg meget tilfreds med at forlade hende ved vor dør med al sin stads og gå en lang spadseretur selv, under hvilken jeg kunne læse mig selv teksten. Her havde jeg nu taget under mit tag, ja, så godt som til mit bryst, en ung og såre skøn mø, hvis uskyldighed var hendes største fare. Min samtale med den gamle hollænder og de løgne, jeg var blevet tvunget ind i, havde allerede givet mig en følelse af, hvorledes min opførsel måtte tage sig ud for andre, og efter den store beundring, jeg nys havde følt, og den umådeholdenhed, hvormed jeg havde fortsat mine indkøb, måtte jeg kalde mig selv meget ubesindig. Jeg tænkte på, at hvis jeg nu virkelig havde en søster, om jeg da ville udsætte hende for sligt, og da dette spørgsmål blev mig for vanskeligt at løse, forandrede jeg det til, om jeg på denne vis ville betro Catriona

til en anden ungersvend, og mit eget svar herpå fik mit ansigt til at rødme, så det brændte. Hun var afhængig af mig både for føde og husly, og sårede jeg hendes blufærdighed, da havde hun intet andet sted at søge hen. Desuden var jeg hendes vært og beskytter, og jo mere uventet jeg var kommet til at blive dette, des mindre undskyldning var der for mig, hvis jeg skulle benytte mig deraf til at fremme selv den ærligste bejlen, for med den lejlighed dertil, som var givet mig, og som ingen forældre ville have tålt blot et øjeblik, ville selv den ærligste bejlen være uærlig. Jeg indså, at jeg nu måtte være såre tilbageholden i mit forhold til hende, og dog måtte jeg ikke drive dette til yderligheder, for mens jeg på ingen vis havde ret til at optræde som bejler, måtte jeg dog stadig og om muligt med al venlighed optræde som hendes vært. Det var da tydeligt, at hertil krævedes den største taktfuldhed og betænksomhed, måske mere end jeg besad. Men nu var jeg brudt ind, hvor engle måske havde betænkt sig på at sætte deres fod, og der var intet andet for mig at gøre, end i alle måder at optræde på rette vis, så længe jeg var der. Jeg satte mig alle mulige regler til rettesnor, bad om styrke til at kunne følge dem, og for at søge støtte hertil købte jeg mig en lovbog. Da jeg ikke kunne tænke mig, at der var mere for mig at gøre, lod jeg mine alvorlige betragtninger fare, hvorefter mit sind straks kom i den fornøjeligste stemning, og jeg følte mig så oprømt, som om jeg svævede i luften, da jeg begav mig hjemad. Og idet jeg tænkte på navnet *hjem* og den yndige skikkelse, som ventede mig dér, bankede mit hjerte af en fryd, som jeg ikke kan beskrive.

Men da jeg kom hjem, ventede nye bekymringer mig. Hun løb mig i møde, strålende af kærlig tilfredshed, iført de nye

klæder, jeg havde købt til hende, og som klædte hende henrivende. Hun drejede sig omkring og nejede, for at jeg rigtig kunne se dem og beundre hende. Dette gjorde jeg meget mådeligt, og det var, som om ordene skulle blive siddende i min hals.

"Nå," sagde hun, "når I ikke bryder eder mere om mine ny klæder, så se dog i det mindste, hvad jeg har gjort ved vore to værelser!" Og hun viste mig, at hun havde fejet dem meget smukt, og at ilden blussede lystigt i begge kaminer.

Jeg var glad ved at finde en lejlighed til at synes lidt mere streng, end jeg virkelig var, "Catriona," sagde jeg, "jeg er meget misfornøjet med eder, og I må aldrig tiere foretage eder noget med mit værelse. En af os må råde, mens vi bor her sammen, og det passer mig bedst, at det bliver mig, såsom jeg er en mand og tilmed den ældste af os."

Hun nejede igen for mig, hvilket klædte hende såre yndigt. "Når I er fortrædelig, så må jeg være så meget mere føjelig, Davie," sagde hun. "Jeg skal være meget underdanig, som det da også sømmer sig, efterdi enhver trevl, som sidder på mig, tilhører eder; men så må I heller ikke være så uvenlig; jeg har jo ikke andre end jer at holde mig til."

Hendes ord rørte mig dybt, og jeg skyndte mig at udslette den gode virkning, som mine ord skulle have haft. Dette gik såre let, efterdi det så at sige var ned ad bakke, og hun var min vejviser. Ved synet af hendes skønne ansigt, som hun sad dér, smilende i kaminildens skær, smeltede mit hjerte ganske. Under stor munterhed og i den kærligste forståelse nød vi vort måltid.

Men midt under dette vågnede jeg til bedre besindelse, gjorde en kluntet undskyldning og satte mig hen for at begynde på mine studier. Jeg havde købt en tyk bog af dr. Heineccius, som jeg havde sat mig for at læse flittigt i de følgende dage; men ofte var jeg glad over, at ingen spurgte mig, hvad jeg havde læst. Jeg syntes, at hun så lidt fornærmet ud, og dette var ikke at undres over, for hun var nu ganske overladt til sig selv, og hun søgte aldrig adspredelse ved at læse. Men hvad skulle jeg gøre?

Resten af aftenen gik da hen, næsten uden at vi talte med hinanden.

Jeg kunne have slået mig selv. Af angren og ruelse kunne jeg om natten ikke blive liggende i min seng, men gik på mine bare fødder frem og tilbage på gulvet, indtil jeg kom til at fryse ynkeligt, for ilden i kaminen var gået ud, og det frøs hårdt. Tanken om hende derinde i det tilstødende værelse; tanken om, at hun derinde fra måske kunne høre mig gå, og tanken om min uvenlighed, og at jeg måtte blive ved med denne, for at der ikke skulle ske noget værre, bragte mig helt ud af mig selv. Jeg stod her mellem Scylla og Charybdis. Hvad måtte hun tænke om mig? Det var den ene tanke, som blødgjorde mig til svaghed. Hvad skal der blive af os? var den anden, der stålsatte mig til min tidligere beslutning. Dette var min første søvnløse nat, hvor mit sind var opfyldt af modstridende tanker, og af den slags skulle jeg nu tilbringe mange, undertiden grædende som et barn, og undertiden fortvivlet anråbende Himlen om råd og hjælp.

Dog – alt kan blive en vane. I hendes nærværelse og især når jeg tillod en begyndende fortrolighed, mærkede jeg, at jeg kun havde liden indflydelse på, hvad følger, der kunne komme

deraf; men at sidde hele dagen i det værelse sammen med hende og lade, som om jeg kun var optaget af Heineccius, var mere, end jeg kunne udholde. Derfor greb jeg nu til det middel at fjerne mig så meget, det kunne lade sig gøre, idet jeg besøgte forelæsningerne, hvor jeg sad temmelig regelmæssigt, men tit uden at høre det mindste, hvilket jeg fandt bekræftet forgangen dag i en notebog fra hin periode, hvor jeg havde opgivet at følge et trættende foredrag og i stedet for havde givet mig til at nedskrive nogle såre tarvelige vers, skønt latinen i den for øvrigt tykkes mig bedre, end jeg ville have tiltroet mig selv. Men ulemperne ved dette middel var ulykkeligvis næsten lige så store som fordelene, for når hun så længe havde været overladt til ensomhed, modtog hun mig ved hjemkomsten med så meget desto større varme og inderlighed, at jeg havde den største møje med ikke at lade mig rive med deraf. Denne kære venlighed måtte jeg ubarmhjertigt tilbagevise, og min uvenlighed sårede hende undertiden så grusomt, at jeg ikke kunne andet end søge at gøre det godt igen ved venlighed.

Således gik tiden i bølgegang – op og ned, med tiltrækning og frastøden, og jeg kan sige – men jeg siger det med ærefrygt – at det næsten var, som om jeg blev korsfæstet derved.

Mit største besvær var Catrionas sjældne uskyldighed, der ikke så stærkt fremkaldte min forundring som min medynk og beundring. Hun syntes slet ikke at have nogen forståelse af vor stilling eller begreb om mine kampe, men hilste ethvert tegn på svaghed hos mig velkommen med overstrømmende glæde, ligesom hun heller ikke kunne skjule sin fortrydelse, når jeg trak mig tilbage. Der var tider, hvor jeg ved mig selv tænkte: "Hvis hun var forelsket til op over ørene og havde sat sig for at

fange mig, kunne hun ikke have opført sig på anden vis", men derefter måtte jeg igen falde i forundring over kvindens barnlige enfold.

Der var især én ting, som stadig var genstand for vor strid, og det var spørgsmålet om hendes klæder. Mit tøj var snart ankommet fra Rotterdam og hendes fra Helvoet. Hun havde således nu fået to dragter, og det blev efterhånden – jeg ved ikke hvorledes – næsten som en stiltiende aftale mellem os, at når hun var venlig stemt, bar hun den dragt, jeg havde skænket hende, men ellers sine egne. Dette var ment som en bebrejdelse og en tilbagekaldelse af hendes taknemmelighed, og jeg forstod det meget godt; men jeg var for klog til at lade hende forstå det.

Én gang blev jeg ganske vist forledt til en handling, der var endnu barnagtigere end hendes, og det skete således: Jeg var på hjemvejen fra en forelæsning, og mit sind var opfyldt af kærlige tanker, men også nogle ærgerlige, alle vedrørende Catriona; men de ærgerlige forsvandt lidt efter lidt, og da jeg i et vindue så en af hine skønne blomster, som hollænderne med så stor kunst forstår at fremelske, gav jeg efter for en pludselig indskydelse og købte den til Catriona. Jeg kender ikke navnet på blomsten, men den var lyserød, og jeg tænkte, hun ville synes godt om den, og i en vidunderlig blid sindsstemning bar jeg den hjem til hende. Da jeg forlod hende, havde hun min dragt på, men da jeg kom tilbage, havde hun skiftet tøj og ansigt. Jeg kastede kun et blik på hende, så skar jeg tænder af harme, smækkede vinduet op, kastede blomsten ned i gården, forlod værelset og slog døren hårdt i efter mig.

Ved det nederste af trappen snublede jeg og var nær faldet, og dette bragte mig til mig selv, så at jeg begyndte at indse, hvor

tåbeligt jeg havde båret mig ad. Jeg gik ikke ud på gaden, som jeg havde haft til hensigt, men ud i gården, hvor der sjældent kom nogen, og hvor jeg nu så min blomst, der havde kostet mig meget mere, end den var værd, hænge i et bladløst træ. Jeg stod ved bredden af kanalen og så på isen. Landboere løb forbi på deres skøjter, og jeg misundte dem. Jeg kunne ikke se nogen vej ud af de forviklinger, jeg var kommet ind i, ja, ikke engang en udvej til at komme tilbage til værelset, jeg havde forladt. Jeg tvivlede ikke om, at jeg nu havde røbet mine hemmelige følelser, og for at gøre det endnu værre havde jeg på samme tid og med utilgivelig barnagtighed vist min hjælpeløse gæst stor uhøflighed.

Jeg formoder, at hun må have set mig fra sit vindue, og jeg synes ikke, jeg havde stået der længe, før jeg hørte sneen knirke under fodtrin, og da jeg arrigt vendte mig om, for jeg var ikke i stemning til at blive forstyrret, så jeg, at det var Catriona, som kom, og nu var hun igen iført min dragt lige til de sviklede strømper.

"Skal vi ikke gå vor tur i dag?" spurgte hun.

Jeg så forvirret på hende. "Hvor er eders broche?" sagde jeg så.

Hun førte hånden op til brystet og rødmede stærkt. "Den har jeg glemt," sagde hun. "Jeg skal straks løbe op efter den, og så kan vi gå vor tur – ikke?"

Det sidste blev sagt i en bedende tone, som forbavsede mig. Jeg kunne slet ikke få ét ord frem til svar; jeg måtte nøjes med at nikke, og så såre hun havde forladt mig, klatrede jeg op i træet og fik fat i min blomst, som jeg gav hende, da hun var kommet tilbage.

"Se, den har jeg købt til eder, Catriona," sagde jeg.

Hun satte den i sin barm ved siden af brochen, og mig tyktes det skete næsten med ømhed.

"Måske er den blevet medtaget, fordi jeg har behandlet den uvarligt," sagde jeg.

"Derfor vil jeg ikke synes ringere om den; det kan I lide på," sagde hun.

Vi talte ellers ikke meget sammen den dag; det lod til, at hun var noget tilbageholden, men dog ikke uvenlig, og hele tiden under vor vandring og efter at vi var kommet hjem, og jeg havde set hende sætte blomsten i et glas med vand, tænkte jeg på, hvor vanskeligt det dog var at forstå kvinderne. Det ene øjeblik tænkte jeg, at hun var den dummeste skabning på jorden, når hun ikke havde opdaget min kærlighed, og det næste var jeg på det rene med, at hun sikkerlig for længe siden havde mærket den, men som den kloge pige, hun var, med kvindens skarpe instinkt for det sømmelige, havde skjult, hvad hun vidste.

Hver dag gik vi vore spadsereture. Ude i gaderne følte jeg mig mere tryg. Min forsigtighed kunne da slappes lidt, og endnu en ting: Der var ingen Heineccius. Disse timer var derfor til stor husvalelse for mig og til stor glæde for det stakkels barn. Når jeg kom hjem til den bestemte tid, fandt jeg hende for det meste rede, påklædt og blussende af forventning. Gerne ville hun trække vandringen ud i det uendelige, for det syntes, at hun, ligesom jeg selv, ængstedes for hjemkomstens time, og der findes sikkert ikke en gade i Leyden eller en vej i dens omegn, hvor vi ikke har spadseret. Når undtages disse ture, bad jeg hende om endelig at holde sig inde på sit værelse, for jeg

frygtede for, at hun ellers kunne gøre bekendtskaber, som kunne gøre vor stilling meget vanskelig. Af samme grund ville jeg aldrig tillade hende at søge kirken eller selv gå did, hvorfor vi måtte nøjes med at holde andagt på vore værelser, hvilket jeg håber vi gjorde med ærligt sind, uden at jeg dog tør nægte, at det var med noget adspredte tanker. Og jeg kan sige, at næppe noget andet rørte mit hjerte så stærkt som dette, at jeg således kunne knæle ned for Gud, alene med hende, som om vi kunne være mand og hustru.

En dag var det blevet meget stærkt snevejr. Jeg havde ikke tænkt det muligt, at vi kunne vove os ud, og blev derfor meget forbavset, da jeg så, at hun fuldt påklædt ventede på mig, da jeg kom hjem.

"Jeg kan ikke holde det ud, når jeg ikke får min tur," sagde hun. "Herinde er I aldrig rigtig god mod mig, David, og derfor holder jeg meget mere af jer ude i fri luft. Jeg tænker, at vi to helst måtte være sigøjnere og altid færdes på vejene."

Det blev den bedste af alle vore vandringer. Hun holdt sig så nær til mig under den faldende sne, den blev liggende og smeltede på os, og dråberne lå på hendes røde kinder som tårer, der løb ned mod hendes smilende mund. Ved dette syn var det, som om mine kræfter voksede, så at jeg blev så stærk som en kæmpe; det tyktes mig, at jeg kunne have løftet hende op og løbet med hende til verdens ende, og hele tiden talte vi med hinanden som to fri og frejdige sjæle.

Det var helt mørk aften, da vi kom til vor gadedør. Hun trykkede min arm ind mod mit bryst. "Mange, mange tak for disse herlige timer," sagde hun med en fuldtonende røst, der var dybere end sædvanligt.

Den bekymring, som betog mig ved denne tiltale, bragte mig straks på vagt, og aldrig så såre var vi kommet ind og havde fået lyset tændt, før hun igen så det samme strenge, sure og afvisende ansigt på Heineccius' gransker. Uden tvivl følte hun sig mere end sædvanlig såret, og jeg følte det også mere end sædvanlig vanskeligt at vedligeholde denne frastøden. Men heller ikke under aftensmåltidet turde jeg mildnes eller så meget som se på hende, og så snart det var forbi, tog jeg igen fat på bogen, tilsyneladende med større iver, men i virkeligheden med mindre forståelse end før. Mens jeg læste, tyktes det mig, at jeg kunne høre mit hjerte slå som et ottedages ur. Så flittigt jeg end lod, som jeg læste, skottede jeg dog nu og da op fra bogen til Catriona. Hun sad på gulvet ved siden af min store kuffert, lyset fra kaminen spillede på hendes ansigt, så jeg ret kunne se hendes fine lød og skønne træk. Snart så hun ind i ilden og snart på mig, og da betoges jeg af rædsel for mig selv og begyndte at vende bladene i Heineccius som en, der i kirken leder efter dagens epistel.

Pludselig udbrød hun højt: "Åh, hvorfor kommer min fader dog ikke!" Hvorefter hun brød ud i en bitter gråd.

Jeg sprang op, slængte Heineccius lige ind i ilden og slyngede min arm om hende.

Men hun skød mig hårdt fra sig. "I holder ikke af eders ven," sagde hun. "Åh, jeg kunne være så lykkelig, hvis I blot ville det!" Hun begyndte at hulke igen og tilføjede: "Åh, hvad har jeg dog gjort, siden I hader mig således?"

"Hader jer!" råbte jeg og holdt fast på hende. "O, I blinde mø! Kan I da ikke se ind i mit ynkelige hjerte? Tror I, når jeg sidder dér og læser i den fordømte bog, som jeg nu har brændt – og

lidet skal det fortryde mig – at jeg da tænker på andre end netop jer? Aften efter aften kunne jeg gerne have grædt ved at se eder sidde dér så ene. Men hvad skulle jeg gøre? I er her under min varetægt; vil I straffe mig for det? Er det derfor, I vil forkaste en tjener, som elsker jer så højt?"

Ved disse ord klyngede hun sig med en hastig bevægelse nærmere ind til mig. Jeg løftede hendes ansigt op mod mit og kyssede det, og hun lagde sit hoved ind til mit bryst og klyngede sig endnu fastere til mig. Jeg sad nu dér ganske ør som en drukken mand, og derefter hørte jeg hendes stemme, dæmpet og halvkvalt af mit tøj.

"Kyssede I hende virkelig?" spurgte hun.

Jeg blev så bestyrtet og forbavset, at jeg ligefrem gennemrystedes derved.

"Miss Grant?" råbte jeg ganske forvirret, "ja, jeg bad hende kysse mig til farvel, hvilket hun også gjorde."

"Nå, ja," sagde hun; "nu har I da i hvert fald også kysset mig."

Ved disse søde, men besynderlige ord gik det rigtigt op for mig, hvorledes det nu var fat; jeg rejste mig og rejste også hende op.

"Dette kan aldrig gå an," sagde jeg. "Det kan aldrig, aldrig gå an. O, Catrine, Catrine!" Nu kom der en pause, fordi mælet svigtede mig; men derefter vedblev jeg: "Gå ind i seng – gå ind i seng, og forlad mig!"

Hun vendte sig som et lille barn for at adlyde; men hun kom ikke længere end til døren; dér standsede hun.

"God nat, Davie," sagde hun.

"God nat! God nat, min elskede!" råbte jeg i et udbrud af hele min sjæls varme følelse og krystede hende til mig igen, som om

jeg skulle knuse hende; men i det næste øjeblik havde jeg skudt hende ind i hendes værelse og slået døren hårdt i og stod nu alene.

Nu var mælken spildt; ordet var udtalt, og sandheden kommet for dagen. Jeg havde som en troløs ven listet mig ind i den stakkels møs kærlighed; hun var i min magt, som en skrøbelig ting, med hvilken jeg kunne gøre, hvad jeg lystede, og hvilket værn havde jeg nu tilbage? Det kunne se ud som et symbol, at Heineccius, min gamle beskytter, var brændt. Jeg fortrød det vel, men kunne alligevel ikke dadle mig selv for det, der var sket, for jeg indså, at det havde været umuligt at modstå hendes uskyldighed eller fristelsen i hendes bitre gråd. Men alt, hvad der kunne undskylde mig, fik kun min synd til at synes større – det var på en skabning så forsvarsløs, og det var i et så heldigt valgt øjeblik, jeg havde sluppet mine følelser løs.

Hvad skulle der nu blive af os? Det var vel umuligt, at vi kunne vedblive at bo sammen. Men hvor skulle jeg søge hen, eller hvor skulle jeg gøre af hende? Uden at vi ville eller ønskede det, havde omstændighederne ført os sammen på dette snævre område.

Jeg fik den ville tanke at gifte mig med hende, så snart det kunne ske; men i næste øjeblik skød jeg den fra mig med afsky. Hun var et barn og havde vel endnu ikke fuldt rede på sit eget hjerte. Jeg havde overrumplet hende i et svagt øjeblik, og følgen af denne overrumpling turde jeg ingenlunde bygge på. Hun måtte ikke få nogen grund til at rette bebrejdelser mod mig; hun måtte gå fra mig så fri, som hun var kommet.

Jeg sad foran ilden og grublede og angrede og brød forgæves mit hoved for at finde en udvej. Klokken to, da der endnu var tre

gløder tilbage, og huset og hele byen sov, hørte jeg en sagte gråd inde fra det andet værelse. Hun troede, at jeg sov, stakkels sjæl; hun fortrød også sin svaghed, og hvad hun måske selv kaldte for sin letsindighed, og fandt nu i nattens dyb lidt husvalelse i sin tåreflod. Ømme og bitre følelser, kærlighed, anger og medynk stredes i min sjæl, og det tyktes mig, at jeg havde pligt til at svare på denne gråd.

"Oh, søg at tilgive mig!" råbte jeg, "søg at tilgive mig! Lad os glemme, hvad der er sket, lad os forsøge at glemme det alt sammen!"

Der kom intet svar; men gråden hørte op. Jeg stod endnu en lang stund med foldede hænder, som da jeg havde råbt; da gennemrystedes jeg voldsomt af kulden, og jeg tror, at dette vækkede min sunde fornuft.

"Du kan ikke endnu gøre noget ved dette, David!" sagde jeg til mig selv. "Det klogeste, du nu kan gøre, er at gå i seng og forsøge at sove. I morgen, når du har sovet, kan du måske finde på en udvej."

25. James More lader sig til syne

Af min sene og urolige søvn blev jeg vækket om morgenen ved en banken på døren. Jeg løb hen for at lukke op og var nær faldet om ved den voldsomme sindsbevægelse, for på tærsklen og iført en lang kappe og en meget stor hat med kniplinger stod James More.

Måske burde jeg have modtaget ham med ublandet glæde, for på en måde kom manden jo, som om han var kaldet. Jeg havde så tit, at mit hoved værkede derved, sagt til mig selv, at Catriona og jeg måtte skilles, og havde grublet over et middel dertil, så at det sved i min hjerne derved. Her kom nu midlet spadserende på to ben, og dog lå glæden bagerst i mine tanker. Men her må det også tages i betragtning, at selv om fremtidens tynge blev løftet af mig ved mandens ankomst, så hævede det nærværende sig så meget mere mørkt og truende. Derfor tror jeg, at som jeg dér stod for ham i den bare skjorte, vaklede jeg et skridt tilbage, som én, der er blevet skudt.

"Ah, nu har jeg endelig fundet eder, mr. Balfour," sagde han og rakte mig sin store fine hånd, som jeg tog lidt tvivlrådig imod, idet jeg på samme tid igen trådte ind i døråbningen, som om jeg ville spærre den.

"Det er meget besynderligt, som vore affærer synes at blande sig med hinanden," vedblev han. "Jeg skylder eder en undskyldning for et indgreb i eders frihed, som jeg lod mig forlede til af denne falskeblakke Prestongrange. Jeg skammer mig over at måtte tilstå for jer, at jeg har haft tiltro til en lovtrækker." Her trak han på skulderen med en ægte fransk mine. "Men manden var jo ellers almindeligt agtet," vedblev

han. "Og nu hører jeg, at I har taget eder smukt og venligt af min datter."

"Jeg tror, sir," sagde jeg med en forlegen mine, "at det vil blive nødvendigt, at det kommer til en forklaring mellem os."

"Der er vel intet i vejen?" spurgte han. "Min agent, mr. Sprott ..."

"For Guds skyld, råb dog ikke så højt," udbrød jeg; "hun må intet høre, før vi har forklaret os."

"Er hun da her?" udbrød han.

"Ja, det er døren ind til hendes værelse," sagde jeg.

"Og I er her alene med hende?" spurgte han.

"Hvem skulle vi vel have til at være hos os?" spurgte jeg.

Jeg vil yde ham den retfærdighed, at han blev noget bleg herved.

"Dette er meget usædvanligt," sagde han. "Dette er en meget usædvanlig omstændighed. I har ret – her trænges til en forklaring."

Med disse ord trådte han forbi mig, og jeg må tilstå, at den gamle høje skalk i dette øjeblik førte sig med stor værdighed. Han fik først nu mit værelse rigtig at se, og jeg betragtede det også for at se, hvorledes det måtte tage sig ud i hans øjne. En lysstrime fra morgensolen gled ind gennem vinduesruden og belyste alt derinde klart – min seng, min kuffert og mit vaskebord; mine klæder, der lå i nogen uorden, og den kolde kamin. Bart og koldt så det ud, et fattigt og ugæstmildt opholdssted var det for en ungmø af adelig byrd. I det samme kom jeg til at tænke på de ny klæder, jeg havde købt til hende, og jeg fandt, at denne modsætning mellem det fattige kammer og den fine stads måtte tage sig såre ilde ud.

Han så sig om i værelset efter et sæde, og da han intet fandt, satte han sig på sengekanten, hvor jeg, da jeg havde lukket døren, også tog plads, for hvorledes så denne besynderlige samtale måtte ende, så måtte det så vidt gørligt undgås, at Catriona blev vækket, og derfor var det nødvendigt, at vi sad så nær ved hinanden og talte så sagte som muligt. Men et såre underligt par må vi have været at se på: han i sin store kappe, som kammerets kulde gjorde meget nyttig, og jeg rystende i min bare skjorte og tøfler; han med en mine som en dommer, og jeg med en følelse som den, der hører dommens trompet.

"Nu vel?" sagde han.

Og "Nu vel!" begyndte jeg, men kunne så ikke komme videre.

"I siger, at hun er der inde?" sagde han, men nu med et anstrøg af utålmodighed, der syntes at stramme mig op.

"Hun er i dette hus," sagde jeg, "og jeg ved fuldt vel, at det må synes meget besynderligt; men I må tage i betragtning, hvor besynderlig det hele har været lige fra begyndelsen. Her er en ung mø, som sættes i land på Europas kyst med kun to shilling og halvanden pence i lommen. Hun er vist til hin mand Sprott i Helvoet. Jeg hører, I kalder ham eders agent. Hertil kan jeg kun sige, at han ikke gjorde andet end bande og sværge, når han hørte eders navn nævne, og at jeg måtte betale ham af min egen lomme bare for at få hendes tøj. I taler om usædvanlige omstændigheder, mr. Drummond; her var i sandhed usædvanlige omstændigheder, som det ville have været grusomt at udsætte hende for."

"Heraf forstår jeg ikke det mindste," sagde James. "Min datter blev givet i nogle pålidelige personers varetægt, hvis navne jeg nu har glemt."

"Gebbie var deres navn," sagde jeg, "og jeg tvivler ikke om, at mr. Gebbie skulle have gået i land med hende ved Helvoet. Men han gjorde det ikke, mr. Drummond, og mig tykkes, I må prise Gud, at jeg var der og kunne træde i hans sted."

"Jeg har et ord at sige til mr. Gebbie om dette inden lang tid," sagde han. "Men hvad eder angår, da synes mig, I måtte have tænkt, at I var lidt for ung til et sådant hverv."

"Valget stod ikke mellem mig og en anden, det stod mellem mig og ingen," sagde jeg. "Ingen tilbød sig i mit sted, og jeg må sige, at I viser mig kun ringe taknemmelighed, fordi jeg gjorde dette."

"Dermed vil jeg vente, indtil jeg får nærmere rede på, hvorvidt jeg bør yde den," sagde han.

"Mig tykkes, den stirrer eder ind i ansigtet," sagde jeg. "Eders barn var forladt; hun var slængt bort midt ind i Europa med et par shilling og uden at kunne to ord af de sprog, som taltes dér, hvor hun kom. Jeg må sige, det var en smuk adfærd. Da bragte jeg hende til dette sted. Jeg gav hende en søsters navn og omsorg. Alt dette er ikke gået af uden udgifter, hvad jeg vel ikke behøver at bemærke, og hvad jeg heller ikke lægger vægt på; det var alt sammen tjenester ydet den unge møs karakter og evner, som jeg ærer og agter; men en underlig adfærd ville det også være, om jeg gav mig til at synge hendes pris for hendes fader."

"I er en ung mand," begyndte han.

"Det har I allerede sagt mig," svarede jeg med ikke ringe heftighed.

"I er en meget ung mand," gentog han; "for ellers ville I have betænkt følgerne af en slig handling."

"Mig tykkes, det er eder, som her savner betænksomhed," sagde jeg. "Hvad skulle eller kunne jeg vel ellers have gjort? Jeg kunne vel have lejet en agtværdig kvinde til at være den tredje hos os, og jeg må sige, at jeg ikke har tænkt på dette før i dette øjeblik; men hvor skulle jeg finde en sådan, jeg, som selv er ganske fremmed her? Og lad mig bede eder betænke, mr. Drummond, at sådant ville have kostet mange penge. Og nu kommer jeg til dette: mange penge har jeg allerede måttet bøde for eders forsømmelighed, for således er sandheden, at I har været så ukærlig og ligegyldig at kaste eders egen datter fra eder!"

"Ej skulle den kaste med sten, som sidder i et glashus," sagde han, "og bedst er det nu at komme til ende med miss Drummonds adfærd, før vi begynder at sætte os til doms over hendes faders."

"Herom vil jeg intet høre, for på den vis lader jeg mig ikke fange," sagde jeg. "Miss Drummonds karakter og adfærd er hævet over enhver undersøgelse, hvilket hendes fader bedst af alle burde vide. Det samme gælder min, det skal I én gang for alle vide. Her har I kun ét af to at gøre. Det ene er at udtale eders tak til mig som den ene gentleman til den anden og lade sagen ende dermed, og det andet er – hvis det ikke tilfredsstiller eder – at betale mig, hvad jeg har givet ud, og så er vi for bestandig kvit."

Han gjorde en bevægelse med hånden, som om han ville formilde mig. "Nå, nå," sagde han, "I farer for hårdt frem! I farer for hårdt frem, mr. Balfour! Det er godt, at jeg har lært at være tålmodig. I glemmer vist også, at jeg endnu ikke har talt med min datter."

Jeg begyndte at føle mig lidt beroliget ved disse ord og ved forandringen i hans væsen, hvilken jeg straks bemærkede, så snart jeg havde begyndt at tale om penge.

"Jeg tænker, det ville være mest passende – hvis I vil tillade mig at klæde mig på i eders nærværelse – at jeg går herfra, så at I kan tale alene med hende," sagde jeg.

"Dette er, hvad jeg hele tiden har ventet af jer," sagde han meget venligt og høfligt.

Jeg var meget tilfreds hermed, og da jeg begyndte at trække mine strømper på og mindedes mandens skamløse tiggeri hos Prestongrange, besluttede jeg at forfølge, hvad jeg kunne kalde min sejr.

"I fald det er eders hensigt at blive nogen tid i Leyden," sagde jeg, "da skal dette værelse stå til eders rådighed, for det vil ventelig blive let for mig at finde et andet, og som I ser, har jeg ikke meget at flytte med."

"Ja, vel, sir," sagde han og brystede sig; "jeg skammer mig ikke over min fattigdom, såsom jeg har pådraget mig den i min konges tjeneste. Ej heller vil jeg gøre nogen hemmelighed af, at mine affærer er meget forviklede, og for nærværende tid ville det være mig ugørligt at rejse videre."

"Indtil I får lejlighed til at sætte eder i forbindelse med eders venner," sagde jeg, "ville det måske være belejligst for eder, ligesom det ville være mest ærefuldt for mig, at I betragter eder selv som min gæst."

"Sir," sagde han, "når et tilbud bydes så åbent, mener jeg, at jeg gør mig selv en ære ved at modtage det på samme vis. Giv mig eders hånd, mr. David, I er af den slags, som jeg respekterer højest; I er en af dem, som en gentleman kan

modtage en tjeneste af, uden at der skal gøres stort væsen deraf. Jeg er en gammel soldat," vedblev han og så sig med lidt ulyst omkring i mit værelse, "og I behøver ej at befrygte, at jeg vil blive eder til megen byrde. Ofte har jeg måttet spise ved vejkanten, har drukket af en grøft og ikke haft andet tag end regnskyer."

"Jeg kan sige eder," sagde jeg, "at vor frokost bliver sendt herind omtrent ved denne tid om morgenen. Jeg vil gå ned til spisekvarteret og bede dem sende endnu en portion til eder, men vente med det en time, i hvilken tid I måske kan få talt ud med eders datter."

Det tyktes mig, at hans næsebor dirrede noget ved dette. "En hel time!" sagde han; "det er sikkerlig overflødigt. En halv time, mr. David eller tyve minutter, mere behøver jeg ingenlunde. Og hør," tilføjede han, idet han holdt mig tilbage ved mit frakkeskøde, "hvad er eders drik om morgenen – øl eller vin?"

"Når jeg skal tale oprigtigt, sir," sagde jeg, "da drikker jeg intet andet end rent, koldt vand."

"Føj!" sagde han, "det er jo den rene fordærvelse for eders mave; det kan I tage en gammel veterans ord for. Vor hjemlige spiritus må vel nok regnes for den sundeste og gavnligste; men da den ikke er til at få her, må vi regne en god rhinskvin eller hvid burgunder for den næstbedste."

"Jeg skal sørge for, at I bliver forsynet dermed," sagde jeg.

"Meget godt – fortræffeligt!" udbrød han. "Vi skal sikkerlig få gjort en mand af jer, mr. David!"

Jeg ænsede nu næsten ikke mere, hvad han sagde, for alle mine tanker drejede sig om hans stakkels datter, som jeg gerne ville forberede på, at han var kommet. Derfor gik jeg hen til

hendes dør, bankede på og sagde med det samme: "Miss Drummond, nu er eders fader endelig kommet!"

Dermed gik jeg ud, efter ved blot et par ord sørgeligt at have skadet min sag.

26. En trekant

Om jeg var meget at dadle eller måske mest at ynke, må jeg overlade til andre at dømme om. Min skarpsindighed – thi for en sådan er jeg ikke ganske blottet – syntes at skulle svigte mig overfor kvinder. I det øjeblik, jeg vækkede Catriona, tænkte jeg mest på vort forhold til James More, og da jeg var kommet tilbage, og vi alle tre havde sat os til frokosten, tænkte jeg ligeledes mest derpå og vedblev at optræde overfor den unge mø med stor tilbageholdenhed, hvad jeg også endnu mener var det klogeste. Hendes fader havde udtalt sin tvivl om mit venskabs uskyldighed, og denne tvivl måtte jeg først nedslå. Men for Catriona er der dog også en undskyldning. Vi havde begge to givet os vore ømme følelser i vold og givet og modtaget varme kærtegn; jeg havde stødt hende hårdt fra mig; jeg havde om natten råbt til hende fra det ene værelse til det andet, hun havde tilbragt mange vågne timer med sorg og gråd, og hele tiden havde hun sikkert haft mig i sine tanker. Efter alt dette at blive vækket med uvant kold høflighed, at blive tiltalt miss Drummond og derefter blive behandlet med ærbødighed og tilbageholdenhed, måtte nødvendigvis forvirre hende og vække tvivl om mine følelsers oprigtighed. Og hun blev da også så ganske vildført af min opførsel, at hun troede, jeg havde fortrudt, hvad der var sket mellem os, og at jeg nu ville trække mig tilbage.

Viderværdigheden imellem os var sikkert denne, at mens jeg, efter at jeg havde set James Mores store hat, kun havde tanke for ham, hans komme og hans mistanke, så ænsede hun alt dette så lidet, at hun næppe skænkede det en tanke. Hendes

sind var kun optaget af, hvad der var sket mellem os aftenen før. Dette har sin forklaring dels i hendes uskyldighed og hendes karakters dristighed, og dels i, at James More, der var kommet så ilde fra sin samtale med mig, og havde fået sin mund lukket ved min indbydelse, ikke mælede et ord til hende derom. Allerede ved frokosten kom det derfor straks for dagen, at vore bestræbelser krydsede hinanden. Jeg havde ventet at se hende i sine egne klæder, og så fandt jeg hende – som om hun ganske havde glemt faderen – i nogle af de bedste, jeg havde købt til hende, og som hun vidste eller troede, jeg beundrede hende mest i. Jeg havde ventet at se hende efterligne min tilbageholdenhed og være fåmælt og kølig, og nu fandt jeg hende oprømt og livlig, med øjne, der strålede af fryd, alt mens hun i en øm og fortrolig tone kaldte mig ved fornavn og hentydede til samt æskede mine tanker og ønsker som en omsorgsfuld og kærlig hustru.

Dog varede dette ikke længe. Da jeg så hende så uagtsom overfor sit eget vel, som jeg havde bragt i fare, men nu søgte at befæste, fordoblede jeg min kulde og afvisende holdning overfor hende. Jo mere hun gik frem, des længere trak jeg mig tilbage, og jo tydeligere hun forrådte vor nære fortrolighed, des mere fremmed stillede jeg mig an, indtil selv hendes fader, om han ikke havde været udelukkende optaget af at æde og drikke, måtte have lagt mærke hertil. Men midt under dette forvandledes hun pludselig fuldstændig, og jeg sagde mig selv, at hun nu endelig havde forstået, hvor jeg ville hen.

Hele dagen var jeg på forelæsning eller optaget af at oplede et nyt logi. Ved aftensmåltidet som ved de andre måltider var det James More, som førte ordet, og kunne jeg blot have troet på

sandheden af hans ord, måtte jeg indrømme, at han talte såre vel. Men om ham har jeg nu talt nok. Da måltidet var til ende, rejste han sig, iførte sig den store frakke og sagde, idet jeg syntes, han fæstede blikket på mig, at han havde ærinder at udrette ude i byen. Jeg tog dette som et vink om, at jeg også skulle gå, og rejste mig, hvorpå Catriona, der knap havde givet mig en hilsen, da jeg trådte ind, så meget vist på mig og med et udtryk, der tydeligt bad mig om at blive. Jeg stod nu dér imellem dem som en fisk på tørland, vendende mig fra den ene til den anden; men ingen af dem syntes at ænse mig; hun stirrede på gulvbrædderne, og han knappede sin kjortel, og jeg blev mere og mere forvirret. Men min tilsyneladende ligegyldighed vækkede hos hende en harme, der var meget nær ved at bryde ud, hvilket jeg fandt såre foruroligende, for brød stormen løs var det ikke godt at vide, hvorledes det hele ville ende. Derfor vendte jeg mig mod ham for at slippe bort under hans beskyttelse.

"Kan jeg ikke gøre noget for eder, mr. Drummond?" sagde jeg.

Han undertrykte en gaben, som jeg troede var påtaget. "Nu vel, mr. David," sagde han, "siden I er så venlig at tilbyde det, kunne I gøre mig den tjeneste at vise mig vej til et vist gæstgiversted," som han derpå nævnede, "hvor jeg håber at kunne træffe nogle af mine gamle våbenfæller."

Der var ikke mere at sige, derfor tog jeg min hat og min kappe for at gå med ham.

"Men du," sagde han henvendt til datteren; "du har bedst af at gå i din seng. Tidligt op og tidligt i seng, det er så sundt for en

lille dreng; men man kan også gerne sige, at det er sundt for en lille pige."

Derpå kyssede han hende med stor ømhed, og lod mig gå foran ud ad døren. Dette tror jeg vist, han gjorde med forsæt, for at der ikke så let skulle blive nogen lejlighed for os til en afskedstagen; men jeg lagde mærke til, at hun slet ikke så på mig; dog dette tilskrev jeg den gang nærmest angst for James More.

Der var et godt stykke vej til værtshuset, og hele vejen talte han om ting, der ikke interesserede mig på nogen vis, og ved døren affærdigede han mig med en ligegyldig hilsen. Jeg begav mig da hen til mit ny logi, hvor jeg ikke havde nogen kamin, der kunne give mig varme, og intet andet selskab end mine egne tanker. Disse var dog endnu såre lyse, for jeg drømte ikke om, at Catriona var opbragt på mig. Jeg bildte mig ind, at vi var så godt som trolovede. Jeg mente, at vi havde vist hinanden for megen kærlighed og talt for varme elskovsord til, at vi nu kunne blive skilte, mindst af alt ved det, der kun blev gjort af nødvendig forsigtighed. Min eneste bekymring var kun den svigerfader, jeg fik, og som langt fra var af den slags, jeg kunne ønske at vælge. Dog voldte det mig også nogen uro at tænke over, hvor snart jeg burde tale til ham, for dette tyktes mig at være et vanskeligt spørgsmål at afgøre. Når jeg tænkte på, hvor ung jeg var, rødmede jeg derved og var lige ved at opgive det af den grund; men så betænkte jeg igen, at i fald jeg lod ham drage fra Leyden uden at have åbenbaret ham mit forhold til hans datter, da kunne jeg let løbe den fare helt at miste hende. Desuden var der vort meget sælsomme forhold at iagttage, og den meget sparsomme redegørelse, jeg havde givet James More

om morgenen. Jeg kom da til den slutning, at en smule udsættelse ikke ville skade; dog ville jeg ikke bie alt for længe. Med denne beslutning og med hjertet fuldt af elskovstanker gik jeg i min kolde seng.

Den næste dag, da det lod til, at James More ikke var ret tilfreds med mit værelse, tilbød jeg at skaffe flere møbler, og da jeg om eftermiddagen kom med dragere, som medbragte stole og borde, fandt jeg atter Catriona overladt til sig selv. Hun hilste mig venligt, da jeg trådte ind, men trak sig derefter straks tilbage til sit eget værelse og lukkede døren. Jeg fik møblerne anbragt, betalte mændene og sendte dem bort. Jeg vidste, at hun tydeligt kunne høre, at de gik, og ventede nu, at hun skulle komme ind og tale med mig. Jeg biede en stund på hende; men derefter gik jeg hen og bankede på døren.

"Catriona!" sagde jeg.

Døren blev åbnet så hastigt, endnu før jeg havde fået talt helt ud, at jeg måtte tro, hun havde stået bagved den og lyttet. Hun blev stående ganske stille; men hendes ansigt havde et udtryk, som jeg ikke kan beskrive – så bitterlig bekymret.

"Skal vi heller ikke i dag have vor spadseretur?" stammede jeg.

"Jeg takker eder," sagde hun; "jeg bryder mig nu ikke så meget om at spadsere, nu da min fader er kommet hjem."

"Ja, men han er dog gået ud selv og har ladet eder blive ene tilbage," sagde jeg.

"Synes I, at dette var meget venligt sagt?" spurgte hun.

"Uvenligt var det ingenlunde ment," svarede jeg. "Hvad skader eder, Catriona? Hvad har jeg gjort eder, at I således vender eder fra mig?"

"Jeg vender mig ingenlunde fra eder," sagde hun og talte med stort eftertryk. "Altid vil jeg være dybt taknemmelig mod min ven, der har været så godt imod mig, og altid vil jeg være hans ven i alt, hvad jeg formår. Men nu, da min fader James More er kommet tilbage, er der sket en stor forandring, og mig tykkes, der er sagt og gjort ting, som det er bedst at glemme. Men stedse vil jeg forblive eders ven i alt, hvad jeg evner, og hvis dette ikke er nok – hvis det ikke strækker til … Men naturligvis bryder I eder ikke derom. Men jeg vil ikke have, at I skal tænke så hårdt om mig. Det var sandt, hvad I sagde til mig, at jeg var for ung til at tage mod råd, og jeg håber, I vil huske, at jeg kun var et barn. Såre nødig vil jeg miste eders venskab …"

Hun var meget bleg, da hun begyndte at tale; men før hun var kommet til ende, var hendes ansigt blussende rødt, så at ej alene hendes ord, men også hendes ansigt og hendes hænders skælven bad mig om at være overbærende. Jeg så først nu rigtigt, hvor urigtigt jeg havde handlet ved at bringe dette barn i en sådan stilling, hvor hun var blevet fanget ind i et øjebliks svaghed, og nu stod for mig som den legemliggjorte skamfuldhed.

"Miss Drummond," sagde jeg og standsede så og sagde det samme igen. "Gid I kunne læse i mit hjerte!" udbrød jeg derpå, "da ville I se, at min agtelse for eder ikke er blevet formindsket, var det muligt, da ville jeg sige, at den var blevet forøget. Dette er kun følgen af det fejlgreb, vi begik; det måtte så komme; men jo mindre vi taler om det, des bedre. Jeg lover eder, at ikke et ord om vor samboen her nogensinde skal forlade mine læber. Gerne ville jeg også love eder, at jeg aldrig skulle tænke på det; men det er et minde, som altid vil være mig dyrebart. Og en ven

skal I stedse have i mig, en ven, der med glæde vil gå i døden for eder."

"Jeg takker eder," sagde hun.

En stund stod vi tavse, og sorgen over mig selv begyndte at overvælde mig, for alle mine frydefulde drømme var her kommet til ende; min elskede havde jeg mistet, og jeg stod lige så ene i verden, som jeg havde været, da jeg begyndte på mine vandringer.

"Ja," vedblev jeg så, "venner skal vi altid vedblive at være, det er vist. Men dog er dette en slags afsked. Altid skal jeg blive ved at kende miss Drummond; men dette er mit farvel til min Catriona."

Jeg skottede hen til hende; næppe kan jeg sige, at jeg så hende; men det var dog, som hun voksede og forklaredes for mit blik; og derved må jeg vel have tabt besindelsen, for jeg råbte hendes navn og gjorde et skridt henimod hende med udstrakte hænder.

Hun veg tilbage som en, der bliver slået, og hendes ansigt blussede; men blodet steg ikke hurtigere op i hendes kinder, end mit strømmede ind til mit hjerte af anger og bekymring ved at se det. Jeg fandt intet ord til min undskyldning; men jeg bukkede meget dybt og gik min vej ud af huset, med døden i mit hjerte.

Jeg tror, at det nu var fem dage, der gik, uden at der skete nogen forandring. Jeg så hende kun sjældent uden ved måltiderne, og da var også James More til stede. Når vi var alene, selv om det kun var et øjeblik, vedligeholdt jeg min tilbageholdenhed, som jeg dog ledsagede med forøget opmærksomhed og galanteri, mens jeg altid havde den

rødmende og tilbagevigende ungmøs billede for øje, og mit hjerte var fuldt af en medynk, som jeg ikke evner at beskrive. At jeg også sørgede over mig selv, behøver jeg ikke at fortælle; men min sorg gjaldt dog lige så fuldt hende, om den end en gang imellem var iblandet korte anfald af harme. Hun havde den undskyldning, at hun kun var et barn, hun var blevet bragt i en farlig stilling, og havde hun bedraget sig selv og mig, da var det ikke andet, end hvad jeg måtte have ventet.

Af en anden grund var hun også meget alene. Når James More var til stede, da var han vel nok en meget kærtegnende fader, men han lod sig tit fjerne fra hende ved sine affærer og fornøjelser, forsømte hende uden medlidenhed eller med så meget som en bemærkning, tilbragte aftenerne på værtshuse, når han havde penge, hvilket skete langt tiere, end jeg kunne forstå, og undlod endog en gang at indfinde sig til et måltid, som Catriona og jeg derfor måtte nyde ene to. Det var et aftensmåltid, og jeg gik, så snart jeg havde spist, idet jeg vist bemærkede, at hun ventelig helst ville være ene, hvilket hun også bejaede, og hvad jeg besynderligt nok også troede. Jeg troede virkelig, at synet af mig kun var hende imod, fordi det mindede hende om et øjebliks svaghed, som hun nu med afsky tænkte på. Hun måtte da nu sidde alene i det værelse, hvor vi havde været så muntre, og i skæret fra den kamin, hvis lys havde skinnet på vore mange fortrædelige og ømme øjeblikke. Alene måtte hun nu sidde dér og tænke på sig selv som en mø, der ublufærdigt havde budt sin kærlighed til, men havde fået den vist tilbage. Og på samme tid sad jeg alene et andet sted og grublede over menneskelig svaghed og kvindelig ømtålelighed,

og alt i alt tror jeg ikke, der nogen tid har været to dårer, som af lutter misforståelse har gjort sig selv så store sorger.

Hvad James angår, da kærede han sig ikke nær så meget om os, som om sin pung, sin vom og sin snak. Før der var gået tolv timer, havde han rejst et lille lån hos mig, og før der var gået tredive, havde han anmodet om et nyt, men var blevet afvist. Men både pengene og afvisningen tog han med den samme godmodighed, og i det hele bar han et skin af storsindethed til skue, som nok kunne blænde og bedrage en kærlig datter, så meget mere som det ledsagedes af stortalenhed og et smukt ydre. Også mænd, der kun havde et ringe kendskab til ham eller ringe menneskekundskab i det hele, lod sig let føre bag lyset af ham. Men for mig var han, efter at jeg havde været sammen med ham to gange, så let at gennemskue som et glashus. Jeg så, at han uden selv at vide det var egenkærligheden selv, og jeg hørte på hans pralende snak om hans krigsbedrifter og hans kærlighed til sit gamle land og sine landsmænd, som om jeg hørte på en papegøje.

Besynderligt var det, at han vist selv troede på en del af det, han sagde, eller gjorde det i alt fald til tider; men det var vist, fordi han var så gennemsyret af falskhed, at han næppe selv kunne skelne mellem løgn og sandhed. Der var tider, da han kunne være den mest fåmælte, kærlige og beskedne skabning, man kunne tænke sig; han kunne da holde Catriona i hånden, som om han var et stort barn, og tigge mig om ikke at forlade ham, hvis jeg havde noget tilovers for ham, hvad jeg visselig ikke havde, men så meget mere for hans datter. Også kunne han nøde og besværge os til at underholde ham med vor tale, hvad der under de givne forhold var os overmåde vanskeligt, og

derefter kunne han så bryde ud i ynkværdige beklagelser over sit land og sine venner eller i en gælisk sang.

"Dette er et af mit fødelands melankolske sange," kunne han så sige. "Måske tykkes det eder underligt at se en kriger græde; men det sker også kun mellem nære venner. Det er, som om tonerne af denne sang sidder i mit blod, og ordene strømmer ud fra mit hjerte, når jeg tænker på mine lyngklædte bjerge, de vilde fugle, som synger dér, og de stride vande, som strømmer ned i dalene, da ville jeg endogså næppe kunne holde tårerne tilbage, selv om jeg var mellem fjender!"

Derefter kunne han så begynde at synge igen og oversætte sangens ord for mig, idet han bagefter kom med mange foragtelige bemærkninger om det engelske sprog. "Dette betyder, at solen er gået ned, at slaget er endt, og at de brave høvdinger er blevet slået, og det fortæller, at stjernerne ser dem flygte over til fremmede lande eller ligge døde i lyngen; aldrig mere vil de da udstøde krigsråbet eller vaske deres fødder i dalens strømme. Kunne I blot sproget, da ville også I græde, så rørende er ordene, som jeg ikke ret kan udtrykke for eder, for på engelsk lyder det af ingenting."

Jeg væmmedes ved at høre ham således paradere med følelser, som ædle mænd ellers gemmer dybt i deres bryst, og jeg harmedes, når jeg så Catriona tage den gamle skalk og hykler alvorligt og græde med, når hun så ham græde, efterdi jeg vidste, at halvdelen af hans rørelse skrev sig fra den sidste nats svir i et eller andet værtshus. Der var tider, hvor jeg følte mig fristet til at låne ham en rund sum og derved blive befriet for ham for bestandig; men så ville jeg også for stedse have mistet Catriona, hvad jeg ikke kunne tåle at tænke på, og

desuden oprørtes mit sind ved den tanke at anvende mine gode penge på en, der var så lidet husholderisk.

27. Et par

Jeg tror, det var på den femte dag, og jeg ved i det mindste, at James havde et af sine melankolske anfald, da jeg modtog tre breve. Det første var fra Alan, der tilbød at besøge mig i Leyden. De to andre var fra Skotland og angik samme sag, nemlig at min onkel var død, og at jeg nu var ejer af godset Shaws. Rankeillors var naturligvis et rent forretningsbrev; men miss Grants var som hun selv – lidt mere vittigt end viist, fuldt af bebrejdelser imod mig, fordi jeg ikke havde skrevet – hvor kunne jeg, i den stemning, jeg var, skrive til nogen? – og af drillerier med Catriona, hvilket pinte mig overmåde meget at skulle læse i dennes nærværelse.

For naturligvis var det i mit eget værelse, jeg fandt brevene, da jeg kom for at spise til middag. Det første, jeg åbnede, var naturligvis Alans, og det faldt ganske af sig selv, at jeg straks fortalte, at han havde i sinde at besøge mig. Denne nyhed vækkede straks James' opmærksomhed.

"Er det ikke Alan Breck, som blev mistænkt for at have været med ved Appin-mordet?" spurgte han.

Jeg svarede bejaende, og han forhindrede mig i nogen tid i at åbne de andre breve ved at spørge om, hvorfra vort bekendtskab stammede, hvor Alan nu opholdt sig, hvornår han ville besøge mig og meget andet.

"Alle vi landsforviste holder jo noget sammen," forklarede han; "desuden kender jeg denne gentleman, og skønt hans afstamning er noget tvivlsom, og han næppe har ret til at bære navnet Stewart, så blev han dog meget beundret i Drummossies dage. Han kæmpede den gang tappert, om end

andre, som jeg ikke behøver at nævne, udviste nok så megen tapperhed. Men vi gjorde visseligt vort bedste den dag, og dette virker som et bånd imellem os."

Jeg kunne knap afholde mig fra at række tunge ad ham, og næsten kunne jeg have ønsket, at Alan havde været til stede, for at han kunne have udspurgt praleren noget nærmere om, hvad han mente med denne tvivl om hans ægte fødsel.

Imidlertid havde jeg åbnet miss Grants brev og kunne næppe tilbageholde et udbrud.

"Catriona!" udbrød jeg og glemte i øjeblikket for første gang efter faderens ankomst at bruge hendes efternavn, "nu har jeg vundet mit kongerige! Nu er jeg laird af Shaws – min onkel er endelig død!"

Hun slog hænderne sammen og sprang op fra sit sæde; men i næste øjeblik må det være gået op for os begge, hvor liden anledning der egentlig var for os til at være glade, for vi blev stående overfor hinanden stumme og sørgmodige.

James var imidlertid straks rede med sit hykleri. "Min datter," sagde han, "er dette den opførsel, min kusine lærte dig? Mr. David har mistet en nær slægtning, derfor må vi ikke nøle med at kondolere ham."

"Sir," sagde jeg og vendte mig harmfuld mod ham, "således kan jeg ikke spille komedie. Tidenden om min onkels død er den bedste, jeg endnu har modtaget."

"Dette er en god krigers filosofi," sagde James. "Således er alle dødeliges skæbne, for alt kød er som hø, og når denne herre var i så liden gunst hos eder, så – men så må vi da i det mindste have lov til at ønske eder til lykke med eders tiltrædelse til godset."

"Ej heller den kan jeg modtage," sagde jeg lige så hidsig som før. "Det er vel et herligt gods; men hvad glæde kan jeg have af det, jeg, som står ganske alene og allerede har penge nok til eget brug."

"Ej, ej," sagde han, "I står sikkert ej så alene, som I siger. I har jo i dag fået tre breve, og der er da ventelig tre, som ønsker eder det godt, og jeg kunne nævne to foruden – to, som deler værelse med eder. Vel har jeg ikke kendt eder i ret lang tid; men når jeg er ene med Catriona, bliver hun ikke træt af at synge eders pris."

Hun så op på ham med et forvirret og bebrejdende blik, og han gik straks over til at tale om noget andet, nemlig om størrelsen af mit gods, og under resten af måltidet vedblev han at dvæle derved … Men hans forstillelse var til ingen nytte; han havde alt for tydeligt berørt sagen, og jeg vidste, hvad jeg kunne vente. Måltidet var da også næppe forbi, før han åbenlyst røbede, hvad han havde i sinde. Han mindede Catriona om et ærinde, der skulle udrettes, og bad hende besørge det. "Det er bedst, du går med det samme," sagde han, "og vor ven David vil nok holde mig med selskab, mens du er borte." Uden at sige et ord skyndte hun sig at adlyde ham. Jeg ved ikke, om hun forstod meningen; jeg tror det ikke; men jeg var nu ganske forberedt på, hvad der ville komme.

Næppe havde Catriona lukket døren efter sig, før han satte sig tilbage i sin stol og tiltalte mig med godt påtaget skødesløshed. Kun én ting forrådte ham, og det var hans ansigt, for på dette piblede over alt små sveddråber frem.

"Jeg er glad ved, at vi nu kan tale alene sammen," sagde han; "for under vor første samtale var der nogle udtryk, som De

misforstod, og som jeg længe har haft i sinde at berigtige. Min datter er hævet over folks dom, hvad også I er, hvilket jeg vil forfægte med mit sværd mod alle, der vil bestride det. Men, min kære David, denne verden er såre dømmesyg – hvem skulle vel vide det bedre end jeg selv, der siden min kære faders død – Gud velsigne ham! – har vadet i bagtalelser. Dette må vi gøre os klart; I og jeg må tage det i betragtning, ja, vi må tage det i betragtning," og han nikkede med hovedet som en præst på prædikestolen.

"Hvad mener I, mr. Drummond?" sagde jeg, "vil I vise mig den gunst at komme til sagen?"

"Ja, ja," sagde han og lo, "det ligner eder visselig, og det er, hvad jeg beundrer hos eder. Men sagen, min værdige ven, er undertiden lidt kilden at berøre" – her skænkede han sig et glas vin – "skønt mellem eder og mig, der er så fortrolige venner, behøves vel ej så mange omsvøb. Sagen, behøver jeg vel næppe at sige eder, angår min datter. Men lad mig først sige eder, at det ej er min agt at dadle eder. Hvad kunne I vel have gjort andet under slige uheldige omstændigheder?"

"Jeg takker eder for disse ord," sagde jeg, stedse nøje på vagt.

"Desuden har jeg iagttaget eders karakter," vedblev han, "I er i besiddelse af sjældne evner, og I synes at have ikke ubetydelige indkomster, hvilket ikke kan skade – kort sagt, det ene med det andet gør, at jeg er glad ved at kunne meddele jer, at jeg har besluttet mig til den sidste af de to udveje, der stod mig åben."

"Jeg forstår eder desværre ikke," sagde jeg. "Hvilke udveje er det, I taler om?"

Han rynkede panden og påtog sig en bister mine. "Ej, sir," sagde han, "jeg behøver vel næppe at nævne dem til en

gentleman i eders stilling – enten at I må tage mod en udfordring, eller at I bør ægte min datter."

"Endelig har det da behaget eder at tale tydeligt," sagde jeg.

"Jeg mener, at jeg lige fra begyndelsen har talt tydeligt nok!" råbte han med grov stemme. "Jeg er en omsorgsfuld fader, mr. Balfour; men, gudskelov, tillige tålmodig og betænksom. Mangen en fader ville visselig straks, sir, have budt eder alteret eller sværdet. Min agtelse for eders karakter – –"

"Mr. Drummond," afbrød jeg ham, "hvis I har ringeste agtelse for mig, vil jeg bede eder dæmpe eders røst. Det er ganske unødvendigt at råbe således til en gentleman, der sidder i samme stue som eder og låner eder sin fulde opmærksomhed."

"Meget sandt," sagde han med en ganske ny stemme. "I må undskylde en faders ivrighed."

"Jeg forstår eder da således," vedblev jeg – "for jeg vil ikke ænse eders anden udvej, der vel kun var en trussel, I lod falde – jeg forstår eder således, at I tilbyder mig eders samtykke, hvis jeg skulle ønske at anholde om eders datters hånd."

"Det er ej muligt at udtrykke min mening tydeligere," sagde han, "og jeg ser, vi vil enes såre vel."

"Dette er dog ej så vist," sagde jeg, "dog vil jeg ingenlunde dølge, at mit hjerte huser de ømmeste følelser for eders datter, og at jeg ej kunne tænke mig nogen bedre lykke end at ægte hende."

"Det var jeg vis på, jeg var ganske vis derpå, David," udbrød han og rakte hånden ud imod mig.

Jeg skød den til side. "I er for hastig, mr. Drummond," sagde jeg, "her er betingelser at stille, og der er også en vanskelighed, som jeg ikke ser, hvorledes vi skal overvinde. Jeg har sagt eder,

at jeg for min part ikke har noget at indvende mod giftermålet; men jeg har god grund til at tro, at det ikke forholder sig så med eders datter."

"Det siger intet," sagde han. "Jeg står inde for hendes indvilligelse."

"Jeg tror, I glemmer, mr. Drummond," sagde jeg, "at I overfor mig har ladet eder forlede til at bruge flere utilbørlige udtryk. Sådanne tillader jeg ikke, at I anvender imod eders datter. Jeg må her tale og tænke for os begge, og det må I vide, at lige så lidt jeg vil lade mig en hustru påtvinge, lige så lidt vil jeg finde mig i, at en husbond bliver påtvunget eders datter."

En stund sad han og gloede på mig som en, der er opfyldt af tvivlrådighed og vrede.

"Derfor må dette blive udvejen," sluttede jeg. "Jeg vil ægte miss Drummond, og det med glæde, hvis hun frivilligt giver mig sit Ja; men aldrig vil jeg ægte hende, hvis det ikke sker med hendes gode vilje."

"Ej, ej," sagde han, "det skal have gode veje; så snart hun kommer tilbage, skal jeg tale med hende, og jeg håber at kunne forsikre eder – –"

Men jeg afbrød ham igen. "Her rører I ikke så meget som en finger, mr. Drummond, for gør I det, da træder jeg tilbage, og I må da andet steds søger efter en husbond til eders datter," sagde jeg. "Det er mig alene, som her skal tale og dømme. I denne sag skal ingen anden blande sig – allermindst I."

"Ej, sir!" udbrød han, "og hvem er I, siden I skal være dommer?"

"Brudgommen, mener jeg, "sagde jeg.

"Dette er kun omsvøb og udflugter!" udbrød han; "I vender sagen ryggen. For min datter er der intet valg. Hendes rygte er ødelagt."

"Jeg beder eder undskylde," sagde jeg; "men så længe denne sag kun kendes af hende og eder og mig, er hendes rygte i god behold."

"Hvad sikkerhed har jeg derfor!" råbte han. "Skal jeg lade min datters rygte afhænge af et tilfælde?"

"Dette skulle I have betænkt for længe siden," sagde jeg, "før I forlod hende, og ikke bagefter, hvilket nu er for sent. Jeg har på ingen vis nogen del i eders forsømmelighed, og ikke vil jeg lade mig true af jer eller nogen anden. Jeg har taget min beslutning, og hvad der end skal ske, viger jeg ikke et hårsbred fra den. I og jeg vil nu blive siddende her, indtil hun kommer tilbage, hvorefter hun og jeg uden noget ord eller blik fra eder vil gå ud for at afgøre sagen. Erfarer jeg da, at hun er villig til at gøre dette skridt, da vil jeg også gøre det; men kan hun det ikke, da vil ej heller jeg."

Han sprang op fra stolen, som stukket af en bi. "Jeg forstår eders rænker!" råbte han, "I vil overtale hende til et afslag."

"Måske – og måske ikke," sagde jeg, "det må i hvert fald enten blive det ene eller det andet."

Det var ikke uden en indre skælven, jeg sagde disse ord, for manden var meget stor, hans arme var næsten lige så berømte for deres længde som hans faders, og han var kendt som en dygtig fægter; desuden var han Catrionas fader. Men jeg kunne have sparet mig min ængstelse. På grund af mit fattige kammer – det lod slet ikke til, at han havde lagt mærke til Catrionas klæder – og fordi jeg havde vist mig så uvillig til at låne ham

penge, havde han hidtil anset mig for meget fattig. Nu var han pludselig blevet revet ud af denne vildfarelse; han havde straks besluttet at benytte sig af sin ny viden og var blevet så opsat på gevinsten deraf, at jeg tror, han ville have døjet, hvad det skulle være, for at undgå en duel.

Endnu en stund vedblev han at mundhugges med mig, indtil jeg lod et ord falde, som bragte ham til tavshed.

"Når det er eder så meget imod at lade mig tale med eders datter under fire øjne," sagde jeg, "da må jeg deraf formode, at jeg har ret, når jeg venter at få et afslag."

Hertil gav han nogle forvirrede ord til svar.

"Men alt dette er jo kun ordspild og tjener kun til at ophidse os mod hinanden," tilføjede jeg. "Mig tykkes, vi gjorde bedre i at hvile ud i sømmelig tavshed."

Dette gjorde vi så, indtil Catriona kom tilbage, og jeg tror, vi tog os såre latterlige ud, som vi sad dér og gloede på hinanden.

28. Hvor jeg bliver ene

Jeg lukkede døren op for Catriona og standsede hende på tærsklen.

"Eders fader ønsker, at vi skal gå en tur sammen," sagde jeg.

Hun skottede til James More, der nikkede. Som en vel ekserceret soldat gjorde hun derpå omkring og fulgte med mig.

Vi gik ad en af vore gamle kendte veje, hvor vi mange gange før havde gået sammen og været lykkeligere, end jeg kan beskrive. Jeg gik et halvt skridt bagved hende, så at jeg ubemærket kunne iagttage hende. Hendes små skos klapren mod vejen lød så vemodig og skønt, og det tyktes mig et såre sælsomt øjeblik dette, da jeg måtte være så nær ved den ene eller den anden afgørelse og vandre midt imellem den største glæde og den største sorg. Jeg vidste jo ikke, om jeg nu hørte disse skridt for sidste gang, eller om lyden af dem nu skulle følge mig, indtil døden skilte os.

Hun så slet ikke på mig, men blev ved at gå. Dog havde hun vist en anelse om, hvad der ville komme. Jeg indså, at jeg måtte begynde, før mit mod var ganske svundet, men hvorledes jeg skulle tage fat, vidste jeg ikke. I denne pinlige stund, da den unge pige var så godt som kastet i mine arme og allerede havde anråbt om overbærenhed, måtte påtrængenhed anses som meget fordømmeligt, men helt at undlade det ville give mig udseende af at være kold og ligegyldig. Mellem disse to yderligheder stod jeg hjælpeløs. Gerne kunne jeg have bidt mine fingre af, og da jeg endelig tog ordet, var det ganske uden nogen gennemtænkt plan.

"Catriona," sagde jeg, "jeg er i en såre pinlig stilling, eller rettere, vi er det begge to; og en stor tjeneste ville I vise mig ved nu at lade mig tale ud til enden uden at afbryde mig."

Dette lovede hun mig straks.

"Hvad jeg har at sige er såre vanskeligt, og vel ved jeg, at jeg ikke har ret til at sige det. Efter det, der skete mellem os to fredag aften, har jeg slet ikke ret dertil. Det hele er blevet så indviklet mellem os, alt sammen er det min skyld, at jeg ej burde andet end tie, hvad jeg da også fast havde besluttet, for intet var fjernere fra mine tanker end atter at volde eder besvær og bekymring. Men, Catriona, det er nu blevet en nødvendighed at tale – jeg må ej undlade det. I ved jo, at der er tilfaldet mig et gods, hvilket gør mig til et bedre parti, og – og sagen har derfor nu ej så latterligt et udseende, som den ville have haft før. Desuden menes der, at vort forhold, som jeg alt har sagt, er blevet så indfiltret, at det ville være bedst at lade det forblive, som det er. Om dette mener jeg nu, at det er en stor overdrivelse, og var jeg i eders sted, ville jeg ej spilde to tanker på det. Dog har det været min pligt at omtale det, såsom der ej er nogen tvivl om, at James More har tillagt det stor betydning. Jeg synes desuden, at vi ej var så ulykkelige de første dage, vi boede sammen, mig tykkes, at vi havde det såre godt sammen, hvis I vil tænke tilbage, kære –"

"Jeg vil hverken tænke tilbage eller fremad," afbrød hun mig. "Sig mig blot én ting, er dette James Mores værk?"

"Han billiger det," sagde jeg; "han billigede, at jeg skulle anholde om eders hånd," og jeg fortsatte med yderligere at anråbe hendes følelser. Hun ænsede dog ikke dette, men gik lige til sagens kerne.

"Han har bedt jer om det!" udbrød hun; "det nytter ikke at komme med udflugter, og I sagde også selv, at intet kunne ligge eders tanker fjernere. Han har sagt, at I skulle gøre det."

"Ja, det var ham, som først talte om det, hvis det er det, I mener," sagde jeg.

Hun gik hurtigere og hurtigere og så lige frem for sig, men nu kom hun med et lille udråb, og jeg troede, hun ville begynde at løbe.

"Uden hvilket, tillige med det, I sagde i fredags, jeg ingenlunde ville have vovet at byde eder min hånd. Men når han så godt som bad mig derom, hvad skulle jeg da gøre?"

Hun standsede og vendte sig om imod mig.

"I hvert fald siger jeg nej dertil!" udbrød hun, "og dermed er den sag til ende."

Hvorpå hun igen gik videre.

"Jeg havde ikke ventet mig noget bedre," sagde jeg; "men mig tykkes dog, at I nu, da det stunder mod enden, kunne være lidt blidere imod mig. Jeg forstår ikke, hvorfor I er så hånsk. Jeg har elsket eder oprigtigt! Catriona! – det kan vel ej skade eder, at jeg kalder eder sådan endnu en gang –. Jeg har gjort det så godt for jer, jeg evnede; og det samme gør jeg endnu, og det bedrøver mig kun, at jeg ej kan gøre det noget bedre. Besynderligt forekommer det mig derfor, at I kan fornøjes ved at være således imod mig."

"Jeg tænker ikke på eder," sagde hun; "jeg tænker på den anden – min fader."

"Nu vel; men tag også dette i betragtning," sagde jeg. "Også på den måde kan jeg være eder til gavn, hvad jeg også vil. Meget nødvendigt er det, kære ven, at vi taler sammen om eders fader,

for som det nu er gået, vil en mand blive såre vred – og denne mand er James More."

Hun standsede igen. "Er det, fordi jeg er vanæret?" spurgte hun.

"Det er vel, hvad han tænker," svarede jeg; "men jeg har jo allerede sagt eder, at hertil skal I intet hensyn tage."

"For mig bliver det dog det samme," udbrød hun; "jeg foretrækker at være vanæret."

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle svare hertil og blev derfor stående tavs.

Det var, som om noget arbejdede inde i hendes bryst efter dette sidste svar. Endelig brød det ud: "Men hvad er så meningen med alt dette? Hvorfor skal al denne skam læsses på mine skuldre? Hvor tør I driste eder til dette, David Balfour?"

"Kære ven," sagde jeg, "hvad andet kunne jeg vel gøre?"

"Jeg er ikke eders kære ven," sagde hun, "og jeg beder mig fritaget for slige ord!"

"Jeg tænker kun lidt på ord," sagde jeg. "Mit hjerte bløder for eder, miss Drummond. Hvad I end siger til mig, kan I være vis på, at I har min medynk i eders vanskelige stilling. Der er kun én ting, jeg ønsker, I ville tage i betragtning, hvis der ellers var tid nok til at tale roligt om det. Der vil blive en hård dyst at bestå, når vi er kommet hjem. I må tro, at vi to må hjælpes troligt ad, hvis sagen skal ende i fred."

"Hvad?" udbrød hun, og der kom en rød plet på hver af hendes kinder, "ville han slås med eder?"

"Ja, det ville han," svarede jeg.

Hun opslog en latter, som skar i mine øren. "Nå, så bliver der da i alle tilfælde ende på det," sagde hun, hvorefter hun igen

vendte sig mod mig. "Min fader og jeg er et smukt par," sagde hun; "men jeg takker dog min Gud for, at der er dem, som er værre. Jeg takker Gud for, at han har ladet mig se eder, som I er. Ikke er den kvinde født, som ikke ville foragte eder!"

Jeg havde med tålmod fundet mig i en hel del; men dette blev mig dog for meget.

"Sålunde har I ikke ret til at tale til mig," sagde jeg. "Har jeg vel gjort eder andet end godt, og har jeg forsøgt andet end at være eders velgører? Og dette er lønnen herfor! Nej, dette er dog for galt!"

Hun vedblev at se på mig med et hadefuldt smil. "Kujon!" sagde hun.

"Det ord vil jeg drive tilbage i eders hals og I eders faders!" råbte jeg. "Allerede én gang i dag har jeg trodset ham for eders skyld, og jeg vil trodse ham igen, den rævepels, uden at kære mig det ringeste om, hvem af os to, der skal falde! Kom!" vedblev jeg, "lad os straks vende tilbage til huset, lad os nu få ende på det, og lad mig blive færdig med hele jer højlandsslæng! Måske vil I få lidt anderledes tanker om mig, når jeg ligger i min grav!"

Hun rystede på hovedet ad mig med det samme smil, jeg gerne kunne have slået hende for.

"Smil I kun væk!" råbte jeg. "Også eders herlige faders smil har jeg set vrangsiden af i dag! Ikke at jeg tror, han var bange!" tilføjede jeg hastig; "men han foretrak dog langt den anden udvej!"

"Hvad vil det sige?" udbrød hun.

"Da jeg tilbød at gå i kamp med ham," sagde jeg.

"Da I tilbød at kæmpe med James More?" udbrød hun.

"Ja," sagde jeg, "og fandt ham såre uvillig – hvorledes ville I vel ellers finde mig her?"

"Der stikker noget under her," sagde hun. "Hvad er det, I mener?"

"Han ville tvinge jer til at tage mig," sagde jeg; "men det ville jeg ikke finde mig i. Jeg sagde, at I skulle have eders fri vilje, og at jeg ville tale alene med eder om det. Kun lidet anede jeg da, at vor samtale skulle arte sig således. 'Og hvad om jeg nu ikke vil finde mig deri?' sagde han. – 'Da må det komme til kamp!' sagde jeg; 'thi lige så lidt jeg vil lade mig en hustru påtvinge, lige så lidt vil jeg finde mig i, at en husbond bliver påtvunget eders datter!' – Dette var mine ord – det var en vens ord, og en venlig tak er blevet mig givet for dem! Nu har I af egen fri vilje givet mig et afslag, og hverken i højlandet eller noget andet sted på jordens kreds findes der en fader, som kan tvinge os til dette ægteskab. Jeg skal påse, at eders vilje bliver respekteret ligervis som min egen. Men mig tykkes også, at det ville være sømmeligt, om I dog, om end blot i det ydre, viste mig en kende taknemmelighed. Jeg troede dog, I havde kendt mig lidt bedre! Måske har jeg ikke i alle dele været mod eder, som jeg burde – men dette skyldes alene mit hjertes svaghed. Men at tro, at jeg var en kujon – og en sådan kujon! – O, Catriona, hvorfor skulle dette blive det sidste ord til eders ven!"

"David! O, hvorledes kunne jeg vide det?" udbrød hun. "Åh, dette er skrækkeligt! Jeg og mine!" – hun udstødte ved disse ord et slags klagende skrig – "jeg og mine er ej engang værdige at tale til eder. Åh, jeg kunne kaste mig på knæ for eder her i gaden! – jeg kunne kysse eders hænder for eders forsonlighed!"

"Jeg vil altid mindes de kys, I allerede har skænket mig," sagde jeg. "Jeg tror, de blev givet mig af et kærligt hjerte, og den fryd, de voldte mig, skal jeg aldrig glemme – men angerens og bodens kys skøtter jeg lidet om!"

"Åh, hvad må I dog tro om mig elendige skabning?" råbte hun.

"Hvad jeg har villet sige eder under alt dette!" sagde jeg – "at I nu helst må lade mig være alene – mig, som I, hvad I så end ville gøre, ikke kunne volde større sorg og kvide – og holder jer til eders fader, James More, for hvem I nu har et speget spind at udrede."

"Åh! at jeg nu må drage alene ud i verden med sådan en mand!" udbrød hun, men søgte så ved en stærk kraftanstrengelse at beherske sig. "Men herover skal I ej bekymre jer," vedblev hun; "intet ved han om, hvad der bor i mit hjerte. Dyrt skal han komme til at betale mig for denne dag – dyrt, dyrt skal han betale det!"

Hun vendte sig fra mig og begyndte at gå hjemad. Jeg gik med, men nu standsede hun igen.

"Jeg må gå alene," sagde hun, "jeg må tale med ham alene." –

En lille stund gik jeg og rasede i gaderne og sagde til mig selv, at jeg var den ulyksaligste knøs i hele kristenheden. Jeg var nær ved at kvæles af harme, jeg måtte ånde rigtig dybt, og jeg syntes ikke, der i hele Leyden var luft nok til mig men at mit bryst måtte sprænges som dens, der ligger på havsens bund. Ved et gadehjørne standsede jeg og lo ad mig selv et helt minut, og jeg lo så højt og larmende, at en forbigående standsede og stirrede på mig. Dette bragte mig igen til mig selv.

"Godt," tænkte jeg, "nu har jeg længe nok været en tosse og en Per Tot; dette skal være forbi. Jeg har nu fået en god lære og skal intet mere have at skaffe med det forbandede køn, der fra verdens begyndelse var mandens fordærv og er så endnu. Gud er mit vidne, at jeg følte mig lykkelig nok, indtil jeg lærte hende at kende, og Gud skal vide, at jeg atter kan føle mig lykkelig, når jeg er blevet færdig med hende."

For dette tyktes mig at være hovedsagen: at blive befriet for dem. Jeg tænkte med stor ubarmhjertighed herpå, og med skadefryd forestillede jeg mig, hvor ilde de ville være stedt, når David Balfour ikke var i nærheden som deres malkeko. Men til min store overraskelse vendte mine følelser, da jeg tænkte nærmere herover, bunden i vejret. Endnu var jeg harmfuld, endnu hadede jeg hende, og dog tyktes det mig, at jeg skyldte mig selv, at hun ikke kom til at lide noget ondt.

Denne tanke drev mig straks hjem igen, hvor jeg fandt, at alle rejsesagerne var trukket frem og stillet parat ved døren, mens fader og datter sad tavse, men med alle tegn på heftig strid og uenighed – Catriona ubevægelig som en trædukke. James More åndede dybt og hastigt. Der var hvide pletter i hans ansigt, og dette var helt fortrukket.

Så snart jeg var trådt ind, så Catriona på ham med et stift, mørkt og talende blik – et sådant, som meget vel kunne være forløber for et slag. Det var et vink, der var endnu mere foragteligt end bydende, og det undrede mig at se James More adlyde det. Det var klart, at han var kommet til kort i den overståede strid, og jeg kunne forstå, at Catriona var langt skrappere, end jeg havde tænkt mig, samt at manden var endnu skikkeligere og mere godmodig, end han hidtil havde vist sig.

Langt om længe begyndte han at tale; han benævnede mig mr. Balfour, og det var tydeligt nok ord, som han havde forberedt sig på; men så snart Catriona havde hørt den første højtravende sætning, afbrød hun ham.

"Jeg skal sige eder, hvad det er, James More mener," sagde hun. "Han mener, at vi er kommet til eder som tiggere, og at vi ikke har teet os synderligt vel overfor eder, samt at vi nu skammer os over vor opførsel og utaknemmelighed. Vi vil nu gerne drage herfra og vorde glemte, men min fader har styret sine sager så slet, at han ej engang evner dette, med mindre I vil yde os endnu en sidste almisse. For dette vedbliver vi under alle forhold at være – foragtelige tiggere!"

"Hvis I tillader det, miss Drummond," sagde jeg, "vil jeg gerne tale med eders fader i enrum."

Uden at sige et ord eller sende mig et blik gik hun ind i sit værelse og lukkede døren.

"I må have hende undskyldt, mr. Balfour," sagde James More; "hun har ikke megen takt."

"Det er ikke for at tale om sligt, jeg er kommet," sagde jeg; "men for at blive eder kvit, og til den ende må jeg tale om eders stilling. Jeg har holdt et mere vågent øje med eders affærer, mr. Drummond, end I måske tænker. Jeg ved, at I havde penge på lommen, da I bad mig om et lån, og jeg ved, at I har fået flere endnu at råde over, efter at I er kommet her til Leyden, men at I har dulgt dette selv for eders datter."

"I skulle tage eder i vare; jeg finder mig ikke i mere af den slags!" råbte han. "Jeg er led og ked både af hende og eder. Er det en måde at behandle sin fader på! Jeg har måttet høre ord og beskyldninger –" Her holdt han inde. "Sir, dette er en faders

og en krigers hjerte," begyndte han igen, idet han lagde hånden på brystet – "krænket i egenskab af begge – derfor: tag eder i vare!"

"Havde I ladet mig tale ud," sagde jeg, "ville I have erfaret, at det var eders bedste, jeg havde for øje!"

"Kære ven!" udbrød han, "jeg burde jo have vidst, at jeg kunne lide på eders ædelmodighed og gavmildhed!"

"Lad mig dog tale ud, menneske!" råbte jeg. "Det er mig ikke muligt at udfinde, om I er rig eller fattig; men jeg tror dog, at som kilderne til eders midler er gådefulde, så er de tillige noget utilstrækkelige, og jeg kan ej finde mig i, at eders datter skal lide mangel. Turde jeg have betroet mig til hende selv, da skulle jeg visselig aldrig have søgt eder, for jeg kender eder nu tilstrækkeligt og ved, hvor megen lid jeg kan sætte til eders præk og pral. Dog tror jeg, at I endnu på eders vis har en kende tilovers for eders datter, og det er på denne skrøbelige grund, jeg agter at bygge."

Derefter aftalte jeg med ham, at han skulle skrive til mig om, hvor de slog sig ned, og om Catrionas befindende, samt at jeg som erkendtlighed for dette skulle yde ham en mindre sum.

Han hørte med stor interesse på mine betingelser, og da jeg var færdig, udbrød han: "Kære ven! Nej, min kære søn! kunne jeg sige, dette ligner eder endnu mere end noget andet, jeg hidtil har oplevet. Jeg skal tjene eder med en krigers trofasthed –"

"Lad mig ikke høre mere om dette!" sagde jeg; "I har nu nævnet dette så tit, at ordet kriger næsten kan få mig til at kaste op. Vi har intet mere at tale om; jeg går nu, men kommer

tilbage igen om en halv time. Så håber jeg, at mine værelser er renset for eder."

Jeg lod dem få god tid. Det eneste, jeg nu ræddedes for, var, at jeg skulle træffe Catriona igen, for tårer og svaghed lå øverst i mit hjerte, og jeg kælede for min harme, som om den var mit kostbareste eje. Der gik vel en time; solen var gået ned, en tynd nymåne fulgte tæt bagefter den over den røde himmel; enkelte stjerner blinkede allerede i øst, og da jeg endelig trådte ind i mine værelser, var der ganske mørkt derinde. Jeg tændte et lys og så mig om. I det forreste værelse fandt jeg intet, som kunne minde om dem, der havde boet dér, men i det bagerste skimtede jeg henne i et hjørne en lille dynge, som bragte mit hjerte op i min hals. Her havde hun efterladt enhver stump af det, hun havde fået af mig. Dette slag tyktes mig at være det drøjeste, jeg endnu havde følt – måske, fordi det var det allersidste. Jeg knælede ned over denne dynge og teede mig på så tåbelig vis, at jeg ej skøtter om at dvæle derved.

Sent ud på aftenen, da mine tænder klaprede i munden af kulde, kom jeg lidt til besindelse og begyndte at tænke mig om. Synet af disse klæder og bånd og sviklede strømper var ikke til at udholde, og skulle jeg rigtig blive mig selv igen og komme til sund fornuft, da måtte jeg, før det blev dag, skille mig af med dem.

Min første tanke var at lave et bål af dem og brænde dem; men min natur har aldrig kunnet forlige sig med unødig ødelæggelse, og desuden tyktes det mig, at det næsten måtte kaldes grusomhed at brænde ting, som hun havde båret nær ved sin krop.

Der fandtes et hjørneskab i værelset, og her besluttede jeg at lægge tøjet ind. Det tog mig lang tid, for jeg lagde tøjet sammen med meget større omhu end behændighed, og det meste af det blev vædet af mine tårer. Alt mod og mandshjerte var veget fra mig; jeg var træt, som om jeg havde løbet mange mil, og så øm, som om jeg var blevet pryglet.

Idet jeg sammenfoldede et tørklæde, som hun ofte havde båret om halsen, så jeg, at hun havde skåret et hjørne af. Tørklædet havde en meget smuk farve, og jeg kunne tydeligt huske, at en gang, da hun havde det på, havde jeg spøgende bemærket, at det var mine farver, hun bar. En håbets glød tændtes i mit bryst; men i næste øjeblik blev jeg kastet tilbage i min sorte fortvivlelse, for nu så jeg, at det afskårne hjørne sammenkrøllet var kastet hen i en anden krog i værelset.

Da jeg tænkte nøjere over sagen, begyndte håbet dog at lysne for mig. I et barnligt lune, der sikkerligt var født af en øm følelse, havde hun skåret hint hjørne af; at hun havde kastet det fra sig igen, var ikke at undres over, og mit sind havde større tilbøjelighed til at dvæle ved det første end ved det sidste samt at glæde sig mere over, at hun overhovedet havde undfanget tanken om at bevare hjørnet som en erindring om mig, end at bekymre mig over, at hun havde slængt det fra sig i et harmfuldt øjeblik.

29. Vi mødes i Dunkirk

Alt i alt var jeg knap så fortvivlet de følgende dage; jeg havde mange lykkelige og håbefulde øjeblikke, jeg kastede mig med iver over mine studier og besluttede med tålmodighed at oppebie den dag, da Alan ville komme, eller jeg gennem James More kunne få tidender om Catriona.

I alt fik jeg under vor adskillelse tre breve. Det første meddelte, at de var ankommet til byen Dunkirk i Frankrig, fra hvilket sted James More ville drage videre i et privat ærinde. Han agtede sig til England til lord Holderness, og det har altid været mig en bitter tanke, at mine ærlige penge skulle bruges til sligt et formål. Under denne fraværelse anså han det for en passende tid at sende mig det næste brev, og da brevet var en betingelse for, at han havde fået min understøttelse, havde han været så forsynlig at skrive det i forvejen og lade Catriona sende det. Hendes mistanke var blevet vækket, da hun så, at han således skrev til mig, og han var aldrig så såre rejst, før hun havde brudt seglet. Det, jeg modtog, begyndte derfor med James Mores skrift:

> "Gode ven! Jeg har rigtigt modtaget det lovede, og som aftalt sender jeg eder hermed tilståelse derfor. Det skal alt sammen blive anvendt til bedste for min datter, som befinder sig særdeles vel og beder mig hilse sin kære ven; kun er hun i et noget melankolsk lune, dog håber jeg, at dette, med Guds bistand skal bedre sig. Vi lever her såre ensomt, men vi finder adspredelse i vore elskede bjerges

sørgmodige toner og ved at vandre langs den strandbred, der ligger Skotland nærmest. Lykkeligere var mine dage, da jeg på Gladsmuirs slagmark lå med fem vunder på min krop. Jeg har her fået beskæftigelse i en fransk adelsmands stutteri, hvor mine evner og erfaringer kan blive udnyttede. Men, kære ven, vederlaget herfor er så utilstrækkeligt, at jeg skammer mig ved at nævne det, og af den grund er det tilsendte også så meget nødvendigere for min datters velbefindende, om jeg end drister mig til at sige, at synet af gamle venner ville være endnu bedre.

Jeg forbliver, kære ven,

eders såre taknemlige og hengivne tjener

James Macgregor Drummond."

Under dette stod skrevet med Catrionas håndskrift:

"Tro ham ikke; dette er løgn hvert evige ord.

C. M. D."

Ikke alene havde hun tilføjet denne efterskrift; men jeg tror, hun havde haft i sinde slet ikke at sende brevet, så som det kom længe efter den påskrevne dato og blev fulgt lige i hælene af det tredje.

I tiden mellem det andet og tredje brevs ankomst havde Alan indfundet sig, og ved sin muntre samtale havde han ganske forvandlet min tilværelse. Jeg var blevet præsenteret for hans

fætter, en hollænder-skotte, der drak mere, end jeg havde troet muligt, og som ikke havde interesse for andet. Jeg var blevet indbudt til mange lystige middage og havde selv givet enkelte sådanne, hvilket dog ikke havde dulmet meget på den sorg, jeg hemmeligt bar på. Alan og jeg havde talt ikke lidet om mit forhold til James More og hans datter. Som rimeligt var, holdt jeg dog ikke af at indvie ham i alle enkelthederne, og hertil bidrog ej heller den måde, hvorpå Alan modtog de oplysninger, jeg gav ham.

"Hverken hoved eller hale kan jeg finde på dette," sagde han; "men så meget kan jeg da se, at I har været en god nar. Kun få mennesker har mere erfaring end Alan Breck, og ej kan jeg erindre, at jeg nogensinde har hørt tale om en sådan mø som eders. Således som I fortæller det, lyder det fast utroligt. I må have grebet det hele ualmindelig dumt an, David."

"Jeg skal ikke nægte, at jeg selv undertiden har den samme mening," sagde jeg.

"Men besynderligt er det, at I også synes at være overmåde indtaget i hende!" sagde Alan.

"Jeg elsker hende af oprigtigt hjerte og vil aldrig elske nogen anden," sagde jeg.

"Nu har jeg aldrig kendt mage!" udbrød han.

Jeg viste ham brevet med Catrionas efterskrift. "Også her!" udbrød han. "Det er ej muligt at nægte denne Catriona sin beundring, og en god forstand har hun sikkerlig også. Men denne James More er jo så tom og hul som en tromme. Alt hos ham er kun klingende ord, om jeg end ej kan nægte, at han sloges tålelig godt ved Gladsmuir, og hvad han skriver om de

fem vunder er ikke løgn eller pral. Men tom og upålidelig er manden lige fuldt!"

"Ja, og I kan forstå, Alan, at det må skære mig i hjertet at skulle efterlade hende i slige hænder," sagde jeg.

"Ringere kunne I sikkert ikke finde dem," sagde han. "Men hvad er herved at gøre? Således går det så ofte med mand og kvinde, David; kvindfolkene forstår ikke deres eget bedste. Enten elsker de manden, og så trækker de sig ind i deres skal som en snegl, eller også hader de ham, og så er der intet at stille op. Kun de to slags findes – de, der ikke vil se til den side, hvor han står – og det lader til, at I er så stor en tosse, at I ikke kan se, hvilken slags denne hører til."

"Jeg tror, I har ret – desværre," sagde jeg.

"Da er dog intet lettere!" udbrød Alan. "Let vil det være for mig at give eder besked om disse ting; men I tykkes mig at være født blind, og det er her, vanskelighederne ligger."

"Åh, kan I alligevel ikke hjælpe mig?" spurgte jeg – "I, som er så snild til alle ting."

"Ser I, David," svarede han, "jeg har jo slet intet overværet af dette. Jeg er som en officer, der kun har blinde spejdere – hvad kender han til fjendens stilling? Dog tror jeg, I ikke har forstået at tyde alt, hvad I har set, og var jeg i eders sted, ville jeg forsøge min lykke endnu en gang."

"Ville I virkelig, Alan?" sagde jeg.

"Det ville jeg," svarede han.

Det tredje brev kom, netop som vi var fordybet i en sådan samtale, og det vil forstås, at det kom, som det var kaldet. James skrev, at han var noget bekymret for sin datters helbred, som jeg tror aldrig havde været bedre; han strømmede over

med venlige udtalelser til mig og sluttede med at foreslå, at jeg skulle besøge dem i Dunkirk.

"I har vel nu det fornøjelige besøg af min gamle kampfælle mr. Stewart," skrev han, "hvorfor ikke ledsage ham på vej et stykke herind i Frankrig, når han rejser tilbage? Jeg har netop noget at tale med mr. Stewart om, og det ville også ellers fornøje mig såre at opfriske gamle minder i hans selskab. Og hvad nu eder selv angår, kære ven, da vil både min datter og jeg føle os stolte ved at tage mod vor velgører, hvem vi ganske eragter som en broder og søn. Den franske adelsmand har vist sig at være en skamløs gnier, og jeg har derfor forladt hans tjeneste. Af den grund vil I nu finde os indlogerede i et noget tarveligt herberge hos en mand, der hedder Bazin, og hvis hus ligger mellem klitterne. Men vi har det her ganske for os selv, og jeg nærer ingen tvivl om, at vi kan tilbringe nogle fornøjelige dage sammen – mr. Stewart og jeg med at tale om de henfarne tider, da vi kæmpede ved hinandens side, og I og min datter på en måde, der passer sig bedst for eders alder. Især beder jeg indtrængende mr. Stewart om at komme. Han vil ikke komme til at fortryde det."

"Hvad vil den gamle skalk mig?" udbrød Alan, da han havde læst dette. "Hvad han vil eder er klart nok – det er penge, det gælder; men hvad kan han have at skaffe med Alan Breck?"

"Sikkerligt er dette kun et påskud," sagde jeg. "Han er endnu opsat på dette giftermål, hvad jeg også af ganske hjerte er, og nu beder han jer følge med, da han mener, at jeg så vil få mere lyst til at gæste ham."

"Gid jeg vidste, hvad det er," sagde Alan. "Han og jeg har aldrig stået hinanden meget nær; vi gloede gerne til hinanden

som et par sækkepibeblæsere. "Noget at tale med mr. Stewart om", skriver han; kanske jeg også får noget at tale med ham om, før vi er færdige med hinanden. Nå – kanske kan det blive en fornøjelig tidkort at få rede på, hvilke kunster han nu har for, og desuden får jeg jo også derved eders elskede at se. Hvad siger I, David, vil I ride med Alan derhen?"

Visseligen havde jeg ikke det mindste derimod, og da Alans orlov var til ende, begav vi os af sted på dette ny eventyr.

Det var en januardag henad aften, at vi endelig red ind i byen Dunkirk. Vi staldede vore heste op i det første værtshus, vi traf på, og fik en vejviser til at følge os ud til Bazins kro, der lå udenfor voldene. Det var blevet helt mørkt; vi var de sidste, som forlod fæstningen, og hørte portene blive lukket efter os med et højt drøn, da vi passerede over broen. På den anden side lå den oplyste forstad, som vi skulle ud igennem, og derefter måtte vi vade videre i klitternes dybe flyvesand ud imod havet, hvis buldren vi nu kunne høre. Vor vejviser gik foran os, og det var så mørkt, at han måtte vejlede os ved at råbe til os. Således havde vi gået i nogen tid, og jeg begyndte allerede at frygte for, at han ledte os vild, da vi kom op på toppen af en klit, hvorfra vi kunne se lyset skinne ud af et vindue.

"Dér er Bazins herberge," sagde vejviseren på fransk.

Alan fløjtede sagte. "Lidt for ensomt til at være indbydende," sagde han, og jeg kunne høre på hans stemme, at han ikke var synderlig fornøjet med stedet.

Lidt efter stod vi inde i huset. Her fandtes kun ét rum, der på én gang var både skænkestue og køkken. Op ad væggene stod borde og bænke; i den ene ende af rummet var en stor hylde

med flasker og glas samt nedgang til kælderen, og i den anden var ildstedet.

Her traf vi Bazin, en svær mand med et skummelt udseende, og han fortalte os, at den skotske herre var gået ud – hvorhen vidste han ikke; men den unge dame var ovenpå – nu skulle han kalde hende ned.

Fra mit bryst trak jeg tørklædet med det afskårne hjørne frem, og bandt det om halsen. Jeg kunne høre mit hjerte banke, og da Alan klappede mig på skulderen og kom med en af sine spøgefulde bemærkninger, kunne jeg næppe tilbageholde et arrigt svar.

Men vi fik ikke lang tid at vente. Jeg hørte hendes skridt deroppe og så hende straks efter på trappen. Meget roligt kom hun gående ned ad den; men hun var meget bleg, og hun hilste mig med et uroligt og spændt udtryk, som forbavsede mig meget.

"Min fader James More vil snart være her, og det vil være ham en stor glæde at se eder," sagde hun. Men pludselig blev hun blussende rød, hendes blik opklaredes, og talen forstummede på hendes læber; jeg følte mig vis på, at det var, fordi hun havde lagt mærke til tørklædet.

Men hendes forlegenhed varede kun et øjeblik, og mig tyktes, det var med fornyet livfuldhed, hun vendte sig mod Alan for at hilse på ham. "O, I er sikkerlig hans ven, Alan Breck?" udbrød hun. "Mange snese er de gange, jeg har hørt ham fortælle om eder, og jeg lider eder alt såre vel for al eders tapperhed og godhed."

"Ej se!" sagde Alan, idet han vedblev at holde hendes hånd i sin og se på hende; "nu ser jeg da endelig den unge mø, som jeg

også har hørt så meget om. David, nogen stor eller levende skildrer er I på ingen vis."

Aldrig før havde jeg hørt ham tale så hjerteligt og ligefrem, og hans stemme lød som musik i mine øren.

"Har han da beskrevet mig for eder?" spurgte Catriona.

"Kun lidet andet har han taget sig for, siden jeg kom til ham fra Frankrig," sagde han. "Den første omtale af eder fik jeg dog en nat i Skotland, i en lille skov ved Silvermills. Men glæd eder, min kære unge ven, I er langt skønnere, end han har udmalet eder, og én ting anser jeg nu for ganske sikker, og det er, at vi to skal vorde venner. David og jeg var som fostbrødre i gamle dage, og hvad han synes om, det må jeg også holde af, så nu ser I, hvorlunde I er stedt med Alan Breck. Men det er mit håb, at I ej vil fortryde det nye bånd, hvormed I nu bliver bundet til os begge. Skøn og anselig er Alan ikke, men trofast er han mod sine venner."

"Af mit ganske hjerte takker jeg eder for disse gode ord," sagde hun. "Så højt ærer jeg en trofast ven og ærlig mand, at jeg ej kan finde ord til at udtrykke det med." –

Vi benyttede os af vore forrettigheder som gæster og ventede ikke på James More, men satte os til at spise – vi tre. Alan fik Catriona anbragt ved sin side, så at hun kunne opvarte ham. Han lod hende drikke først af sit glas, han overvældede hende med galanterier, men gav mig desuagtet ikke en eneste gang anledning til at blive skinsyg. Han vedblev at føre ordet, og det på så lystig en vis, at hverken hun eller jeg en eneste gang følte os forlegne.

Catriona blev da også ganske indtaget i ham, hendes latter lød som sølvklokker, hendes ansigt strålede som en

majmorgen, og skønt jeg måtte siges at være godt fornøjet, var jeg dog tillige en kende melankolsk, for når jeg sammenlignede mig med min ven, da måtte jeg finde mig selv såre tør og træet og kun lidet skikket til at leve ved en munter ungmøs side.

Ved slutningen af måltidet kom James More pludselig tilbage, og så snart han havde vist sig, blev Catriona forvandlet til en stenstøtte. Under resten af aftenen og indtil hun greb et påskud til at slippe op i seng, holdt jeg uafbrudt øje med hende, og derfor kan jeg sige, at hun ikke er eneste gang smilede, næppe lukkede hun sin mund op for at tale, og hun sad hele tiden og stirrede på gulvbrædderne. Højligt måtte jeg undre mig over at se hendes datterlige hengivenhed således forvandlet til et stumt og stift had.

Om James More er det unødvendigt at sige mere. Han var vedblivende, som jeg allerede har beskrevet ham, og jeg ledes ved at skrive mere om hans falskhed og løgne. Han drak en god del, og alt, hvad han sagde, kunne lige så godt have været usagt. Hvad hans forretning med Alan angår, da skulle den opsættes til den næste dag og afgøres af de to alene.

Dette kom også Alan og mig meget tilpas, for vi var begge meget trætte af rejsen og trak os tilbage ikke længe efter, at Catriona havde forladt os.

Da vi var kommet op på vort værelse, hvor der kun var én seng, som vi skulle enes om, så Alan på mig med et besynderligt smil.

"I store dumrian!" sagde han.

"Hvad mener I med det?" sagde jeg.

"Mener? Hvad jeg mener? Hvor er det dog besynderligt, David, at I kan være så torskedum," sagde han.

Jeg bad ham igen om en nærmere forklaring.

"Ser I," sagde han, "jeg sagde jer, at der er to slags kvinder – den, der vil sælge sin særk for jer, og den anden slags. Prøv nu selv, kære ven! Men hvad er det for et klæde, I har svøbt om halsen?"

Jeg fortalte ham det.

"Nå – jeg tænkte nok, hun var af den slags," sagde han.

Mere ville han ikke sige, skønt jeg længe vedblev at plage ham derfor.

30. Brevet fra skibet

Dagslyset viste os, hvor ensomt kroen lå. Den var tæt ved havstokken, der dog slet ikke kunne ses fra den, såsom den på alle sider var omgivet af klitter. Egentlig var der kun én ting at kigge efter, og det var en vejrmølle, der rakte to af sine arme op over en bakkekam, som et æsel, af hvilket kun ørene var at se. Da det begyndte at blæse, og møllen blev sat i gang, var det meget kuriøst at se den ene vinge følge efter den anden og gemme sig bag højen. Der var ingen vej at se nogen steder, men en mængde stier snoede sig op mellem klitterne til Bazins dør. Sagen var, at manden havde mange forretninger at passe, men ikke én af dem var rigtig hæderlig, og kroens beliggenhed var dens største fordel. Den havde stadig besøg af smuglere, og politiske spioner og flygtninge tog herind, når de skulle fra eller til fastlandet. Ja, der skete sikkert ting, som var værre endnu, for hele familier kunne blive myrdet i dette hus, uden at en sjæl ville få nys derom.

Jeg sov kun lidt og slet. Længe før det blev dag havde jeg listet mig fra min sengekammerat og var gået ned for at varme mig ved ilden eller gå frem og tilbage udenfor døren. Alt som dagen skred frem, og ingen viste sig, begyndte jeg at føle en uro, som jeg ikke selv kunne forklare mig. Det var, som om der var ufred i luften. Møllevingerne blev til spioner, som stak hovedet op over bakkekammen for at spejde og derpå dukkede sig igen, og uanset alle disse indbildninger var det sikkerligt et besynderligt sted og et uhyggeligt hus for en ung mø at være henvist til.

Ved frokosten, som vi nød noget sent, var det let at mærke, at James More var i fare eller forlegenhed, at Alan var det samme,

og at han vogtede nøje på ham. Denne tvetydighed på den ene side og årvågenhed på den anden voldte mig stor uro. Aldrig så snart var måltidet til ende, før det lod til, at James havde fattet en beslutning, og han begyndte at gøre undskyldninger. Han havde et ærinde at besørge inde i byen – det var med den franske adelsmand fortalte han mig – og han bad os undskylde, at han ikke kunne komme hjem før middag. Derefter trak han datteren hen i den modsatte ende af stuen, hvor han talte såre indtrængende til hende, men hun hørte temmelig adspredt på ham.

"Jeg synes mindre og mindre om denne karl," sagde Alan; "der er noget mægtig fordægtigt ved ham, og jeg tror, det er rådeligst, at Alan Breck holder godt øje med ham i dag. Det skulle interessere mig meget at få denne omtalte franske adelsmand at se, og I kunne sikkerlig også finde noget at beskæftige eder med i dag, nemlig at tale med møen om eders egne affærer. Sig hende det hele, som det er – sig hende, at I har været så dum som et æsel lige fra begyndelsen, og hvis jeg var eder, og jeg kunne gøre det tåleligt naturligt, ville jeg komme med en hentydning til, at jeg var i fare – sligt stemmer altid kvinder gunstigt."

"Alan, jeg kan ikke lyve – jeg kan ikke gøre det naturligt."

"I bliver ved at være en tosse!" sagde han; "men så kan I fortælle hende, at jeg ville have, I skulle sige det – det vil more hende, og det er også godt. Men se nu engang til parret derovre. I fald jeg ikke var ganske sikker på pigen, samt at hun var så indtaget i Alan, så kunne jeg tro, at også hun havde noget underfundigt for."

"Er hun da så indtaget I eder, Alan?" spurgte jeg.

"Hun synes overmåde godt om mig," sagde han, "og jeg har det ikke som I – jeg kan se det. – Ja, hun har store tanker om Alan – og det har han da min tro også om sig selv. Men med eders tilladelse, Shaws, vil jeg nu gå en tur ud imellem klitterne, så at jeg kan få at se, hvor James går hen."

Den ene efter den anden gik, indtil jeg sad alene tilbage ved bordet – James til Dunkirk, Alan bagefter ham og Catriona op til sit værelse. Jeg kunne meget godt forstå, hvorfor hun ville undgå at blive alene med mig, jeg holdt ikke mindre af hende af den grund, men jeg pønsede ikke desto mindre på at få en samtale med hende, før de andre kom tilbage.

Bedst forekom det mig at være, om jeg gjorde som Alan. Når jeg var kommet hende ud af syne bag klitterne, ville den smukke morgen nok lokke hende ud, og havde jeg hende først ude i det fri, kunne hun ikke lettelig slippe fra mig.

Jeg gik da straks ud, og længe havde jeg ikke stået skjult af den nærmeste klit, før hun kom ud af krodøren, så sig om til alle sider, og derefter, da hun ingen øjnede, begav hun sig ned ad en sti, som førte ud til havet. Jeg fulgte bagefter.

Jeg forhastede mig ikke med at give mig til kende, for jo længere hun kom bort fra kroen, des længere tid ville jeg få til min bejlen, og da vi gik i dybt og fint sand, hørtes vore skridt slet ikke.

Stien gik opad og kom til sidst til toppen af en klit, og her så jeg for første gang rigtigt, hvilken ødemark kroen lå i, for til ingen af siderne var der andet at se end Bazins bolig og vejrmøllen. Længst tilbage så jeg dog nu også havet samt et par skibe, der tog sig så nydeligt ud som et skilderi. Det ene af skibene lå tæt inde ved land, hvilket var meget mærkeligt, så

som det var meget stort, og endnu mere forbavset blev jeg, da jeg på dets agterspejl læste navnet "*Havhesten*" på engelsk. Hvad havde et engelsk skib vel at skaffe så tæt inde under Frankrigs kyst? Hvorfor var Alan bragt i så stor nærhed af det her, hvor det ville være så vanskeligt for ham at flygte, og var det tilfældigt eller med forsæt, at James Mores datter netop i denne morgenstund vandrede ud til havet?

Straks efter kom jeg frem bagved hende foran klitterne tæt ude ved havstokken. Denne var her meget bred. Omtrent ud for det sted, hvor jeg stod, var en jolle fra et krigsskib trukket op på land, og en officer, der havde vagt ved den, gik frem og tilbage på bredden, som om han ventede på nogen. Jeg satte mig ned i marehalmen, hvor jeg ikke lettelig ville blive opdaget, for at vente på, hvad der ville ske.

Catriona gik lige ned til båden. Manden tog imod hende med stor høflighed, og de vekslede nogle få ord. Derefter gik et brev fra hans hænder over i Catrionas, hvorpå hun gik tilbage. På samme tid stødte båden fra land og styrede ud mod "*Havhesten*", som om den ikke havde haft andet ærinde i land. Men officeren blev tilbage og forsvandt inde mellem klitterne.

Jeg led dette meget ilde, og jo nøjere jeg tænkte over det, des mindre led jeg det. Var det Alan, officeren søgte – eller Catriona? Hun nærmede sig med bøjet hoved; hun så kun ned i sandet, og hun tog sig så yndig og barnlig ud, at jeg ikke kunne tvivle på hendes uskyldighed. I næste øjeblik havde hun løftet hovedet og set mig. Hun standsede, som om hun betænkte sig, men gik derefter fremad igen, dog noget mere langsomt, og det tyktes mig desuden, at hun rødmede lidt. Og ved tanken herom joges alle mine andre betænkeligheder på flugt – frygten,

mistanken og omsorgen for min vens liv; jeg rejste mig og ventede på hende i en rus af håb.

Jeg bød hende godmorgen, da hun kom, og hun gav mig roligt svar herpå.

"Vil I tilgive mig, at jeg er fulgt efter eder?" sagde jeg.

"Jeg ved, at I altid mener mig det godt," svarede hun; men derefter kom hun med et udbrud: "Hvorfor vil I sende penge til den mand? – Det må ikke ske!"

"Til ham har jeg ikke sendt dem," svarede jeg – "det er til eder, hvilket I fuldt vel ved."

"Ja, men I har ikke ret til at sende dem til nogen af os," sagde hun. "David, dette er ikke rigtigt."

"Det er det ikke – det er alt sammen urigtigt," sagde jeg, "og jeg beder Gud om, hvis det er gørligt, at hjælpe denne arme mand. Catriona, dette er intet liv for eder, og jeg beder jer om tilgivelse, fordi jeg vover at sige det – men denne mand er ikke som en fader bør være, og han tager sig ikke af jer på den rette måde."

"Åh, jeg beder eder, tal slet ikke om ham!" udbrød hun.

"Nej, jeg skal ikke tale om ham mere – ham er det heller ej, mine tanker gælder, derom kan I være forvisset," sagde jeg. "Kun én ting tænker jeg på. Længe har jeg nu levet ensomt i Leyden, og selv når jeg ville give mig af med mine studier, tænkte jeg dog kun på hin ting. Derefter kom Alan, og jeg kom sammen med mange officerer ved deres store middage, men også dér havde jeg kun den samme tanke, og ligervis var det med mig, da vi var sammen hver dag. Catriona, ser I tørklædet om min hals? En gang har I skåret et hjørne deraf, men kastet det fra eder igen. Det er nu eders farver, og jeg bærer dem i mit

hjerte. Kæreste Catriona, jeg kan ikke leve uden eder. O, prøv, om I kan finde jer i mig."

Jeg trådte hen foran hende for at forhindre hende i at gå videre.

"Prøv at finde jer i mig!" sagde jeg. "Prøv, om I ikke kan bære over med mig."

Men endnu sagde hun ikke et ord, og en angst betog mig – en angst som for døden.

"Catriona!" udbrød jeg og stirrede på hende. "Tager jeg fejl igen? Er det hele da forbi?"

Hun så op på mig.

"Vil I virkelig have mig, David?" sagde hun, men så sagte, at jeg knap kunne høre det.

"Ja, det ved I da vel – sikkerlig må I vide det," svarede jeg.

"Jeg har intet at give, og intet at holde tilbage," sagde hun. "Allerede fra den første dag var det eders alt sammen – om I ville have modtaget en gave fra mig!"

Vi stod den gang på toppen af en klit. Det blæste stærkt deroppe, og vi kunne ses langt bort – også fra det engelske skib; men jeg knælede dog ned for hende i sandet; jeg omfavnede hendes knæ, og jeg græd, som om mit hjerte skulle briste. Jeg vidste ikke, hvor jeg var, jeg havde glemt, hvorfor jeg var så lykkelig, jeg følte kun, at hun bøjede sig ned over mig, at hun trykkede mit ansigt ind mod sit og mod sin barm, og hørte hendes ord som ud af en hvirvelvind.

"David – oh, David, er dette, hvad du tænker om mig – har du brudt dig så meget om mig arme pige? Oh, David – David!"

Dermed begyndte også hun at græde, og vore tårer blandedes i en fuldkommen glæde.

Klokken var vist blevet ti, før jeg var kommet til en klar forståelse af, hvilken barmhjertighed, der var vederfaret mig. Jeg sad med hendes hænder i mine, så hende vist ind i ansigtet og kaldte hende med alle de kælenavne, jeg kendte. Aldrig har jeg set et sted så yndigt som disse nøgne klitter ved Dunkirk, og det var, som om vindmøllens arme frembragte den herligste musik.

Jeg ved ikke, hvor meget længere vi endnu kunne have glemt alt uden om os, hvis ikke faderen var blevet nævnet. Dette bragte os tilbage til virkeligheden.

"Min lille ven," kaldte jeg hende atter og atter og frydedes ved at genkalde det forbigangne ved lyden deraf – "min lille ven, nu er du min alene, min og ingen andens – nu hører du ikke længere den mand til."

Hun blev pludselig ganske bleg, og hun rev sine hænder til sig.

"David, tag mig bort fra ham!" råbte hun. "Der er noget galt på færde; han er ikke tro. Der er svig i gære, jeg er så bange for, at der skal ske noget galt. Hvad har han ellers at skaffe med kongens skib? Hvad skal disse ord sige?" Med disse ord rakte hun brevet frem. "Jeg har en anelse om, at det er et forræderi mod Alan. Luk det op, David! – luk det op og se ad!"

Jeg tog imod det, betragtede det og rystede på hovedet.

"Nej," sagde jeg; "det er jo ikke til mig! Jeg kan ikke åbne en anden mands brev."

"Ikke heller, når det gælder en vens liv?" sagde hun.

"Jeg ved det ikke – jeg tror det ikke," sagde jeg. "Når jeg blot vidste –"

"Du skal ikke andet end bryde seglet," sagde hun.

"Jeg ved det," sagde jeg; "men jeg kan alligevel ikke få mig selv til det."

"Giv da mig det," sagde hun; "så vil jeg lukke det op!"

"Du må heller ikke – du mindst af alle," sagde jeg. "Det angår din fader og hans ære, kære Catriona, som vi begge mistror. Der er ingen tvivl om, at dette sted er farligt – her ligger et engelsk skib, din fader har fået brev derfra, og en engelsk officer befinder sig her i land! Han er sikkert ikke alene, der er flere med ham, og kanske er vi omringet af spioner, mens vi sidder her. Visselig bør brevet åbnes, men hverken af dig eller mig."

Så vidt var vi kommet, og jeg følte mig overtydet om, at farer og spioner lurede på os alle vegne, da jeg fik øje på Alan, der efter at have fulgt bagefter James nu kom gående tilbage mellem klitterne. Han var iført sin franske uniform, og den var såre fin, men jeg kunne ikke lade være at gyse, da jeg tænkte på, hvor lidet denne kjortel ville både ham, når først han var grebet og ført ned i jollen samt bragt om bord på "*Havhesten*" som desertør, oprører og dømt morder.

"Dér," sagde jeg – "dér er den mand, som har størst ret til at åbne det – eller lade være, alt som det tykkes ham bedst!"

Dermed råbte jeg på ham, og vi rejste os begge, så at han kunne se os.

"Er det nu således – bliver det til mere vanære – tror du da, at du kan bære det?" spurgte hun og så på mig med brændende øjne.

"Jeg fik et spørgsmål noget ligt dette, da jeg kun havde set dig én gang," sagde jeg, "og hvad svarede jeg den gang? – At hvis jeg brød mig om dig, som jeg troede, jeg gjorde – da ville jeg ægte

dig, selv ved foden af hans galge, og tror du, min kærlighed til dig er mindre nu?"

Blodet steg op i hendes ansigt, hun trykkede sig tættere ind til mig og greb min hånd, som hun beholdt, og således traf Alan os.

Han kom med et af sine besynderlige smil. "Hvad sagde jeg, mr. David?" spurgte han.

"Hver ting har sin tid, Alan," sagde jeg; "men denne tid er meget alvorlig. Hvad har I erfaret? I kan tale frit ud, for vi er begge eders fuldtro venner."

"Jeg er løbet efter en lygtemand," sagde han.

"Da tror jeg, vi har været heldigere end eder," sagde jeg, "og vi har en hel del, som vi må tale med eder om. Ser I det?" vedblev jeg og pegede på skibet. "Det er "*Havhesten*", kaptajn Palliser."

"Jeg kender det godt," sagde Alan; "jeg havde besvær nok med det, da det lå i Forth. Men hvad er der i vejen, siden det er kommet så nær herind?"

"Det er kommet for at aflevere dette brev til James More," sagde jeg; "men hvorfor det bliver ved at ligge her, efter at brevet er afleveret, hvorfor en af dets officerer skjuler sig mellem klitterne, og om han er alene – det må I helst selv overbevise eder om."

"Et brev til James More?" sagde han.

"Ja," sagde jeg.

"Lad mig se brevet!"

Jeg gav ham det.

Han åbnede brevet, læste det igennem og slog ud med hånden.

"Det stinkdyr!" udbrød han og krammede brevet ned i sin lomme. "Lad os straks pakke vore sager sammen. Her lurer døden på mig!" Med disse ord begyndte han hurtigt at gå tilbage mod kroen.

Det var Catriona, der først talte. "Han har solgt eder?" spurgte hun.

"Ja, solgt mig, kære ven," sagde Alan; "men takket være eder og David kan jeg pudse ham endnu. Lad mig blot få fat i min hest!" tilføjede han.

"Catriona må følge med os," sagde jeg. "Hun må ikke have mere at skaffe med denne mand. Nu skal hun og jeg giftes!"

Da hun hørte disse ord, trykkede hun min hånd ind mod sit hjerte.

"Nå, så nu er det i orden?" sagde Alan og så tilbage på os. "Det er det bedste, nogen af eder nogensinde har gjort, og jeg må sige, at I egentlig er et rigtig smukt par."

Vejen, han var slået ind på, førte os tæt forbi vejrmøllen, og bagved den så jeg en mand, der var klædt som en sømand, og som så ud til at være sendt ud for at spejde. Det var tydeligt, at han ikke ventede af blive set.

"Se, Alan!" sagde jeg.

"Hys!" sagde han; "dette bliver min sag!"

Vore skridt overdøvedes tydeligt nok af møllens klapren, og vi nåede derfor lige hen til manden, før han hørte os. Da vendte han sig om, og vi så, han var en svær og stærk person med et brunt, solbrændt ansigt.

"I taler ventelig engelsk, sir?" sagde Alan.

"Non, monsieur," svarede han med en forbistret dårlig fransk accent.

"Non, monsieur!" vrængede Alan ad ham, "har de lært jer så godt fransk på "*Havhesten*", hvad slyngel? Så er det vist det sundeste for jer at føle et par ægte skotske støvlesåler mod eders agterkastel!"

Med disse ord, og før den anden kunne forsvare sig, gav Alan ham et spark, så han styrtede næsegrus om i sandet, hvorefter han med et mørkt smil iagttog ham, mens han vaklende kom på benene igen og flygtede ind mellem klitterne.

"Det var sikkerlig på høje tid, at jeg blev klar af disse forræderske klitter!" sagde Alan, idet han, så hurtigt, hans ben kunne bære ham, løb videre op mod bagdøren til Bazins kro, og vi andre fulgte bagefter.

Så skete det, at just som vi trådte ind ad den ene dør, stod vi ansigt til ansigt med James More, der lige var kommet ind ad den anden.

"Catriona!" sagde jeg hurtigt, "skynd dig op ad trappen og pak dit tøj sammen; dette er intet optrin for dig!"

Imidlertid var James og Alan mødtes midt i det lange rum.

Tiden var knap. Alans stilling på dette afsides sted, hvor han på alle sider var omgivet af fjender, kunne have skræmmet selv en Cæsar; men Alan vedblev at være ganske rolig, og da han begyndte at tale, var det i den sædvanlige spøgefulde og spottende tone.

"Goddag igen, mr. Drummond," sagde han. "Nå, hvad var det så for et vigtigt ærinde, I havde at besørge?"

"Det var ganske privat, og det vil tage lang tid at forklare det," sagde James, "mig synes, det passende kan vente hermed, indtil vi har spist."

"Herpå er jeg dog ej så vis," sagde Alan, "det bæres mig bestemt for, at det må blive nu eller aldrig, for sagen er, at mr. Balfour her har fået et par ord, og nu tænker vi stærkt på at komme herfra!"

Jeg opfangede nogen forbavselse i James' blik; men endnu holdt han sig dog stift.

"Jeg har kun ét middel, som kan kurere eder for dette," sagde han, "og det er mit ærindes natur."

"Sig det da!" råbte Alan, "ej behøver I at skjule en stavelse for David!"

"Det er en sag, som kan gøre os begge rige," sagde James.

"Hvad siger I?" udbrød Alan.

"Således er det," sagde James; "for det angår Clunys' skat."

"Nej, virkelig?" udbrød Alan. "Ved I noget om den?"

"Nu kender jeg stedet, hvor den er, og kan vise eder den, mr. Stewart," sagde James.

"Dette overgår visselig alt andet!" sagde Alan, "og nu glæder det mig dobbelt, at jeg er kommet til Dunkirk. Så dette var altså eders ærinde? Vi deler halvt, tænker jeg?"

"Ja, det er mit ærinde," sagde James.

"Godt, godt!" sagde Alan og vedblev derpå i den samme tone af barnlig interesse: "så har det altså intet at skaffe med "*Havhesten*"?"

"Med hvad?" sagde James.

"Eller med knøsen, som jeg lige har sparket enden ud på deroppe bag vejrmøllen?" vedblev Alan. "Stik hellere eders løgne i lommen! Jeg har her Pallisers brev i min taske. Det er forbi med jer, James More, aldrig tiere kan I vise jert ansigt mellem ærlige folk!"

Dette kom ganske bag på James. Et øjeblik stod han bleg og ubevægelig; men derefter brusede raseriet op i ham.

"Er det mig, I taler således til – I, bastard?" råbte han.

"I foragtelige svin!" råbte Alan og slog ham lige på munden. I næste øjeblik slog deres kårder klirrende mod hinanden.

Ved denne lyd sprang jeg uvilkårligt tilbage. I næste øjeblik så jeg James parere et stød, der var rettet lige mod hans hjerte, og jeg kom pludselig til at tænke på, at dette var min trolovedes fader. Jeg trak min kårde og løb frem for at skille dem.

"Hold eder herfra! – Er I galen, David?" råbte Alan. – "Nu, så må eders blod komme over eders eget hoved!"

To gange slog jeg deres kårder ned; jeg blev drevet op mod væggen, men kom tilbage igen. De ænsede mig dog slet ikke, men blev ved at gå løs på hinanden som to djævle. Jeg forstår slet ikke, hvorledes jeg undgik at blive ramt af dem, eller hvorledes de undgik at blive ramt af mig, det hele drejede rundt for mig som i et drømmesyn, og midt under det alt sammen hørte jeg et højt skrig fra trappen. Catriona kom springende ned og styrtede hen foran sin fader. I samme øjeblik ramte spidsen af min kårde noget, som gav efter, og kårdespidsen blev farvet rød. Jeg så blodet flyde ud på hendes halstørklæde og blev stående som lamslået.

"Vil I da dræbe ham lige for mine øjne? – mig, der dog er hans datter?" råbte hun.

"Kære ven, jeg er færdig med ham," sagde Alan, hvorefter han gik hen og satte sig på hjørnet af et bord med korslagte arme og med den dragne kårde i hånden.

En kort stund stod Catriona og så på ham, derpå vendte hun sig pludselig om mod faderen.

"Gå!" udbrød hun, "lad mig ikke døje eders skam mere, overlad mig til ærlige mennesker. Jeg er en datter af Alpin! Du, skammen for en Alpins søn – gå!"

Dette blev sagt med så stor heftighed, at jeg vækkedes af min rædsel for den blodige kårde. De to stod og stirrede på hinanden, hun med den røde plet på sit tørklæde og han hvid som et lagen. Jeg kendte ham nu godt – jeg vidste, hvorledes dette måtte smerte ham i hans inderste sjæl; men han tog nu sin tilflugt til en forsoren mine. "Ej," sagde han, idet han stak kården i skeden, men dog vedblev at holde blikket fæstet på Alan, "hvis denne lille tvist er ovre, så vil jeg blot hente min vadsæk –"

"Der går ingen vadsæk ud af dette hus uden i min hånd!" sagde Alan.

"Sir!" råbte James.

"James More," sagde Alan, "eders velbyrdige datter vil nu ægte min ven David, af hvilken grund jeg lader eder slippe herfra med hele lemmer; men tag dog mod mit råd, og forføj jer herfra så hurtigt, I evner, for der er grænse for mit tålmod og mit ædelmod!"

"Jeg giver eder fanden!" råbte James. "Det er mine penge, som jeg har i vadsækken!"

"Det gør mig ondt," sagde Alan i sin spottende tone, "men nu er det mine, ser I." Mere alvorligt tilføjede han derefter: "Tag mod et godt råd, James More, og forlad dette hus straks."

Et øjeblik betænkte James sig; men han havde sikkert fået nok af Alans kårde, for med et ansigt som en dæmons tog han pludselig hatten af for hver enkelt af os og gik.

Det var, som om jeg med det samme blev befriet fra en forgørelse.

"Catriona!" råbte jeg – "det var mig – det var *min* kårde! Er du hårdt såret?"

"Jeg ved det, David, og jeg elsker dig for denne smerte; det skete for at forsvare min fader, den onde mand. Se," og hun viste mig en blødende skramme. "Se, nu har du gjort mig til en mand! Jeg kommer til at bære et ar som en gammel soldat!"

Glad over, at hun kun var så let såret, og stolthed over hendes modige hjerte henrykkede mig. Jeg omfavnede hende og kyssede hendes vunde.

"Og jeg skal stå her med tør mund, jeg, som ellers aldrig har ladet et kys gå fra mig!" sagde Alan. Han skød mig til side og lagde hænderne på Catrionas skuldre. "Kære ven," sagde han, "I er en ægte Alpins datter, og han kan være stolt af eder. Tænkte jeg på at gifte mig, da skulle det være en kvinde som eder, jeg ville vælge til mine sønners moder; jeg bærer en konges navn, og jeg taler sandhed!"

Han sagde dette med en så varm beundring, at det var en fryd for pigen at høre det og derfor ikke mindre for mig. Det var, som om vi derved blev renset for vanæren fra James More. Men i næste øjeblik var han sig selv igen.

"En såre frydefuld stund er denne, mine venner," sagde han; "men trækker jeg den længere ud, da kan den lettelig bringe Alan Breck nærmere til galgen, end han skøtter om."

Disse ord bragte os til os selv. Alan løb op og kom straks efter ned igen med vore sadelposer og med James' vadsæk. Jeg tog Catrionas bylt, som hun havde lagt på trappen, og vi begav os bort fra det farlige hus; men på tærsklen standsede Bazin os

med råb og voldsomme bevægelser. Han var krøbet ind under et af bordene, da kårderne blev draget; men nu var han igen så modig som en løve. Han skulle have sin regning betalt, en stol var blevet brækket, Alan havde sat sig midt i hans borddækning, og James var løbet sin vej!

"Her!" råbte jeg, "gør eder betalt hermed!" og med disse ord tilkastede jeg ham nogle louisdorer, for jeg tænkte, at her ikke var tid til at tinge om betalingen.

Han kastede sig over pengene, og vi løb forbi ham og ud af huset. På tre sider af dette kom matroser løbende ind mod os, og lidt nærmere ved os svingede James More med hatten som for at skynde på dem. Men lige bagved ham som en tosse, der rækker hænderne i vejret, drejede vejrmøllen sine arme.

Alan kastede kun ét blik omkring sig, og derefter gav han sig til at løbe; James Mores vadsæk var meget tung; men jeg tror, at han lige så gerne ville have givet sit liv som kastet dette bytte fra sig, der var hans hævn. Han løb, så jeg havde ondt ved at følge ham, og jeg undredes og frydedes tillige over, at Catriona blev ved at holde sig ved min side.

Så snart vi var kommet til syne, bortkastede de på den anden side al forstillelse og forfulgte os med høje råb. Vi havde vel et forspring på et par hundrede alen, og da det var hjulbenede søulke, der ikke havde stor øvelse i at løbe, var det ikke at vente, at de kunne indhente os. Jeg tror nok, de havde våben hos sig; men de holdt næppe af at bruge dem på fransk grund, og så snart vi havde løbet nogle hundrede alen, følte jeg mig ganske tryg for udfaldet; dog var væddeløbet ingenlunde mageligt, så længe det stod på. Endnu var Dunkirk langt fra os, og da vi var kommet op på toppen af en klit og så et kompagni soldater, der

var ude til eksercits, komme marcherende op imod os, kunne jeg godt forstå, hvad Alan sagde og gjorde.

Han holdt straks op med at løbe, tog sit lommetørklæde frem, tørrede sin pande med det og sagde: "Det er et såre herligt folk, det franske."

Slutning

Aldrig så såre sad vi trygt indenfor Dunkirks volde, før vi holdt krigsråd og overvejede vor stilling. Vi havde med våben i hånd taget en datter fra hendes fader; enhver dommer ville uden tvivl give hende tilbage til ham og ventelig oven i købet sætte Alan og mig i fængsel. Vel havde vi på vor side en god undskyldning i kaptajn Pallisers brev, men desuagtet var hverken Catriona eller jeg meget ivrige efter at få vor sag offentligt frem. Efter alt, hvad vi kunne se, gjorde vi klogest i at føre pigen til Paris og overgive hende i hendes klanshøvding Macgregor af Bohaldies hænder. Denne ville sikkert være villig til at hjælpe sin slægtning og dog ikke være alt for opsat på at bringe skam over James.

Vi kom kun langsomt frem, for Catriona var langt fra så dygtig til at ride, som hun var til at løbe; siden –45 var det kun få gange, hun havde siddet i en sadel. Langt om længe var rejsen dog overstået, vi nåede Paris tidligt en søndag morgen og skyndte os under Alans førerskab at komme hen til Bohaldie. Han havde en smuk bolig og levede på en stor fod, for han havde en pension fra det skotske fond og dertil privat formue. Han tog mod Catriona, som om hun hørte til hans hus, og var såre venlig om end ikke meget åbenhjertig.

Vi spurgte, om han kunne give os nogen tidender om James More.

"Stakkels James!" sagde han, idet han rystede på hovedet og smilede, så at jeg fik den tanke, at han vidste mere, end han skøttede om at sige. Derefter viste vi ham Pallisers brev, og han blev noget lang i ansigtet, da han havde læst det.

"Stakkels James," sagde han atter – "nå, med alt dette er der alligevel værre folk til end James More. Dog er dette en styg historie; han må ganske have glemt sig selv! Dette er et såre fortrædeligt brev; dog indser jeg ikke, gentleman, hvad det ville gavne os at gøre det bekendt. Det er en dårlig fugl, som tilsøler sin egen rede, og vi er jo dog alle skotter fra højlandet!"

Herom blev vi alle enige. Ej heller var der nogen uenighed om vort bryllup, som Bohaldie tog sig af, som om der slet ikke havde været nogen James More. Han påtog sig at være Catrionas forlover, hvilket han skilte sig ved med stor anstand og fransk fornemhed. Først da det hele var forbi, og vor skål var blevet drukket, fortalte han os, at James var i byen, hvortil han var ankommet nogle dage før os, og hvor han nu lå syg og døende. Jeg kunne læse på min hustrus ansigt, hvad hun tænkte.

"Lad os gå hen og se til ham," sagde jeg.

"Som du vil, David," sagde Catriona; dette var vore hvedebrødsdage.

Han boede i samme kvarter af byen som hans høvding, i et stort hus på et hjørne, og det var lyden af en sækkepibe, der vejledede os op ad trapperne til kvisten, hvor han lå. Han havde lånt sækkepiben til tidkort af Bohaldie; og skønt han langt fra havde så stor færdighed som hans broder Rob, så var det såre smukt at høre; og mange folk samlede sig ude på gaden for at lytte dertil.

Han lå stablet op med mange puder, og så snart jeg så ham, forstod jeg, at han ikke havde langt tilbage. Et sælsomt sted var det at dø; men det smerter mig at dvæle nærmere ved hans endeligt. Uden tvivl havde Bohaldie forberedt ham på vort

komme, for det lod til, at han vidste, vi var blevet gift. Han ønskede os til lykke og gav os sin velsignelse, ret som han kunne være en Herrens patriark.

"Jeg er aldrig blevet forstået," sagde han; "men jeg tilgiver eder begge uden nogen bagtanke." Derefter talte han ganske på sin gamle vis, og han var så galant at spille et par stykker for os på sækkepiben og at låne en lille sum af mig, før vi gik. Jeg kunne ikke mærke den ringeste skamfuldhed hos ham, derimod havde han rigeligt med tilgivelse, som det altid lod til, han havde på lager; jeg tror, han havde skænket mig heraf, hver gang vi mødtes, og da han efter fire dages forløb sov hen i den blideste og fredsommeligste sindstilstand, var det kun ærgrelse og foragt, jeg havde tilovers for ham. Jeg besørgede hans begravelse; men jeg var i stor forlegenhed med, hvad jeg skulle sætte på hans grav. Jeg nøjedes da med at sætte datoen for hans fødsel og hans død.

Jeg syntes, det var det klogeste at lade planen om mit ophold i Leyden fare; dér havde vi boet som broder og søster, og det ville se besynderligt ud, om vi vendte tilbage som mand og kone. Vi længtes desuden begge efter Skotland, og efter at jeg havde fået hentet mine ejendele, sejlede vi did på et hollandsk skib. –

Og se nu, miss Barbara Balfour (for at tage damerne først), og mr. Alan Balfour junior af Shaws – nu er historien bragt lykkeligt til ende. Når I tænker jer om, vil I finde, at I har set og talt med mange af dem, som forekommer i den. Alison Hastie fra Limekilns var den pige, som vuggede eder, da I var ganske små, og gik til børneselskab med jer, da I var blevet større. Den fine og fornemme dame, som miss Barbara har sit navn efter, er

ingen anden end den samme miss Grant, der havde David Balfour til bedste i rigsadvokatens hus, og jeg gad vide, om I ikke også nok mindes en lille livlig og mager gentleman i en fransk paryk og en stor kappe, der en mørk aften kom til Shaws, og som I blev taget op af af eders senge for at blive forevist for. Han blev kaldt mr. Jamieson. Eller har Alan glemt, hvad mr. Jamieson opfordrede ham til, og hvad du også gjorde – en såre illoyal handling, som du efter lovens bogstav kunne blive hængt for – nemlig *at drikke på den rette skotske konges velgående!* Ja, visselig var dette sære foreteelser i en ægte whigs hus! Men mr. Jamieson har nu engang sit frisprog og kunne gerne, om det skulle være, sætte ild på min kornlade; men det navn, han går under i Frankrig, er ellers chevalier Stewart.

Og som jeg har gjort det med Davie og Catriona – så skal jeg også nok iagttage jer to nøje i kommende dage og se, om I er frække nok til at le ad eders mama og papa. Sandt nok – vel var vi ej så kloge, som vi måske burde have været, og mange unyttige sorger gjorde vi os visselig; men alt, som I vokser til, vil I sikkert finde, at selv den snilde miss Barbara, ja, endog den drabelige mr. Alan ikke vil blive så grumme meget klogere som deres forældre. For menneskets liv her på jorden er en løjerlig komedie. Man taler om, at englene græder; men det er nu min tro, at de tiere må holde sig i siderne af latter, når de ser herned, og én ting besluttede jeg, da jeg begyndte på denne lange historie, og det var at fortælle alt, akkurat som det tildrog sig.

Om "Catriona"

Forfatter: Robert Louis Stevenson (1850-1894).
Org.udgave: *Catriona, a sequel to "Kidnapped", being memoirs of the further adventures of David Balfour at home and abroad, in which are set forth his misfortunes ament the Appin murder; his troubles with Lord Advocate Grant; captivity on the Bass Rock; journey into Holland and France; and singular relations with James More Drummond or MacGregor, a son of the notorious Rob Roy, and his daughter Catriona, by Robert Louis Stevenson*. Føljeton i *Atalanta* december 1892 – september 1893 (med titel "*David Balfour*"), bogform som "*Catriona*" på forlaget Cassell & Company Ltd, London, Paris & Melbourne 1893.
Denne udgave efter: R. L. Stevenson: *Catriona*. Autoriseret Oversættelse for Norge og Danmark af P. Jerndorff-Jessen. Martins Forlag. København & Kristiania 1921.
Oversætter: Peter Jerndorff-Jessen (1853-1942).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Newell Convers Wyeth (1882-1945): "*Catriona's Leap*" (1924).

ISBN 978-87-7628-465-7
3. ebogsudgave, første udgave ISBN 978-87-7979-664-5 (Ølstykke 2019).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Et spil golf lørdag eftermiddag: Golf antages at være opfundet i Skotland så tidligt som i 1100-tallet. *Red. anm.*

Note 2:

Målbolden: En bold, der bliver anbragt på en lille forhøjning, for at den lettere kan rammes af golfkøllen. *Forf.anm.*